

ProBiblio

voor bibliotheken

**Boekenlijst voor
Leeskringen**

2015-2016

WWW.PROBIBLIO.NL

ABDOLAH, KADER

Het huis van de moskee

2005, 413 p., GLB, luisterboek

Roman van de Iraans/Nederlandse auteur Abdolah [1954] die diverse romans en bundels columns op zijn naam heeft staan, zoals 'Spijkerschrift' en 'Karavaan'. 'Het huis van de moskee' gaat over Aga Djan, tapijthandelaar en hoofd van een grote Iraanse familie die het huis van de moskee bewoont. Broers en zussen, en neven en nichten wonen vreedzaam in het huis, totdat de Sjah van Perzië wordt afgezet en de Ayatollah-revolutie Khomeini aan de macht brengt (1979). Niet alleen het land lijdt onder de terreur, de jihad en de islamisering. Ook de familie van Aga Djan wordt verscheurd, en familieleden worden vijanden. In dit prachtige en aangrijpende verhaal wordt niet alleen de historie van Iran weerspiegeld in de familiegeschiedenis, het gaat ook over religieuze radicalisering en hoe vrienden vijanden kunnen worden. De roman is geschreven in eenvoudig Nederlands, en boeit van het begin tot het eind. Abdolah is een rasverteller, een echte vertelkunstenaar. Zijn roman geeft inzicht in het hedendaagse moslimfundamentalisme. Een aanrader voor een groot publiek. Gekozen tot de tweede beste Nederlandse roman aller tijden.

[Iran; 1976-1990](#)

[Moslimfundamentalisme](#)

ABDOLAH, KADER

De koning

2011, 412 p., GLB, luisterboek

De nieuwe grote roman van Abdolah is gesitueerd in het Perzië van de tweede helft van de negentiende eeuw en speelt tijdens de regeerperiode van sjah Naser Eddin (1831-1896). Het is een tijd waarin het land en de vorst laveren tussen vernieuwing en traditie: het aanhalen van contacten met op bodemschatten en invloed azende westerse mogendheden en het binnenhalen van nieuwe technologie enerzijds of het koesteren van het eigene anderzijds. De weinig daadkrachtige sjah laat nu eens zijn oor hangen naar zijn twee elkaar opvolgende moderne grootvaders (de eerste is de betovergrootvader van de schrijver), dan weer naar zijn conservatieve moeder en haar raadgevers, en krijgt te maken met opstandelingen die hervormingen eisen. In een groot aantal korte hoofdstukken roept Abdolah een wereld op die voor veel lezers de charme van het exotische en sprookjesachtige zal hebben.

[Perzië; 19e eeuw](#)

NIEUW

ABDOLAH, KADER

Papegaai vloed over de IJssel

2014, 447 p.

Het leven van de personages speelt zich af langs de IJssel en wordt door de dramatische gebeurtenissen tussen 1970 en 2010 beïnvloed. In de dorpen komen asielzoekers wonen. Memed is de eerste buitenlander in het streng protestantse Zalk. Hij wordt in het dorp opgenomen, raakt bevriend met Catharina en wordt de vraagbaak van veel nieuwkomers. Ondanks de dood van zijn dochtertje beseft Memed dat hij een nieuw bestaan moet opbouwen. Zijn technisch vernuft komt hem hierbij goed van pas. De Iraans-Nederlandse schrijver (1954) heeft veel eigen ervaringen verwerkt. Hij laat zien hoe de nieuwkomers de samenleving veranderen, hoe de verschillende culturele gewoonten botsen. Dit blijkt vooral uit de verhouding tussen de seksen; vrouwen passen zich gemakkelijker aan hun nieuwe omgeving aan dan mannen; en eerwraak ligt op de loer. Kinderen doorbreken taboes. Er ontstaan gemengde relaties. Abdolah beschrijft met veel inlevingsvermogen hoe Nederland in een multiculturele samenleving verandert. Het onvermijdelijke hiervan is dat iedereen moet leren om alles te delen. Een soms sprookjesachtige, optimistische roman.

[Multiculturele samenleving](#)

ABDOLAH, KADER

Spijkerschrift

2000, 377 p., GLB

De romans en verhalen over ontheemde, vluchtende figuren van Kader Abdolah (Iran, 1954) zijn geschreven in het Nederlands, niet zijn eerste, maar zijn derde of vierde taal. En het moet gezegd worden: Abdollah doet iets met die taal. Hij creëert een eigenzinnig, beeldend, poëtisch Nederlands dat de lezer bij de kraag vat. Hoofdfiguur in deze roman is een doofstomme man die in de Iraanse bergen leeft. Met een eigen-gemaakte gebarentaal communiceert hij; hij ontwerpt zelfs een eigen spijkerschrift om zijn ervaringen in boekvorm op te tekenen. Na zijn dood komt het boek terecht bij zijn zoon die naar Nederland vluchtte. Die valt in zijn oude rol van tolk en hertaalt het boek naar een leesbaar schrift. Een ijzersterke, fascinerende psychologische roman over vaders en zonen, over liefde en dood, trouw en verraad, waarheid en leugen, met een sterke sfeerschepping en een rake karaktertekening.

[Iran](#)

[Doven](#)

ABRAHAM, PEARL

Vreugde der wet

Engels, 1995, (2008) 285 p., GLB

Geen badpakken, geen dunne panty's of mouwloze jurken. Niet zingen, geen bezoek aan de bibliotheek, niet dansen, of zelfs maar een man een hand geven. Dit is de wereld van de hoofdpersoon Rachel Benjamin, dochter van een chassidische rabijn. Dit moet wel spanningen opleveren. Je huwelijk wordt geregeld tegen je zeventiende jaar. Na de sluiting mag je je hoofd kaal scheren, een pruik en hoofddoek dragen en enkele passen achter je man aanlopen. Houdt zo'n huwelijk stand? Ziehier de leefwereld in deze vertaalde roman. Een lijst met jiddische woorden is toegevoegd. De schrijfster (1961) werd geboren in Jeruzalem en woont in New York. Ze groeide zelf op in chassidische gemeenschappen, waarvan ze naderhand afstand genomen heeft. Ze geeft Engelse les in Brooklyn. Deze roman is prachtig geschreven en vormt een interessante tegenhanger van die van Chaim Potok; zijn werk beschrijft meestal jongens in en op de grens van de chassidische wereld, hier staan meisjes centraal. Een knappe roman die veel lezers verdient; velen zullen zich herkennen in de beschreven mensen die leven op de grens van twee werelden.

[Joods milieu](#)

[Chassidisme](#)

[New York](#)

ALAIN-FOURNIER

De grote Meaulnes

Frans, 1913, (2010) , 207 p.

Een nieuwe vertaling van de beroemde roman Le Grand Meaulnes uit 1913. In een Frans dorp rond 1900 komt een einde aan het relatief saaie leven van een van de leerlingen van het dorpsschooltje, François Seurel. Augustin Meaulnes, ook wel de grote Meaulnes genoemd, komt bij zijn gezin in de kost en stelt zich eigenzinnig op. Zo is hij drie dagen zoek en komt plots weer boven water. Het blijkt dat hij op een bruiloftsfeest terecht is gekomen en daar het meisje van zijn dromen heeft ontmoet. Meaulnes gaat op zoek naar dat meisje, zelfs tot in Parijs, maar niet alleen zij verandert zijn leven, ook haar broer Frantz zorgt voor aardig wat wendingen. Het is een roman over loyaliteit, vriendschap, jongensdromen, verliefdheid en vasthoudendheid. Mario Molegraaf, de levenspartner van de inmiddels overleden Hans Warren, voor wie De grote Meaulnes veel betekend heeft, blies met zijn vlotte vertaling deze Franse klassieker nieuw Nederlands leven in, al is hij niet in alle opzichten beter dan de vorige vertaling van Max Nord onder de titel 'Het grote avontuur'. In het nawoord merkt hij op: 'Een roman kan kennelijk altijd achttien blijven. En wij zijn, eindelijk of weer, achttien zolang we De grote Meaulnes lezen.'

[Vriendschap](#)

[Dromen](#)

ALLENDE, ISABEL

Het eiland onder de zee

Spaans, 2009, 447 p., luisterboek

De bekende Chileense schrijfster (1942) debuteerde tijdens haar ballingschap in Venezuela succesvol met de roman 'Het huis van de geesten' (1982). Sinds 1988 woont ze in Californië. Vijftien jaar na 'Fortunas dochter' (1994) heeft zij nu opnieuw een historische roman gepubliceerd. Ditmaal over de slavernij, met als - genuanceerd beschreven - achtergrond de Franse kolonie Saint-Domingue (nu Haïti), Cuba en Louisiana in de roerige periode 1780-1812. De knappe slavin Zarité (Tété) werd, voordat ze haar vrijheid had bevochten, door een Franse plantage-eigenaar uitgebuit, misbruikt en van een kind beroofd, maar vervulde niettemin toegewijd de moederrol voor diens wettige zoon en bood redding bij een slavenopstand en andere rampspoed. Naast deze verhaalstreng zijn vaardig vele dramatische, romantische en avontuurlijke nevenverwikkelingen ingepast. De summier getekende personages (met ondernemende vrouwen als Tété in de hoofdrol), de typische humor, de toefjes magie en ook die bizarre uitgliders ten koste van de geloofwaardigheid, ze horen bij Allende. Deze roman behoort beslist tot haar beste.

Slavernij

ALLENDE, ISABEL

Het negende schrift van Maya

Spaans, 2011, 365 p., luisterboek

Maya (19) wordt in 2008 door haar oma Nini naar het eiland Chiloé in Chili gestuurd om haar leven weer op orde te krijgen en moet daar een dagboek bijhouden. Maya komt in huis bij een vriend van Nini, de introverte, norse antropoloog Manuel, met wie ze een band krijgt. In het vredige Chiloé verwerkt ze de laatste drie jaar. Na de dood van haar geliefde opa in 2005 werd ze opstandig en depressief, ging spijbelen, raakte drank- en drugsverslaafd, stal. Na een gedwongen opname gevlucht uit een verslavingskliniek, komt ze terecht in Las Vegas, wordt drugskoerier en eindigt op straat. Dan belt ze Nini die haar naar Chiloé stuurt, waar ze geloof in het leven en een nieuwe opa vindt en weer verliefd wordt. De in de VS wonende Chileense (1942) is een van de bekendste Spaanstalige auteurs. Van haar vaak magisch-realistische romans is 'Huis van de geesten' beroemd. In deze boeiende en ontroerende roman over de rouwverwerking en het groeiproces van een jonge vrouw, worden de hoofdpersonen opvallend goed en warm beschreven

Rouwproces

ALLENDE, ISABEL

Paula

Spaans, 1994, (2014) 451 p., GLB

Paula is de dochter van de schrijfster die plotseling in coma raakt en na een jaar op het randje van de dood te hebben gebalanceerd, uiteindelijk sterft. Door haar herinneringen op papier te zetten, terwijl zij aan het ziekbed van haar dochter zit, wil Allende haar geschiedenis vastleggen voor het geval Paula ooit weer ontwaakt. Als het duidelijk wordt dat dit niet meer zal gebeuren, gaat Allende toch door en neemt het verhaal meer de vorm aan van een afscheidsbrief aan haar geliefde dochter. Isabel Allende (1942) is een van de bekendste Latijns-Amerikaanse schrijfsters van vandaag. Zij vestigde haar naam met haar debuutroman 'Het huis met de geesten', dat qua concept enigszins op 'Paula' lijkt, aangezien het ook begon als een brief aan haar grootvader die op sterven lag, met dat verschil dat 'Paula' nog meer autobiografisch is. Het boek is in de van Allende bekende vlotte stijl geschreven en dus makkelijk leesbaar, maar door het tragische thema wel zeer aangrijpend.

Moeder-dochter relatie

Dood

ALLENDE, ISABEL

Ripper

Spaans, 2014, 398 p.

De auteur slaat een nieuwe weg in. Dit keer schreef ze een thriller over een groepje wat wereldvreemde tieners dat via Ripper, een online mystery game, misdaden uit het verleden probeert op te lossen. Hoofdpersoon en gamemaster is de 16-jarige Amanda uit San Francisco, in het bezit van een beeldschone gescheiden moeder met een reiki-massage-aromatherapiesalon, een helderziende grootmoeder (die een bloedbad in San Francisco voorspelt) en een inspecteur moordzaken als vader. Als Amanda's vader te maken krijgt met een aantal vreemde, bloederige moorden in San Francisco verlegt de groep zijn naspeuringen naar die moorden, komt een van de vrienden van haar moeder in beeld en verdwijnt Amanda's moeder spoorloos. Een spannende, met veel vaart, maar in een wat vlakke stijl geschreven thriller die niet boven de middelmaat uitstijgt, maar wel lekker weg leest en vooral een wat jonger publiek zal aanspreken. Beslist niet een van Allendes betere boeken. De Chileense schrijfster werd vooral bekend door haar romantische avonturenverhalen en familiegeschiedenissen met een magisch realistisch tintje

ALLENDE, ISABEL

De som der dagen

Spaans, 2007, 383 p., luisterboek

Het na een ernstige ziekte overlijden van dochter Paula in 1992 laat Isabel Allende (1942) nooit meer los. Vanuit de herinneringen aan haar borduurt ze in 'De som der dagen' voort op haar eigen leven sinds die tijd, met huidige man Willie, haar (klein)kinderen en dierbaren. Het werd opnieuw een familiekroniek die uitermate boeit, en waarin van alles gebeurt, thuis in Californië en 'all over the world', want de schrijfster komt overal ter promotie van haar (verfilmde) boeken, of bij haar zorgen rond onrecht in de wereld. Ze verweeft ook haar eigen Chileense achtergrond, zowel in politiek opzicht als in familieverband, met haar huidige Amerikaans staatsburgerschap en haar huwelijk, waarin uiteraard wel eens botsingen voorkomen, in deze (mooi vertaalde) sterk autobiografisch getinte roman. Ze verstaat, zoals ook uit haar vele andere boeken blijkt, de kunst van het vertellen zodat je je als lezer graag een kleine vierhonderd pagina's mee laat voeren door dit boeiende verhaal.

AMMANITI, NICCOLÒ

Ik ben niet bang

Italiaans, 2001, 206 p., DVD

Niccolò Ammaniti (Rome 1966) debuteerde in 1994 met de roman 'Branchie' (Kieuwen), in 1996 volgde een verhalenbundel 'Fango' (Modder) en in 1999 de roman 'Ti prendo e ti porto via.' (Ik haal je weg en ik neem je mee). Zijn werk krijgt veel waardering en werd meermalen bekroond. Plaats van handeling hier is Acque Traverse, een gehucht van enkele huizen in het diepe zuiden van Italië. Het vertelperspectief is dat van Michele, een jongen van negen uit een arm gezin dat hoopt ooit naar het noorden te kunnen verhuizen. Michele vindt tijdens het spelen bij een verlaten, vrijwel ingestort huis in een diepe kuil een jongen van zijn leeftijd, naakt, geketend, de mond met plakband afgeplakt. Hij lijkt eerst dood, maar blijkt dan tekenen van leven te geven. Michele houdt zijn vondst geheim, maar probeert te helpen met water en voedsel. Parallel aan deze gruwelijke realiteit lopen de fantasieën, dromen en angsten van Michele. Zijn ouders blijken onbereikbaar. Ten slotte blijkt, wat de lezer al wel vermoedde. Deze roman is razend knap, zowel wat inhoud als structuur betreft, en heel goed vertaald. Vrij kleine druk. In 2003 verfilmd door Gabriele Salvatores.

ANKER, ROBERT**Hajar en Daan****2004, 288 p.**

Daan Hollander, begin dertig en leraar geschiedenis, wordt verliefd op de zeventienjarige Hajar, 5 vwo-leerlinge en Marokkaanse. Deze wederzijdse verliefdheid groeit uit tot ware liefde. De relatie van leraar-leerlinge en Nederlander-moslima staat echter zwaar onder druk. De ontwikkelingen zijn vanaf het begin tot het einde verrassend en spannend. Daan, die tot dan toe leefde voor de seks, fun, een beetje shoppen en partyen met zijn vriendjes die het in de IT gemaakt hebben, ontdekt onder invloed van de intelligente, leergierige Hajar andere waarden en bezigheden. Hajar zet zich, naast haar studie, in voor de ontwikkeling van haar landgenotes. Alle actuele kwesties rond het integratiedebat, de multiculturele samenleving, de verloedering in het onderwijs, komen aan de orde. Ironisch, cynisch en luchtig wordt beschreven hoe docenten en schooldirectie met de veranderende tijden omgaan, evenals het milieu van Daans ouders (jaren '60, flowerpower, actief links). Een flitsende roman, met rijke taal, over een liefdesgeschiedenis in de roerige hedendaagse realiteit. Robert Anker publiceerde poëzie, verhalen en romans en won met 'Een soort Engeland' in 2002 de Libris Literatuur Prijs

Cultuurverschillen**Middelbare scholieren****Leerkrachten****ANKER, ROBERT****Nieuw-Lelieveld****2007, 253 p.**

Anker schetst de levensloop van de architecte Wies Bouwmeester gedurende vijf ijkpunten: de gebeurtenissen cirkelen rond de jaren 1945, 1957, 1968, 1978 en 2005. Uitstekend gedocumenteerd laat Anker zien hoe het leven van Wies meedeint op het levensgevoel en de ideologieën die tijdens deze ijkpunten de boventoon voerden. Anker geeft met de levensloop van Wies ook een tijdsbeeld van het Nederland tussen 1945 en 2005. In Wies laat Anker zien hoe zij en haar tijdgenoten enthousiast de wereld trachten te veranderen, in discussies over actuele vraagstukken hun posities innamen, maar tegelijkertijd slachtoffer van hun idealen konden worden. Een afschuwelijk geheim dat Wies met zich meedraagt, en de relatie met haar joodse minnaar Jacob Lechner dragen het boek. Vooral de complexiteit van deze relatie kan gelezen worden als de metafoor voor het niet eenduidige antwoord op de vraag wat goed of fout is, wat collaboratie is of verzet. Geen Nederlander van na de Tweede Wereldoorlog kon zich aan deze discussie onttrekken. Een uitstekend geschreven tijdsbeeld en roman.

Vrouwenleven**ANKER, ROBERT****Schuim****2014, 302 p., GLB**

Dirk Wagenaar (64) is een gewiekste, selfmade eigenaar van een Rotterdams sleepbotenbedrijf, getrouwd met Loes, een ex-zwemkampioene, die hij regelmatig bedriegt. Hij aanbidt zijn dochter Lisette (32), een begaafde en gevierde concertvioliniste. De derde hoofdpersoon is Niels (46), Dirks schaakvriend, 'dominee zonder God', die kinderloos is getrouwd met Sophie, een wijze maar wat saaie vrouw. Alle drie maken al vroeg in de roman een (symbolisch bedoelde) 'val': Dirk valt op een van zijn schepen, Lisette klappt na een concert door uitputting in elkaar en Niels struikelt over een loszittende traproede. Als Niels en Lisette verliefd op elkaar worden, worden de onderlinge relaties op scherp gezet. Hoe reageren Dirk en Sophie op hun onstuimige verliefdheid, zal de muziek in Lisettes leven op de tweede plaats komen, komt Niels uit zijn geloofs- en huwelijks crisis? Indringende, gedreven vertelde psychologische familieroman over allerlei facetten van liefde, traditioneel in drie delen opgebouwd, en spelend in drie milieus: de harde zakenwereld, klassieke muziek en moderne theologie.

ASSCHER-PINKHOF, CLARA**Danseres zonder benen****1996, (2004), 302 p., GLB**

De joodse schrijfster (1896-1984) vertelt hier over haar leven: haar huwelijk, het vroege sterven van haar man, een rabbijn, de gruwelijke tijd van de Tweede Wereldoorlog, haar verblijf in concentratiekampen, vervolgens in Palestina en ten slotte in Nederland. Het is moeilijk voor zo'n boek literaire maatstaven aan te leggen, maar de verteltrant is vlot en spontaan. Wat dit boek zo belangrijk maakt, is niet dat een objectief overzicht wordt gegeven van het leven der Nederlandse joden in de periode van ongeveer 1910-1950, maar dat men er als het ware onmiddellijk contact mee krijgt. Een diep ontroerend boek voor een brede kring van lezers

Clara Asscher-Pinkhof; Autobiografieën**ATKINSON, KATE****Leven na leven****Engels, 2013, 525 p., GLB**

Het nieuwste boek van de Engelse schrijfster (1951), nog het meest bekend van het met de Whitbread Prize bekroonde 'Achter de Schermen' en de verfilmde literaire thrillers rond detective Jackson Brodie, is een in vele opzichten indrukwekkend verhaal over de verschillende levens van een hoofdpersoon. Ze overtreft met dit boek haar reputatie van wijs en geestig schrijfster van verhalen met doorleefde personages en verrassende ontwikkelingen. Ze beschrijft verschillende levens van bankiersdochter Ursula Todd: doodgeboren in 1910, dan toch geboren, fataal ongeluk als vierjarige, daarna vlak daarvoor een andere beslissing nemen en verder levend, enz. Bij ieder reïncarnatie leert ze bij en probeert uiteindelijk de geschiedenis gunstig te beïnvloeden. Het zeer Britse verhaal speelt van het bijna paradijselijke vooroorlogse Engeland van 1910 tot eind jaren zestig, met de nadruk op de jaren dertig in Duitsland en de indrukwekkend beschreven Blitz op Londen. Een criticus betitelde het treffend als 'een technisch bravourestuk, een ravissante familieroman, een onthutsend oorlogsverhaal en een denkoefening over schrijven'. Terecht genomineerd voor de Shortlist van de prestigieuze Women's Prize for Fiction.

ATWOOD, MARGARET**De blinde huurmoordenaar****Engels, 2000, (2011), 494 p., GLB**

De hoogbejaarde Iris Chase kijkt terug op haar leven, waarin haar jongere zus Laura een belangrijke rol speelde. Iris wordt in de jaren dertig door haar vader (wiens fabriek failliet zijn gegaan) uitgehuwelijkt aan de rijke zakenman Richard Griffen. Iris schikt zich in haar lot, in tegenstelling tot de recalcitrante Laura, die na de dood van haar ouders bij het gezin Griffen komt wonen. Als Laura een relatie krijgt met een communistische vakbondsleider, vreest Richard dat dit schadelijk zal zijn voor zijn politieke ambities in de conservatieve partij. Uiteindelijk slagen Richard en diens invloedrijke zus Winifred erin om Laura weg te werken naar een psychiatrische inrichting. Iris ziet haar zus pas acht jaar later terug, kort voordat Laura zelfmoord pleegt. Deze memoires worden regelmatig afgewisseld met fragmenten uit 'De Blinde Huurmoordenaar', een boek dat na de dood van Laura op haar naam werd uitgebracht. De Canadese schrijfster (1939) onderstreept met deze gelaagde, geraffineerde roman, bekroond met de Booker Prize, opnieuw haar talent. Ze heeft de gave om te ontroeren ondanks haar vlijmscherpe cynisme.

Zussen**Canada****AUSTEN, JANE****Trots en vooroordeel****Engels, 1813, (2000), 381 p., DVD, luisterboek**

Roman die zich afspeelt aan het einde van de 18e eeuw waarin vader

en moeder Bennet hun dochters aan de man proberen te brengen. Het grootste geluk waarvan de ouders vaak alleen maar konden dromen was een man van aanzien en met geld. De Bennet-dochters zijn jong en knap van uiterlijk. De oudste valt op door haar koele intelligentie, haar objectief oordeel en het feit dat ze zich niet zo snel laat strikken. Helaas zal het landgoed niet hun erfelijk bezit kunnen worden omdat het de mannelijke linie toebehoort. Oneindig zijn de verwickelingen o.a. door trots en vooroordeel veroorzaakt, voordat van een "ze leefden nog lang en gelukkig" gesproken kan worden. Fijne ironie en humor, scherpe karaktertekening, delicate intriges en levendige gesprekstoon. Een klassiek meesterwerk.

Engeland; 18e eeuw
Vrouwenleven

AUSTEN, JANE

Verstand en gevoel

Engels, 1811, (2010), 349 p., DVD, GLB, luisterboek

Aan het eind van de 18e eeuw leven twee zusters, Ellinor en Marianne Dashwood, na de dood van hun vader met hun moeder en weinig financiële middelen in een klein huis in Devon. De zusters verschillen sterk van elkaar: Ellinor is rustig, verstandig en gereserveerd, Marianne is heel emotioneel en extravert. Als ze beiden verliefd worden, zit het geluk hen niet mee. Uiteindelijk kan Ellinor toch trouwen met de man van haar dromen, en trouwt Marianne met een heel betrouwbare oudere man. Dit is de eerste, in 1795 geschreven en in 1811 uitgegeven roman van de belangrijke Engelse romanschrijfster Jane Austen. Het is een uitstekend staaltje van haar kunnen.

Engeland; 18e eeuw
Zussen

AUSTER, PAUL

Onzichtbaar

Amerikaans, 2009, 238 p., luisterboek

Als student en aankomend dichter leert Adam Walker in het voorjaar van 1967 de charmante, maar weerzinwekkende Rudolf Born kennen, en diens mysterieuze vriendin Margot. Het vormt de aanzet tot een jaar dat bepalend is voor Walkers leven, waarin diens streven een goed mens te zijn op de proef gesteld wordt. Op zijn sterfbed beschrijft hij de gebeurtenissen in een autobiografische roman, die hij toestuurde aan een vroegere studievriend, inmiddels een bekend auteur. Deze laatste redigeert het verhaal en voltooit het met dagboekantekeningen van een vrouw die Walker kende toen hij in 1967 in Parijs verbleef. Op zijn bekende wijze weeft Auster een web van verhalen en speelt hij een ingenieus spel met schijn en wezen. Bekende thema's als identiteit, isolement, schuldgevoelens, schrijverschap en literatuur spelen een grote rol. Belangrijke motieven zijn daarnaast rouw (het verlies van een jongere broer) en seksualiteit (o.a. de 'zorgvuldig voorbereide' incestueuze relatie tussen Walker en diens zus). Een gitzwarte, fascinerende roman, spannend, raadselachtig, maar kristalhelder geschreven.

Schrijvers

AXELSSON, MAJGULL

Moederpassie

Zweeds, 2011, 506 p., GLB

De Zweedse schrijfster (1947) werkte als journaliste en schrijfster van non-fictieboeken over sociale onderwerpen. Na haar debuut in 1994 met 'Huis der Nevelen' won zij in 1997 de prestigieuze Zweedse Augustpris voor 'Aprilheks', waarmee zij internationaal doorbrak. Deze nieuwe roman speelt in en rond Arvika aan het meer de Glasfjord. In het centrum van het verhaal bevindt zich Sally's wegstaurant en haar eigenaresse Minna. Als de herfststormen het water in het meer opstuwten en bovendien dagenlange heftige regenval het water dramatisch laat stijgen, schuilt een aantal stadsgenoten bij Minna en haar puber-dochter: de zwijgzame Tyrone, de altijd verontwaardigde restauranthulp

Anette, Ritva van de plaatselijke krant, de gealcoholiseerde Maguerite en haar arrogante man Henrik. De rode draad in de boeiende verhalen van de zich in een uitzonderlijke situatie bevindende personages is een vermenging van ouderschap en vooral moederschap met schaamte, schuld, afhankelijkheid en gemeenschappelijkheid door de generaties heen. Zeker interessant voor lezers (lezeressen) die de romans van Marianne Fredriksson met plezier en herkenning lezen

Moederschap

AXELSSON, MAJGULL

Huis der nevelen

Zweeds, 2001, 350 p., GLB

De 42-jarige diplomate Cecilia Lind, gescheiden en moeder van een dochter, keert terug van haar post op de Filippijnen naar haar geboortedorp in Zweden om voor haar stervende moeder te zorgen. Aan het ziekbed van haar moeder denkt Cecilia terug aan haar jeugd, haar moeizame verhouding met haar ouders, en vooral aan het achtjarige Filippijnse zwerfkind Dolly dat ze had willen adopteren, maar tijdens een vulkaanuitbarsting heeft achtergelaten. De auteur (1947) was jarenlang journaliste en schrijfster van non-fictieboeken over o.a. kinderprostitutie en kinderarbeid. Ze kreeg bekendheid met haar tweede boek 'Aprilheks', waarmee zij de prestigieuze Zweedse Augustpris won. Ook 'Huis der nevelen', haar debuut vond in Nederland zijn weg wel. Qua thematiek en schrijfstijl lijkt het op 'Aprilheks'. Het speelt zich afwisselend af in heden en verleden, in Zweden en op de Filippijnen, en familieverbanden, onverwerkte jeugdtrauma's en sociale problematiek (zwerfkinderen, kinderarbeid) spelen een grote rol in dit goed geschreven, boeiende maar wat sombere verhaal.

Filippijnen

BAKKER, GERBRAND

Boven is het stil

2006, 264 p., DVD, GLB, luisterboek

Literaire streekroman over boerenzoon Helmer van Wonderen, een vijftiger, die op een afgelegen boerderij zijn doodzieke vader verzorgt. Het verhaal, in de ik-stijl, speelt zich af tegen het decor van Waterland, het veenweidegebied ten noordoosten van Amsterdam. De combinatie van het boerenleven temidden van dit natuurschoon is subtiel en voelbaar van binnenuit beschreven. Met veel herkenning voor lezers van het platteland of kenners van natuur en boerenleven. Binnen deze wondermooie omlijsting ontwikkelt zich een streekromanachtig plot in vier delen, waarbij het laatste deel slechts 17 pagina's telt. De ontwikkelingen in de eerste drie delen zijn boeiend en met oog voor detail, bijna filmisch beschreven. Boekdelen-prijs 2008 Prix Initiales 2010, Prix Millepages 2009, Boekdelenprijs 2008, Debutantenprijs 2006 en het Gouden Ezelsoor 2006, 2010 International IMPAC Dublin Literary Award

Boerenleven

Waterland

BAKKER, GERBRAND

Juni

2009, 271 p., GLB, luisterboek

Bakkers 'Boven is het stil' (2006) werd geroemd, vertaald, ten tonele gebracht en kreeg literaire prijzen. Deze roman speelt zich weer af op het West-Friese platteland. Drie generaties Kaan worden bijna veertig jaar na het werkbezoek van Koningin Juliana aan het dorp nog steeds beheerst door het dodelijke ongeluk dat op de dag van haar bezoek plaatsvond. Drie generaties: Oma Anna die 'weer op 't stro zat' en er maar niet af kwam, haar drie zonen: nukkelig en zwijgzaam, en haar kwebbelende vijfjarige kleindochter Dieke, die nog te jong is om het drama te begrijpen dat de levens van deze mensen bepaalt. Een mislukt huwelijksfeest, een onbegrepen telefoontje en de dag van overlijden zetten het verhaal in gang. Onbesproken blijft de foto met Jan Kaan en Teun Grin, hand in hand. De schrijver verbindt de ontlukende

homo-erotische relatie tussen deze beide jongens, en later die van Teun met Jans broer, met de dood van Hanna en het koninklijk bezoek. Dit thema geeft de roman iets verrassends en zet de ogenschijnlijk nauwelijks vermeldenswaardige gebeurtenissen onder spanning.

West- Friesland

BAKKER, GERBRAND

De omweg

2010, 235 p., GLB, luisterboek

Een Nederlandse vrouw trekt zich terug in een oud huis in Wales, met haar materiaal voor een studie over de Amerikaanse dichteres Emily Dickinson. Spaarzaam zijn de aanwijzingen voor de lezer over wat haar beweegredenen zijn. Ze heeft een 'misstap' in de liefde gemaakt, lijdt aan een ongeneeslijke ziekte en misschien is er meer. In Nederland tasten haar ouders, echtgenoot en een hem eigenaardig behulpzame politiemann in het duister. De vrouw laat in Wales alleen een plotseling opduikende jonge man in haar leven toe. Deze derde roman voor volwassenen van Bakker (1962) doet in diverse opzichten denken aan zijn succes 'Boven is het stil': het zelfgekozen isolement van de hoofdpersoon, het gebrek aan communicatie tussen mensen, de nadrukkelijk in het boek aanwezige natuur. Bakker toont op papier de stokkende gesprekken, suggereert en laat veel aan de verbeelding van de lezer over. Het leidt tot een zekere hoekigheid die intrigeert, hoewel de verhaallijn over de speurende echtgenoot en politiemann niet erg uit de verf komt. Sfeervol en raadselachtig geheel.

Isolement

BARFOOT, JOAN

Onvoorziene omstandigheden

Engels, 2001, 383 p., GLB

Als de levens van Isla (49) en Roddy (17) elkaar kruisen heeft dit een dramatische impact op hun beider levens. Na een huwelijk dat op de klippen is gelopen lijkt het eindelijk weer de goede kant op te gaan met Isla. Ze heeft een bloeiende carrière, met haar kinderen lijkt het beter te gaan en ze heeft Lyle gevonden, een man die ze kan liefhebben en vertrouwen. Roddy beraamt samen met zijn vriend een plan dat hun de vrijheid moet brengen waarvan ze dromen. Op een mooie augustusavond als Isla en Lyle bij hun favoriete ijssalon zijn, begint Roddy precies daar en op dat moment met de uitvoering van zijn plan. In die ene seconde van een onvoorziene geweldige ontmoeting, verandert het leven van Isla en Roddy voorgoed. 'Onvoorziene omstandigheden' is de eerste Nederlandse vertaling van 'Barfoot'. Het boek werd genomineerd voor de Booker Prize.

Toeval

BARNES, JULIAN

Alsof het voorbij is

Engels, 2011, 158 p.

Wanneer de ongeveer zestigjarige Tony Webster op zijn leven terugkijkt, constateert hij dat dat een rustig voortkabbelende rivier is geweest waarin grote gebeurtenissen als vriendschap, huwelijk, het krijgen van een kind, scheiding, werk en familie allemaal kleine of grote rimpelingen waren die de loop uiteindelijk niet wezenlijk hebben verstoord. Op een dag krijgt hij echter het dagboek van een jeugdvriend die indertijd zelfmoord heeft gepleegd in handen, en wat hij daaruit leert geeft hem een heel nieuw perspectief op die vriend, zijn vroegere vriendin, zijn vroegere zelf en zijn hele leven. Simpel vertelde, maar diepgaande roman waarin de auteur (beroemd van eerdere boeken 'Een geschiedenis van de wereld in tien-en-een-half hoofdstuk' en 'Flauberts papegaai') op subtiele wijze thema's als groei, verandering, ouderdom en herinnering op aangrijpende wijze behandelt. Uitstekend vertaald. Bekroond met de Man Booker Prize 2011, de belangrijkste Britse literaire onderscheiding.

Vriendschap

BARNES, JULIAN

Hoogteverschillen

Engels, 2013, 126 p.

Dit eerbetoen van de auteur aan zijn vrouw, literair agente Pat Kavanagh, die in 2008 na 30 jaar huwelijk na een kort ziekbed overleed aan een hersentumor, bestaat uit drie gedeelten. In het eerste beschrijft hij met het voorbeeld van de ballonvaart en de fotografie hoe twee heel verschillende elementen kunnen samenkomen. Het tweede gedeelte, dat de verbinding vormt tussen het eerste en het laatste, gaat over de liefde van een Engelse ballonvaarder en officier voor de Franse actrice Sarah Bernhardt. Hij maakt geen kans, maar blijft toch van haar houden. In het derde gedeelte beschrijft Barnes zijn verdriet na Pats dood, zijn rouwverwerking, de reacties van anderen, zijn zelfmoordplannen, het alleen verder gaan en in contact willen blijven met de overledene. De belangrijke Engelse schrijver (1946) ontving de Man Booker Prize 2011 voor 'Als het voorbij is' en werd driemaal genomineerd voor dezelfde prijs. Als 'Dan Kavanagh' schrijft hij misdaadromans. In dit ontroerende, mooie boek beschrijft hij indringend en oprecht zijn emoties, resulterend in een prachtig eerbetoen aan zijn vrouw. Prettig leesbare vertaling

Rouwproces

Ballonvaart

NIEUW

BARRY, SEBASTIAN

De tijdelijke gentleman

Engels, 2014, 255 p.

De ik-verteller is Jack McNulty, een zwager van Roseanna uit 'De geheime schrift'* en de broer van Eneas uit 'De omzwervingen van Eneas McNulty***'. De karakters zijn ook nu deels gebaseerd op familieleden van de auteur. Als Jack tijdens de Tweede Wereldoorlog dienst neemt in het Britse leger wordt hij als officier een 'tijdelijke gentleman'. Hij gaat naar Ghana, toen nog een Britse kolonie (Goudkust). Na de oorlog blijft hij daar als VN-waarnemer wonen en schrijft er na zijn ontslag zijn levensverhaal, dat begint als een oorlogsroman, maar dat gaandeweg afglijdt in de zelfbekentenissen van een chronische alcoholist, wiens huwelijk door zijn drankzucht en gokverslaving op de klippen is gelopen. Heen en weer springend in plaats (Ierland, Engeland, Ghana) en tijd (van 1922 tot 1957) ontstaat zo een beklemmend beeld van een mislukt leven. Vooral in het laatste deel doet Jack beurtelings denken aan de bezeten Kurtz uit 'Hart der duisternis' (Joseph Conrad) en de zich dooddrinkende consul uit 'Onder de vulkaan' (Malcolm Lowry). Opnieuw een meesterwerk van deze Ierse auteur, in een prima vertaling

BEER, EDITH HAHN

De Joodse bruid

Amerikaans, 2004, 238 p.

De joodse Edith Hahn werd in 1914 in Wenen geboren en studeerde daar rechten op het moment van de Anschluss (12 maart 1938) van Oostenrijk bij Duitsland. Op 24 april 1941 werd ze naar een werkkamp in Duitsland gestuurd om op het land te werken. In oktober van dat jaar stuurde men haar door naar Aschersleben waar ze te werk werd gesteld in een papierfabriek. Intussen bleef ze corresponderen met haar vriend Pepi Rosenfeld en haar moeder. Wanneer die een telegram stuurt dat ze binnenkort moet vertrekken, doet ze alle mogelijke moeite verlof te krijgen naar Wenen terug te gaan om haar nog een keer te zien. In de trein op weg naar huis haalt ze op het toilet de jodenster van haar jas. Als ze in Wenen aankomt blijkt haar moeder op 9 juni 1942 te zijn gedeporteerd. Om te ontsnappen aan de naziterreur neemt ze de identiteit van een vriendin aan en gaat terug naar Duitsland waar ze als verpleegster voor het Rode Kruis in een ziekenhuis gaat werken. Een Duitse kunstschilder, Hitler-adept, wordt verliefd op haar en in oktober 1943 trouwen ze, hoewel hij weet dat ze joods is. Een half jaar later bevalt ze van een dochter. In september 1944 wordt haar man opge-

roepen voor de Wehrmacht; hij wordt krijgsgevangene gemaakt door de Russen en pas 2 jaar na afloop van de oorlog ziet ze hem weer

[Jodenvervolging; Oostenrijk; Verhalen](#)

BEER, EDITH HAHN

De oorlogsbuid

Amerikaans, 1999 (2012), 238 p.

Veel wonderlijke verhalen uit de Tweede Wereldoorlog hebben intussen hun weg gevonden naar het boek, maar elke keer blijken er nog meer verrassende geschiedenissen te zijn. Dit verhaal is er een van. Een Duitser nazi-officier wordt verliefd op een joodse vrouw die als 'arische' vrouw leeft, maar als ze hem vertelt dat ze joods is, trouwt hij haar toch en ze krijgen een dochter. Tot het einde van de oorlog leeft ze het leven van een keurige Duitse huisvrouw. Haar echtgenoot Werner moet naar het Oostfront en wordt krijgsgevangen gemaakt door de Russen. Na terugkeer uit Rusland (welke zijn vrouw weet te bespoedigen) valt het huwelijk vrijwel onmiddellijk uiteen. Na een tweede huwelijk verhuist Edith Hahn Beer in 1987 naar Israel. Mooi en spannend opgeschreven met ghostwriter Susan Dworkin. Het feit dat het geen roman is maar waargebeurd, maakt het boek des te indringender. Oorspronkelijk verschenen in 2000 als 'De joodse bruid'; deze uitgave is een vrijwel ongewijzigde herdruk, afgezien van de nieuwe titel.

[Jodenvervolging; Oostenrijk; Verhalen](#)

NIEUW

BEIJNUM, KEES VAN

De oesters van Nam Kee

2000, (2014), 319 p., DVD, GLB., luisterboek

De hoofdpersoon van deze in de Amsterdamse scene spelende roman is de 18-jarige gymnasiast Berry, door zijn vriendjes Dirty Berry genoemd; zijn uit een goed Heemsteeds milieu afkomstige vriendin Thera, die hij voor het eerst ontmoette toen hij op straat rode knipperende duivelshorentjes stond te verkopen, noemt hem Diablo. Zij bedenkt een plan om op een snelle manier een boel geld te verdienen: een appartement aan zoveel mogelijk verschillende mensen tegelijk verhuren, die sleutelgeld en een maand huur vooruit moeten betalen. Hun opzet slaagt, maar net voor ze ervandoor willen gaan, krijgt ze een zware epileptische aanval die haar in het ziekenhuis doet belanden. Hij blijft naar haar verlangen, brengt haar oesters van Nam Kee waar ze verzot op is, maar ze keert zich af van hem en het soort van leventje dat ze leidden. Zijn wanhopige pogingen haar terug te krijgen lopen op niets uit, en ten slotte belandt hij in de gevangenis wegens een in wezen zinloze daad van geweld. De taal van dit boek is hard en rauw, het wereldje van een scholier die zich geen raad weet met zijn gevoelens wordt overtuigend beschreven. Succesvol verfilmd.

Amsterdam; 1991-2000

[Jongeren](#)

NIEUW

BEIJNUM, KEES VAN

De offers

2014, 509 p.

De Nederlandse rechter Rem Brink worstelt tijdens het oorlogstribunaal van 1946-47 in Tokio niet alleen met zijn juridisch geweten maar ook met zijn huwelijk. Als Japanse politici en militairen misdaden tegen de vrede of de menselijkheid hebben begaan, mogen zij dan de doodstraf verwachten? Brink wisselt van standpunt, wat zijn positie in het tribunaal ondermijnt. Tegelijkertijd vindt hij liefde bij de Japanse operazangeres Michiko. Die houdt hij geheim voor zijn vrouw, die hem in Tokio komt opzoeken. En dan is er de derde hoofdpersoon: soldaat Hideki, die in de China-oorlog heeft meegedaan aan moordpartijen. Tussen Brink, Michiko en Hideki ontwikkelt zich een subtiel verhouding waarin de keuze voor moed of lafheid ervoor zorgt dat de grenzen tussen goed en kwaad verschuiven. Dankzij grondige research en een groot inlevings-

vermogen schept Van Beijnum (1954) een spannend liefdesepos van formaat. Door de perspectiefwisseling ontstaat een genuanceerd beeld van het naoorlogse Japan

[Oorlogsrecht](#)

BEIJNUM, KEES VAN

Een soort familie

2010, 436 p., GLB

Na het succes van 'Paradiso' komt Van Beijnum (1954) met een vuistdikke roman, die zich opnieuw in Noord-Holland afspeelt. In dit geval voor een groot gedeelte in Wieringen, waar de hoofdpersoon Teun, vanuit wie we de gebeurtenissen waarnemen, opgroeit in een bijzonder gezin, dat Jehovagetuige-achtig aandoet door het geloof in de vredesbeweging. Verhaalheden en -verleden wisselen elkaar voortdurend af. Wat er precies met Teuns broer Hans gebeurd is in hun jeugd, wordt pas in het laatste deel van de roman onthuld. Intussen lezen we over allerlei jeugdherinneringen en over Teuns huidige leven als mislukte kopieermachine vertegenwoordiger en gescheiden man, met een jong zontje, wie het moeite kost om wat van zijn leven te maken. Het schuldgevoel over zijn broers ongeluk, het opgroeien in een opvallend gezin, de pesterijen daardoor op school: dit alles heeft Teun tot een zwijgzame twijfelaar gemaakt. Een licht satirische, spannende roman die bovendien treffende beschrijvingen van Nederlands cultuur en landschap bevat.

[Schuldgevoelens](#)

BEIJNUM, KEES VAN

Paradiso

2008, 292 p., GLB, luisterboek

In de nieuwe roman van Kees van Beijnum keert een zich aan zijn milieu ontworstelde wetenschapper, onderzoeker van geluk, terug van zijn minnares. Hij is vast voornemens de relatie met zijn vrouw te beëindigen. Een dijkdoorbraak maakt het hem aanvankelijk onmogelijk zijn huis -het is de omgeving van de nouveaux riches- te bereiken. Zijn vrouw blijkt vermist. Zijn dochter van veertien komt achter het overspel van haar vader. Ook de echtgenote heeft haar deel in de ontrouw; zij heeft in een jonge klusjesman haar verdronken jeugdliefde herkend en zij is in zijn ban geraakt. De echtelieden hebben elkaar te lang verwaarloosd. De verdwijning en verschijning van de vrouw - prettig vileine portrettering is er van de rijke milieus - zijn de spinnen van deze zedenroman/ huwelijksroman. De roman is wel eens heel nadrukkelijk; soms wordt de vertelling hierdoor vlak. Dat neemt niet weg dat je het boek zeker geboeid uitleest.

[Huwelijksproblematiek](#)

[Overspel](#)

BEIJNUM, KEES VAN

Het verboden pad

2004, 450 p., GLB, luisterboek

De hoofdpersoon in deze fikse roman, Philip Soek, stammend uit een bemiddeld, maar merkwaardig gezin, is een idealistische jongeman, die stage loopt in een opvangtehuis voor moeilijk opvoedbare en kansarme tieners. Er spelen twee verhaallijnen door elkaar: Philips confrontatie met zijn familiegeschiedenis en de dramatisch aflopende vakantietocht met de bewoners van het opvangtehuis naar Bretagne. In beide blijft hij buitenstaander, ondanks zijn goede bedoelingen. De beschrijving van de bewoners en de leiding met hun moeilijke karakters, hun afwijkingen en ondeugden, hun gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en machogedrag overtuigt, maar stemt niet bijster optimistisch. Egocentrisme voert bij allen de boventoon. Al beschouwt de hoofdfiguur wederzijds vertrouwen nog zo zeer als de belangrijkste voorwaarde in het contact tussen mensen, in de realiteit van de wereld van de jeugdopvang kan hij er maar zelden mee uit de voeten. Hier en daar is de roman spannend, vooral daar waar de schrijver de confrontatie tussen

de bewoners van het huis en de stagiaire beschrijft.

Idealisme

Kindertehuizen

BELLOW, SAUL

Humboldts gift

Amerikaans, 1975 (2011), 612 p.

Saul Bellow (1915-2005) geldt als een van de grootste Amerikaanse schrijvers van de twintigste eeuw. Hij werd beroemd met o.a. "Herzog" en "Henderson the rain king", en won met "Humboldt's gift" in 1976 de Pulitzer-prijs (en de Nobelprijs). Qua plot is dit min of meer een sleutelroman over een oudere dichter Von Humboldt Fleisher (gemodelleerd naar de dichter Delmore Schwartz) die artistieke integriteit hoog in het vaandel heeft staan, en de jongere schrijver Charlie Citrine (de verteller, gebaseerd op Bellow zelf) die veel succesvoller is en daardoor met zijn mentor Humboldt in conflict komt. Belangrijker echter zijn de talrijke uitweidingen van zowel Humboldt als Citrine over kunst, leven, religie, antroposofie, filosofie, cultuur, liefde, huwelijk en van alles en nog wat. Een topzware roman die toch nergens instort dankzij de humor, de levendige personages en de scherpe dialogen – en doordat alle uitweidingen steeds interessant zijn. Met een voorwoord van Arnon Grunberg. Een klassiek twintigste-eeuws Amerikaans meesterwerk in een uitstekende nieuwe vertaling (in 1976 eerder vertaald als 'Humboldt's nalatenschap' door Wim Gijsen).

Dichters

BENALI, ABDELKADER

Laat het morgen mooi weer zijn

2005, 239 p. GLB, luisterboek

Als iemand beseft dat schepen achter je verbranden de gebeurtenissen uit het verleden niet ongedaan maken, is het Malik Ben wel. Hij is een heelkundige, die in zijn praktijk probeert vastgelopen carrièremakers hun ziel terug te geven. Maar op de dag dat hij 140 kg weegt besluit hij zijn praktijk te sluiten. Het voornemen brengt een spoor van herinneringen in hem boven vooral aan zijn ontmoeting tijdens een cruise met de geheimzinnige Spaanse Carmen Lopez de La Madrid (oud strijdster onder de republikeinen). Wat niet meer moest zijn dan het verwerken van de familietragedie, werd een grandioze cruise waarop hij zijn eigen ziel en die van anderen leerde kennen. Benli debuteerde in 1996 met 'Bruiloft aan zee' en won in 2003 de Libris Literatuurprijs met 'De langverwachte'.

Overgewicht

BENALI, ABDELKADER

De langverwachte

2002, 396 p.

'De langverwachte' is de tweede roman van de Marokkaans-Nederlandse schrijver (1975), die in 1997 met 'Bruiloft aan zee' met groot succes debuteerde. In deze roman gaat de verhalenverteller bij uitstek er weer groots tegenaan. Bijzonder is dat al deze verhalen worden verteld door een kind dat nog geboren moet worden, van de tienerouders Diana en Mehdi. Voor de uiteindelijke geboorte wordt er heel wat afgepraat. De complexe familieverhoudingen en de Marokkaanse kring van vrienden en sociale contacten worden doorgelicht, evenals de islam, de veelheid aan culturen en tradities en het zich staande houden in een ontwortelde omgeving. Alles krijgt aandacht in een overvloed aan beelden en woorden. Benali gebruikt rake typering, kan uitweiden over een futiliteit, heeft humor en neemt de lezer mee in de wereld van de veelkleurige samenleving, die door zijn verhalen nog eens extra kleur krijgt. Hij verliest de draad niet. Op de grens van het nieuwe millennium wordt de langverwachte geboren. Dan eindigt ook de roman, die een demonstratie is van Benali's vermogen in vele huiden te kruipen, haarscherp te observeren en te analyseren. Bekroond met de Libris Literatuurprijs 2003

Marokkaanse migranten

Islamitisch milieu

BENALI, ABDELKADER

De stem van mijn moeder

2009, 243 p., luisterboek

Roman van de Marokkaans/Nederlandse auteur Benali [1975], bekend van 'Bruiloft aan zee' en 'De Marathonloper'. Hoofdpersoon is een succesvolle fotograaf die druk is met zijn werk en moderne leven. Hij heeft nauwelijks aandacht voor zijn Marokkaanse ouders die 25 jaar geleden naar Nederland emigreerden. Hij heeft een tweeling bij zijn minnares Eva verwekt, maar ook hen wil hij niet zien. Als hij een telefoontje krijgt van zijn vader, hoort hij dat zijn moeder ziek is en dat hij naar huis moet komen. De ziekte heeft te maken met de dood van zijn tweelingbroer die twintig jaar geleden het gezin ontwrichtte. Zijn moeder zwijgt sindsdien, maar door zijn komst gaat ze praten en geneest zelfs. In haar plaats wordt zijn vader ziek en sterft, en dan staat ineens de tweeling van Eva op de stoep. De fotograaf verzoent zich met zijn afkomst en zijn toekomst en de twee culturen waarin hij leeft. Deze overtuigende migrantenroman is met spanning geschreven en gaat net als 'Bruiloft aan zee' over een migrantenkind dat leeft tussen twee culturen. Zie ook: www.abdelkaderbenali.nl. Winnaar van de E. du Perronprijs 2009

Vader-zoon relatie

Cultuurverschillen

Marokkaanse migranten

BENJAMIN, MELANIE

Ik was Alice

Amerikaans, 2009, 384 p.

Centraal staat de vraag naar de aard van de contacten van schrijver Lewis Carroll met Alice Liddell (1852-1936) voor wie hij het bekende 'Alice in Wonderland' schreef. De dochtertjes van de Dean van Christ Church College in Oxford trekken de aandacht van wiskundige Charles Dodgson, die veel met de meisjes, maar vooral Alice wandelt en hen fotografeert. Hun moeder voelt dat dit niet onschuldig is, zeker na een foto van Alice in zigeunerjurk. In 1863 wordt Dodgson/Carroll verder contact verboden, maar rond hem en Alice blijft iets onbenoemds hangen. Als koningin Victoria's jongste zoon in Oxford studeert en verliefd wordt op Alice, speelt dat mee in Victoria's afkeuring. Op haar 28e trouwt ze met Reginald Hargreaves. De Amerikaanse debuteert met deze roman, die positief werd ontvangen in de VS. Het boeiende, goed vertaalde verhaal is uitstekend opgebouwd; hoewel niet overtuigend over Alice als klein meisje, is het dat wel over haar in haar contacten met Dodgson en daarna. Extra boeiend voor wie het klassieke kinderboek goed kent. Met drie portretfoto's van Alice Liddell in verschillende levensstadia. Achterin aanvullende informatie voor leesclubs

BERGER, HILDE

De waanzinnige liefde van Alma Mahler en Oskar Kokoschka

Duits, 2008, (2012), 219 p., luisterboek

Oskar Kokoschka woont in Wenen, hij is een jonge, straatarme schilder. Hij is nog zoekende naar zijn eigen stijl, is onder de indruk van Van Gogh. Via een vriend, de architect Adolf Loos, krijgt hij in 1909 een opdracht om een dodenmasker te maken van de componist Gustaf Mahler. Dan ontmoet hij Alma Mahler. Een jaar later krijgt hij het verzoek haar te schilderen. Hij neemt zich voor dat dit schilderij net zo beroemd zal worden als de Mona Lisa. Maar er ontstaat een intense liefdesrelatie tussen Kokoschka en de zeven jaar oudere Alma Mahler. Zij wil de muzikale nalatenschap van haar man nog blijven regelen, de jonge Oskar wil alleen maar samen zijn. Na drie jaar vertrekt Alma Mahler naar Nederland en besluit niet meer terug te keren. Kokoschka meldt zich als soldaat voor de Eerste Wereldoorlog en komt verwond uit de strijd. Hij wordt professor aan de Kunstacademie in Dresden. De Oostenrijkse schrijfster (1946), ook actrice en regisseur, heeft dit waargebeurde verhaal prachtig en realistisch uitgewerkt. Goed geschreven, spannende roman over een waanzinnige liefde in Wenen. Nodigt uit om meer te lezen over deze twee bekende hoofdfiguren.

Oskar Kokoschka

Alma Mahler Werfel

BERK, MARJAN**Vertigo****2007, 156 p., GLB, luisterboek**

Roman over ouder worden door Marjan Berk [1932], die een veertigtal publicaties op haar naam heeft staan, waaronder 'Nooit meer slank' en 'Zout'. 'Vertigo' kent twee verhaallijnen; de een gaat over de Hongaar Ferenc Gabor die Nars afperst omdat hij vreemd gaat met een callgirl. Het andere verhaal gaat over de gepensioneerde onderwijzeres Betsy Damiaan. Zij is weduwe en woont alleen in een huis bij het bos. Haar kinderen maken zich zorgen om hun moeder, maar Betsy heeft voldoening in het leven door haar bijbaantje: het verzinnen van sommen voor CITO toetsen. Als zij haar bijverdiensten echter verliest, raakt zij financieel en sociaal in de problemen. Na een stressvol uitstapje als reisgids naar Venetië wordt Betsy gevelde door vertigo, hevige duizeligheid. Zij heeft helderziende beelden en krijgt waarheden uit haar eigen leven door. Ook ziet ze dat de Hongaar Nars afperst. Ze heeft hiermee een nieuwe toekomst en levensvervulling gevonden: ze wordt helderziende.

[Vrouwenleven](#)**BERNLEF, J.****Boy****2000, 317 p., GLB**

Dagbladen meldden de onnatuurlijke dood van de 32-jarige filmster Norma Todd. Verdachte van de moord is een doofstomme jongen, Boy, die door de politie in haar klerenkast was aangetroffen. Hij wordt gearresteerd, veroordeeld en pleegt tenslotte zelfmoord. William Stevens, verslaggever, die kort tevoren Norma nog heeft geïnterviewd, weigert te geloven dat Boy de dader is en gaat op onderzoek uit. Hij stuit op de filmpianiste Amy Faye bij wie de jongen een tijdje in huis heeft gewoond. Bernlef weet op knappe wijze iemand die doofstom is en dus geen taal kent, in de woorden van anderen tot leven te brengen.

[Doven](#)[Zintuigen](#)[Stomme films](#)[Verenigde Staten; 1900-1914](#)**BERNLEF, J.****Buiten is het maandag****2003, 214 p., GLB, luisterboek**

Hoofdpersoon Stijn Beckering verliest zijn vrouw bij een auto-ongeluk en raakt zelf in coma. Als hij daaruit ontwaakt, blijkt zijn zoon Harry met de noorderzon te zijn vertrokken. Stijn gaat naar hem op zoek in Canada en voelt zich in de houthakkerswouden op zijn gemak. Hij vestigt zich als beheerder van een uitdrijgerij en maakt er vrienden. Bernlef ontving in 1983 de Constantijn Huygensprijs en in 1994 de P.C. Hooftprijs.

[Geheugenstoornissen](#)[Verdwijningen](#)**BERNLEF, J.****Hersenschimmen****1984, (2011), DVD, GLB, luisterboek**

Maarten Klein, 71 jaar, woont met zijn vrouw in Gloucester boven Boston. Zijn geheugen begint te haperen, er vallen gaten in zijn herkenning van de werkelijkheid om hem heen en tegelijkertijd nemen soms flarden herinneringen bezit van zijn denken alsof ze het echte heden zijn. Ook in zijn taal ontstaan verschuivingen. Dit onomkeerbare proces dat hem in een volkomen isolement en tenslotte in een inrichting terecht doet komen, wordt door de man zelf verteld, waardoor de lezer bijna fysiek in dit beklemmende schimmenrijk van ontworpen gedachten en beelden betrokken raakt. Aan zijn thematiek van zwijgen en verdwijnen, op allerlei manier in zijn poëzie en proza aanwezig, heeft Bernlef met dit ingehouden geschreven boek een indrukwekkend gevolg weten te geven.

[Dementie](#)**NIEUW****BERNLEF, J****Onbewaakt ogenblik****2012, 219 p. GLB, luisterboek**

Henk Materman, ik-figuur en alter ego van de auteur, krijgt van zijn uitgever de opdracht zijn memoires te schrijven. Diens eerste roman werd door zijn toenmalige uitgever juist op grond van het autobiografische karakter ervan afgewezen. De roman is onderverdeeld in zeven genummerde delen, wisselend van lengte en karakter. In lijn met de werking van het geheugen is de schrijfstijl associatief, onvoorspelbaar en in wezen onbetrouwbaar. Geuren, muziek (zowel klassieke orgel- en pianomuziek als jazzmuziek), locaties en geluiden vormen de aanleiding voor uiteenlopende herinneringen: het onbewaakte ogenblik uit de titel. In een brief aan de uitgever aan het slot van de roman concludeert de auteur dat herinneringen zich niet op commando laten oproepen en dat dus de memoires er niet komen. Intussen ligt er een roman met veel intertekstuele verwijzingen, die tegelijkertijd een ode aan de liefde is. Het lijken willekeurige improvisaties maar uit tussentijdse notities uit het verleden blijkt dat er een bijzonder schrijfproces achter schuilgaat. Laatste roman van de vaak gelauwerde auteur (1937-2012) waarin eerdere thema's samenkomen. Het klinkende slotstuk van een machtig oeuvre

[Geheugen](#)[Schrijvers](#)**BERNLEF, J.****De onzichtbare jongen****2005, 188 p., GLB**

Wouter en Max, twee 13-jarige jongens uit het Amsterdam van 1947, zijn schoolvrienden. Max is een zonderling, hij woont bij zijn vader, zijn moeder is met een Canadees vertrokken. Max wil uitvinder worden en oefent in onzichtbaarheid. Hij is geobsedeerd door wind, omdat wind onzichtbaar is en toch gemeten kan worden. Wouter wil harder lopen dan de wind en wordt een topatleet die wint van Fanny Blankers-Koen. De jongens verliezen elkaar uit het oog, maar zien elkaar als volwassene terug in een kliniek waar Wouter revalideert. Max, de onzichtbare jongen, is krankzinnig geworden. Hij praat alleen nog met Wouter, totdat hij zelfmoord pleegt. Deze roman schetst niet alleen een goed tijdbeeld van het grijze naoorlogse Amsterdam, maar is ook een overtuigend en intrigerend verhaal over vriendschap en schizofrenie. Het is geschreven in een sobere en toegankelijke stijl vanuit het perspectief van Wouter en geschikt voor een breed publiek

[Vriendschap](#)[Amsterdam; 1951-1960](#)[Schizofrenie](#)**BERNLEF, J.****Op slot****2007, 185 p., GLB, luisterboek**

Ook in de nieuwe roman van Bernlef gaat het over kijken en over de weergave van de werkelijkheid. De nadagen van een schilder en zijn vrouw (zijn model en muze) worden beschreven; beurtelings verteld vanuit de optiek van een bevriend fotograaf en van de dochter van het schilder-echtpaar (in de ik-vorm). De schilder is geobsedeerd door 'de eerste blik'; zijn vrouw blijft hij (naakt) portretteren, zoals zij was toen hij haar ontmoette, en dat terwijl het leven aan haar voorbij trekt. Wanneer de schilder overleden is en de fotograaf de geschilderde nalatenschap fotografeert, worden elementen van de relatie van de schilder en zijn model onthuld. De locatie is een dorp bij zee; mooi is hoe Bernlef het naseizoen in het badplaatsje E (waarschijnlijk Egmond aan Zee) beschrijft. 'Op slot' is een melancholieke kunstenaarsroman, precies geschreven.

[Schilders](#)

BERNLEF, J.**De rode droom****2009, 236 p.**

Nieuwe roman van Bernlef [1937], bekend van 'Hersenschimmen' en 'Publiek geheim'. Net als in 'De onzichtbare jongen' gaat het hier om mannenvriendschap. De 55-jarige Kowalski werkte als distributeur van toiletpapier op een papierfabriek. De even oude Krap is liftinspecteur in een liftfabriek. Beide middelbare mannen leren elkaar kennen op een bankje in het park. Door de opheffing van hun land (de DDR?) verliezen Kowalski en Krap allebei hun baan. Ze blijven geloven in de socialistische heilstaat. Krap is de ideoloog, hij is voorstander van de vrije liefde. De maatschappij moet omgevormd worden als in zijn 'rode droom'. Op zoek naar werk trekken ze naar Amsterdam waar Toby, de ex-vrouw van Krap, een reisbureau runt. Kowalski wordt verliefd op de roodharige Toby en heeft zo zijn eigen droom. Ze vertrekken voor het reisbureau naar Tunesië, waar ze het land uitgezet worden. Berooid keren ze terug in het thuisland. Boeiende en spitse schildering van de instorting van het communisme, van de oudere man en van de eenwording van Duitsland, geschreven in een nuchtere en nonchalante stijl

BESSON, PHILIPPE**Nazomer****Frans, 2002, 142 p.**

'Nazomer' is een ingenieus geconstrueerde roman die zich afspeelt tegen het decor van het beroemde schilderij Nighthawks van de Amerikaanse schilder Edward Hopper. Louise Cooper, voormalig actrice, nu succesvol toneelschrijfster, wacht op haar geliefde Norman. In plaats daarvan verschijnt haar ex-man Stephen, die inmiddels opnieuw gescheiden, terugkeert naar het oude stamcafé in de hoop Louise te ontmoeten. Ben de barman was vroeger de stille getuige van hun liefdesrelatie en observeert aandachtig de wending die het leven van zijn klanten neemt. Besson maakte van 'Nazomer' een toneelbewerking. De roman werd bekroond met de grootste Franse prijs, de Prix RTL-Lire.

BINCHY, MAEVE**En toen kwam Frankie****Engels, 2010, 430 p., GLB, luisterboek**

Noel probeert de saaiheid thuis bij zijn ouders en op kantoor in alcohol te verdrinken. Dat verandert, wanneer zijn Amerikaanse nicht Emily (45) in huis komt, en Stella beweert dat ze terminale longkanker heeft én hoogzwanger is van zijn baby. De geboorte van de baby zal ze zelf niet meer beleven; daarom vraagt ze Noel om hun dochtertje op te voeden. Noel voert een verbeten strijd tegen de alcoholduivel en voor het behoud van zijn dochtertje. Zal hij het – met de steun van zijn familie en vrienden – redden? Een breed scala van personages betreft de lezer bij het lief en leed in een Dublinse leefgemeenschap. De subtiele woordkeuze, de vele dialogen en de rake typering maken de drukbevolkte plot in al zijn eenvoud erg levensecht en herkenbaar. Als geen ander weet de Ierse bestsellerauteur alledaagse dingen zo te portretteren, dat ze bijzonder lijken. Eens te meer levert ze in haar ongeëvenaarde, meeslepende vertelstijl een pageturner af, die romantische feelgoodfans van alle leeftijden in de ban zal houden.

Eenoudergezin**Vader-zoon relatie****Alcoholisme****BLOEM, MARION****Geen gewoon Indisch meisje****1983, (2012) 250 p., GLB**

Het romandebuut uit 1983 van de schrijfster, cineaste en psychologe (1952), heeft als thema het verloochenen van je afkomst. Hoofdpersoon en verteller is een Indisch meisje dat na geconfronteerd te zijn met haar anders-zijn die cultuurschok nooit te boven is gekomen. Een

meisje met twee zielen: Sonja is de 'aangepaste Indische' in haar; Zon symboliseert het 'onaangepaste', het hartstochtelijk identiteitszoekende deel. Een emotioneel beladen, eigentijds verhaal waarin herkenbare types, situatieschetsen en sfeertekeningen zijn verwerkt. Fragmentarisch, in korte zinnen en spreektaal - soms heel Indisch.

Indisch milieu**Cultuurverschillen****BLOEM, MARION****Meer dan mannelijk****2011, 333 p., GLB**

Een jongen raakt op jonge leeftijd gebiologeerd door de beeldschone vriendin van zijn achterneef. De acht jaar oudere Etna heeft Italiaanse roots en wijdt hem in in de seksualiteit. Al snel hebben de twee een passionele overspelige relatie. Ook wanneer zij trouwt en hij een gevierd acteur wordt, kan geen van zijn vele vriendinnen zich ooit met Etna meten. Zijn obsessie voor haar is dermate groot, dat hij er letterlijk door ten gronde wordt gericht. Uiteindelijk komt zijn mannelijkheid door ziekte in het gedrang, en dan pas dringt de ware betekenis van zijn gevoelens voor Etna tot hem door. Een wervelende roman over liefde en lust, en de verregaande gevolgen van een al te passionele relatie. De talrijke seksscènes zijn cru en direct beschreven, waardoor het boek een rauwe stijl heeft, die niet iedereen zal weten te bekoren. De kracht van Bloems vertelkunst zit echter in haar vermogen om de zinnelijkheid te combineren met een mooie psychologische tekening van haar karakters. Een aanrader voor wie houdt van psychologie met een pornografisch kantje.

Erotiek**BLOEM, MARION****Een meisje van honderd****2012, 460 p., luisterboek**

Familie-epos van de Nederlands/Indonesische Bloem [1952] over drie familiegeneraties op Bali. De roman verwijst, ook qua titel, naar het debuut 'Geen gewoon Indisch meisje' uit 1983. Hoofdpersoon is Moemie, die als baby bij een moordpartij haar hele familie verliest. Ze wordt geadopteerd en belandt in Amerika. Moemie is helderziend en voorspelt ziektes, scheidingen en zelfs de aanslag op de Twin Towers. Een van haar achternichten, de lesbische Beila, wil een politieke film maken en gaat op zoek naar haar stokoude tante voor onderzoek naar de familiegeschiedenis. Dit lijvige boek heeft veel (vooral vrouwelijke) personages: zussen, nichten, tantes, dochters en moeders, die over de hele wereld wonen en werken. Moemie is geïnspireerd op de grootmoeder van de auteur die ook honderd werd. Bloem is breedspakig, ze wisselt veelvuldig van perspectief, tijd en personage, waardoor het in het begin minder vlot leest. Fictie over de koloniale geschiedenis met een verrassende plot. Voor een breed (vrouwelijk) publiek.

Nederland Oost-Indie**Indonesie****Indisch milieu****Vrouwenleven****Helderziendheid****BLOM, LILIAN****Slagschaduw****2012, 219 p., GLB**

Derde roman van de weduwe van Louis Ferron. Haar vorige twee boeken zijn lovend ontvangen en ook deze roman is, zeker stilistisch, de moeite waard. Ze beschikt over een ouderwets degelijke taalbeheersing. Koos, een eigenzinnige vrouw en moeder van vier kinderen van middelbare leeftijd, wordt opgenomen in een verzorgingshuis. Haar kinderen hebben bij het leegruimen van haar aanleunwoning documenten gevonden die er op wijzen dat hun vader niet die protestantse man was waar hij zich altijd voor uitgaf. Nieuwsgierig geworden proberen ze hun

hoogbejaarde moeder aan de tand te voelen over haar oorlogsjaren. Blom weet goed de juiste snaar te treffen met haar personage. Koos weet dat ze aan het aftakelen is, maar ze speelt er ook mee, en soms komt het haar goed uit om te doen alsof ze dingen niet meer weet of hoort. Op een gegeven moment beginnen herinneringen, wanen en dromen, en realiteit echter door elkaar te lopen

Ouderdom

BLOM, LILIAN

Strijkend licht

2010, 205 p., GLB, luisterboek

In haar debuut 'De tuinkamer' (2007)* beschreef Lilian Blom de laatste maanden van haar geliefde, de schrijver Louis Ferron. 'Niet van je afschrijven, maar opschrijven', was zijn opdracht. Uit haar tweede roman blijkt, dat hij haar leven nog steeds beheerst, dat het gemis niet minder geworden is, en dat opschrijven alleen niet volstaat om het te verwerken. In een droom krijgt zij de opdracht van Ferron om een film te maken, omdat haar geluk voorwaarde is voor zijn zielenrust. Het onderwerp van de film: haar psychotherapeut. In vijf synopsissen fantaseert ze van hem een beeld, onder het wakend oog van Ferron, van lafheid en trouwelooheid in een uitgeblust huwelijk. In alles is deze relatie het tegendeel van die tussen Blom en Ferron. En het effect? Het demasqué van haar therapeut en zijn materiële ondergang blijkt een probaat middel tegen de eigen somberheid. Haar levenslust komt terug. Het verhaal is vlot geschreven. Het boek boeit vanaf het begin, vooral door de verrassende vorm die de schrijfster aan het gevecht met het gemis heeft gegeven.

Rouwproces

BLOM, LILIAN

De tuinkamer

2007, 160 p., GLB

Op 26 augustus 2005 overleed de Nederlandse schrijver Louis Ferron (geboren in 1942). Met dit ontroerende debuut richtte zijn weduwe een monument voor hem op. Ferrons ziekbed in de tuinkamer, hun gesprekken over leven, dood en literatuur zet de schrijfster tegenover de voortgang van de tijd en de gebeurtenissen in de hen omringende werkelijkheid. Herinneringen aan familiegeheimen, hun beider jeugd, Ferrons obsessie: zijn afkomst, verweeft de schrijfster met het steeds zwaarder wordende ziekbed. Geen hagiografie, maar een openhartig boek met herinneringen aan een ondergewaardeerd schrijver. Ferrons laatste roman 'Niemandsbuid' speelt een opvallende rol: in de dood van Angèle lijkt het of Ferron zijn eigen dood beschreef. De val van de sentimentaliteit dreigt wanneer zo snel na de dood van de geliefde de herinneringen worden opgeschreven. Aan dit gevaar is Blom ontsnapt. Zij wisselt op meesterlijke wijze distantie en betrokkenheid, humor en emotie af. Ferron dicteerde haar de tonaliteit van haar herinneringen: ópschrijven, niet van je áfschrijven. En hij vertouwde erop dat ze het zou kunnen. Dit boek is het bewijs van zijn gelijk

Louis Ferron

NIEUW

BLUM, HILLA

Het bezoek

Hebreeuws, 2011, (2014), 447 p.

Opmerkelijk romandebuut van Blum (Jeruzalem, 1969), die na een carrière als journalist al tien jaar redacteur bij Kinneret (vooraanstaande Israëlische uitgeverij) is. Het verhaal van een jong verliefd stel, Nilly en Natty, dat een romantisch weekje Parijs doet en na een uiterst luxueus diner in problemen komt en geholpen wordt door een merkwaardige miljonair. Negen jaar later belt deze onverwachts op om een afspraak te maken: het bezoek. Inmiddels zijn ze al jaren getrouwd, hebben een dochter uit zijn eerste huwelijk en samen een baby. Door het geheimzinnige telefoontje keren hun gedachten (vooral die van Nilly) terug naar de mooie en nare gebeurtenissen van deze jaren. Als uiteindelijk

het bezoek plaatsvindt en de ontknoping volgt, heeft hun relatie een deukje opgelopen. De kracht van dit boek ligt in het spelen met taal op een fenomenale manier: beheerst, creatief, gevoelig. Blum blijkt uiterst taalgevoelig en kan sfeer en gevoelens haarscherp weergeven, zoals de gedachtegang van Nilly. Stond bij verschijnen in Israël direct op de bestsellerlijst. De schrijfster werkt in Amsterdam aan een tweede roman.

BLUM, JENNA

Het familieportret

Amerikaans, 2010, 461 p., GLB

De Duitse Anna beleeft tijdens de Tweede Wereldoorlog een reeks traumatische gebeurtenissen. Na de oorlog zwijgt ze over haar ervaringen. Haar dochter Trudy heeft een foto gevonden van zichzelf als klein meisje met haar moeder en een nazi-officier. Ze denkt dat de officier haar vader is en wordt geplaagd door schaamte en verwarring over haar herkomst. Ze wil niets liever dan met haar moeder een gesprek voeren over het verleden. De verhalen van Anna in de jaren veertig en Trudy in de jaren negentig wisselen elkaar in de roman af. Herhaaldelijk worden grof geweld en gedwongen seksuele handelingen expliciet beschreven. Blum probeert veel aspecten van het leven tijdens de oorlog te belichten, maar vervalt helaas regelmatig in clichés. Zo wordt de poetsdrift van Anna en Trudy weggezet als typisch Duitse netheid. Debuut van de Amerikaanse schrijfster, zelf half-Duits, half-joods. In Amerika was het een bestseller. Achterin een lijst met veertien leesvragen.

Duitsland; Wereldoorlog II

BÖHLER, BRITTA

De beslissing

2013, 175 p. luisterboek

De auteur (Freiburg, 1960) is bijzonder hoogleraar Advocatuur en voormalig lid van de Eerste Kamer voor Groen Links. In dit boek beschrijft ze de beslissing van Nobelprijswinnaar Thomas Mann, die zich op 31 januari 1936 na drie jaren van aarzelingen openlijk tegen het Nazi-regime keert. Zijn geweten en ook de mening en druk van kinderen Erika en Klaus brengen hem ertoe om een open brief bij de redactie van de Neue Zürcher Zeitung in te leveren. De twijfel slaat direct daarna toe: brengt hij zijn uitgever hiermee in gevaar, worden zijn boeken nu verboden, misschien zelfs verbrand... Het boek beschrijft slechts drie dagen: dagen vol gedachten, angsten, twijfels. De spanningsboog is hoog en het taalgebruik toegankelijk en meeslepend. De lezer leert hier Thomas Mann op een nieuwe manier kennen. Een boek voor iedereen die houdt van goede romans, voor geïnteresseerden in de (literatuur) geschiedenis en de psychologie

Echtscheiding

BOOGAARD, OSCAR VAN DEN

Magic man

2007, 281 p.

Oscar van den Boogaard (1964) schreef met zijn nieuwe roman een vervolg op zijn derde roman 'Bruno's optimisme' (1993). Na die roman schreef hij onder andere 'De heerlijkheid van Julia' (1995) en 'Liefdesdood' (1999), respectievelijk genomineerd voor de Libris Literatuurprijs 1996 en de AKO Literatuurprijs 1999. 'Magic Man' vertelt het verhaal van de 31-jarige homoseksuele Bruno die na de zelfmoord van zijn vriend Max terugkeert naar het hotel van zijn ouders in de bergen van Zwitserland. Daar voelt hij voor het eerst de vrijheid om te ontdekken wat hem echt gelukkig maakt. Hij wordt voor het eerst verliefd op een vrouw, zet zich af tegen zijn ouders en broer, volgt een meditatiecursus en gaat uiteindelijk met vriendin en dochter in Rio wonen. Die existentiële zoektocht wordt beschreven in een heldere, prettig leesbare stijl zonder al te veel tierelantijnen en moeilijke woorden, maar vervalt af en toe ook in clichés. Toch is 'Magic Man' een authentiek boek dat gewaardeerd zal worden door een breed literair geïnteresseerd publiek

Homoseksuele mannen

BORDEWIJK, F.**Blokken, knorrende beesten en bint****1949, (2012), 198 p., GLB**

De bundeling van deze drie oorspronkelijk afzonderlijk uitgegeven romans behoort zonder twijfel tot het meest gelezene van Bordewijks oeuvre. 'Blokken' (1931) beschrijft een communistische toekomstmaatschappij, even angstaanjagend als 'Brave new world' en '1984', romans die pas later verschenen. 'Knorrende beesten' (1933) gaat over auto's en de rol die ze spelen in het leven van hun eigenaar. Het bekendst is 'Bint', het verhaal van een dictatoriaal schoolsysteem, dat in de verpersoonlijking van de directeur, Bint, tot in het uiterste een ijzeren tucht voorstaat. Literair-historisch behoort dit proza tot 'de nieuwe zakelijkheid', dat, wars van sier, zeer direct is in woord- en beeldgebruik. Voor deze heruitgave werd de tekst van 'Blokken' en 'Knorrende beesten' grondig herzien. Voor 'Bint' was dat al eerder afzonderlijk gebeurd in 2009.

[Utopieën](#)[Auto's](#)[Schoolleven](#)**BORDEWIJK, F.****Karakter****1938, 247 p., DVD, GLB, luisterboek**

Geremd door zijn armoedige jeugd als zoon van een ongehuwde moeder in vooroorlogs Rotterdam en gedwarsboomd door zijn vader, de machtige deurwaarder Dreverhaven, weet een jonge man zich toch op te werken van kantoorclerk tot advocaat. Dit na zoveel jaar nog in geen enkel opzicht verouderde boek is met zijn feilloze compositie (zelfs in de titels der hoofdstukken), zijn heldere zakelijke stijl en zijn psychologische diepgang een klassiek werk in onze literatuur. Het figureert nog steeds op literatuurlijsten van scholieren. De verfilming door Mike van Diem werd met een Oscar bekroond

[Vader-zoon relatie](#)[Advocaten](#)**BOUAZZA, HAFID****Paravion****2003, 219 p.**

In deze roman van de opmerkelijke Nederlands-Marokkaanse schrijver (1970) worden drie generaties Baba Balook beschreven. Paravion (ontleend aan de aanduiding op de luchtpost envelop) staat in deze roman voor een Amsterdam-achtige stad. Vanuit een Noord-Afrikaans dorpje zullen een grootvader, een vader en een zoon deze stad van het verlangen in diverse tijdslagen proberen te bereiken. De zoon, temidden van vrouwen opgegroeid, als laatste. Zij die hem voorgingen, voelen zich op de plaats van hun bestemming ongemakkelijk. Het verschil tussen culturen, verlangen en bestemming, de vrouw en de erotiek krijgen hierbij een belangrijke rol. Deze roman van verlangen speelt met de werkelijkheid. Archetypische voorstellingen (zoals opvoedende heksen, vliegende tapijten etc.) worden opgeroepen. De romanhandeling is niet altijd eenvoudig te volgen. Het zijn vooral de esthetiserende stijl (soms ook erotiserend, soms ook zintuiglijk -zo beginnen veel hoofdstukken met 'Luister'; het laatste deel met 'Kijk dan!'), de sprookjesachtige werkelijkheidsweergave en de verbeeldingskracht die grote indruk maken

[Cultuurverschillen](#)
[Marokkaanse migranten](#)

BOUDIER-BAKKER, INA**De klop op de deur****1930 (2010), 737 p.**

Ina Boudier-Bakker (1875-1966) schreef dit boek, met als ondertitel Amsterdamse familieroman, tussen 1921 en 1930, geïnspireerd door de Buddenbrooks van Thomas Mann. Het was een groot succes, al waren recensenten vaak niet enthousiast. Zij vonden het ouderwets, 'huiskamerrealisme', geen literatuur. Maar het boek is nog niet hele-

maal vergeten. Integendeel: de 23e druk is verschenen, als een vuistdikke paperback (ruim 700 pagina's). De spelling is gemoderniseerd en evidente fouten zijn gecorrigeerd. Het verhaal is verdeeld in vier delen. Het speelt tussen 1860 en 1920 en gaat over de Amsterdamse familie Craets, met daaromheen vele personen en situaties uit het culturele en maatschappelijke leven van die tijd. Het leven van Annette Goldeweijn, die trouwt met Frederik Craets, is een rode draad. Van het eerste tot en met het laatste hoofdstuk treedt zij op. Maar niet alleen Amsterdam is het decor, ook de wereldpolitiek, de Frans-Duitse Oorlog, de Eerste Wereldoorlog en de Russische Revolutie komen te sprake. Een terechte herdruk, met een informatief nawoord van Gé Vaartjes.

[Amsterdam; 19e eeuw](#)[Amsterdam; 1900-1919](#)[Sociaal milieu](#)**NIJEU****BOURGONJE, FLEUR****Uitval****2014, 187 p., GLB**

Een ca. 60-jarige anonieme vrouw heeft net het manuscript van haar nieuwe, autobiografische roman ingeleverd, als haar rechterbeen uitvalt. Ze wordt met spoed naar het ziekenhuis gebracht, waar ze na allerlei onderzoeken uitkomt met medicijnen: twee per dag, levenslang in te nemen. Hierdoor 'herijkt' ze haar verwachtingen, zelfs haar leven. Na een angstige, slapeloze nacht leest ze het manuscript over de vrouw die ze vóór de uitval was, om haar leven én de taal van zo dichtbij mogelijk te observeren. Hoe ze in een gezin van vijf kinderen opgroeide in een Gelderse boerderij, panisch was toen de oorlog uitbrak, een vleugel brak toen ze engel was tijdens schooltoneel, gepest werd op school. Hoe haar vader, de dorpsmid, stierf, ze doorbrak als schrijfster, haar dochter geboren werd, ze over de wereld zwierf. Heeft de taal haar een loer gedraaid door te versluieren wat ze wilde zeggen? In kritische, poëtische overpeinzingen en in een subtiële balans tussen heden (in de o.v.t.) en verleden (in de o.t.t.!) besluit ze haar levensverhaal terug te halen: het raakt de kern niet, is niet af. Of zal ze...?

[Schrijfters](#)**BOYER, MARIAN****Fantastisch lichaam****2005, 190 p.**

Na een aangrijpende operatie, waarbij haar beide borsten zijn afgezet wegens borstkanker, gaat Erica Staats weer aan het werk. Ze besluit naar het eindejaars feestje van het bedrijf, waar ze werkzaam is, te gaan. Dit markeert voor haar het eind van een moeizame periode. Wanneer één van haar collega's naar het ziekenhuis moet na een val in de toiletten, besluit Erica mee te gaan. In het ziekenhuis blijkt dat ze nog lang niet over haar operatie heen is. Ook de ontmoeting met Arend Bender van de afdeling Innovatie en hun prille affaire vormen het stramien voor een reeks gebeurtenissen waarvan gezondheid en ziekte, liefde en aandacht, hormonen en concurrentiestrijd het verloop bepalen. 'Fantastisch lichaam' is de tweede roman van Boyer. Ze debuteerde in 2001 met 'Het engelentransport'.

[Kanker](#)**BRAAM, CONNY****De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek****2009, 416 p., luisterboek**

Deze Nederlandse journaliste en schrijfster (1948) heeft al een tiental boeken geschreven die veelal gebaseerd zijn op haar eigen ervaringen, zoals haar debuut 'Operatie Vula' (1992), of op historische feiten, zoals de bestseller 'De woede van Abraham' (2000). In haar nieuwste roman gaat het om de feiten rond de cocaïnefabriek die tot eind jaren '60 in Amsterdam gevestigd was, op de plek waar nu het clubhuis van de Hell's Angels staat. Want de Nederlandse relatie met drugs blijkt

terug te gaan tot 1900. Braam ontdekte dat deze fabriek Duitse en Engelse soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog schamtelos van grote hoeveelheden cocaïne voorzag, terwijl Nederland neutraal was in die oorlog. Ze vertelt het verhaal van de Engelse soldaat Robin en de Nederlandse handelsreiziger in cocaïne Lucien, die elkaar na de oorlog ontmoeten, wisselend vanuit beider perspectief. Braam doet dit met vaart en gevoel voor drama. Spanning komt in het plot met een liefdesverhaal tussen Robin en Lucien's zus, Swaantje. In een prettige stijl legt Braam een stukje onbekende geschiedenis bloot terwijl ze een meeslepend verhaal vertelt. Een nawoord verantwoordt het verhaal

[Cocaïnehandel](#)

BRAAM, CONNY

De onweerstaanbare bastaard

2002, 350 p.

De Eerste Wereldoorlog heeft, ondanks de neutraliteit van Nederland, in IJmuiden grote gevolgen voor de weduwe Lena Boerhave-Abraham en haar drie kinderen. Haar oudste zoon, een grafdelver, begraaft veel van de slachtoffers die op zee gevallen zijn. Het café van haar dochter krijgt klandizie van soldaten en haar jongste zoon maakt op gehaaide wijze winst, door zowel Duitsers als Engelsen van vis te voorzien. Hebzucht, oplichterij en morele chantage drijven het hechte gezin uiteen. Dit boeiende verhaal is op feiten gebaseerd en geeft een goed tijdsbeeld van Nederland tussen 1914 en 1919.

[Noord-Holland; Wereldoorlog I](#)

NIEUW

BRAAM, CONNY

Het beest van Kruger

2014, 319 p.

Van 1970 tot 1994 was de auteur voorzitter van de Anti Apartheidsbeweging Nederland en heeft in diverse boeken dit gegeven verwerkt, ook in dit verhaal. Tess Minnaert (hoofdpersoon in 'Zwavel', 1996) neemt haar intrek in de Leopard Lodge in Phalabowa, een van de toegangspoorten van het Krugerpark. In de buurt van haar huisje wordt een lijk gevonden, de plaatselijke politie heeft moeite met de identificatie. Mpho Langa, fiscaal rechercheur bij de Sars, Belastingdienst van Zuid-Afrika, bezoekt haar moeder, die in de lodge werkt. Samen met Tess en haar oude schoolvriendje bij de politie onderzoeken zij deze zaak; een tweede lichaam wordt gevonden, en het spoor leidt naar een privé wildtuin, waar veel neushoorns gedood worden. De magische geneeskracht van de neushoornhorens genereert hebzucht, zwarte handel en smokkelpraktijken. Onlangs stond in het NRC Dagblad een artikel over deze jacht op neushoorns, dus de schrijfster (1940) is zeer actueel. Haar kennis van Zuid-Afrika is een pluspunt in dit spannende, goed geschreven boek.

BRAAM, CONNY

Het schandaal

2004, 317 p.

Deze roman speelt zich af in en na de tweede wereldoorlog. Hoofdpersoon is Suzan Boerhaave, die zich als 16-jarige bij het gewapend verzet aansluit en na de bevrijding met lede ogen toeziet hoe corrupte ambtenaren en collaborerende politiecommissarissen van de feestvreugde en chaos gebruik maken om het vege lijf te redden. Voor dit verhaal diept Braam allerlei zaken op uit de geschiedenis van de 'Velser affaire'; het onwaarschijnlijke verhaal over politiemannen in Kennemerland die tijdens de oorlog joden en communisten oppakten, verantwoordelijk waren voor hun dood en zichzelf verrijkten. In het nawoord schrijft Braam uitgebreid onderzoek naar deze affaire te hebben gedaan. Zij sprak met nabestaanden en met Freddie Dekker - Oversteegen, die samenwerkte met Hanne Schaff. Deze vrouwen stonden model voor de personages in de roman.

[Noord-Holland; 1945-1990](#)

[Corruptie](#)

[Collaboratie](#)

BRAAM, CONNY

Sjaco

2012, 397 p.

Sjaco, een alias voor de misdadiger Jacob Frederik Muller, wordt in 1716 gearresteerd. De rentenier Tobias van Thuynduizen krijgt van zijn oudoom Van Collen, die de hoofdofficier van justitie is, toestemming om de verhoren bij te wonen. Hij zal een kroniek schrijven over Van Collens juridische deskundigheid. Wat in de ogen van de Amsterdamse magistratuur een kortdurend proces moet worden, loopt uit op een krachtmeting tussen Sjaco en Van Collen. Zij leidt tot de grootste vernedering in Van Collens leven. Tijdens het proces blijkt dat Sjaco geen eerlijk proces krijgt. Van Thuynduizen kiest gaandeweg de zijde van Sjaco. De schrijfster (1948) heeft zich grondig gedocumenteerd. Zij geeft een realistisch beeld van de corruptie en de criminele houding onder de Hollandse regenten. Geldbejag was belangrijker dan rechtvaardigheid. Braam geeft een kritisch beeld van Sjaco's tijd. De roman is psychologisch goed opgezet; aan het vertelperspectief op de gebeurtenissen ontleent de (bekende) gebeurtenissen de spanning

[Amsterdam; 18e eeuw](#)

BRAAM, CONNY

De woede van Abraham

2000, 302 p., GLB, luisterboek

Ezekiel Boerhaave is een Haarlemse journalist. Bij de aanleg van het Noordzeekanaal ontmoet hij pachtboer Nicolas Abraham, die in het omliggende duingebied de Breesaap woont. Zij trekken zich het lot van de graafarbeiders aan, die onder mensonterende omstandigheden moeten leven en werken. Dit leidt tot dramatische veranderingen in hun bestaan. Eens te meer wordt duidelijk dat economische vooruitgang altijd ten koste van mensen gaat.

[Noord-Holland; 19e eeuw](#)

BRIJS, STEFAN

De engelenmaker

2005, 428 p., GLB, luisterboek

Hoofdpersoon van deze omvangrijke roman is doctor Victor Koppe, een embryoloog, die zich na een wetenschappelijke carrière als huisarts vestigt in zijn geboortedorp Wolfheim, bij het drielandenpunt bij Vaals. De hem steeds bespiedende en roddelende dorpelingen, die functioneren als een rei in een klassiek drama, constateren dat de dokter drie zoontjes (een drieling) bij zich heeft met schrikwekkende afwijkingen en van wie allengs duidelijk wordt dat zij niet oud zullen worden. In terugblikkende hoofdstukken ontrolt zich dan het spannend levensverhaal van de dokter, een geniaal geleerde die zich als levensdoel blijkt te hebben gesteld een mens te klonen, waarmee hij voor zijn gevoel een strijd voert met God. Wanneer zijn kinderen tenslotte inderdaad heel jong sterven, gaat hij door met zijn strijd, wat leidt tot een zeer dramatisch, symbolisch, science-fiction-achtig slot. Deze merkwaardige, niet voor iedereen geloofwaardige geschiedenis wordt zeer levendig, realistisch en met veel kennis van zaken verteld, maar laat de lezer enigszins verbijsterd achter. Boekdelen-prijs 2007.

BRIJS, STEFAN

Post voor mevrouw Bromley

2011, 510 p., GLB

Na Brij's positief ontvangen debuut 'De engelenmaker' (2005) valt deze nieuwe roman tegen. Het decor vormt een volkswijk in Londen en het front in België tijdens de Eerste Wereldoorlog. In het eerste deel, 'Het thuisfront', staat de tegenstelling tussen John en zijn 'zoogbroer' Martin over deelname aan de oorlog centraal. John kiest voor de universiteit, Martin wil ten koste van alles deelnemen aan een oorlog die, zo is de algemene verwachting, 'voor kerst' afgelopen zal zijn. Vermeende lafheid, patriottisme en fanatisme slopen de vriendschap. Andere motieven zijn: liefde, trouw, teleurstelling en vaderbinding. Het tweede deel

beschrijft Johns ervaringen aan het front. Hij ontwikkelt zich tot een leugenaar: hij censureert de post om de gruwelijke gebeurtenissen voor het thuisfront te verbloemen. In het tweede deel zijn de personages overtuigender uitgewerkt dan in het wat vlak vertelde, voortkabbellende eerste deel. Met de dood voor ogen wordt vriendschap nu veel intenser ervaren dan in het eerste deel. Vlot geschreven.

[Wereldoorlog I](#)

BRINK, H.M. VAN DEN

Over het water

1985, (2012), 143 p., GLB, luisterboek

De hoofdfiguur van deze novelle, een Amsterdamse jongen van eenvoudige afkomst, bezoekt tijdens de oorlogswinter van 1944 weer de rivier (de Amstel) waarop hij in de zomer van 1939, gefascineerd geraakt door het water en gedreven door zijn onwrikbaar verlangen naar het roeien, grote triomfen vierde binnen zijn roeivereniging. Hij herinnert zich dan hoe hij met zijn vriend en onder leiding van zijn coach een tijd beleefde van louter geluk, dat bestond uit de harmonie in de samenwerking tussen hersenen en lichaam bij het roeien tot een beweging in een lichaam en de verbondenheid in vriendschap tussen de jongens onderling en hun coach als hun bondgenoot. Van den Brink (1956) geeft niet alleen een boeiende realistische beschrijving van de conflicterende wereld van de in zich zelf gekeerde jongen met zijn roeivereniging, maar weet vooral het thema van het loutere geluk poëtisch ontroerend te treffen door de suggestie van de afwezigheid van de vriend en de coach op het moment van zijn herinnering.

[Geluk](#)

[Vriendschap](#)

[Roeien](#)

BROKKEN, JAN

De vergelding

2013, 382 p., luisterboek

Rhoon, geboortedorp van Jan Brokken onder de rook van Rotterdam, was op 10 oktober 1944 het toneel van een verzetsdaad óf een sabotage daad tegen een paar Rhoonse vrouwen die aanpaptten met de Duitse bezetter. Wie legde de onder stroom staande elektriciteitsdraad over de weg, waardoor een Duitse soldaat gedood werd en Rhoon moest lijden onder executies en razzia's? Het is een vraag die Rhoon (het toneel van Brokkens romans 'De provincie' en 'Mijn kleine waanzin') tot ver voorbij de Tweede Wereldoorlog bezig hield. Brokkens nauwgezette en niet vooringenomen reconstructie van 10 oktober 1944 brengt op zich niet veel nieuws aan het licht. Hij laat een genuanceerd beeld zien van het verzet. Bovendien toont hij aan dat collaboratie niet altijd is wat het lijkt. Maar Brokken' beeld van Rhoon in de Tweede Wereldoorlog is messcherp. Zeer lezenswaardig historisch verslag van de menselijke kanten van fout en goed!

[Verzet](#)

[Nederland; Wereldoorlog II](#)

BRONTË, CHARLOTTE

Jane Eyre

Engels, 1847, 559 p., DVD

Na haar opleiding op een strenge kostschool vindt de wees Jane Eyre als achttienjarige werk als gouvernante van de pupil van Mr. Rochester, een gecompliceerde man. Jane en haar werkgever worden verliefd en zullen trouwen. Tijdens de huwelijksplechtigheid blijkt echter dat Rochesters krankzinnige vrouw nog in leven is. Diepbedroefd vlucht Jane naar familieleden. Een verre neef, een dominee, doet haar een aanzoek. Terwijl Jane erover nadent, wordt ze op mysterieuze wijze door Rochester teruggedroepen. Zijn vrouw is bij een brand omgekomen en hijzelf is blind en gebroken. Jane overtuigt hem van haar liefde waardoor uiteindelijk het huwelijk nog doorgang heeft. Nog steeds boeiend!

[Gouvernantes](#)

BROUWERS, JEROEN

Bezonden rood

1981, (2012) 131 p., GLB

Bij de dood van zijn moeder - met wie hij al jaren geen contact meer had - herinnert de schrijver zich weer de gebeurtenissen die tot die verwijdering geleid hebben. In zijn ogen is zijn moeder geheel ontluisterd in het Japanse concentratiekamp Tjideng, waar zij lichamelijk aftakelde, kaal werd geschoren en bovendien voor zijn ogen - hij was 5 jaar - op een gruwelijke manier werd afgetuigd. In tegenstelling tot "Brief aan mijn moeder" van Ischa Meijer, waarmee het vergeleken zou kunnen worden, is het boek eigenlijk een eerbetoon voor de moeder die onder de meest gruwelijke omstandigheden - Tjideng had een beruchte sadistische kampcommandant - met veel moed haar kinderen probeerde te beschermen.

[Jeugdervaringen](#)

[Interneringskampen](#)

[Nederlands Oost-Indië](#)

[Moeder-zoon relatie](#)

BROUWERS, JEROEN

Bittere bloemen

2011, 285 p., luisterboek

Dit is een roman over de verglijdende en niets helende tijd. De 81-jarige hoofdfiguur, Hammer, ooit een beroemd schrijver, 'voelt zich in de steek gelaten door de tijd'. Hij wordt na een hersenbloeding door zijn bazige dochter op reis gestuurd met een cruiseschip. Het wordt zijn tocht over de Styx. Hij ontmoet Pearlene op wie hij ooit verliefd was. Hammers gedachten staan nooit stil: hij is een man tussen vier vrouwen (moeder, dochter, echtgenote en onbereikbare geliefde). Hij herinnert zich zijn levensverhaal, maar alles wazig en fragmentarisch. Achterop de Vespa van Pearlene voelt hij zich even als herboren; Orpheus hervindt voor even zijn Eurydice. Wat hij beleeft tijdens de cruise, het brengt hem steeds dichtbij zijn dood. Een roman over mensenhaat, zelfhaat en een oefening in versterven, over dood en liefde in subtiel verwerkte klassieke motieven, een roman over de kunst als verbeelding van de liefde en herinneringen. Maar een roman ook met geklaag over de anti-rookfanaten en de digitalisering in het schrijversvak. Een mooi uitgegeven, superieur boek.

[Schrijvers](#)

[Ouderdom](#)

BROUWERS, JEROEN

Geheime kamers

1999, (2004), 200 p., GLB

Zomervlucht' verscheen in 1990. In de daaropvolgende jaren heeft de schrijver zeker niet stilgezeten, maar een nieuw groot scheppend werk liet op zich wachten. 'Geheime kamers' was het langverbeide antwoord op de vraag of het er ooit nog van zou komen. In de kritiek is nogal wisselend gereageerd: in Trouw liet Peter Henk Steenhuis onder de kop "Getob van een eenzellige pillenneuroot" niet veel heel van het boek, Robert Anker was in Het Parool onder het motto "Een kwestie van meesterschap" beduidend minder negatief, en Arjan Peters rept in de Volkskrant zelfs van een herrijzenis. Zoals altijd in het oeuvre van Brouwers valt er geen mus van het dak of het betekent wel iets. Bij de ene groep lezers wekt dat gevoelens van mateloze irritatie op, de andere kan er niet genoeg van krijgen en schept er behagen in alle kleine en grote verwijzingen op te sporen en een plek te geven. Deze laatste groep is ruim in de meerderheid gezien de bekroning van de roman met de Gouden Uil, de AKO Literatuurprijs (2001) en de Multatuliprijs.

[Liefde](#)

BÜCH, BOUDEWIJN

De kleine blonde dood

1985, (2004), 195 p., DVD, GLB luisterboek

De ik-figuur van dit boek, die Boudewijn Büch heet, doet verslag van de moeilijke relatie met zijn door de oorlog geestelijk misvormde vader. Daarnaast vertelt hij over het kortstondige leven van zijn eigen zoonje. Lezers van ander werk van Büch (1948-2002) zullen de thematiek herkennen en zullen ook enkele verschillen opmerken met de in vroeger werk gegeven informatie. Degene om wie alles in het boek draait, is de ik-figuur. Voorafgegaan door maar liefst elf motto's worden - nogal zwaar aangezet en melodramatisch - vooral zijn emoties breed uitgemeten. De vraag of er sprake is van bestudeerde dan wel van authentieke megalomanie is bij een romantisch schrijver als Büch natuurlijk niet te beantwoorden.

Vader-zoon relatie

Oorlogservaringen

Trauma's

BURGESS, ANTHONY

A clockwork orange

Engels, 1962, (2012), 223 p., DVD, luisterboek

Een nieuwe vertaling van dit visionaire meesterwerk uit 1962, die samenvalt met de expositie en filmcyclus in het Amsterdamse filmmuseum Eye van Stanley Kubrick, de regisseur van de toen controversiële en nu beroemde verfilming uit 1971. Alex is een jonge en goedgebekte puber in een futuristische westerse maatschappij die 's nachts met zijn vrienden op strooptocht gaat, op zoek naar geld, opwinding en 'ultra-geweld'. Tijdens een van zijn overvallen wordt hij gesnapt en veroordeeld voor moord, maar in de gevangenis kan hij vrijkomen wanneer hij meewerkt aan een nieuw pseudo-wetenschappelijk experiment. Hij wordt nu geconditioneerd om zó heftig op geweld te reageren dat hij daar nooit meer naar zal verlangen (waardoor hij een "clockwork orange" wordt, een 'opwindsinaasappel' zonder vrije keuze dus), maar dat procédé heeft een paar onverwachte bijwerkingen. Gruwelijk, onrustbarend, satirisch, grappig en bijzonder rijk, met een zeer apart taalgebruik (Alex' monoloog wordt doorspekt met Slavische leenwoorden en diverse neologismen), uitstekend vertaald. Met nawoord. Een eerdere vertaling verscheen als 'Boze jongens'.

Criminaliteit

Adolescentie

BUWALDA, PETER

Bonita Avenue

2010, 542 p., luisterboek

Vier jaar lang werkte Peter Buwalda (38), oud-redacteur van 'UT-nieuws' en journalist, aan dit romandebuut. De explosie bij SE Fireworks in Enschede (2000) is de voorbode van ontwrichtende familierelaties tussen Siem Sigerius (rector van Tubantia University), Joni en Janis (zijn stiefdochters), Aaron Bever (Joni's vriendje en fotograaf van een geruchtmakende foto van Siem, waarop hij naakt in het water springt) en Wilbert (Siems zoon uit zijn eerste, mislukte huwelijk). Wilbert is ontspoord, veroordeeld wegens moord, komt uit de gevangenis en zorgt voor onrust in het gezin. Siem komt erachter dat Joni en Aaron jarenlang geld verdienen met een twijfelachtige hobby. Zowel Siem als Aaron storten daarna volledig in. Joni bouwt een glansrijke carrière op in Californië. Pas acht jaar na de vuurwerkcramp komt Aaron er vanuit België achter wat er zich in 2000 allemaal heeft afgespeeld. Ambitieuze, vlot vertelde en spannende psychologische en zedenroman over een sympathieke pater familias die te gronde wordt gericht, over grote thema's als dood, jaloezie, wraak, schuldgevoel en seksualiteit. Libris Literatuurprijs 2011 en Academica Literatuurprijs 2011

BYATT, A.S.

Het boek van de kinderen

Engels, 2009, 752 p.

De Engelse schrijfster (1936) geniet bekendheid als auteur van erudiete essays en romans waarin kunst en literatuur belangrijke thema's zijn. Haar grootste faam dankt ze aan het met de Booker Prize bekroonde 'Possession' (1990, vertaald als 'Obsessie'). Deze nieuwe roman schetst een beeld van het artistieke en intellectuele milieu tussen 1895 en 1918 in Engeland. Een periode aanvankelijk bepaald door optimisme, vrijdenken en onschuld. Kinderen worden op handen gedragen, het is de tijd van de Fabian Society (een voorloper van Labour), van strijd voor vrouwenkiesrecht en sociale hervorming. Byatt portretteert vier met elkaar verbonden gezinnen, waarin de kinderen merken dat onder de schone schijn geheimen liggen. Aan de sprookjeswereld (opgeroepen door de verhalen van een personage gebaseerd op auteur Edith Nesbit) wordt ruw een eind gemaakt als de Eerste Wereldoorlog uitbreekt. Een indrukwekkend tijdsbeeld, hoewel de overdaad aan details de betrokkenheid bij de personages wat in de weg staat en de lezer gebaat is bij flinke kennis van het Engelse culturele leven van rond 1900. Genomineerd voor de Booker Prize 2009.

Engeland; 19e eeuw

Engeland; 1900-1914

CAMPERT, REMCO

Hôtel du Nord

2013, 134 p., GLB

In deze kleine roman - eigenlijk drie nauw met elkaar verbonden levensgeschiedenissen - is de illusieloze scriptwriter Manning de hoofdfiguur. Naast hem komen de actrice Nora en de filmregisseur Mike voor. Oppervlakkigheid kenmerkt alle drie. Ze zijn kleine krabbelaars in de grote wereld van toneel en film, geld en ego's. Manning gaat er na het onverwachte succes van een film vandoor en sluit zich op in het levenloze gat Duneville om 'te [gaan] leven zonder conventies', al was het maar als 'de held van een verhaal'. Hij mist zelfvertrouwen en is besluiteloos; hij droomt er zelfs van nooit meer een pen op papier te hoeven zetten. Nora heeft een knipperlichtrelatie met Manning, presenteert zich als de diva, maar heeft weinig diepgang. Carrière gaat voor alles, zelfs voor haar stervende vader. Mike wordt heen en weer geslingerd tussen geld en idealen. Aan Camperts verhaal ontbreekt de ironie niet; bovendien bevat het veel treffende observaties. In dit geconcentreerd geschreven verhaal is Campert (1929) sceptisch over de leefwijze van mensen in een wereld die hij uit ervaring goed kent.

Filmwereld

CAMPERT, REMCO

Het satijnen hart

2006, 189 p., GLB, luisterboek

De bejaarde en beroemde schilder Hendrik van Otterlo in de nieuwe roman van Remco Campert leidt een teruggetrokken bestaan. Twintig jaar daarvoor heeft zijn grote liefde, Cissy, hem verlaten. Sindsdien is hij niet meer in zijn atelier in Weesp geweest; het echte schilderen heeft hij eraan gegeven. Inwendig klagend brengt hij zijn dagen somberend door, alleen nog bijgestaan door een oude kunstbroeder en een halfzuster - onnadrukkelijk krijgt in hun portrettering de doorwerking van de oorlog gestalte. Het bericht van het overlijden van Cissy zet echter een verandering in gang. Hij beseft op den duur dat hij het leven terwille van de kunst aan zich voorbij heeft laten gaan. Hij heropent zijn atelier en werpt zich opnieuw op de kunst. In een afgewogen stijl, effectief omspringend met de grammaticale tijden binnen het ik-perspectief, met trefzekere dialogen, wordt dit verhaal over een hoogmoedig kunstenaar die het leven versmaadde verteld. Een mooie, contemplatieve roman over kunstenaarschap, overwonnen doodsangst en de uiteindelijke heromarming van het leven.

Kunstenaars

CAMUS, ALBERT

De vreemdeling

Frans, 1949, (2007), 126 p.

In Algerije spelend verhaal waarin Meursault, een jonge Fransman, onder invloed van de loop der gebeurtenissen en van de hitte van de zon, een Arabier doodt. Meursault is een vreemde jongeman, goed op zijn werk, maar met weinig emotioneel vermogen. Uitingen van liefde of vriendschap kent hij niet. Zonder enig duidelijk motief vermoordt hij iemand en wordt ter dood veroordeeld. Berouw kent hij evenmin. Door alles heen voelt hij zich een tevreden mens. Een sober, uitzonderlijk goed geschreven verhaal, dat uitstekend is vertaald. Een van de bekendste romans van de Franse schrijver (1913-1960, Nobelprijs 1957). De Vreemdeling werd in 1999 in Le Mondes verkiezing van de beste 100 Boeken van de Eeuw door het Franse lezerspubliek op nummer 1 gekozen

[Doodstraf](#)

CASO, ÁNGELES

Tegen de wind in

Spaans, 2009, 259 p.

De Spaanse schrijfster en vroegere tv-presentatrice won met deze roman de Planeta Prijs, de grootste literaire geldprijs ter wereld. Voordat ze deze prijs wist te bemachtigen was ze al een serieuze kanshebber voor andere grote literaire prijzen met twee van haar eerdere romans. 'Tegen de wind in' is het verhaal van een Kaapverdische vrouw, São, die huishoudelijke hulp van de naamloos blijvende vertelster. Uit de informatie achterin het boek kunnen we opmaken dat het hier de schrijfster zelf betreft. En São's verhaal is gebaseerd op de werkelijkheid. Haar leven getuigt van kracht en moed. Op jonge leeftijd emigrerend van Kaapverdië naar Portugal en later Spanje probeert ze aan haar arme bestaan te ontsnappen. Bijzonder aan deze uitgave is de extra informatie die deze nieuwe uitgever aan boeken toevoegt in de vorm van een zogeheten O+ katern. Dit bevat leesclubvragen, achtergrondinformatie over het boek en de auteur en een interview met de schrijfster. Dit en de leesbare stijl maken het boek bijzonder toegankelijk voor zowel lezers als leesclubs

[Vrouwenleven](#)

CHADWICK, CHARLES

Brief aan Sally

Engels, 2009, 175 p.

De Britse auteur (1932) debuteerde in 2005 met 'It's All Right Now', over het leven van een ambtenaar. Hoofdfiguur in zijn derde roman is de bejaarde Naomi, die vanuit haar Londense appartement de buurt bekijkt. Buiten de mensen van de thuiszorg heeft ze alleen haar boeken en haar herinneringen. Als de energieke jonge buurvrouw Sally op bezoek komt, leeft Naomi op. Sally is nieuwsgierig naar Naomi's verleden, vooral naar de jaren die ze in Afrika heeft doorgebracht. Naomi houdt in het begin de boot af. Maar als Sally verhuist zonder afscheid te nemen, schrijft Naomi haar een (roman)lange brief. Ze duikt in haar dagboeken en kijkt als bejaarde, een beetje verbitterde vrouw terug op haar tijd in Oost-Afrika, waar haar man directeur van een zendingspost was en zij als antropologe werkte. Het was geen eenvoudig huwelijk en pas na zijn dood – een roofmoord – komt Naomi meer te weten over zijn jeugd. In een sobere maar levendige stijl brengt de auteur Naomi's eenzaamheid en haar Afrikaanse herinneringen in kaart. Een gevoelige roman die zich ook leent tot bespreking in leesclubs.

[Ouderen](#)

CHAMBERS, AIDAN

Dit is alles

Engels, 2005, 782 p.

Cordelia is 20 als ze haar levensverhaal voor haar ongeboren dochtertje opschrijft. Het boek bestaat uit zes kussendozen (delen) in verschillen-

de kleuren. De term kussendoos is Japans en is een (verzameling) dagboeken waaraan naast tekst poëzie, foto's of voorwerpen toegevoegd zijn. Het boek beslaat Cordelia's leven vanaf 15 jaar en 9 maanden tot aan het naamfeest van haar kindje. Elke kussendoos is in een geheel eigen stijl geschreven. Hoewel Cordelia vrouw is en schrijver Chambers man, kan hij zich invoelen in de (seksuele) belevingswereld en emoties van Cordelia. Zij is filosofisch en kunstzinnig aangelegd, bezig met de betekenis en zin van het leven en de vraag waar zij echt thuis is. Ze komt tot de conclusie dat dit in de woorden is, een duidelijke vereenzelviging met Chambers. Deze roman is het slotstuk van een reeks van zes waarin liefde, identiteit, adolescentie en geloof de belangrijkste thema's zijn. Het boek is geschreven in een literaire, toegankelijke stijl, bijna 800 pagina's.; het geheel is boeiend tot de laatste pagina. Het boek bevat genoeg motieven die verwijzen naar de shockerende afloop; de puzzelstukken zullen echter pas op de laatste pagina in elkaar vallen

[Seksualiteit](#)

[Zwangerschap](#)

NIEUW

CHANG, JUNG

Wilde zwanen

Amerikaans, 1992, (2011), 671 p.

De Chinese auteur (1952) beschrijft het leven van haar grootmoeder (als vijftienjarige een van de vrouwen uit het concubinaat van een generaal, later vrouw van een arts), haar moeder (een hoge partijfunctionaris, maar bij het begin van de Culturele Revolutie ten val gebracht en verbannen) en van haarzelf. Zij werd opgevoed in een fel communistisch gezin, had tot 1974 een goddelijke verering voor Mao, leed honger en moest als zeventienjarige dwangarbeid verrichten op het platteland. In 1978 kreeg ze toestemming om voor haar studie Engels te vertrekken naar Londen, waar ze in 1991 dit boek schreef. 'Wilde zwanen' is niet alleen de levensgeschiedenis van de schrijfster, maar ook de harde geschiedenis van China in deze eeuw, waarbij de nadruk valt op de Culturele Revolutie (1966-1976). Een boeiend boek, waarin door veel ellende heen de auteur haar optimisme toont en blijft geloven in de mensen. Goede vertaling. Met voorwoord van zestien pagina's over het leven van de schrijfster na de verschijning van haar boek, dat een bestseller werd.

[China; 20e eeuw; verhalen](#)

CHOY, WAYSON

De pioenroos

Engels, 1995, (2009), 271 p.

Door de ogen van een familie van Chinese immigranten portretteert dit boek het Chinatown in het Vancouver (Canada) van de jaren '30-'40. In huis leven drie generaties samen waarvan de oudste nog sterk hecht aan de Chinese cultuur. De drie jongste kinderen komen in drie delen beurtelings aan het woord. Hun ervaringen en gesprekken thuis, op straat en op school beschrijvend raken ze aan kwesties als de spanning tussen traditie en moderniteit. Zo is er veel ruimte besteed aan de talen waar de kinderen mee opgroeien, zowel Engels als verscheidene Chinese dialecten, met hun specifieke gebruiken en connotaties. De personages kampen met een leven tussen twee culturen en een soms moeizame integratie, waardoor deze roman thema's aansnijdt die nog steeds actueel zijn. Ondanks de grote reikwijdte blijft hij voor veel lezers behapbaar, vooral vanwege zijn rustige vertellende karakter. Dit boek, het debuut van de Chinees-Canadese auteur, won in Canada verschillende prijzen. Voorzien van interessante discussievragen voor leesclubs

[Cultuurverschillen](#)

[Chinese migranten](#)

[Canada; 1931-1940](#)

CLAUDEL, PHILIPPE

Grijze zielen

Frans, 2003, 236 p., DVD, GLB

Claudél's roman speelt zich af in een slaperig dorpje in het noordoosten van Frankrijk tijdens de Eerste wereldoorlog. Het front is niet ver maar raakt het dorp aanvankelijk niet. Dan wordt het dorp opgeschrikt door de moord op de dochter van de herbergier. De vooraanstaande procureur Destinât, die leeft als een kluizenaar, is één van de verdachten. Deze moord houdt de plaatselijke politiman, twintig jaar na dato, nog steeds bezig. Hij laat het gebeuren de revue passeren. Niet om alsnog uit de doeken te doen wie de moord op zijn geweten heeft, maar om te laten zien hoe verschillende levens in elkaar kunnen grijpen. Claudél laat zien hoe snijdend de pijn om de dood van een geliefde is en hoe grijs het schemergebied tussen goed en kwaad. De roman roept veel vragen op en nodigt uit om verder te discussiëren over goed en kwaad, schuld en onschuld. De auteur ontving voor dit boek de Prix Renaudot en de Grand Prix des Lectrices de Elle.

Frankrijk; Wereldoorlog I

CLAUDEL, PHILIPPE

Het kleine meisje van meneer Linh

Frans, 2005, 142 p., GLB, luisterboek

Pas enkele weken oud en al wees. Na de dood van haar ouders, omgekomen bij een bombardement op het rijstveld, ontvlucht haar grootvader met de kleine Sang dit eens zo paradijselijke dorp. En daar zit de oude meneer Linh nu met zijn kleindochter, ver over de zee, in de slaapzaal van het opvangcentrum in die grote stad, eenzaam en vervreemd. Maar dan ontmoet hij, op een bankje voor het park, de dikke meneer Bark die hem van alles vertelt, zijn hart schaamtevol uitstort en een echte vriend wordt, ook al verstaan ze elkaar niet woordelijk. De overplaatsing van meneer Linh en Sang diù, "Sans Dieu", zoals meneer Bark begrijpt, naar een tehuis buiten de stad dreigt de vriendschap te beëindigen. Maar weer vlucht hij weg, vrijheid en vriendschap tegemoet. Met dramatisch gevolg. Claudél (1962) weet een subtiel evenwicht te bewaren, begrippen als eer, vriendschap, waardigheid natuurlijk in te vullen, het verhaal boven de enkelvoudige anekdote uit te tillen en zicht te bieden op wat mensen beweegt. De kracht van goede literatuur.

Vluchtelingen

CLAUDEL, PHILIPPE

Het onderzoek

Frans, 2010, 252 p., GLB

Als de Onderzoeker aankomt in een Franse industriestad om onderzoek te doen naar de zelfmoorden die het Bedrijf, de belangrijkste lokale werkgever, hebben getroffen loopt alles anders dan verwacht. In een steeds Kafkaësk vorm aannemend bezoek, waarin onbegrip, vervreemding en machtsvertoon de boventoon voeren, raakt de Onderzoeker geheel het spoor bijster. De van vele romans bekende Philippe Claudél (o.a. van het ontroerende 'Het kleine meisje van meneer Linh') baseert dit verhaal op ware gebeurtenissen (een reeks van zelfmoorden in een fabriek). Het goed geschreven en mooi vertaalde verhaal leest eerst vlot, de situaties rond figuren als de Portier, de Reuzin, de Op-richter zijn aanvankelijk duidelijk en meeslepend verteld, maar worden allengs surrealistischer, tot het onverwachte einde toe. De filosofisch ingestelde lezer verwachtte wellicht iets meer van de uitwerking van het Bestaan, maar zal ook zeker deze nieuwe roman van Claudél op waarde weten te schatten. Kleine druk

CLAUDEL, PHILIPPE

Het verslag van Brodeck

Frans, 2007, 333 p., GLB

De hoofdfiguur gaat voor een boodschap naar de herberg. Alle volwassen mannen zijn aanwezig. Ze hebben collectief een buitenstaander vermoord. Om dit in goede banen te leiden vraagt men de hoofdfiguur

een feitelijk verhaal te schrijven. Als een detective ondervraagt hij iedereen die contact had met het slachtoffer. Langzamerhand ontvouwen de sociale verhoudingen zich in het dorp, de geschiedenis en de achtergronden van de moord. De hoofdfiguur maakt naast een sociologische reis door tijd en dorp ook een reis naar het eigen ik. Hem wordt een spiegel voorgehouden. Hij noteert dit voor zich zelf. Zijn officiële verhaal is het afvalputje van het dorp. Wat hij noteert, moet worden vergeten. De hoofdfiguur kan maar een conclusie trekken! Een ijsingwekkend verhaal. De geboeide lezer zal het in een adem uitlezen, zich afvragend hoe hij zelf gereageerd zou hebben. Prix Goncourt des lycéens 2007. De schrijver (1962) publiceerde eerder o.a. 'Grijze zielen'.

Jodenvervolging

CLAUDEL, PHILIPPE

De wereld zonder kinderen

Frans, 2006, 124 p.

Twintig verhaaltjes voor volwassen kinderen. Of voor kinderlijke volwassenen, al naar gelang. Als ze maar van lezen houden! Zoals Lucas, die in zijn boeken een veilige schuilplaats vindt tegen de pesterijen van zijn ouders en broer. Niet dat het daar altijd rozengeur en maneschijn is. Zeker niet. Ook in deze verhalen niet. Zo zitten de nachtmerries van Louis vol bloederig mensenvlees. Wat dan voor Wahid uit Bagdad weer dagelijkse werkelijkheid is. Probeer er dan maar eens de moed in te houden. En dat doen ze, die "kleine veroordeelden tot dit leven en dit lot". Gelukkig maar dat Zazie op haar elfde een medicijn uitvindt om mensen weer lief te maken, Raymond, de oude nachtmerriejager, erg goed is in zijn vak en er wel "duizend maanden mei" zijn. En laat die blaaskaakjes, die opa's sprookjes te min vinden, maar lekker blijven gamen. Tragiek en troost, verwachting en vervulling, het zit er allemaal in. Verwoord in poëtische nuances tussen licht en donker, waarbij de tekeningen in kleur van Pierre Koppe harmonieus aansluiten, toont Claudél (1962) zich eens te meer ontroerend en vertederend.

CLAUS, HUGO

De geruchten

1996, (2013), 224 p., GLB

René Catrijse verdwijnt in de jaren zestig plotseling uit het Belgische Alegem en keert na drie jaar even plotseling in het ouderlijk huis terug. Hij zegt weinig en ziet er ongezond uit. In het dorp vinden opeens allerlei macabere gebeurtenissen plaats en de bewoners leggen verband met de terugkeer van René. De onmogelijke situatie waarin daardoor zijn vader, moeder en broer terecht komen wordt steeds vanuit een ander familielid belicht. Voor deze roman ontving Claus de Libris Literatuur Prijs 1997.

België

CLEAVE, CHRIS

Kleine bij

Engels, 2008, 279 p., luisterboek

De 16-jarige Nigeriaanse vluchteling Kleine Bij verlaat het detentiecentrum in Essex, waar ze in de twee jaar dat ze daar opgesloten was zichzelf goed Engels leerde. Ze kent maar een adres waar ze naar toe kan, dat van een jong echtpaar dat ze onder gruwelijke omstandigheden tijdens hun vakantie leerde kennen aan de Nigeriaanse kust. Het weerzien roept echter zeer dubbele gevoelens op. Het vergroot de druk waaronder de echtgenoten al leefden na de gebeurtenissen in Nigeria en er is een groot schuldgevoel tegenover (de illegale) Kleine Bij. De Engelse Chris Cleave (1973), in het dagelijks leven columnist bij The Guardian, kan prachtig schrijven. Het verhaal zit uitstekend in elkaar; soms laat het je lachen, soms breekt het je hart. Het pittige onderwerp (asielzoekers, olie-oorlog in Nigeria) is boeiend verweven met de huwelijksperikelen, deels voortkomend uit die problematiek.

Asielzoekers

Nigeria

COE, JONATHAN

De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim

Engels, 2010, 410 p.

Maxwell Sim is een nogal saaie, doorsnee man uit een doorsneestad met een doorsnee baan (I was hoping to make him a kind of Everyman, aldus de auteur), die na het plotselinge vertrek van zijn vrouw en dochtertje in een depressie is geraakt. Een reisje naar zijn vader in Australië laat alleen maar zien dat ze nog steeds niet kunnen communiceren en ook aan zijn 74 Facebook-vrienden heeft hij geen steun. Als hij een aanbod krijgt om als vertegenwoordiger van een nieuw soort tandenborstel naar de Shetland-eilanden te reizen, grijpt hij die kans met beide handen aan. Er volgt een road trip door Engeland langs anonieme wegrestaurants en hotels waarbij Sim een relatie krijgt met de stem van zijn navigatiesysteem (die hij Emma heeft gedoopt), onverwachte zijwegen inslaat, zijn verleden tegenkomt en allerlei avonturen beleeft. Heel geestige, goed gecomponeerde en onderhoudende moderne schelmenroman (Coe noemt zelf Tom Jones van Henry Fielding als inspiratie) waarin de auteur tussen de soms absurde capriolen van zijn anti-held door, ook de nodige maatschappijkritiek kwijt kan. Coe schreef o.a. De regen voor hij valt, 'De Rotters Club'* en 'Het moordend testament'. Hij kreeg verschillende literaire prijzen voor zijn werk. www.jonathancoewriter.com.

COE, JONATHAN

De regen voor hij valt

Engels, 2007, 221 p.

In de nalatenschap van de bejaarde, ongetrouwde en kinderloze Rosamond bevinden zich vier cassettebandjes waarop zij voor de blinde Imogen, het kleinkind van haar nicht Beatrix, gedetailleerd en uitgebreid twintig foto's beschrijft die een onthullend licht werpen op hun beider familiegeschiedenis. Omdat Imogen onvindbaar is, ontfermt Rosamonds andere nicht Gill, tevens executeur-testamentair, zich erover. Zij luistert de cassettebandjes af en met iedere fotobeschrijving komt zij meer, soms schokkende, familiegeheimen te weten. Een boeiend en gedetailleerd beschreven, aangrijpende psychologische roman over de relatie moeder-dochter en andere familieverhoudingen.

[Familierelaties](#)

COELHO, PAULO

De alchemist

Portugees, 1988, (2012), 140 p., GLB, luisterboek

In Andalusië trekt een jongen met zijn kudde schapen door de velden omdat hij wil zwerven en reizen. In een tweetal dromen wordt hem geopenbaard dat hij naar de piramiden in Egypte moet vertrekken, waar hij een schat zal vinden. Op reis erheen ontmoet hij een alchemist die over een grote wijsheid beschikt. De jongen ziet uiteindelijk in, dat hij het ware geluk alleen kan vinden als hij door meditatie de geheimen van de wereld om hem heen kan doorgronden. Een goed geschreven roman, waarin de auteur in de zoektocht van de hoofdpersoon naar de schat, de diepere waarheden van het leven, symboliseert. In de vertaling zijn de poëtische stijl en taal van het origineel behouden. Een meesterwerkje. Van de Braziliaanse auteur (1947) verschenen inmiddels reeds veel vertalingen

[Esoterie](#)

COELHO, PAULO

Brida

Portugees, 1990, (2009) 238 p., GLB, luisterboek

Brida (21), een Ierse secretaresse bij een export-bedrijf, studeert in de avonduren letterkunde. Al jaren zoekt ze ook naar de zin van haar leven. Op haar zoektocht ontmoet ze een magiër in de Traditie van de Zon, en haar meester Wicca. Deze geeft haar onderricht in eeuwenoude, in de loop der tijd aangepaste heksenrituelen in de Traditie van de Maan. Hierdoor ontdekt Brida de kracht van kennis en emoties,

en ontmoet ze haar Andere Deel. Ook ontwikkelt ze geleidelijk veel zelfkennis en haar Gave aan de wereld. Dit spirituele sprookje heeft de potentie van een bestseller, zoals veel werk van deze populaire, veelzijdige Braziliaanse schrijver (1947). Het grijpt, evenals zijn geroemde "De Alchemist" (1987), terug op hippie-ervaringen van de auteur en heeft christelijke accenten. De verhaalvorm is traditioneel; de roman speelt in de jaren tachtig van de twintigste eeuw.

[Wicca](#)

COELHO, PAULO

De heks van Portobello

Portugees, 2006, 269 p., GLB, luisterboek

Spirituele roman van de Braziliaanse auteur Coelho [1947], die bekend is van 'De alchemist', 'De pelgrimstocht naar Santiago', 'Elf minuten' en 'De zahir'. Het uit Roemenië geadopteerde zigeunerkind Athena groeit op in Beiroet. Als de oorlog uitbreekt, vlucht het gezin naar Londen, waar Athena op jonge leeftijd een kind krijgt. Ze komt zij via dansen in contact met mythologie en gaat op zoek naar zichzelf en naar haar biologische moeder. Ze ontwikkelt zich in kalligrafie en spiritualiteit en wordt een meester en zieneres die sessies gaat leiden. Uiteindelijk loopt haar missie volledig uit de hand, er komt een opstand tegen de bijeenkomsten van 'de heks van de Portobellostraat' en haar vriend zet een moord in scène. Deze roman bestaat uit interviews met mensen die Athena gekend hebben en een stukje van haar leven belichten, zoals haar adoptiemoeder, een bevriende journalist, een actrice, de heks Deidre etc. Sommige lezers zullen dit boek qua opzet te ingewikkeld en qua thematiek te zweverig vinden, maar liefhebbers van spirituele of mythische literatuur zal het zeker boeien

[Esoterie](#)

COELHO, PAULO

De Zahir

Portugees, 2004, 304 p., GLB

Een internationaal beroemde schrijver wordt zo in beslag genomen door zijn literaire werk dat hij niet in de gaten heeft dat hij steeds verder verwijderd raakt van zijn vrouw Esther. Op het toppunt van zijn roem, wanneer ze in Parijs bij hem is ingetrokken, besluit Esther oorlogscorrespondente te worden. Ze wil weten waarom mensen niet gelukkig zijn en denkt daar achter te komen in een oorlogssituatie. Het laatst wordt ze gezien met een man met Mongoolse trekken. Dan is ze ineens verdwenen en verdenkt men in eerste instantie de schrijver. Het leven van de schrijver gaat verder maar staat nog elke dag in het teken van Esther zijn 'Zahir'. De jarenlange zoektocht naar zijn verdwenen liefde leert de schrijver opnieuw te kijken naar zijn verleden, zijn leven en zijn relaties. 'De Zahir' is een autobiografische roman over liefde, gemis en verlangen. Andere romans van de Braziliaanse auteur zijn o.a. 'De alchemist' en 'Elf minuten'. Het centrale thema van Coelho's werk is de zoektocht van de mens naar harmonie en vrede met het universum. Hij ontving veel internationale prijzen waaronder de Crystal Award van het World Economic Forum en de Franse Ordre National de la Légion d'Honneur. In 2002 trad Coelho toe tot de Academia Brasileira de Letras.

[Spiritualiteit](#)

[Huwelijksproblematiek](#)

COETZEE, J.M.

Langzame man

Engels, 2005, 285 p., GLB, luisterboek

De langzame man uit de titel is de zestigjarige Paul Rayment, die bij een fietsongeluk een been verliest. Hierdoor wordt hij geconfronteerd met vragen over zijn toekomst, zijn liefdesleven en de zin van het bestaan. Paul raakt in de ban van zijn Kroatische verpleegkundige Marijana en op dat moment verschijnt Elisabeth Costello ten tonele. Coetzee voerde deze bejaarde Australische schrijfster al eerder op in

andere verhalen. In deze roman komt ze als alter ego van de schrijver ingrijpen in het leven van de hoofdpersoon. Hoewel Paul zich aanvankelijk verzet tegen deze indringster, moet hij er gaandeweg in berusten dat zij een 'onruststoker' in zijn leven wordt, die de zuivere motieven waaruit hij meent te handelen tegenover Marijana en haar gezin vol scepsis tegen het licht houdt. Coetzee is een schrijver die zijn lezers liever vragen voorschotelt dan pasklare antwoorden waardoor de lezer geneigd is om gemaakte keuzes nog eens te heroverwegen. Vanaf 1969 schrijft Coetzee fictie. Hij ontving tweemaal de Booker Prize in 1983 voor 'Life and times of Michael K' (Wereld en wandel van Michael K) en in 1999 voor 'Disgrace' (In ongenade). Hij was de eerste auteur die deze prijs twee keer kreeg. Voor zijn literaire werk werd hem in 2003 de Nobelprijs voor de Literatuur toegekend.

[Verkeersongelukken](#)

COETZEE, J.M.

Zomertijd

Engels, 2009, 279 p., GLB, luisterboek

De Zuid-Afrikaanse Nobelprijswinnaar (1940) heeft een merkwaardige verhouding tot zijn land. Hij is kritisch en betrokken, maar ook afstandelijk; woonde er wel en woonde er niet. Dit boek is het derde in een reeks zelfportretten na 'Jongensjaren' (1997) en 'Portret van een jongenman' (2002). Coetzee laat in deze roman na zijn dood een jonge Engelse biograaf bekenden van hem interviewen voor een biografie. De geïnterviewden zijn kritisch, ze hebben hem veel te verwijten. Het onbegrip van Zuid-Afrika voor Coetzee en van Coetzee voor zijn land spat er vanaf. Het dilemma van de auteur, je overgeven aan je land of kritisch afstand houden, wordt belichaamd in zijn verhouding tot zijn vader. Hoewel het boek soms erg geestig is, word je er niet vrolijk van. Dilemma's leiden tot onbevredigende keuzes, echt goed kun je het nooit doen. Dit is een cruciaal boek voor de interpretatie van Coetzee's oeuvre. Het is soepel vertaald, het leest als een spannend verhaal en geeft veel stof tot denken. Coetzee is een groot schrijver.

[Schrijvers](#)

COEVERING, RICUS VAN DE

Sneeuweieren

2007, 175 p., luisterboek

De titel van dit debuut van Ricus van de Coevering (1974) is even intrigerend als de roman zelf. De term 'sneeuweieren' wordt in hoofdstuk 9 uitgelegd: het is een eier-nagerecht dat ook bekend staat als 'Kaapse wolken' of 'Iles flottantes'. Het verhaal van deze roman is triest. Kippenboer Harm en zijn vrouw Olga uit het Brabantse kerkdorpje 'Ampel' adopteren kleine David uit Ghana. David groeit op als een intelligente, maar eenzellige jongen. Hij botst met zijn vader. "Alles wat Harm leuk vond, scheen David koud te laten." Tijdens het jagen van een vos schiet Harm zijn zoon David dood. Opzet of ongeluk? In het tweede deel van de roman zit Harm in de gevangenis en zou Olga voor de kippen moeten zorgen. Dat gaat fout. Olga leeft in een droomwereld en raakt het spoor volledig bijster. Het aangrijpende verhaal wordt gelukkig niet op een sentimentele manier verteld. De knappe opbouw van de roman wordt nog versterkt door de vele kleine en grote vooruitwijzingen - inclusief een 'dwaze' wijze oude vrouw bij het moeras. Een zeer geslaagd debuut. Winnaar van de Academica Debutantenprijs 2009

[Adoptie](#)

COUPERUS, LOUIS

Noodlot

1890, (2012), 150 p.

Ter gelegenheid van het Couperusjaar werd deze novelle (1e dr. 1890) herdrukt. Hij is een van Couperus' populairste, meest gelezen en vertaalde boeken. De rijke Frank ontmoet in Londen de aan lager wal geraakte Bertie. Frank raakt onder de invloed van deze 'giftigen parasiet'. Frank vermoordt Bertie, als deze de oorzaak blijkt te zijn van

het mislukken van Franks relatie met Eva. Nadat Frank zijn straf heeft uitgezeten, willen hij en Eva alsnog trouwen. Bertie blijft tussen hen in staan, waardoor zij minder gelukkig zijn dan zij hoopten. Het geluk zoeken zij in de zelfgekozen dood. Opgebouwd als een klassiek drama staat in deze novelle het mythisch fatalisme centraal: de personages zijn marionetten van het Noodlot. Zij zijn dualistische types met een versmelting van goede en slechte eigenschappen en een (bij Bertie misdadig) verleden. Geen van hen is in staat het eigen leven richting te geven. Uit de karakters en de gebeurtenissen blijkt dat volgens Couperus 'de vrije wil niet bestaat: 'niemand kan iets veranderen aan wat is of zijn zal'. Een somber, maar boeiend verhaal. Eenvoudige heruitgave in de oude spelling zonder nawoord.

[Wil](#)

COUPERUS, LOUIS

Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan

1906, (2009), 256 p., DVD, luisterboek

Met deze Haagse roman uit 1906 nam Couperus voorgoed afscheid van zijn Hollandse periode; voortaan zou hij, als kosmopoliet wonend en reizend in de landen rond de Middellandse zee, de stof voor zijn roman vooral zoeken in de Griekse, Romeinse en Oosterse oudheid. Het noodlot speelt - als altijd - een belangrijke rol in deze psychologische detectivestory. Een moord uit passie lang geleden in Indië begaan, achtervolgt de daders, oud geworden in Den Haag, en hun hele familie als een permanent dreigende schaduw. Deze uitgave verscheen ook als deel 25 van de volledige werken van Louis Couperus, gemaakt door een collectief van Couperus-kenners en teksteditoren, volgens recent ontwikkelde regels op het gebied van de teksteditie. Doordat de reeks is opgezet als kritische leeseditie dient hij zowel een wetenschappelijk als een breed lezerspubliek. Met een nawoord van Couperus-biograaf Bastet

[Schuldgevoelens](#)

[Ouderen](#)

[Indisch milieu](#)

CREMER, JAN

Ik Jan Cremer

2008 (2012), 543 p., luisterboek

In deze autohagiografie, geschreven met de bravoure die hij al tentoonspreidde in de hier beschreven jaren, is de auteur de verslaggever van zijn leven. Het spektakel begint in de jaren zestig met Cremers vertrek uit het bedompte Holland, waar de strijd tussen de voor- en tegenstanders van zijn debuut 'Ik Jan Cremer' mythische proporties had bereikt. Via Engeland belandt hij ter promotie van 'I Jan Cremer' in de Verenigde Staten, waar hij zo te lezen de spil wordt van de artistieke jetset. Van Bob Dylan tot Andy Warhol, van zangeres Nico van de Velvet Underground tot Jayne Mansfield, allemaal vallen ze voor Jan. De beschrijvingen van zijn talloze bedavonturen gaan op den duur vermoeien, verfrissend intermezzo is dan de humoristische uiteenzetting over seks met een beroemde filmster: 'Je kunt ook eerst beffen en je dan laten pijpen. Zie maar.' Het vaak zeer amusante boek leest door het meedogenloze portret van artistiek hip Amerika anno de jaren zestig (gezien door de ogen van Cremer) als een spannende documentaire

[Zwerven](#)

[Kunstenaars](#)

[Beatgeneration](#)

CUNNINGHAM, MICHAEL

Bij het vallen van de avond

Amerikaans, 2010, 254 p., GLB

Sensitieve roman over liefde, vergankelijkheid en de betekenis van kunst. Kunsthandelaar Peter Harris en zijn vrouw Rebecca leiden een hedonistisch leven in de kunstkringen van New York. Hun dochter Bea werkt als serveerster in Boston en mijdt contact. Peter krijgt de kans

om het werk van een veelbelovende beeldhouwer te verkopen. Als Mizzy, de veel jongere broer van Rebecca, zijn intrek neemt in de loft van Peter en Rebecca, heeft dit grote gevolgen. Mizzy is afgekickt na jarenlang drugsgebruik en zoekt sturing in zijn leven. Peter raakt geobsedeerd door het duistere genie van zijn zwager en gaat twijfelen aan de waarde van de kunst die hij handelt, maar ook aan zijn rol als echtgenoot en vader. Hij overweegt om er met Mizzy vandoor te gaan. In flashbacks denkt Peter terug hoe hij Rebecca en haar familie leerde kennen en hoe zijn broer Matthew aan aids is overleden. Cunningham hanteert een sublieme dialoogvorm waarbij Peters gedachten steevast voorafgaan aan wat hij werkelijk zegt! Michael Cunningham (1952) is de auteur van o.a. de verfilmde roman 'De uren' (1998).

CURRIE, RON

Alles is belangrijk!

Amerikaans, 2009, 349 p.

Op 15 juni 2010 vergaat de wereld, als gevolg van een komeetinslag. Met die wetenschap, hem al in de baarmoeder meegedeeld door een 'koor' van goden, komt in 1974 John 'Junior' Thibodeau ter wereld. Hoe te leven met zulke niet te delen kennis, terwijl je ook nog eens de op drie na slimste mens bent die ooit geleefd heeft? In een originele roman met een verrassend slot, waarin afwisselend de goden Junior toespreken en hijzelf, zijn ouders, broer en geliefde als ik-vertellers hun nogal heftige levens beschrijven (waarbij tevens de Amerikaanse geschiedenis van de laatste 35 jaar voorbij komt), stelt Currie (1975) de vraag naar de zin van het menselijk leven. Het boek is zowel tragisch, ontroerend en cynisch als humoristisch en uiteindelijk moraliserend: het leven is zinloos, maar laat zich toch het beste leven als 'alles belangrijk' voor je is. Een bijzondere, in Amerika veelgeprezen eerste roman, van een auteur die debuteerde met de (nog niet vertaalde) verhalenbundel 'God is Dead', waarin de wereld wankelt als God op aarde komt in de gedaante van een Soedanese vrouw die in Darfur sterft

CUSK, RACHEL

Het buitenleven

Amerikaans, 1997, 378 p., luisterboek

Stella Benson (29) wil om onverklaarde redenen haar leven in Londen ontvluchten en vindt daarom in een dorpje buitenaf werk bij het excentrieke echtpaar Piers en Pamela Madden als au pair voor de begeleiding van hun gehandicapte zoon Martin (17). De neurotische en labiele Stella had gehoopt rust te vinden op het platteland, maar al gauw wordt duidelijk dat zowel het buitenleven als het vreemde huishouden van de Maddens haar niet ligt. Ze gaat steeds meer drinken, waardoor een duik in het zwembad verkeerd uitpakt. Maar degene die haar redt, kan de link leggen met haar vroegere leven en de reden dat ze op haar huwelijksreis is weggelopen van haar man. De romans van de Britse schrijfster (1967) worden om de cynische humor en het psychologisch inzicht terecht vergeleken met het werk van Jane Austen. In deze mooie derde, goed vertaalde roman (1997), bekroond met de Somerset Maugham Award, beschrijft ze in een uitstekende stijl, met veel subtiele ironie en humor erg goed zeer verschillende mensen en situaties.

DE BERNIÈRES, LOUIS

Kapitein Corelli's mandoline

Engels, 1994, (2008), 479 p., DVD, GLB

Op een Grieks eilandje moeten de bewoners zich zien te redden gedurende de Duitse en Italiaanse bezetting in de Tweede Wereldoorlog en zich daarna ook nog staande houden onder de dictatuur. Deze moeilijke situatie, waarbij de nodige wredeheden plaatsvinden en natuurlijk ook dodelijke slachtoffers vallen, speelt zich af rond het leven van de dochter van de plaatselijke arts en haar geliefde, een Italiaanse officier die prachtig op de mandoline kan spelen (titel!). In korte hoofdstukken, die vooral in het begin van de hak op de tak springen, worden de vele gebeurtenissen, hoe somber ook, toch met de nodige humor verteld.

Een uiterst boeiende roman over de Tweede Wereldoorlog, die meer ingaat op de houding van de mensen dan op de oorlogshandelingen. Prima vertaling; verfilmd.

Griekenland; Wereldoorlog II
Liefde

DE COSTER, SASKIA

Wij en ik

2013, 395 p.

Deze roman gaat over de welgestelde familie Vandersanden, die in een villawijkje op een berg in Vlaanderen woont. Het is een wat vreemde familie, met mislukte mannen, manische huisvrouwen en getroebleerde tieners. In het verhaal worden vader Stefaan, moeder Mieke en dochter Sarah gevolgd. Het wordt al snel duidelijk dat Stefaan bezig is zijn eigen ondergang te bewerkstelligen en het is vooral Sarah die achtervolgd wordt door de neerslachtigheid van haar familie. In Amerika, waar ze naartoe reist na de dood van haar vader, probeert ze zich hieraan te onttrekken. De zesde roman van Saskia de Coster (1976), en ook hier houdt ze haar scherpe, beeldende en soms bevreemdende schrijfstijl vast. In Vlaanderen wordt ze inmiddels tot de grootste schrijvers van het land gerekend, en met dit boek schreef ze een prachtige familieroman, die na de dramatische gebeurtenissen toch hoopvol eindigt. Opzij Literatuurprijs 2014

DELACOURT, GREGOIRE

De lijst van al mijn wensen

Frans, 2012, (2013), 165 p.

Wat maakt een leven waardevol? Jocelyne, 47, al 21 jaar getrouwd met de vlezige Jocelyn, zoon en dochter inmiddels het huis uit, drijft een meubelwinkeltje. Ze ontroert en troost met haar dagelijkse blog 'tiengoudenvingers', maar weet haar dromen wel vervolgen. Een niet-gekozen leven, een leven dat haar is overkomen, dat zich gaandeweg vult met herinneringen, emoties, verantwoordelijkheden, met anderen, met liefde. En dan wint ze zomaar 18 miljoen euro in de lotto! De kans haar wensdromen te realiseren en dan ... Ja, wat dan? Dan volgt de bezinning. Niets aan wie dan ook vertellen, al gonst heel Arras en haar winkeltje van geruchten, vooral dicht bij de waarheid zien te komen. Die zich vervolgens openbaart als een dramatische waarheid. De Franse schrijver (1960) heeft met zijn tweede feel good roman, een etalage van gemakkelijke maar stijlvol gearrangeerde sentimenten, een indrukwekkend verkoopsucces geboekt. Een bewogen ik-figuur, deze Jocelyne! De vertaling verscheen onder een imprint dat zich specifiek op de vrouwelijke lezer. Achterin materiaal voor boekenclubs. Wordt verfilmd

DEWULF, BERNARD

Kleine dagen

2009, 186 p.

Bundel met poëtische en subtiele teksten die eerder in het Vlaamse dagblad De Morgen verschenen. In de alledaagse, kleine en rustige wereld die de dichter en essayist Dewulf (1960) hier beschrijft, gebeurt ogenschijnlijk niets wereldschokkends. Kinderen groeien op en gaan op kamp, wachten op het grote feest en spelen voetbal. Een vrouw gaat op reis en wordt gemist ondanks de overdaad aan vaderliefde. Er moet onderhandeld over speelgoed, verliefdheid en alleen naar school fietsen. De gewone dingen uit het leven worden verteld vanuit de blik van een dichter, vol verwondering. En door die blik worden de alledaagse dingen meer dan gewoon. Ze worden groots en universeel, zoals dat zelden in proza het geval is. 'Kleine dagen' is een wonderlijke combinatie van rake observatie, uitgepuurd proza en poëtische woordkeus. Winnaar Libris Literatuurprijs 2010

Kinderleven

DICKER, JÖEL

De waarheid over de zaak Harry Quebert

Frans, 2012, (2014), 632 p.

De tweede roman van de Zwitserse auteur (1985) gaat over de jonge succesauteur Marcus Goldman die in 2008 in het huis van zijn mentor Harry Quebert zijn writer's block probeert te overwinnen. Als in diens tuin het lijk wordt gevonden van een minderjarige waarmee Quebert een relatie blijkt te hebben gehad en hij wordt gearresteerd, probeert Goldman al schrijvende diens onschuld te bewijzen. Het boek werd in Frankrijk een publiekssucces en veelvuldig bekroond. Het sterk op Amerikaanse thrillerleest geschoeide boek (oppervlakkige karaktertekeningen en een vooral door plot en spanning gestuurd verhaal) boeit aanvankelijk, maar verliest al snel vaart en vooral krediet. De spanning wordt vaker ondermijnd door de vele, vaak onverwachte verhaalwendingen en herhalingen en de bijna pedant aandoende bespiegelingen over het schrijversvak: Queberts adviezen aan Goldman voorafgaand aan ieder hoofdstuk, de citaten uit Queberts 'meesterwerk' 'De wortels van het kwaad' en de flauwe echo's van thematisch verwante literatuur als 'Lolita' van Nabokov of 'In koelen bloede' van Capote. Helaas blijft de hype niet meer dan een met cliffhangers behangen melodrama voor een breed publiek dat in de verste verte niet kan tippen aan zijn voorbeeld Philip Roth ('De menselijke smet').

Schrijvers

Schuldvraag

DIRIE, WARIS

Mijn woestijn

Engels, 1998, (2014), 238 p., luisterboek

Dit boek bevat het levensverhaal van Waris Dirie, nomadendochter uit Somalië en tegenwoordig bekend fotomodel en actief bij de Verenigde Naties. Ze vertelt over de schoonheid van haar land, de liefde voor haar familie en de ervaringen uit haar jeugd, waarvan de traditionele besnijdenis het tragische dieptepunt vormt. Dan volgt de vlucht voor een gedwongen huwelijk, het leven in de hoofdstad en vervolgens de reis naar Londen, waar na diverse andere baantjes en verwikkelingen rond paspoort en verblijfsvergunning, haar carrière als fotomodel begint. Behalve als veelgevraagd fotomodel geniet de auteur tegenwoordig vooral bekendheid door haar strijd tegen de nog steeds wijdverspreide genitale verminking van vrouwen. Een vlot geschreven, boeiend levensverhaal van een strijd bare vrouw, die in haar leven en werk de kloof tussen Afrika en de westerse wereld overbrugt. Het boek bevat een aantal pagina's met zwartwitfoto's van de auteur en haar familie.

Waris Dirie; Autobiografieën

Vrouwenbesnijdenis; Somalië

DIS, ADRIAAN VAN

Het beloofde land & in Afrika

2009, 229 p., GLB

In deze band zijn twee eerder apart verschenen boeken van dezelfde auteur bijeengebracht en enigszins herzien en aangevuld met een bibliografie. Het eerste boek, 'Het beloofde land', vertelt van de tocht die de auteur met een vroegere vriendin maakte door de Karoo, het droge gebied ten noorden van Kaapstad, waar blanke boeren wonen in hun conservatieve, op de bijbel gebaseerde cultuur. Van Dis geeft een schrijnend beeld van deze mensen, gevangen in hun eigen geschiedenis en vooroordelen, nauwelijks opgewassen tegen de snelle maatschappelijke en politieke ontwikkelingen van het nieuwe Zuid-Afrika. Het tweede boek, 'In Afrika', beschrijft de tocht die de auteur maakte door Mozambique, verscheurd door burgeroorlog, chaos en armoede. Hij schrijft over mensen die afschuwelijke martelingen hebben ondergaan, over de obers van een hotel die niet tegelijk kunnen serveren, omdat zij samen een paar schoenen delen en over de missionarissen die een klein stukje Nederland vertegenwoordigen tussen de 'negers'. Twee bijzonder indringende reisverslagen in de geheel eigen Van Dis stijl.

Zuid-Afrika; Reisbeschrijvingen

Mozambique; Reisbeschrijvingen

DIS, ADRIAAN VAN

Familieziek

2002, 205 p., GLB, luisterboek

Net als in zijn debuut 'Nathan Sid' en in 'Indische duinen' staat in deze 'roman in taferelen' van Adriaan van Dis een uit Indonesië afkomstig gezin, dat in Nederland een nieuw bestaan probeert op te bouwen, centraal. De vader, steeds Meneer Java genoemd, is een door de oorlog beschadigd man. Zijn zoon, steeds de jongen genoemd, wordt door hem steeds meer bij zijn waanwereld betrokken. De jongen is een stille getuige van de waanzin, terwijl de moeder en dochters (eerstzus, middelzus en derdezus) een sceptisch koor vormen dat commentaar levert op wat er gebeurt. Het verhaal speelt zich af in een dorp aan zee, ten tijde van de Koude Oorlog. Gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis (Nederlanders die uit Indonesië worden gegooid, Russische tanks die Boedapest veroveren etc.) hebben grote invloed op Meneer Java, die alles volgt op de pas aangeschafte televisie ('De eerste in de straat'). De waanzin van Meneer Java gaat steeds verder en uiteindelijk wordt hij opgenomen in Schild en Heil, het gekkengesticht. Omdat de jongen volgens zijn moeder een harde hand nodig heeft, wordt hij naar haar boerenfamilie gestuurd. Een mooie familieroman, goede sfeertekening en prettig leesbaar

Kinderleven

Indisch milieu

Ouder-kind relatie

Jaren vijftig

NIEUW

DIS, ADRIAAN VAN

Ik kom terug

2014, 284 p. GLB. Luisterboek

Het gevecht om een kist tussen moeder en zoon in de openingsscène is tekenend voor wat volgt. Deze kist is de metafoor voor wat de zoon wil weten en de moeder niet kwijt wil. De eerste en laatste zin van het boek tekent hun beider leven: 'We stonden tegenover elkaar, mijn moeder en ik', culminerend in de kernzin: 'Jij een verhaal, ik een pil' (76). Met het notitieblok in de hand reist Van Dis in de maanden voor haar overlijden met zijn moeder door Nederland naar bekende plekken en onbekende familieleden. Zo ontfutselt hij haar de verhalen over haar familie, haar echtgenoten, haar ervaringen in de beide wereldoorlogen, herinneringen die zij altijd voor hem verborgen heeft gehouden. Als reactie op haar ervaringen vlucht zij in de esoterie. Afstoten en aantrekken, maar ook afstand nemen en afstandelijkheid bepalen hun relatie. Verantwoordelijkheidsgevoel en respect winnen het uiteindelijk. Een sterke, afwerende, zwijgzame moeder tegenover een gevoelig en hunkerend kind dat zich altijd een buitenstaander voelde. Een mooie samensmelting van autobiografie en memoires.

Moeder-zoon relatie

DIS, ADRIAAN VAN

Tikkop

2010, 221 p., GLB, luisterboek

De hoofdpersoon, Mulder, die eerder in de in Parijs spelende roman De wandelaar (2007) optrad, keert terug naar Zuid-Afrika. Als oppassant onder de naam Martin keerde hij zich in zijn studietijd tegen het apartheidsbewind. Omringd door nieuwsgierigheid, misdaad, corruptie en dieven woont hij in de Kaapprovincie en krijgt hij sympathie voor een drugsgebruiker. Hij probeert hem te laten afkicken. Dit mislukt. Hij neemt zich voor meer dan vroeger een 'mensenlezer' te worden, die kiest voor 'afstand, uit liefde'. Maar zijn drang om zich met de wereld te bemoeien wint het uiteindelijk. Van Dis schreef een overtuigende, moralistisch getinte geschiedenis over zijn 'geheugenreis' naar

Zuid-Afrika. De kern is dat hoop de enige rijkdom van de arme is. Een verhaal met levendige, elkaar vlot opvolgende gebeurtenissen en ontmoetingen, snelle dialogen, een uitstekende sfeertekening en treffende observaties. Mulder is een alias voor Van Dis. In de hoofdpersoon klinkt zelfspot door. Dit maakt deze roman van onheil, teleurstelling en mislukt idealisme zo lezenswaard.

[Zuid-Afrika](#)

DIS, ADRIAAN VAN

De wandelaar

2007, 218 p., GLB, luisterboek

In 'De wandelaar' leidt de zestigjarige Nederlandse rentenier Mulder een zorgeloos leven in Parijs tot op een dag een huis vol illegalen, bij hem in de buurt, in vlammen opgaat. Bij die brand ontsnapt een hond die zich, vanaf dat moment, aan Mulder hecht. Deze hond opent een nieuwe wereld voor hem; die van vluchtelingen, illegalen en zwervers. Het verandert Parijs en het verandert Mulder. Langzaam maar zeker zet hij zich in voor zijn kansloze medemens. Dit wordt hem door de gevestigde orde niet in dank afgenomen. In 'De wandelaar' komen de sociale thema's van deze tijd aan de orde, maar het is ook een verhaal over het verlangen naar liefde en geborgenheid. Van Dis debuteerde in 1983 met de novelle 'Nathan Sid'. Hiervoor ontving hij in 1985 het Gouden Ezelsoor. In 1994 ontving hij de Nieuwe Clerck-Pico Bello-prijs voor zijn verdiensten voor de Nederlandse literatuur en in 1994 werd 'Indische duinen' bekroond met de Gouden Uil en de Trouw Publieks-prijs voor het Nederlandse Boek.

[Parijs](#)

[Dak- en thuislozen](#)

[Illegale buitenlanders](#)

DORRESTEIN, RENATE

De blokkade

2013, 186 p.

Autobiografisch relaas van de Nederlandse schrijfster (1954) over het writer's block dat haar in 2011 trof. Haar laatste roman, 'De stiefmoeder', werd enthousiast ontvangen en zij was begonnen aan een nieuwe roman, maar slaagde er niet in die tot leven te wekken. Een verslag over de creatieve blokkade volgt. Schrijven was alles voor haar; zij leefde van de pen. Dorrestein leest over writer's blocks; overweegt hetzelfde lot van andere auteurs; vraagt zich af in hoeverre het een neurologisch defect is; gaat te rade bij collega-schrijvers; krijgt toegang tot filosofen en psychologen en kijkt de blokkade analytisch in het gezicht. Ten slotte komt zij erachter dat de zelfmoord van haar zus in 1981 (die ook schrijfster had willen worden; een schrijverschap dat op Dorrestein overging) ten grondslag ligt aan de onmogelijkheid tot schrijven. Haar oeuvre relativerend, de voorlopigheid ervan beseffend, constateert ze dat ze de utieme antizelfmoordroman nog moet schrijven. Dit document humain eindigt met het krijgen van een onverwachte foto van de zus. Een indrukwekkend slot van een persoonlijk, eerlijk en bijzonder boek.

[Schrijverschap](#)

DORRESTEIN, RENATE

Het duister dat ons scheidt

2003, 351 p., luisterboek, GLB

Van een fantasierijk meisje van zes, ogenschijnlijk levend in een onalldaags, maar gelukkig gezin met twee vaders, wordt de moeder wegens moord veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf. Dan wordt het meisje het slachtoffer van gemene pesterijen van haar klasgenoten. Uiteindelijk ziet het gezin zich gedwongen te verhuizen naar een afgelegen plek op een Schots eiland. Op haar achttiende keert zij terug naar Nederland en komt alles te weten. Een spannend, met veel vaart geschreven typisch Dorrestein-boek, vol absurde situaties, waarin allerlei actuele problemen aan de orde gesteld en veelzijdig belicht worden en waarin

de meest uiteenlopende karakters scherp, maar niet meedogenloos getekend worden.

[Trauma's](#)

DORRESTEIN, RENATE

Hart van steen

1998, (2013), 237 p., GLB

Ellen van Bemmelen, een 37-jarige patholoog-anatoom, is zwanger en moet vanwege een dreigende miskraam lange tijd het bed houden. Dat is het 'nu', maar in haar jeugd heeft Ellen een verschrikkelijk drama meegemaakt, dat haar hele leven tot nu beheerst. Haar jeugd in een opvanghuis, haar studententijd, haar relaties, alles is overheerst door wat ze als kind van twaalf heeft meegemaakt en niet kan verklaren. Door haar studie begint ze te begrijpen wat de oorzaak ervan geweest is. Meer dan in sommige andere boeken van de schrijfster heb je als lezer begrip voor de romanpersonages. Het boek laat je niet los

[Jeugdervaringen](#)

DORRESTEIN, RENATE

Het hemelse gerecht

2008, (2012), 181 p., GLB, luisterboek

Twee zusters drijven samen een restaurant en delen, hoewel ze onderling zeer verschillen, samen ook dezelfde minnaar. Als deze hen wil verlaten, sluiten ze hem op zolder op. Allengs escaleert de situatie naar een onplezierig einde. De aanvankelijk lichte toon die de schrijfster aanslaat, wordt in de loop van het verhaal grimmiger. De onverzoenlijke houding van de zusters tegenover de trouweloze minnaar wordt heel vanzelfsprekend gemaakt. De lezer kruipt beurtelings in de huid van beide zussen. Zowel wat opbouw en wat taal betreft een geslaagd boek.

[Wraak](#)

[Zussen](#)

[Restaurants](#)

DORRESTEIN, RENATE

Is er hoop

2009, 286 p., GLB, luisterboek

Het ontbreken van een beginhoofddletter in de titel wijst al op het niet zelfstandig bestaan van deze roman. Het verhaal sluit aan op het in 2004 verschenen 'Zolang er leven is'. Desondanks is deze roman goed zelfstandig leesbaar. De romanpersonen leven aan de zelfkant van de maatschappij. Nettie, overdag werkzaam als toiletjuffrouw in een stationsgebouw, heeft jaren geleden de zorg op zich genomen voor de verstandelijk beperkte Igor, de zoon van haar ongehuwde tienerdochter. Als 16-jarige gaat Igor kennismaken op de sociale werkplaats en kan daar aan de slag. Het soepel vertelde verhaal komt in een stroomversnelling als Igor op 24-jarige leeftijd op een dag besluit zijn grote liefde te gaan bezoeken in het gezelschap van een verkoopster van de daklozenkrant, Lisa. Vanaf dit punt sluit het verhaal aan op de eerder genoemde roman. Voordat Nettie werkelijk begrijpt wat er bij haar thuis aan de hand is, is de situatie van Igor weer helemaal veranderd en besluit hij zelfstandig een andere richting aan zijn leven te geven. De lezer blijft evenals Nettie met vragen achter. Weer een vlot relaas vol tragikomische situaties en actuele kwesties (zijn zwakbegaafden adequate ouders?), in Vrij Nederland vergeleken met de Jerry Springer show

[Verstandelijk gehandicapten](#)

[Tienermoeders](#)

DORRESTEIN, RENATE

De leesclub

2010, 159 p., GLB, luisterboek

Zeven leesclubvriendinnen, 'mutsen van middelbare leeftijd', staan terecht voor de moord op hun lievelingsauteur: Gideon de Wit. Voor de

rechter doen zij hun verhaal. Vol verwachting waren ze, met wat dozen Famous Grouse whisky en Gideon als reisgids, begonnen aan een literaire cruise in de geest van Moby Dick langs de Schotse kust. Het werd een reis vol decepties: de regen, wind, aftandse naar petroleum riekende kotter, het eten (koolrapen) daar was nog overheen te komen, evenals het feit dat hun literaire held beduidend ouder en dikker bleek dan de foto's op de achterkant van zijn boeken deden vermoeden. Moeilijker werd het toen het schip water ging maken (Al Gods schepselen moeten sterven. Maar we waren pas halverwege de Russische Bibliotheek) en de schrijver overboord sloeg. Uiteraard waren de dames hem achternagesprongen. De schrijfster is goed op dreef in deze onderhoudende, doldwaze komedie, die van het begin tot het eind heerlijk 'over de top' is. Een ode aan leesclubs, lezen en literatuur waarin tegelijkertijd alles en iedereen op de hak wordt genomen, maar waaruit de leesclubmutsen fier en ongeslagen tevoorschijn komen. Achterin, met een vette knipoog, een leesdossier met een interview met de auteur, aantekeningen over Schotland en discussiepunten

[Leeskringen](#)

DORRESTEIN, RENATE

Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor

2006, 218 p., GLB, luisterboek

Heleen en haar man hebben een plantenkwekerij. Hun leven verloopt gelijkmatig tot Heleen bijna vijftig is. Dan krijgt Heleens moeder, met wie ze een problematische relatie heeft, een herseninfarct en is Heleen plotseling mantelzorger. Haar zoon maakt een fietstocht door Australië, angstig ver weg. Ook haar huwelijk dreigt in het slop te raken. Als Heleen dan ook nog behoorlijk last krijgt van de menopauze, bezwijkt ze bijna onder de druk. 'Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor' is een even aangrijpende als humoristische roman over het ouder worden, maar vooral over de verhouding tussen moeder en dochter. Dorrestein debuteerde in 1993 met de roman 'Buitenstaanders'. In 1993 ontving ze de Annie Romijnprijs voor haar hele oeuvre. Diverse romans werden genomineerd en in 1997 kreeg ze de Gouden Uil voor haar roman 'Verborgen gebreken'.

[Dementie](#)

[Overgangsjaren](#)

[Moeder-dochter relatie](#)

DORRESTEIN, RENATE

Ontaarde moeders

1992, (2009), 246 p., GLB

Hoewel het moederschap centraal staat in deze roman is het toch geen zwaarwichtig boek geworden, maar integendeel een luchtige roman met veel spannende verwikkelingen en een verrassende ontknopning. Wel is de traditionele rolverdeling op heel vanzelfsprekende wijze doorbroken. De roman is behoorlijk hardhandig: verkrachting, moord, zelfmoord, en geestelijke en lichamelijke mishandeling behoren tot de hoofdingrediënten. Toch is het niet zo dat de schuld van dit alles alleen bij mannen moet worden gezocht. Ook de vrouwen zijn schuldig. De hoofdrollen in de roman zijn niet uitsluitend weggelegd voor vrouwen. Een archeoloog en alleenstaande vader tegen wil en dank speelt een belangrijke rol. Want om hem en zijn haat-liefde verhouding met zijn elf-jarige dochter draait het vooral. De alledaagse verschrikkingen van de wereld zijn door Renate Dorrestein (1954) op een tragi-komische wijze beschreven. Zo is 'Ontaarde moeders' niet alleen een grappige en onderhoudende, maar ook een gevoelige en inlevende roman.

[Moederschap](#)

[Moeder-dochter relatie](#)

NIEUW

DORRESTEIN, RENATE

Weerwater

2015, 301 p., luisterboek

Renate Dorrestein, de ik-vertelster, woont tijdelijk in Almere om in opdracht van de gemeente als gastschrijver een roman over Almere te schrijven. Ze ziet het als een uitgelezen kans om na haar writer's block van twee jaar weer te kunnen schrijven. En dat lukt! Na een hevig noodweer en een vreemd geluid, blijkt de wereld te zijn vergaan, op Almere na, dat is geïsoleerd door een ondoordringbare, sinistere mist. Gevolgen: hysterie, chaos, plundering, ziekten, vrouwenoverschot; Almere telt na drie jaar nog maar 5000 inwoners; er worden geen kinderen meer geboren. Men probeert orde op zaken te stellen o.l.v. Jacob Kribbe (voormalig p.i.-directeur), een crisisteam (waarvan Renate als stadsschrijver deel uitmaakt) en clanhoofden (ex-gedetineerden!). Bij loting worden 200 Naaste Families (kunstmatige familiebanden) gecreëerd. Dan zet de komst van een baby (als Mozes in een mandje) alles op zijn kop. Is ontsnapping uit de mist nog mogelijk? Dorrestein schrijft gelukkig weer en levert een spannende, originele, goed gecomponeerde pageturner af, een vernuftig spel met feiten en fictie..

[Almere](#)

DORRESTEIN, RENATE

Zolang er leven is

2004, 319 p., GLB

Drie vriendinnen vieren al jaren iedere zomer een weekje vakantie met elkaar, samen met hun mannen en kinderen. Maar dit jaar is alles anders. Veronica is dood en haar man en kinderen zijn nog in diepe rouw gedompeld. Beatris is gescheiden en heeft een nieuwe partner, een man die ziener is en vader van een rebelse puberdochter. Dan is er ook nog Gwen, die voor het eerst een kind heeft gebaard dat geen onderdeel is van een tweeling en wordt geconfronteerd met de verdwijning van haar baby. Een roman over relaties en wat die waard zijn in moeilijke tijden over omgaan met verlies en zoeken naar houvast, en vooral over hoop. Dorrestein beheerst sinds haar debuut 'Buitenstaanders' (1983) de kunst om op realistische wijze een kijkje te geven in het leven van de meest wonderbaarlijke gezinnen.

DULLEMEN, INEZ VAN

De komst van de rustverstoorder

2004, 240 p., GLB

Het verhaal speelt zich af in Ierland waar de schrijver Olivier en zijn zwangere vrouw Olga zich vestigen op zoek naar geluk. Hun zoon Jonas wordt geboren en na enige tijd blijkt dat hij doof is. Dit maakt een eind aan hun zorgeloze leven. Olivier en Olga kijken totaal verschillend naar de toekomst van hun zoon en hierdoor ontstaat er een kloof tussen hen die steeds groter wordt. Olga en Jonas keren terug naar Nederland, maar dit blijkt ook geen succes. Als Jonas meerderjarig wordt bepaalt hij zelf wat hij doet en keert Olga terug naar Ierland. Van Dullemen heeft in deze roman de leefwereld verbeeld van een dove jongen en met fijn psychologisch inzicht analyseert ze het wankel evenwicht tussen gelukkig samenzijn en uit elkaar gedreven worden.

[Doven](#)

[Huwelijksproblematiek](#)

DULLEMEN, INEZ VAN

Twee zusters

2012, 107 p.

Inez van Dullemen (1925) kreeg diverse literaire prijzen. In deze kleine, compacte roman vertelt zij de geschiedenis van Holly en Heather, twee zussen die in hun kindertijd door een hechte band waren verbonden, maar door een familiedrama van elkaar zijn losgescheurd. Na een lange periode keert Holly terug naar het huis van haar kindertijd. Het huis is al lang niet meer bewoond, maar de meubels staan er nog;

familiefoto's hangen aan de muur als stille getuigen van een abrupt afgebroken verleden. Ook van de overleden Heather hangen er twee foto's, een ontroerend kinderportret en een foto als puber. Holly neemt de lezer mee terug in de tijd. Herinneringen aan een idyllische kindertijd vormen de opmaat voor een schokkende familiegeschiedenis. Vanuit diverse perspectieven komt Heather tot leven: een kunstzinnig, fantasierijk kind dat zich ontwikkelt tot een multiple persoonlijkheid. Holly herbeleefd het moment dat zij getuige was hoe Heather door haar vader werd verkracht. In uitgebalanceerd proza maakt Van Dullemen de psychologische downfall voelbaar van een incestslachtoffer.

Zussen
Incest

DULLEMEN, INEZ VAN

Vroeger is dood

1976, 115 p., GLB

Deze herdruk bewijst de interesse voor dit 'verslag' over de dood van de ouders van de vrouwelijke ik-verteller: eerlijk schokkend en gevoelig wordt beider karakter en leven geanalyseerd. Hoogtepunt van het boekje: het afscheid van vader die in een inrichting voor demente bejaarden wordt opgenomen en het daarmee intredend verval. De lijdensweg van moeder doet hier niet voor onder en de vraag rijst: welke zin heeft het kunstmatig in stand houden van leven. Een thematiek die algemene geldigheid bezit en tot nadenken stemt. Bovendien een knap geschreven boek in een eenvoudige maar indringende stijl. Ook verfilmd.

Dementie
Ouderdom
Dood

DUMONT TAK, BIBI

Wolfskwint

2013, 207 p.

De bekende kinderboekenschrijfster (1964) volgt in haar debuutroman voor volwassenen een jonge pianostemster die tijdens haar werk terugblijkt op haar kindertijd. Als jong kind zag ze hoe haar moeder leed onder haar psychische problemen en in een gesticht werd opgenomen, waar ze haar leven lang zou blijven. Na de dood van haar ouders krijgt ze haar moeders dossiers in handen waaruit niet alleen blijkt hoe gruwelijk de behandelingen waren, maar vooral hoe haar vader destijds aanstuurde op gedwongen opname. Ze doorziet nu het loyaliteitsconflict waardoor ze als kind werd verscheurd: ze heeft gekozen voor de ouder die het veiligste leek en zijn wrede spel zelfs meegespeeld. De roman is gebaseerd op een waar verhaal, dat werd geromantiseerd, maar de dossiers en brieven zijn letterlijk overgenomen. Het is een loeiharde vertelling, geschreven in een onderkoelde stijl die nergens larmoyant wordt. Interessant is het weefsel dat de auteur tussen de muzikale en de psychische laag uitspint. Een indrukwekkende roman, waarvan de titel verwijst naar een duivels vals akkoord.

Psychiatrische patiënten

DURLACHER, JESSICA

De held

2010, 320 p., luisterboek

Nadat de joodse vader van een vrouw is overleden, worden zij en haar gezin slachtoffer van een aanranding en een nachtelijke gewapende overval. Dit gebeurt juist op het moment dat haar oudste zoon in de Verenigde Staten traint voor marinier in het Amerikaanse leger, een keuze die de vrouw moeilijk verdraagt. De keten van noodlottigheden verbindt de vrouw met de weggevalen overdreven bescherming waar haar vader haar altijd mee bejegende. In haar zoektocht naar de daders doet zij ontdekkingen die de misdaden verbinden met haar vader en zijn verhalen uit de Tweede Wereldoorlog en worstelt zij met woede en gewelddadige wraakgevoelens. Net als in ander werk van de Neder-

landse schrijfster (1961), zoals *De dochter* (2000) en *Emoticon* (2004), speelt de tweedegeneratieproblematiek van joodse families een grote rol. Deze wordt hier verbonden met ideeën over goed en kwaad in een goed opgebouwd en spannend verhaal. Daarmee is deze uitgave met recht een literaire thriller te noemen, waarbij het bijvoegelijk naamwoord hier niet slechts een verkoopbevorderend versiersel is. Voor een breed literair geïnteresseerd publiek. Winnares Opzij Literatuurprijs 2010

Tweede generatie
Joods milieu

ECO, UMBERTO

De begraafplaats van Praag

Italiaans, 2011, 493 p., GLB

In 1897 begint vervalsers en dubbelspion kapitein Simone Simonini (60+) een dagboek om zijn eigen identiteit terug te vinden. Na de dood van zijn vader groeit hij in Turijn op bij zijn zeer antisemitische opa; hij krijgt thuisonderwijs en gaat rechten studeren. Als in 1855 zijn opa sterft, erft Simone door diens schulden en diefstal van de notaris niets. Hij wordt klerk bij de notaris, die hem documenten leert vervalsen. In 1860 gaat hij op verzoek van de Italiaanse regering kringen rond vrijheidsstrijder Garibaldi bespioneren. Hij moet daardoor naar Parijs vluchten, waar hij als dubbelspion zulke problemen krijgt dat hij informatie verzint over een complot op de joodse begraafplaats in Praag, met grote gevolgen. Deze goed vertaalde nieuwe roman van de Italiaanse semioticus (1932) die in 1980 bekend werd met 'De naam van de roos', is in Italië een grote bestseller en kreeg lovende recensies. Het meesterlijke, sterk vertelde verhaal is gebaseerd op feiten en geeft een geweldig beeld van de 19e eeuw. Met 59 sfeervolle pentekeningen uit Eco's collectie

De Protocollen van de Wijzen van Sion

NIEUW

ECO, UMBERTO

Het nulnummer

Italiaans, 2015, 222 p.

Een groep journalisten bereidt een nulnummer voor, een profeeteditie van een krant die niet zal verschijnen. Ze houden zich bezig met het herschrijven van elders gepubliceerde artikelen, roddels en fantasieverhalen. Een onderzoek leidt naar het onwaarschijnlijke verhaal dat Mussolini niet vermoord is, maar zich schuil heeft gehouden in het Vaticaan. Moorden op hoogwaardigheidsbekleders hebben te maken met een vrijmetselaarsloge, smeergeld en chantage. Het lijkt allemaal vergezocht tot er een dode valt. In deze roman die speelt in Milaan in 1992 beschrijft Eco de wereld van de journalistiek die nergens voor terugdeinst om een bepaald doel te bereiken. Hij doet het soms heel humoristisch, maar vaker zeer sarcastisch. Het verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen. Voor lezers die niet op de hoogte zijn van de Italiaanse politiek is het moeilijk te volgen. De Italiaanse auteur (1932), hoogleraar semiotiek en literatuurwetenschap, is bekend van onder meer 'De naam van de roos', 'De slinger van Foucault' en 'De begraafplaats van Praag'..

Journalisten; Italië

EGGERS, DAVE

De cirkel

Amerikaans, 2013, 445 p., luisterboek

De Cirkel is de naam van een enorm softwarebedrijf waar de jonge Mae in dienst treedt. Al snel merkt ze dat dat meer is dan een kille organisatie: de werknemers worden niet gezien als robots of nummers maar als individuen, en omdat iedereen deel uitmaakt van een grote warme gemeenschap, wordt er heel veel prijs gesteld op deelname aan groepsactiviteiten. Mae heeft niet door wat de lezer wel spoedig begrijpt: de enorme sociale druk, het gebrek aan privacy en het blinde

positivisme verhullen een organisatie die met haar geavanceerde media-technologie de maatschappij wil gaan beheersen – misschien met de beste bedoelingen, maar toch... Briljante visionaire roman, een soort update van Orwells '1984' die zijn kracht niet alleen aan de boodschap ontleent maar ook aan Eggers' inventiviteit bij de futuristische, maar zeker niet onmogelijke technologische snufjes, zoals een draadloze camera zo klein als een lolly en een in een mens geïmplanteerde 'tracking'-chip. Binnen het huidige privacy-debat een bijzonder actuele roman, maar ook daarbuiten voorbestemd een klassieker te worden.

[Softwarebedrijven](#)
[Informatietechnologie](#)
[Privacy](#)

EL-HACHMI, NAJAT

De laatste patriarch

Spaans, 2008, 345 p.

Dit is het verhaal van Mimoun, de laatste der grote patriarchen in de lange keten van voorvaderen van een Marokkaanse familie. Het verhaal wordt verteld door de dochter van Mimoun. Zij kent dit verhaal deels uit overlevering en deels uit eigen ervaring. Al snel is duidelijk dat Mimoun een turbulente jeugd had en een brokkenmaker was. Als enige man in een vrouwenhuishouding werd hem veel vergeven. Niettemin maakt hij zich los van zijn Marokkaanse omgeving en probeert hij zijn geluk te vinden in Spanje. Hij wordt een van de vele werkzoekende migranten. Ook zijn gezin komt later over. De zeer temperamentvolle Mimoun klampt zich in het vreemde land vast aan de traditionele rol van patriarch. Dit verwijdert hem steeds meer van zijn kinderen. De Marokkaans-Spaanse schrijfster (1979) heeft de hele geschiedenis in een speelse en beeldende verteltrant opgeschreven. Met deze debuutroman heeft ze verschillende prijzen gewonnen. Met verklarende woordenlijst en leesclubvragen.

[Marokkaanse migranten](#)
[Cultuurverschillen](#)
[Spanje](#)

ELSSCHOT, WILLEM

Kaas

1933 (2008), 113 p., luisterboek

Deze beroemde roman uit 1933 handelt over de ambities van Laarmans om iets te gaan betekenen in de maatschappij via een agentschap in Edammer kaas in België. Hij geeft zijn klerkenbestaan ervoor op. Als het avontuur mislukt, keert hij weer terug als klerk. In zijn nuchtere en zakelijk stijl geeft Elsschot (Alfons de Ridder, 1882-1960) de ambities en het mislukken daarvan weer. Kaas werd geschreven tussen Lijmen (1923) en Het Been (1937), maar sluit dicht aan bij die twee andere boeken die samen een roman vormen waarin Laarmans ook optreedt. In het kleine oeuvre van Elsschot zijn zowel Kaas als de beide andere boeken juweeltjes die het nog altijd verdienen te worden gelezen en ook, behalve een aantal inmiddels achterhaalde begrippen, modern aan doen. Het voortreffelijk conform de Verzameld werk-editie uitgegeven boek in de Pepetua-reeks is geannoteerd door Peter de Bruijn en voorzien van een nawoord van Arnon Grunberg. De enigszins curieuze inleiding van Elsschot wordt ook wel beschouwd als zijn literaire credo. Dick Matena liet overigens in 2008 een getekende stripversie verschijnen op basis van de integrale tekst*.

[Zakenleven](#)

ELSTAD, ANNE KARIN

Julie

Noors, 1993, (2002), 254 p.

De roman speelt zich af in Noorwegen tussen 1918 en 1920. De zeventienjarige Julie verlaat de benauwde sfeer van haar dorp en ouderlijk huis om in de stad als winkelbediende te gaan werken. Als haar oudere zus overlijdt, moet zij haar onafhankelijkheid opgeven om thuis te

helpen. Ze leert Jørgen kennen en na korte tijd besluiten zij te trouwen. Eerste deel van een indringend vierluik over het leven van een Noorse vrouw in de 20ste eeuw.

[Vrouwenleven](#)
[Noorwegen](#)

EMANTS, MARCELLUS

Een nagelaten bekentenis

1894, (2006), 253 p.

Toen 'Een nagelaten bekentenis' in 1894 verscheen waren er wel wat enthousiaste critici, maar waren er weinig kopers voor deze roman. In de loop van de jaren, en vooral na de Tweede Wereldoorlog, heeft het boek zich ontpopt als een van de weinige echt klassieke romans uit de Nederlandse letterkunde. In het boek analyseert de 'dégénééré' Willem Termeer hoe hij ertoe gekomen is zijn vrouw te vermoorden. Emants' psychologisch inzicht en zijn kale, maar effectieve stijl maken dat dit werk steeds weer nieuwe lezers weet te overtuigen

[Huwelijk](#)
[Criminaliteit](#)

ENQUIST, ANNA

Contrapunt

2008, 205 p., GLB, luisterboek

Anna Enquist (1945) is een van de bekendste schrijvers in de Nederlandse literatuur. Zij begon als dichter, maar maakte vooral naam met haar romans 'Het meesterstuk' (1994) en 'Het geheim' (1997). Zij schreef het boekenweekgeschenk van 2002. In 'Contrapunt' vertelt zij het aangrijpende verhaal van het verlies van haar dochter door een ongeluk. Een vrouw wijdt zich aan het instuderen van de Goldbergvariaties van Bach. Ieder hoofdstuk wordt ingeluid door de muzieknotatie van de opeenvolgende variaties. Elk muziekfragment roept bij de vrouw herinneringen op. Herinneringen aan haar eigen geschiedenis als pianiste en schrijfster, aan haar gezin, haar moederschap en aan haar overleden dochter. Hiermee vervlochten is het verhaal van Bach die de Goldbergvariaties componeerde na de dood van een volwassen zoon. Dit spiegelverhaal geeft de roman de diepte van een contrapunt. De compositie van het boek is strak als de muziek van Bach. De emoties zijn beteugeld door de taal en de 'vertaalde' muziek. Dat geeft het verhaal de spanning en de dynamiek van een levende herinnering.

[Goldberg-Variationen \(compositie\)](#)
[Rouwproces](#)

ENQUIST, ANNA

Het geheim

1996, (2009), 220 p., GLB

Jaren geleden verkoos de pianiste Wanda Wiercke haar carrière boven haar huwelijk met Bouw Kraggenburg. Als Bouw uit de krant verneemt dat Wanda zich door ziekte gedwongen uit het muziekleven heeft teruggetrokken en nu in Frankrijk woont waar hij een congres zal bijwonen, besluit hij een omweg te maken om zijn ex-geliefde op te zoeken. In korte, vaak ontroerende scènes, afwisselend vanuit Bouw en Wanda belicht, ontvouwt zich Wanda's levens-geschiedenis vol geheimen; één is wel zeer tragisch. Publieksprijs 1997.

[Musici](#)
[Geheimen](#)

ENQUIST, ANNA

Het meesterstuk

1994, (2011), 313 p., luisterboek

Een roman vol problematische familierelaties. De vader is de jaloerse moeder en het gezin reeds lang ontvlucht. Alma houdt zich voornamelijk bezig met het manipuleren van haar zoons. Oscar, die een muzikaal talent is, wordt sterk door haar tegengewerkt. Johan, moeders lieveling, toont aanleg voor schilderen en krijgt de ene aanmoediging na de an-

dere. De onderlinge verhoudingen leiden tot een uitbarsting. Structuur en thematiek van deze roman zijn opgehangen aan Mozarts opera 'Don Giovanni'. Debutantenprijs 1995

[Familiërelaties](#)

[Huwelijksproblematiek](#)

ENQUIST, ANNA

De thuiskomst

2005, 425 p., GLB, luisterboek

'De thuiskomst' beschrijft het leven van ontdekkingsreiziger James Cook gezien door de ogen van zijn vrouw Elizabeth Batts. Tijdens hun zeventienjarig huwelijk waren ze slechts één jaar samen. Enquist romantiseert het leven van Elizabeth met behulp van historische feiten. Batt's zeemansvrouwenleven valt uiteen in een leven met, een leven zonder en een gedeelte wachten op de thuiskomst van James. James is soms jaren van huis, terwijl Elizabeth in Londen achterblijft en haar gezin draaiende houdt. Haar leven bestaat vooral uit verstilde momenten en herinneringen, terwijl dat van James vol beweging en onrust is. 'De thuiskomst' is met veel inlevingsvermogen en oog voor detail geschreven vanuit het vrouwelijk perspectief.

[Vrouwenleven](#)

[James Cook](#)

[Engeland: 18e eeuw](#)

[Engeland: 19e eeuw](#)

ENQUIST, ANNA

De verdovers

2011, 309 p., GLB, luisterboek

De nieuwe roman van Anna Enquist is gecomponeerd in sonatevorm: expositie, doorwerking, reprise, coda. Voor dit boek heeft Enquist deelgenomen aan het project 'Schrijver op de afdeling' van het VU Medisch Centrum. Zij koos voor het meelopen op de afdeling anesthesiologie. Een familieroman, die tegelijk speelt met het genre van de doktersroman, is hieruit voortgekomen. Een psychiater, die zijn vrouw verloren heeft, hervat zijn praktijk en krijgt een student in leertherapie. Die student komt later in stage bij de zus van de psychotherapeut, een anesthesiologe. De disciplines van doorvoelen en benoemen versus verdoven komen tegenover elkaar te staan. Benaderwijze van de omgang met leed en pijn worden neergezet binnen een familie en relatie constellatie – er is een overmaat aan familieleed. Professionaliteit wordt met voeten getreden doordat mensen de grenzen van het particuliere overschrijden. Een opvallend licht geschreven roman, ondanks veel medisch jargon, met een zware thematiek, die zicht geeft in de medische wereld. Een indringend en belangrijk boek

[Psychiatrie](#)

[Anesthesie](#)

NIEUW

ENQUIST, ANNA

Kwartet

2014, 249 p.

De maatschappij en de cultuur in een nabije toekomst is in een nog verdergaande staat van verval. Leden van een kwartet, met een loodzwaar verleden van verlies en dood, worden in afwisselende hoofdstukken - in meervoudig perspectief - gevolgd. Ook is er daarbij een mooi portret van een hoogbejaarde cello-docent aan de keerzijde van zijn leven. Met kennelijke woede schrijft Enquist over culturele teloorgang en over de verwording van de verzorgingsstaat. Tot zo'n vijftig pagina's voor het einde is dit een mooie muziekroman, die vertelt over de helende kracht van muziek (ook mogelijk voor zware misdadigers) en over hulp en hulpvaardigheid in een barre maatschappelijke werkelijkheid. In die laatste vijftig pagina's (hoewel voorbereidingen al waarneembaar waren) maakt Enquist van haar mooie boek ineens een thriller, met misdaad, gijzelneming en geweld. Dat is jammer (hoewel

opgemerkt moet worden dat de apotheose rond de oude cello-docent er zeker toe doet), want hier weet Enquist geen maat te houden. Teveel allegro vivace aan het eind.

[Musici](#)

ENQUIST, PER OLOV

Het bezoek van de lijfarts

Zweeds, 1999, (2003), 326 p., DVD, GLB

'Op 5 april 1768 werd Johann Friedrich Struensee als lijfarts van de Deense koning Christian VII aangesteld en vier jaar later terechtgesteld.' Zo begint nogal laconiek deze op historische feiten berustende roman van de bekende Zweedse schrijver (1934). Hij laat politiek, psychologie, macht en liefde versmelten tot een spannende handeling aan het Deense hof rond de geesteszieke koning. De toevallig aanwezige Struensee weet, gevoed door de verlichtingsideeën van Rousseau, een machtsvacuüm te vullen en een 'revolutie van boven' door te zetten. Terwijl de koning steeds meer de greep op de werkelijkheid verliest, wordt de lijfarts 'op bezoek' niet alleen Deens alleenheerser, maar ook geliefde van koningin Caroline Mathilde, die hem een dochter schenkt! Struensee geraakt in de destructieve maalstroom van de macht en na een gelukkige zomer op slot Hirschholm maakt een coup een einde aan het 'tijdperk Struensee'. Enquist beschrijft met veel empathie en in een beeldrijke taal een van de meest dramatische gebeurtenissen uit de Deense geschiedenis.

[Denemarken; 18e eeuw](#)

[Johann Friedrich Struensee](#)

ENQUIST, PER OLOV

Kapitein Nemo's bibliotheek

Zweeds, 2004, 231 p.

Per Olov Enquist bekend van de historische roman 'Het bezoek van de lijfarts' beschrijft in dit boek het leven van een oude man, die zijn dagen slijt in een instelling en terugkijkt op zijn jeugd in een arm deel van Noord-Zweden. Het is een verhaal vol traumatische gebeurtenissen. Over twee baby's die vlak na hun geboorte worden verwisseld en op zesjarige leeftijd uit hun respectievelijke huis worden gehaald en naar hun "echte" families worden teruggebracht. Ook wordt het pleegzusje van één van hen weggestuurd als blijkt dat ze zwanger is. Met behulp van inlevingsvermogen, psychologische diepte, verwijzingen naar de wereldliteratuur en mythische taal- en beeldgebruik weet Enquist de lezer diep te raken.

[Persoonsverwisselingen](#)

[Trauma's](#)

ENQUIST, PER OLOV

De uittocht der muzikanten

Zweeds, 1978, (2008), 315 p., GLB, luisterboek

De Zweedse, vooral door het historische drama aan het Deense hof 'Het bezoek van de lijfarts' bekend geworden auteur (1934), ontvoert de lezer in deze al in 1979 in het Zweeds verschenen roman naar het barre noorden van Norrland aan het begin van de 20e eeuw. Tussen orthodoxe diepgelovige kleine lieden, bosarbeiders en houtbewerkers, groeide Enquist op. Zo draagt het feit en fictie vermengende verhaal over het stuurse volk in de donkere bossen zeker ook autobiografische trekken. Hoofdpersonages zijn de tragische en weinig succesvolle socialistische agitator Johan Elmlad en zijn latere adept, de jongen Nicanor Markström. Als de stakingsbereidheid door de bikkelaar opstelling van de zagerij-eigenaren zelfs onder de verarmde en vernederde pietistische gelovigen groeit, raken de oeroude vanzelfsprekendheden in het ongereede. Door zijn multiperspectivische en wat fragmentarische schrijfrant creëert de literaire meesterverteller verrassende verbanden en aangrijpende situaties die een uitdaging voor de inbeeldingskracht van de lezer betekenen.

[Zweden; 1900](#)

[Stakingen](#)

ENTER, STEPHAN

Grip

2012, 183 p., luitboek

Vier alpinisten (Paul, Vincent, Martin en Lotte) hebben in hun studententijd in de Noorse Lofoten enkele klimtochten gemaakt. Ze zijn elkaar uit het oog verloren en komen na twintig jaar bijeen voor een reünie in Wales. Paul en Vincent reizen samen met de Eurostar door de Kanaaltunnel en worden aan de overzijde opgewacht door Martin en Lotte, inmiddels getrouwd. Via hun herinneringen en gesprekken wordt duidelijk dat er tijdens een van die tochten iets ingrijpends is gebeurd, dat hun levens op dramatische wijze heeft gestuurd. Uit de wisselende perspectieven in de vier delen blijkt dat de drie totaal verschillende mannen gefascineerd zijn (geweest) door de cynische, stuurse Lotte, die een hoofdrol speelt in de twee cliffhangers. Deze alpinisten- en reünieroman is spannend, prachtig geschreven, heeft haarscherpe observaties, boeiende personages, een feilloze compositie en existentiële thema's, over bereikbare onsterfelijkheid, de waarde van vriendschap, het gevaar om risico's te nemen en 'grip' te verliezen en de onmogelijkheid om terug te gaan naar 'vroeger'. In een woord: fenomenaal! 2012: Gouden Boekenil en de F. Bordewijkprijs

Vriendschap

FAULKNER, WILLIAM

Absalom, Absalom!

Engels, 1936 (2012), 446 p.

William Faulkner (1897-1962) is een van de grote Amerikaanse schrijvers uit de wereldliteratuur. Uitgeverij Veen is bezig met de heruitgave van zijn belangrijkste werken in een nieuwe vertaling door Bartho Kriek. In 2010 verscheen 'Het geluid en de drift', waarvoor Kriek de Vertalersprijs van het Nederlands Letterenfonds ontving. De historische familieroman 'Absalom, Absalom!' vertelt het verhaal van de ambitieuze Thomas Sutpen die in Mississippi een plantage bouwt en in zijn zucht naar rijkdom, aanzien en macht zijn eigen kinderen, hun moeders en uiteindelijk zichzelf te gronde richt. Faulkner maakt de tragiek van het Diepe Amerikaanse Zuiden in de negentiende eeuw voelbaar: slavernij en rassenhaat, blank machismo, seksuele onderdrukking en verstoting vormen het kruisvat waarin een familie ten onder gaat door de idealen van een door oerdriften gedreven ego. Faulkner vertolkt daarmee op extreme wijze een universeel herkenbaar thema. Prachtige uitgave met een informatief nawoord dat deze magistrale en literair complexe roman voor de hedendaagse lezer toegankelijk maakt

Mississippi (staat); 19e eeuw

Slavernij

Familierelaties

FEBRUARI, MARJOLIJN

De literaire kring

2007, 253 p., GLB

Eerder publiceerde de filosoof, ethica en columniste al enkele boeken, maar dit is haar eerste klassieke roman. Het werd onverwacht een bestseller; het is dan ook een lekker leesboek, luchtig geschreven met een serieus onderwerp. Uitgangspunt is een waargebeurd glycerineschandaal in de jaren '90, waarbij 80 Haïtiaanse kinderen overleden door een vergiftigd bestanddeel in een hoestdrank, dat was geleverd door een Nederlands bedrijf. In vijf afdelingen beschrijft Februari het leven in een dorp waar dit schandaal zich jaren geleden afspeelde. De spanning wordt in het verhaal gebracht met de komst van de schrijfster Ruth Ackermann, dochter van de verantwoordelijke in het schandaal. Een van de hoofdpersonen is Teresa Pelikaan, dochter van de oprichter van de literaire kring, waar de notabelen van het dorp lid van zijn vanwege het sociale netwerk. De auteur weet haar en enkele andere personages op een onderhoudende wijze geloofwaardig neer te zetten. Het verhaal bevat ironie en humor afgewisseld met filosofische gedachten over verantwoordelijkheid, schuld en onverschilligheid. Frans

Kellendonk-prijs 2007.

Corruptie

FITCH, JANET

Witte oleander

Engels, 2000, 450 p., DVD, GLB

Astrid, een tiener in Californië, groeit op in verschillende pleeggezinnen vanwege het feit dat haar moeder wegens moord een levenslange gevangenisstraf moet uitzitten. De moeder heeft haar minnaar vermoord uit wraak omdat hij haar in de steek gelaten heeft. Astrids pleegmoeders vormen een bonte rij vrouwen: van godsdienstfanatieke sekssymbolen en geldbeluste uitbuiters tot zelfmoordplegende probleemgevallen. Astrid overleeft schietpartijen, drugs, verhoudingen met de 'pleegvaders', leven aan de zelfkant. Na jaren van haar moeder vervreemd te zijn geweest, komen ze tot een eerlijk gesprek en daarna volgt een verzoening. De moeder wordt na een nieuw proces vrijgelaten en Astrid kiest voor een marginaal kunstenaarsbestaan in Europa. Debuut van deze in 1955 geboren Amerikaanse schrijfster. Er is wel erg veel ellende en de veelvuldige metaforen liggen er wat dik bovenop; niettemin werd de roman in Amerika goed ontvangen. Oprah Winfrey vond bijvoorbeeld: 'Dit is een van de mooiste en aangrijpendste romans die ik in lange tijd gelezen heb'. De titel verwijst naar het gif dat de moeder gebruikte om zich van haar ontrouwe minnaar te ontdoen

Pleeggezinnen

Verenigde Staten

FITZGERALD, F. SCOTT

Great Gatsby

Amerikaans, 1925 (2013), 204 p.

Na een armoedige jeugd weet James Gatz zich dankzij een erfenis op te werken tot miljonair en noemt zich Jay Gatsby. In zijn enorme huis op Long Island geeft hij geruchtmakende parties, die door talloze goede en ongenode gasten worden bezocht. De verteller van het verhaal, Nick Carraway, is Gatsby's buurman. Gatsby heeft een liefdesaffaire met Nicks nichtje Daisy gehad en via Nick zoekt hij weer contact met haar. Ze is inmiddels met Tom Buchanan getrouwd, een rijke snob. Als Daisy bij een verkeersongeluk Toms maitresse Mrs. Wilson doodt, vertelt Tom aan Wilson dat Gatsby verantwoordelijk is voor haar dood. Wilson schiet Gatsby dood en slaat de hand aan zichzelf. De begrafenissen van Gatsby vormt het wrange eind van het boek; slechts een enkeling komt opdagen om Gatsby naar zijn laatste rustplaats te begeleiden. 'De grote Gatsby' is een klassiek geworden liefdesverhaal. De vertaling werd voor de tweede druk geheel herzien. Deze derde druk heeft een scènefoto uit de recente verfilming met Leonardo DiCaprio op het omslag

Sociaal milieu

Verenigde Staten

Jaren twintig

NIEUW

FLANAGAN, RICHARD

De smalle weg naar het verre noorden

2013, 388 p.

Deze roman van de Australische auteur (1961), winnaar van de Man Booker Prize 2014, is gebaseerd op de verhalen van zijn vader, die tijdens de Tweede Wereldoorlog als krijgsgevangene meewerkte aan de Birma-Siam spoorlijn. Hoofdfiguur Dorriga, een Australische dokter, verloofd met Ella, wordt verliefd op Amy, die getrouwd is met zijn oom. Voor het tot een conflict komt, vertrekt Dorriga naar het front. Als arts moet hij de zieke, ondervoede en uitgeputte krijgsgevangenen aan het werk houden. Huiveringwekkend zijn de beschrijvingen van de operaties, uitgevoerd in de primitiefste omstandigheden, en de rake blik op de Japanners die hun krijgsgevangenen als eerlozen beschouwen, omdat ze geen zelfmoord pleegden. De sadistische kolonel, bezeten

door de nekken van zijn slachtoffers, onthoofd nooit zonder haikoe. Na de oorlog maakt Dorrego, bejubeld als oorlogsheld, een puinhoop van zijn privéleven. Een ijzersterke roman, waarin zowel de liefde als de oorlog zintuiglijk krachtig in beeld worden gebracht, met vaart verteld en vakkundig opgebouwd.

[Birma-spoorweg](#)

FLAUBERT, GUSTAVE

Madame Bovary

Frans, 1857, 430 p., DVD

Deze roman over de vrouw van een goedaardige plattelandsdokter die door haar romantische fantasieën en haar schrale leven tot uitpattingen en tot zelfmoord wordt gedreven is een klassiek werk uit het 19e-eeuwse realisme. Flaubert levert ingehouden, venijnige kritiek op clichés uit de romantiek en de oppervlakkige beleving van weelde, en op de scheiding tussen het dagelijks bestaan en een verondersteld verheven, gelukzalig universum. Deze kritiek is nog steeds actueel en de ironie van Flaubert blijft effectief, ook daar waar het optimistische vooruitgangsgeloof van de Verlichting het doelwit is

[Vrouwenleven](#)

[Verveling](#)

[Zelfdoding](#)

FLEM, LYDIA

Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd

Frans, 2004, 88 p.

Als de laatste ouder sterft betekent dat de confrontatie met hun huis, hun spullen en soms ook met verborgen gebleven delen van hun leven en levensgeschiedenis en die van andere familieleden. Flem, psychoanalytica en schrijfster, beschrijft in 'Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd' haar eigen ervaringen, gedachten en emoties toen zij, als enig kind, haar ouderlijk huis moest leegmaken. Tevens is het een eerbetoon aan haar vader en moeder die beiden het concentratiekamp overleefden, maar een groot deel van hun familie verloren in de holocaust. 'Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd' was een bestseller in Frankrijk en werd genomineerd voor de Prix Femina.

FOER, JONATHAN SAFRAN

Extreem luid & ongelooflijk dichtbij

Amerikaans, 2005, 346 p., DVD, luisterboek

De Amerikaanse schrijver (1977) debuteerde in 2002 met de bestseller 'Alles is verlicht'. Zijn al even boeiende tweede roman 'Extreem luid & ongelooflijk dichtbij' beschrijft hoe drie generaties van een Duitse familie betrokken raken bij twee van de gruwelijkste gebeurtenissen van de jongste geschiedenis. Grootvader Thomas Schell overleeft op miraculeuze wijze het bombardement van Dresden. Vader Thomas Schell komt om bij de aanslag op de Twin Towers. De 9-jarige zoon Oskar Schell hoort de laatste woorden die zijn vader insprekt op de voicemail en begint een zoektocht naar het slot dat past bij de geheimzinnige sleutel die zijn vader heeft nagelaten. Oskar is de tragi-komische held van het verhaal, een vroegwijze ontdekkingsreiziger met messiaanse trekjes die zoekt naar verlossing in de menselijke tragedie. Het boek bevat zwart-witfoto's, tekeningen, handschrift in diverse kleuren, kader teksten, (bijna) lege bladzijden: alsof de taal van de gangbare roman tekortschiet om grip te krijgen op de verschrikkingen van de geschiedenis. Op het omslag de (bewerkte) poster van de verfilming (2011) met Sandra Bullock en Tom Hanks.

[Rouwproces](#)

[Zoektochten](#)

[Terrorisme](#)

FOER, JONATHAN SAFRAN

Alles is verlicht

Amerikaans, 2002, 301 p., DVD, GLB

Met Jonathan Safran Foer (USA, 1977) kreeg de literatuur er een meesterteller bij. In deze eerste roman maken we kennis met de ik-figuur die dezelfde naam draagt als de schrijver, ook zelf schrijft en in Oekraïne op zoek gaat naar een vrouw die zijn grootvader van de Nazi's heeft gered. Al spoedig ontwikkelt zich een vriendschap tussen hem en Alex, zijn Oekraïense tolk. Stukje bij beetje wordt duidelijk welke verschrikkingen zich hier in de oorlog hebben voorgedaan. Dat wil niet zeggen dat dit een zwaarmoedig boek is; integendeel, het boek staat barstensvol komische, dramatische en absurde verhalen die met verbazingwekkende vanzelfsprekendheid worden opgedist, een beetje à la Garcia Marquez. Ook de frequente genrewisselingen - proza, brieven, dromen, dagboek - maken een volstrekt natuurlijke indruk en dragen bij aan de indruk van lichtheid en feestelijkheid die de lezer ondergaat.

[Joods milieu](#)

[Oekraïne](#)

FONTANE, THEODOR

Stechlin

Duits, 1889, (2007) 430 p.

'Stechlin' (ondertitel: roman van het oude en nieuwe Pruisen) speelt in de 19e eeuw in de mark Brandenburg, en gaat over de adellijke Pruisische familie Von Stechlin. Zoals in veel romans van de Duitse schrijver Fontane (1819-1898, vooral bekend door de roman 'Effi Briest') gaat het om een confrontatie tussen verschillende opvattingen. Hier gaat het om de botsing tussen oud en jong, tussen de oude baron Von Stechlin, die ruimdenkend en modern is, en diens zoon, die erg reactionair blijkt te zijn. In feite gaat het over de revolutionaire veranderingen op het sociale vlak in het Pruisen van ca. 1830-1880. Uitstekende vertaling (voor deze tweede druk geheel herzien), veel dialoog. Voorzien van noten (32 pagina's) en een nieuw nawoord van Theo Kramer. Een mild en humaan boek.

[Pruisen; 19e eeuw](#)

[Generatieconflict](#)

FORD, RICHARD

De stand van zaken

Amerikaans, 2006, 623 p.

Richard Ford (VS; 1944) is vooral bekend geworden door zijn romans 'De sportschrijver' (1986) en 'Onafhankelijkheidsdag' (1995; bekroond met o.a. de Pulitzer Prize), waarin het leven wordt gevolgd van Frank Bascombe, die vastloopt als sportjournalist en vervolgens carrière maakt in de makelaardij. Deze sequel viel in de smaak bij een groot publiek omdat Ford er een satirische blik op de Amerikaanse samenleving in tentoonspreidt. 'De stand van zaken' is het derde deel van de zgn. Bascombe-trilogie. Frank Bascombe, inmiddels 55 jaar, is verlaten door zijn tweede vrouw en behandeld voor prostaatkanker. Hoog tijd om de stand van zijn leven op te maken. Gedetailleerd beschrijft Ford Franks emoties, opinies, herinneringen en observaties tijdens de dagen voorafgaand aan Thanksgiving, een dag die hij met zijn kinderen Paul (27) en Clarissa (25) en enkele vrienden wil doorbrengen. Zoals in de vorige romans raakt Frank verzeild in hilarische situaties, die hem dwingen onder ogen te zien wie hij is (en was) als man, echtgenoot, vader en burger van Amerika. Een virtuoos geschreven meesterwerk

[Mannenleven](#)

FRAGOSO, MARGAUX

Tijger, tijger

Amerikaans, 2011, 413 p., GLB

(Waargebeurd) verhaal waarin de Amerikaanse auteur vertelt over haar vijftien jaar durende relatie met een pedofiel die pas eindigt als

hij zelfmoord pleegt. Ze ontmoet Peter (een getrouwde man met twee zoontjes) bij een zwembad als ze zeven jaar oud is, hij is dan 51. Als Peter haar en haar moeder bij hem thuis uitnodigt, denkt Margaux dat ze in een kinderparadijs is terecht gekomen. Ze wil er dolgraag weer heen. Margaux, kind van een labiele moeder en een alcoholische, agressieve vader, is een ideale prooi. Ze hunkert naar genegenheid en al gauw brengt ze heel veel tijd door met Peter die haar verwent, leuke spelletjes met haar doet en langzaam haar vertrouwen wint. Margaux staat hem steeds meer toe in ruil voor aandacht en genegenheid waar ze uiteindelijk niet meer buiten kan. Een goed geschreven, schokkend verhaal over een actueel thema waarin de auteur er goed in slaagt zowel het geraffineerde, manipulerende gedrag van de pedofiele Peter als haar eigen gedrag en reacties op Peter te beschrijven. Ze schreef het boek (gebruik makende van haar en zijn dagboeken, brieven en foto's), deels om haar traumatische ervaringen te verwerken, deels om te waarschuwen hoe geraffineerd pedofielen te werk gaan. Kreeg veel aandacht in binnen- en buitenlandse media.

[Pedofilie](#)

FRANCK, JULIA

Kampvuur

Duits, 2004, 270 p.

Vierde roman van de oorspronkelijk Oost-Duitse auteur Franck [1970] van wie 'De gigolo' en 'Buiklanding' in het Nederlands vertaald zijn. Deze roman speelt zich af in vluchtelingenkamp Marienfelde in West-Berlijn aan het einde van de jaren zeventig. Hier worden vluchtelingen uit het communistische Oost-Europa opgevangen en gescreend door de Amerikaanse geheime dienst, in afwachting tot toelating tot het vrije Westen. De levens van vier hoofdpersonen komen samen in dit kamp. De joodse Nelly en haar twee jonge kinderen, de Poolse Krystyna, de spion Hans en de Amerikaanse CIA agent John Bird vertellen beurtelings over hun ervaringen. De roman zit knap in elkaar; door het steeds wisselende ik-perspectief ervaart de lezer het kampleven van verschillende kanten. Inhoudelijk is het een prachtig, ontroerend en vooral aangrijpend portret van mensen die om medische, sociale, humanitaire of psychische redenen vluchtten uit het voormalige Oostblok. Een aanrader voor liefhebbers van literaire romans en geïnteresseerden in de geschiedenis van Duitsland.

[Koude oorlog; Berlijn](#)

FRANCK, JULIA

De middagvrouw

Duits, 2008, 283 p., luisterboek

Heel boeiende en vaak ook aangrijpende roman in drie hoofdstukken met een proloog en een epiloog. Een moeder van joodse afkomst wil uit het naoorlogse door de Russen bezette Duitse gebied naar het westen vluchten en laat daarvoor haar nog jonge zoontje op een station achter. Zij heeft twee dochters, raakt steeds ernstiger verward en wil niets meer weten van haar ernstig gewonde man, een Duits officier, van wie zij ook op zijn sterfbed eigenlijk geen afscheid wil nemen. Haar dochters proberen haar naar vermogen bij te staan, maar moeten maar zien hoe zij een eigen bestaan kunnen opbouwen. Met de oudste lukt dit maar ten dele, ze heeft steeds meer behoefte aan verdovende middelen en krijgt een hechte relatie met een vriendin, die het ook al moeilijk heeft met zichzelf. De jongste blijkt uiteindelijk de sterkste. Als assistente in een apotheek kan zij haar zus aan het een en ander helpen, ze wil studeren, heeft haar eigen moeilijkheden, moet zich ten dele van zichzelf vervreemden en leidt in een voor haar oneigenlijke omgeving een tragisch bestaan. Een roman die zich vooral in Berlijn afspeelt. Het verhaal laat de in deze thematiek geïnteresseerde lezer niet los. Bekroond met de Deutscher Buchpreis

FRANZEN, JONATHAN

Vrijheid

Amerikaans, 2010, 588 p., GLB

De Amerikaanse schrijver (1959) oogstte met 'De correcties'* een immens succes. Nooit eerder werd een Amerikaanse gezin zo genadeloos en komisch geportretteerd als in deze familieroman, waarin de stille oorlog van het huwelijk en de strijd der generaties plastisch zijn uitvergroot. Ook 'Vrijheid' is een soap van schrijnend relatielied. Basketbalspeelster Patty is smoorverliefd op rockster Richard, maar ze trouwt met zijn vriend Walter, een milieuverbeteraar die meer gevoel heeft voor haar emotionele behoeften. Patty en Walter krijgen twee kinderen: Joey en Jessica. De opvoeding van de seksueel vroegrijpe en opstandige Joey zorgt voor ruzie en vervreemding tussen zijn ouders. Patty wordt depressief, raakt aan de drank en gaat vreemd met Richard. In een therapeutisch dagboek beschrijft Patty hoe zij bezwijkt onder de rivaliteit tussen Walter en Richard en haar liefde voor beiden. Met ironische compassie beschrijft Franzen de hilarische uitglijders van zijn personages. Zijn woede over corrupte praktijken van de Amerikaanse overheid weet hij moeilijker te hanteren. Kwaliteit voor een breed publiek.

[Verenigde Staten; 1981-2010](#)

[Gezin](#)

FREDRIKSSON, MARIANNE

Elisabeth's dochter

Zweeds, 2002, 285 p., GLB

Rode draad in deze roman van de populaire Zweedse bestsellerauteur Marianne Fredriksson (1927) is vrouwenmishandeling. De architecte Katarina heeft nooit langdurende verhoudingen met mannen. Ook met Jack, een getrouwde Amerikaan die tijdelijk in Zweden verblijft, duurt het niet lang. Katarina raakt in verwachting van Jack, hij verwacht dat ze abortus zal plegen ('...dat is in dit vervloekte socialistenland toch zeker geen probleem?') en wanneer ze dat weigert, mishandelt hij haar zwaar. Jack keert terug naar Amerika, naar zijn manisch-depressieve vrouw, die hij uit onmacht ook mishandelt. De zwangere Katarina krijgt ondertussen hulp van haar moeder Elisabeth. Moeder en dochter groeien naar elkaar toe en Elisabeth legt voor het eerst aan Katarina uit waarom ze bij haar man, Katarina's vader, is gebleven hoewel deze haar gedurende hun hele huwelijk zwaar mishandelde. 'Elisabeths dochter' is een indringende roman over relaties, over slachtoffers en daders, en over de band tussen moeder en dochter.

[Alleenstaande moeders](#)

[Moeder-dochter relatie](#)

[Vrouwenmishandeling](#)

FREDRIKSSON, MARIANNE

De nachtwandelaar

Zweeds, 2003, 414 p., GLB

De vijfjarige Marcus verliest zijn gezichtsvermogen als zijn pleegmoeder, een slavin, door zijn eigen moeder wordt verkocht aan een bordeel. De mysticus en astronoom Anjalis wordt benaderd om de in zichzelf gekeerde jongen te genezen. Hij wil zijn tijd eigenlijk niet aan zo'n kind verdoen, maar als hij Marcus ontmoet, verdwijnen zijn bedenkingen. Het verhaal speelt zich af in Rome aan het begin van onze jaartelling en is net als 'Volgens Maria Magdalena' gebaseerd op bijbelse motieven.

[Romeinse oudheid](#)

[Geloofsproblematiek](#)

[Christendom](#)

FREDRIKSSON, MARIANNE

Simon

Zweeds, 2012, 528 p., GLB, luisterboek

De succesvolle Zweedse schrijfster (1927-2007) laat deze sterk autobiografisch getinte roman rond de Tweede Wereldoorlog spelen in

Göteborg, haar geboortestad. Het joodse jongetje Simon wordt uit een geheime relatie geboren en geadopteerd door de kinderloze Ingrid en Erik. Ondanks de liefdevolle en rechtvaardige opvoeding blijft hij een buitenstaander, met een eigen wereld van dromen, mystiek en muziek. Door de vriendschap met de eveneens joodse Isak ontstaat een indringende zoektocht naar volwassenheid, waarheid en identiteit. Gemeenschappelijke ervaringen en verlangens scheppen hechte banden tussen de jongens en hun families. Een innerlijk verzet tegen schuldgevoelens en chaos leidt uiteindelijk tot bevrijding en harmonie. Voor de herkenbare, vanzelfsprekende, maar moeilijk grijpbare gevoelens tussen de generaties en tussen mannen en vrouwen vindt Fredriksson de juiste woorden. Haar kracht ligt minder in literaire aspecten dan in het indringend verwoorden van universeel herkenbare ervaringen. In Zweden succesvol verfilmd (2012) onder de titel 'Simon and the oaks' in een, o.a. Nederlands/Zweedse, coproductie*.

Zweden; Wereldoorlog II
Identiteit
Joodse kinderen

FREUD, ESTHER

Liefdesval

Engels, 2007, 299 p.

De 17-jarige Lara Riley uit Londen is de dochter van een boeddhiste en een atheïstische jood. Ze is opgevoed door haar moeder, haar vader kent ze nauwelijks. Dit verandert als deze haar uitnodigt voor een vakantie in Toscane bij zijn oude vriendin. Door gesprekken die Lara hoort, probeert ze een beeld te vormen van haar vader. Zichzelf leert ze beter kennen als ze in Italië verliefd wordt op een buurjongen, maar de twijfel slaat toe als ze vermoedt dat hij familie van haar is. Een zorgvuldig opgebouwd verhaal dat leest als een familieroman. Goed is het verschil weergegeven tussen het vrije leven van Lara's moeder en het perfecte, geregelde bestaan van haar vader. De schrijfster (geb. 1963, dochter van schilder Lucian Freud, achterkleindochter van Sigmund Freud) weet met haar mooi taalgebruik veel te zeggen, zeker over het zonnige Toscane met haar tradities en gerechten. Freuds romans kennen een open einde en familieconflicten spelen er een belangrijke rol in. De auteur debuteerde in 1994 met *Hideous Kinky* ('De kleur van henna') dat verfilmd werd.

Adolescentie
Toscane
Vader-dochter relatie

GAARDER, JOSTEIN

De wereld van Sofie

Noors, 1991, (2011), 558 p., DVD, GLB

Op de eerste pagina's van deze 'roman' ontvangt Sofie, de 15-jarige hoofdpersoon, een geheimzinnig briefje van een filosoof. Het blijkt het begin van een uitgebreide en speciaal voor haar ontworpen filosofie cursus. Met Sofie neemt de lezer de chronologisch vertelde geschiedenis van de filosofie door, waarbij vooral in het begin het verhaal als kapstok dient voor de filosofielessen. Later wordt het verhaal zelf belangrijker, en dat verklaart misschien waarom een aantal belangrijke negentiende- en twintigste-eeuwse filosofen (o.a. Schopenhauer, Nietzsche, Wittgenstein, Heidegger) niet of nauwelijks worden genoemd. Maar al met al is het een origineel boek, dat menig jeugdig lezer met een sluimerende belangstelling voor filosofie zal aanspreken. Niet alleen door de kennismaking met de geschiedenis van de filosofie, maar vooral doordat het filosoferen zelf als iets spannends wordt voorgesteld: de worsteling met tegenstrijdige ideeën of vragen zonder antwoord vormt het middelpunt van Sofies geestelijke avonturen

Filosofie

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Afval en dorre bladeren

Spaans, 1955, (2007), 158 p.

In Macondo, een stad met een grote bananenplantage ergens in Zuid-Amerika, woont al jaren, in volslagen afzondering, een vreemde, zeer zwijgzame, meelijwekkende Franse arts, die zich uiteindelijk door ophanging van het leven berooft. Bij zijn doodsbed houden drie mensen: een oude kolonel, vriend van de dokter, zijn dochter Isabel en haar zoon de dodenwake, totdat de plaatselijke autoriteiten verlof geven het lijk te begraven. Een verhaal, opgebouwd uit fijne, gestyleerde monologen, dat tevens opkomt en ondergang weergeeft van de bevriende familie en van de stad Macondo. Uit deze eerste roman blijkt reeds het aangeboren verteltalent van de auteur.

Colombia

Dood

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

De herfst van de patriarch

Spaans, 1975, (2007) 125 p.

In dit boek heeft García Márquez zijn eigen stijl verder vervolmaakt; hij is daardoor nog meer een schrijver geworden die ofwel enorm boeit ofwel direct afstoot. Vanuit een op het eerste oog volstrekte chaos van brokken tekst - op zichzelf al raadselachtig, surrealistisch en steeds barok geschreven - waarin onaangekondigd tijd, plaats, handeling en persoonsvorm door elkaar lopen (er staan vrijwel geen hoofdletters en punten, terwijl nieuwe alinea's eveneens ontbreken) weet de auteur op verbijsterende wijze een fascinerende schets te geven van de nadagen van een dictator van wie niemand gelooft dat hij dood is, hoewel dat overduidelijk wel het geval is.

Dictatuur

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Herinnering aan mijn droeve hoeren

Spaans, 2004, 108 p.

Hoewel de titel misschien anders zou kunnen doen vermoeden, is dit absoluut geen zinneprikkende novelle, maar juist een finzinnig en warmbloedig verhaal, zoals het Gabriel Garcia Marquez betaamt. Een oude vrijgezel die enkel de betaalde liefde kent, besluit zichzelf voor zijn negentigste verjaardag een heel bijzonder cadeau te geven: een nacht met een jonge maagd. Een bevriende bordeelhoudster weet zo'n meisje voor hem te vinden, maar op de nacht zelf is het meisje zo moe dat ze de hele nacht doorslaapt, en wanneer de oude man beseft dat hij verliefd op haar is geworden, beginnen de problemen, want de echte liefde (en de bijkomende jaloezie) kende hij nog niet. Hoe een dun boekje van 128 pagina's zoveel humor en wijsheid kan bevatten, is het geheim van meesterverteller Marquez; prachtig geschreven, uitstekend vertaald, en van een enorme levensvreugde die niet zou doen vermoeden dat de schrijver ook al 77 jaar oud is.

Ouderdom

Verliefdheid

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Honderd jaar eenzaamheid

Spaans, 1967, (2008) 432 p., GLB

De beroemdste roman van de Colombiaanse winnaar van de Nobel-prijs voor literatuur 1982. José Arcadio Buendía is 24 als hij het dorp Macondo sticht, ergens in Zuid-Amerika. Op zeer hoge leeftijd sterft hij als een krankzinnige. Zijn zoon Aureliano neemt de leiding over en vol verlangen om sociale misstanden te verbeteren ontketent hij tal van revoluties. Het dorp groeit uit tot een stad dankzij een grote bananenplantage. Stakingen dwingen de firma echter de exploitatie te staken. Radicale veranderingen, die in vele generaties Buendía worden doorgevoerd, zijn niet in staat Macondo te redden. Een uiterst spannend boek dat in fictie de trieste realiteit schetst van het Zuid-Amerikaanse volk.

Familierelaties

Colombia

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Kroniek van een aangekondigde dood

Spaans, 1981, (2013), 125 p., GLB

Deze novelle verhaalt de omstandigheden rond de moord op Santiago Nasar, gepleegd door de tweelingbroers Vicario in een dorp in Guajara. In deze Colombiaanse streek is Márquez in 1928 geboren en daar speelt zich eveneens zijn ook hier niet geëvenaarde meesterwerk 'Honderd jaar eenzaamheid' af. Het verhaal wordt op niet-lineaire wijze verteld door een dorpsgenoot en schoolvriend van Santiago m.b.v. getuigenissen van een groot aantal dorpelingen. Het boek draagt kenmerken van Márquez eerdere werk. Men vindt bijvoorbeeld weer de afstandelijke verteltrant die onder meer maakt dat de humor nergens misplaatst is, de originele, vaak terloopse, pittoreske details en het bovennatuurlijke. De kwaliteit van het boek beantwoordt aan wat van deze auteur verwacht mag worden. In deze druk is ook opgenomen 'Het verhaal van het verhaal' over de ontstaansgeschiedenis van deze op ware gebeurtenissen gebaseerde novelle.

Noodlot

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Liefde in tijden van cholera

Spaans, 1985, (2012), 510 p., DVD, GLB

Deze tragikomische geschiedenis van een levenslange onbeantwoorde liefde speelt zich af tegen de woelige achtergrond van een koloniale stad aan Colombia's Caribische kust rond 1900. Garcia Marquez verwisselt in deze roman de decors van het bekende dorpje Macondo voor die van de telkens oploeiende burgeroorlog, technische vernieuwingen als luchtvaart en stoomaandrijving in het begin van de 20e eeuw in een stad als Cartagena of Barranquilla in Colombia. De verteltrant is ook minder magisch en universeel als in zijn beroemde 'Honderd jaar eenzaamheid'; de plaats- en tijdsaanwijzingen zijn exacter. Garcia Marquez (1928) kreeg in 1982 de Nobelprijs voor zijn literaire werk.

Liefde

Colombia

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Over de liefde en andere duivels

Spaans, 1994, (2008), 188 p., GLB

Deze roman speelt zich af in het 18e-eeuwse Colombia. Hoofdpersoon is het twaalfjarige markiezinnetje Sierva María. Wanneer blijkt dat zij aan hondsdelheid lijdt, stelt haar vader alles in het werk om haar te genezen. Ze wordt opgesloten in een klooster, waar de geestelijke die met haar genezing is belast, verliefd op haar wordt. Er ontstaat een heftige romance, waaraan na korte tijd op tragische wijze een einde komt.

De roman is veel méér dan alleen een liefdesverhaal; andere thema's zijn onder meer de marginalisering van de zwarten, de problematische rassenvermenging en de strijd tussen traditie en vernieuwing. En zoals altijd bij Márquez gaat ook dit boek over eenzaamheid, ziekte, dood, noodlot en het wonderbaarlijke. Een sober geschreven boek; in elk woord is de meesterhand van Márquez te proeven

Exorcisme

GARNER, HELEN

De logeerkamer

Amerikaans, 2008, 164 p.

Helen, een zestiger, krijgt haar vriendin Nicola voor drie weken in Melbourne te logeren. De terminale Nicola ondergaat in die periode een dubieuze alternatieve behandeling, waar ze zeer onder lijdt. Helen bekijkt dit kritisch, terwijl ze haar vriendin verpleegt en verzorgt. Vriendschap wordt hier met kleine voorvallen mooi neergezet. Nicola's woede en angst drukken echter op de relatie en het komt tot een uitbarsting. Dit is ook een keerpunt in de therapieën. Zorgvuldig beschrijft Garner (1942) in deze autobiografische roman de voortschrijdende aftakeling en het afscheid van haar vriendin en de enorme impact die dit heeft op een jarenlange vriendschap. De auteur, afkomstig uit het onderwijs,

debuteerde in 1977 als schrijfster. Ze publiceerde romans, korte verhalen, essays en scenario's. Hiervoor werd ze diverse malen bekroond. Ze wordt beschouwd als een van de belangrijkste Australische auteurs

Alternatieve geneeswijze

Terminale thuiszorg

Vriendschap

GERRARD, NICCI

De onderstroom

Engels, 2003, 302 p., GLB

Nicci Gerrard, de vrouwelijke helft van het succesvolle thriller-schrijversecht paar Nicci French, schreef deze roman alleen. Geen thriller, maar, aldus de uitgever, 'een prachtige roman over liefde, het leven en herinneringen'. Hoofdpersoon is Edie Jennings, een onhandige, dromerige puber, de middelste van drie zusjes met een aantrekkelijke, charmante moeder, en een wat onbeholpen, teruggetrokken vader. Juist als Edie midden in haar eerste, heftige verliefdheid zit, pleegt haar vader zelfmoord, een traumatische gebeurtenis die haar leven en dat van haar zusjes blijvend beïnvloedt. Jaren later komen de inmiddels volwassen zusters bij elkaar, ieder met hun eigen herinneringen aan die verschrikkelijke gebeurtenis. Dan pas wordt het waarom duidelijk.

Zelfdoding

NIUW

GERRARD, NICCI

Huis van herinneringen

Engels, 2014. 320 p.

Portret van een 94-jarige vrouw en haar verleden. Voor deze Eleanor naar een verzorgingshuis gaat, moeten haar boeken, papieren en foto's worden opgeruimd. Peter, vriend van een kleinzoon, helpt de halfblinde vrouw hierbij. Na een uitgebreide opbouw van het verhaal komen, bij het voorlezen van brieven, herinneringen los, die als een schaduw over Eleanors leven hingen. Deze verhalen staan ook in de derde persoon, waardoor het boek eenheid krijgt. Zoals vaker in de romans van Gerrard (1958) wordt gezocht naar waarheid en achtergronden in levens, die bepalend zijn voor een kring van mensen rond Eleanor. De Engelse schrijfster, bekend van het schrijversduo Nicci French, zet hier opnieuw een bestseller neer. Na haar solo-debuut 'De onderstroom' (2003) publiceerde ze al vijf enthousiast ontvangen romans alleen. Voordien was ze journaliste. Meeslepend, intrigerend boek, met een verborgen liefde en typisch Engelse couleur locale en samenleving. Boeiend geportretteerd, ook de heling van Peter, door het herinneringsproces.

Ouderen

GERRITSEN, ESTHER

Superduif

2010, 189 p., GLB, luisterboek

Als enig kind van oude, erudiete ouders is de elfjarige Bonnie Mol uit Haarlem een ouwelijk meisje, dat uitsluitend oorlogsboeken leest. Het leven valt haar zwaar, elke dag wordt ze huilend wakker en wil ze haar bed niet uit. Vriendschap met de vrolijke Ine zet de deur naar een normaal, lichter leven op een kier en biedt Bonnie de kans haar vleugels uit te slaan. Maar eigenlijk is het al te laat. Prachtig van binnenuit (ik-stijl) geschreven 'psychische' worsteling van een meisje in de laatste klas van de basisschool en de brugklas van de middelbare school. Buitengewoon invoelend en gevoelig, en daarmee sterk ontroerend verhaal, een ziektegeschiedenis. Het doet denken aan 'Vanwege een tere huid' van Anton Koolhaas. Wisselen daar dieren- en mensenverhaal elkaar af, in Superduif zijn de twee verhaallijnen harmonieus geïntegreerd. Mensen hunkeren naar lichamelijk en geestelijk contact, maar de afloop is tragisch. Vierde roman van de auteur (1972) die zich hiermee definitief in de kopgroep van de Nederlandse literatuur vestigt.

Kinderleven

Vriendschap

NIEUW

GERRITSEN, MAAIKE

De achterblijvers

2014, 250 p., GLB.

De auteur (1967), Neerlandica, debuteerde met de goed ontvangen roman 'De geboorte van een wees*'. Deze nieuwe roman heeft twee hoofdpersonen en een niet-chronologische structuur. De tijd springt heen en weer tussen 2004 en 2008. De hoofdpersonen zijn Sprengler en Fae. Sprengler is een oudere tandarts, lid van het Rampen Identificatie Team dat eind 2004 naar Thailand gaat om slachtoffers van de tsunami te identificeren. Tijdens zijn verblijf daar hoort hij dat zijn dochter dood is. Vlak voor zijn vertrek had zij hem meegedeeld dat ze ophield met haar studie en zijn praktijk niet zou overnemen, iets waar hij altijd naartoe heeft gewerkt. Tijdens die kerstvakantie gaat Fae, een tienermeisje, met haar ouders en broertje op vakantie naar Thailand. Haar broertje overleeft de tsunami niet. In 2008 komt Fae bij toeval met hevige kiespijn bij Sprengler terecht. Deze ontmoeting is het begin van een bijzondere vriendschap. Beiden zijn 'achterblijvers'. Het is een knap geschreven boek, zowel wat betreft het verhaal als het taalgebruik. Het doet uitkijken naar een volgende roman van Gerritsen.

[Vriendschap](#)

GIORDANO, PAOLO

De eenzaamheid van de priemgetallen

Italiaans, 2008, 318 p., DVD, luisterboek

Alice is een jong meisje dat door haar ouders verplicht wordt om te gaan skiën. Zij haat het, breekt een been en komt naast de piste terecht. Zij draagt er haar hele leven de gevolgen van. Mattia is een hoogbegaafde jongen, die een zwakzinnige zus heeft. Om niet af te gaan op een feestje van vrienden laat hij haar alleen achter in het park. Zij verdwijnt en zal nooit teruggevonden worden. Dit is het voorspel van deze Bildungsroman van Alice en Mattia. We volgen hen als kind, als puber, als volwassene. Ze zijn tot elkaar aangetrokken, zoals tweeling-priemgetallen (11 en 13, 17 en 19 enz.), maar ze slagen zij er niet in om echt in contact met elkaar te komen. De twee jongeren zijn elk met hun eigen problemen bezig. Voor hun angsten is er geen oplossing, omdat ze niet in staat zijn de realiteit te aanvaarden zoals ze is. Het einde van het boek is weinig idyllisch, ja zelfs beangstigend. Deze debuutroman van de Italiaanse fysicus (1982) was een schot in de roos; hij won er in 2008 de belangrijkste Italiaanse literaire prijs mee, de Premio Strega. Een klein meesterwerk. Boekdelenprijs 2010

[Vriendschap](#)

[Adolescentie](#)

[Angsten](#)

GIORDANO, PAOLO

Het menselijk lichaam

Italiaans, 2013, 350 p., GLB

De Italiaanse auteur Giordano (1982) werd wereldberoemd met zijn bestseller "De eenzaamheid van de priemgetallen". In deze roman beschrijft hij de wederwaardigheden van een regiment Italiaanse elitesoldaten in Afghanistan. Met de legerarts als hoofdpersoon en daarnaast een aantal zorgvuldig uitgewerkte andere karakters volgen we de verveling, de onderlinge spanning, de ontberingen, de harde intimiteit en het wezen van de oorlog: vechten en sneuvelen. Giordano vervlecht de persoonlijke levens en het militaire leven (ook na de tijd in Afghanistan volgen we sommige personages) en toont de parallellen tussen psychologische oorlogsvoering in het dagelijks leven en de collectieve wreedheid van een echte oorlog. Een briljant geschreven, psychologisch en literair subtiel gecomponeerde, harde, geëngageerde roman, waarin de menselijke natuur genadeloos op de snijtafel ligt, maar waarin naast spanning en ontluistering ook plaats is voor vriendschap en humor.

[Oorlogservaringen](#)

[Afghanistan](#)

GIPHART, RONALD

IJsland

2010, 221 p., luisterboek

Giph is tekstschrijver en side kick van een cabaretgroep. Op het eerste gezicht handelt deze roman, -geschreven in de briefvorm en gericht aan de lezer-, over het wel en wee van de cabaretgroep tijdens een vakantie op IJsland. In flash-backs wordt het werkelijke verhaal verteld: het vertrek van Giph's geliefde, de ontmoeting in Friesland met de zwangere Teaske, haar intrek in zijn woning en de ziekenhuisperiode van het pasgeboren kind. Het verhaal gaat vooral over de zich ontwikkelende vadergevoelens bij Giph. Op ingenieuze wijze zet de schrijver de belevenissen en de losbandigheid van de cabaretgroep tegenover de liefdevolle zorgzaamheid van Giph voor moeder en kind. Giph's zelfverklaarde vaderschap en de beklemmende gebeurtenissen rond de ernstige ziekte van het kind vormen hoogtepunten in het verhaal. Deze ontroerende roman is ook een hoogtepunt in Gipharts schrijverschap. Van de vrouwenversierder Giph naar de zorgzame, maar eenzaam achterblijvende vader. Een roman vol humor, inlevingsvermogen en gevoel voor dramatiek. Een ijersterke, openhartige Giphart.

[Cabaret](#)

[Vriendschap](#)

GIPHART, RONALD

Ik ook van jou

1992, (2011), 181 p., DVD

Dit is een van de mooiste liefdesromans van de jaren negentig. Een helder, schitterend geschreven boek, vol hartstocht en vriendschap. Twee jongens met schrijversambities reizen door de Dordogne, pratend over vrouwen en literatuur, veroverend en bespiegelend. Daardoorheen loopt het verhaal van de tragische en fatale liefde van de hoofdpersoon (Ronald) voor Reza. Dit boek is geestig en spannend, opwindend en ontroerend. Giphart schrijft over liefde en seks en weet daarbij alle valkuilen van clichés en sentimentaliteit, van grofheid en smakeloosheid te vermijden. Voor de liefhebber van literatuur zit het boek ook nog vol verwijzingen naar de Nederlandse letterkunde. Verfilmd met Antonie Kamerling en Angela Schijf.

[Jongeren](#)

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De onzichtbaren

2003, 256 p., GLB

In een Thais kamp voor vluchtelingen uit Birma vertelt de blinde Min Thein een westerse bezoeker over zijn leven en zijn vlucht waarbij hij zijn vrouw en ongeboren kind verloor. Hij is de zoon van een boeddhistische militair, wiens loopbaan vastliep toen hij trouwde met een vrouw uit de christelijke Karen-minderheid. Een groter noodlot trof het gezin toen Min Theins oudere broer verdronk. Min Theins verhaal toont de geschiedenis van Birma sinds de onafhankelijkheid in 1948. Het is een tragische geschiedenis van onderdrukking en burgeroorlog die velen dwingt tot een vlucht naar Thailand waar ze in een kamp als illegalen leven. Glastra van Loon verbleef twee maanden in zo'n kamp en reisde door Birma op verzoek van de Stichting Vluchteling. De verhalen van de vluchtelingen inspireerden hem tot een informatieve roman die door de sfeervolle beschrijvingen en de opgeroepen spanning ook literatuurleefhebbers kan boeien, al zitten verslaggever en literator elkaar soms in de weg.

[Birma](#)

[Dictatuur](#)

[Vluchtelingen](#)

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De passievruucht

1999, (2003), 239 p., DVD, GLB, luisterboek

Verhaal verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon, een man die verneemt dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is geweest. Hij vraagt zich daarom af van wie het kind is dat zijn vriendin ter wereld heeft gebracht (de moeder is al overleden). De roman verhaalt de zoektocht naar de verwekker van dit kind en we komen aan de weet hoe de moeder is gestorven. Na veel omhaal blijkt de vader van de man ook de vader van het kind. Hij raakt hierdoor aan de drank. Uiteindelijk vindt hij houvast in de biologie van de seks, aangevuld met enkele beleurende passages uit de bijbel. De roman is vlot geschreven; de lezer blijft in spanning over wie de vader is. Enkele retrospectieve gedeeltes gaan over de 'scene' in Amsterdam eind jaren zeventig. Er zijn wat clichématig aandoende scènes met seks, drank en driehoeksverhoudingen, maar over het eigenlijke thema is duidelijk nagedacht. Bekroond met de Generale Bank Literatuurprijs 1999. .

Vaderschap

GONTSJAROV, IVAN

Oblomov

Russisch, 1859 (2009), 548 p., DVD

Deze beroemde roman van de Russische schrijver Ivan Gontsjarov (1812-1891) uit 1859 is drie keer eerder in het Nederlands vertaald. Twee van die vertalingen (Else Bukowska, Wereldbibliotheek en Wils Huisman, Van Oorschot) zijn nog steeds beschikbaar, maar toch wat gedateerd ten opzichte van deze nieuwere uit 1994 van Arthur Langeveld. 'Oblomov' is het verhaal van de landeigenaar en aartsluiaard Ilja Oblomov, die zijn leven voornamelijk doorbrengt op zijn divan. Noch de aansporingen van zijn energieke buurman en vriend Stolz, noch de liefde voor de betoverende Olga zijn in staat hem uit zijn lethargie te doen ontwaken. Olga trouwt ten slotte met Stolz en Oblomov eindigt in een Petersburgse huurkamer waar hij zich het leven laat veraangenamen door een doortastende, niet onaantrekkelijke hospita. Gebeurtenisloze, maar intrigerende roman. De figuur van Oblomov is inmiddels, net als Don Quichotte en Hamlet, een archetype geworden. Ook verfilmd.

Luiheid

GORT, ILJA

De Vrouwenslagerij

2012, 220 p.

In een gehucht in de Franse Pyreneeën maakt slager Bernadette korte metten met haar onaangename man, als hij haar na de dood van haar vader gaat terroriseren. Ze stuurt hem symbolisch op een verre reis, waarvan hij nooit zal terugkeren. Die geschiedenis herhaalt zich per ongeluk nog enkele keren, als blijkt dat vrouwen om haar heen eveneens wraak willen nemen op hun horkerige partners. Op een zeker moment maken vier vrouwen de slagerij nog succesvoller dan ze al was, maar dan lijkt er een eind te komen aan hun gelukkige leven, als iemand van buiten de streek wel erg veel vragen gaat stellen. De veelzijdige schrijver, componist en wijnboer, die zelf al jaren in Frankrijk woont, schreef een kostelijke roman die je achter elkaar uitleest. Uitstekende stijl, prima Franse sfeer, lichtvoetig en verrassend. De lezer moet misschien geen uitgesproken vegetariër zijn, want dan zou hij nog wel eens kunnen gruwen van al dat gedoe rond vlees en worst, maar dat is uiteraard juist de charme van dit humoristische, Roald Dahl-achtige verhaal

GRANNEC, YANNICK

De godin van de kleine overwinningen

Frans, 2012, (2013), 141 p.

Anna is als documentaliste verbonden aan het Institute for Advanced Study (IAS) te Princeton, waar ook de beroemde wiskundige en logicus Kurt Gödel (1906-1978) werkzaam was. Zij moet Adèle, Gödel's

weduwe ertoe bewegen om zijn nagelaten geschriften aan het Instituut over te dragen. Tussen de jonge en oude vrouw komt het tot een deal: ze vertellen elkaar hun levensverhaal. Voor Adèle is dit Wenen in de crisisjaren, waar ze als nachtclubdanseres haar brood verdiende, de opkomst van het nazisme, de vlucht met Gödel naar Amerika, Gödel's werk in Princeton met bevriende collega's als Einstein en Oppenheimer, de intolerante McCarthy-periode en vooral de vaak moeizame huwelijksjaren met een geniale, maar bij vlagen paranoïde man; voor Anna haar liefdeloze jeugd en huidige impasse. Zowel vanuit historisch als psychologisch oogpunt is deze roman boeiend en goed geschreven, met interessante inkijkjes in de wetenschappelijke actualiteit van de jaren 1935-1970. Met noten en bibliografie. De Franse schrijfster van dit met de Prix des Libraires 2013 bekroonde romandebuut is industrieel ontwerpster.

Kurt Gödel

NIEUW

GREEN, HANNAH

Ik heb je nooit een rozentuin beloofd

Engels, 1963, (2015), 344 p., GLB

Herdruk van de internationale bestseller, die ook is verfilmd. Het is een semi-autobiografische vertelling van de Amerikaanse schrijfster (1932) over een meisje dat na een zelfmoordpoging in een psychiatrische instelling wordt behandeld voor schizofrenie. Het boek schetst het ontstaan van het ziektebeeld en hoe de ouders zich daarin opstelden. De meeste aandacht gaat uit naar de fasen van de behandeling op weg naar een herstel van de emotionele balans. Een indringende kijk in de beleving van een psychiatrisch patient in het naoorlogse Amerika. Nieuw in deze herdruk is een nawoord van de auteur (13 blz.) waarin ze beschrijft hoe het haar is vergaan in haar verdere leven en welke reacties ze op het boek heeft gekregen. Dit blijft een boek dat op veel boekenlijsten van scholieren voor komt.

Schizofrenie

Zelfdoding

Psychiatrische inrichtingen

NIEUW

GRÖNDahl, JENS CHRISTIAN

Portret van een man

Deens, 2014, (2015), 366 p.

De ik-persoon in deze roman is naamloos, loopt tegen de zestig en blikst terug op zijn leven. Hij komt uit een eenvoudig gezin, dat hij langzaam aan ontgroeit als hij in aanraking komt met kunst, cultuur en muziek. Cruciaal is dat zijn moeder, die ook buiten het gezin naar andere waarderingen zocht, overlijdt. Dit verlies werkt door in zijn relaties met vrouwen. Zijn huwelijk met Maria, die uit een welgesteld milieu komt en psychotherapeut is, loopt spaak. Maria kleineert hem als hij hun kleine dochter Julia meeneemt naar een museum om met haar de schoonheid van kunst te beleven. Als leraar en mentor op een middelbare school verzint hij activiteiten om de moeilijk bereikbare pubers in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Vrouwen en seksualiteit spelen een belangrijke rol in zijn leven, maar hij zit in een spagaat. Hij wil zijn dochter een veilige plek bieden en hij houdt ervan zich afgezonderd van de wereld te verdiepen in literatuur en muziek. Hij protesteert niet als een vrouw hem verlaat voor een man die meer zekerheid biedt. Prachtig meeslepend boek, vol juweeltjes van zinnen die de lezer moeiteloos de diepte intrekken.

GROSSMAN, DAVID

Uit de tijd vallen

Hebreeuws, 2012, 143 p., GLB

In Nederland schreven Anna Enquist en A. F. Th. van der Heijden over het verlies van een kind. De Israëlische schrijver David Grossman ('Zigzagkind', 'Zie: liefde') verloor vijf jaar geleden een zoon op het

slagveld. Grossman's rouwzang vol stemmen van ouders die hun kind hebben verloren, leest als een hoorspel. Zijn sterk poëtische taal cirkelt rond het leed, dat amper te beschrijven is. Het verhaal kruipt altijd weer terug naar het verlies en het gemis. Rijk aan inhoud en rijk aan beelden heeft Grossman een indringend en aangrijpend verhaal verteld dat eigenlijk geen verhaal meer is. Wie uit de tijd valt leeft alleen nog voort in de herinnering van hen die hem of haar lief hadden.

Rouwproces

GROSSMAN, DAVID

Het zigzagkind

Hebreeuws, 1995, (2012), 319 p., DVD

De 13-jarige Nono Feierberg wordt aan de vooravond van zijn bar mitswa (en dus volwassenwording) 'ontvoerd' door Felix, een oudere heer die vroeger als charmeur en meesteroplichter door het leven ging. Tijdens het beleven van enkele kostelijke avonturen, waarbij ze ook kennismaken met Lola Ciperola, Nono's favoriete actrice, ontdekt Nono het ware verhaal van zijn vader en zijn overleden moeder, en dat brengt hem ertoe zich af te vragen wie hij eigenlijk is. Het vlot geschreven boek is zowel een liefdes- als ontwikkelingsroman. Vertederend, komisch en ontroerend. De auteur hoort met recht bij de grootste Israëliische schrijvers van dit moment.

Identiteit

Joods milieu

Familie

GROULT, BENOÎTE

Uit liefde voor het leven

Frans, 2006, 252 p., GLB, luisterboek

Achttien jaar na het succesvolle 'Zout op mijn huid' verschijnt er weer een nieuwe roman van Groult. Ook nu geeft ze weer volop ruimte aan affaires, het leven van de gegoede stand en het feminisme. Marion ontmoet de aantrekkelijke Brian met wie ze, tegen haar eigen verwachtingen in, een affaire begint. Haar huwelijk is al jaren niet wat ze er van te voren van had gehoopt. Haar moeder is een moderne oudere vrouw die nog volop in het leven staat. Ooit was ze voorvechtster op het gebied van vrouwenemancipatie. Ze weigert zich door haar leeftijd te laten hinderen en zich afgeschreven te voelen. 'Uit liefde voor het leven' gaat over twee sterke vrouwen, moeder en dochter, die allebei op hun manier het lot in eigen hand nemen. Groult is een van de belangrijkste hedendaagse feministische schrijfsters. In 1958 gaf ze haar eerste roman uit, 'Dagboek voor vier handen' die ze samen met haar zus Flora schreef. In 1972 schreef ze in haar eentje 'Het leven zoals het is'. Groult werd onderscheiden als Chevalier de La Légion d' Honneur.

Ouderdom

GRUNBERG, ARNON

De asielzoeker

2003, 352 p.

Hoofdpersoon Christian Beck, vertaler van gebruiksaanwijzingen, woont met zijn vriendin in Göttingen. Zij wil trouwen, niet met Beck, maar met een asielzoeker om hem aan een verblijfsvergunning te helpen. Omdat hij zich heeft voorgenomen zijn eigen verlangens af te schaffen, gaat Beck akkoord. Grunberg beschrijft met grote vaardigheid Pinteriaanse dialogen en surrealistische situaties en gedachten. Ako Literatuurprijs 2004

Drieboekverhouding

GRUNBERG, ARNON

Huid en haar

2010, 252 p., luisterboek

In de nieuwe, overrompelende roman van Grunberg bezoekt een monomane econoom een Holocaustconferentie in Duitsland. Roland Oberstein heet hij; gescheiden, een kind, werkzaam als universitair

docent in Fairfax. Op de conferentie ontmoet hij Lea Ranzenhofer die de biografie van Auschwitz kampcommandant Höss schrijft. Oberstein, Lea, hun partners worden gevolgd in hun promiscue betrekkingen. Copulerend rollen de personages over elkaar heen. Wanneer Oberstein ter wille van zijn zoon een semester naar Nederland gaat om aan de Rechtenfaculteit in Leiden te doceren, gaat Oberstein (tegen wil en dank) een relatie aan met een studente - en dan gaat het mis. Hij maakt zichzelf Grunbergiaans onmogelijk. De wereld van deze bubbeldeskundige (Adam Smith kenner en vrije markt denker) spat uit elkaar. Er is veel slapstick in dit boek; het maatschappelijke en culturele leven in Nederland wordt belachelijk gemaakt. De Holocaust is bij voortduring op de achtergrond. Een ongewone en grote roman. Opnieuw is Grunberg erin geslaagd spelenderwijs grote thema's aan te snijden.

Jodenvervolgingen

GRUNBERG, ARNON

De joodse messias

2004, 494 p., GLB

De hoofdpersoon in 'De joodse messias' is Xavier Radek, een jongen die ervan overtuigd is dat er een speciale taak voor hem is weggelegd. Zijn grootvader had met enthousiasme en veel vertrouwen in de vooruitgang de SS gediend en Xavier wil in zijn voetstappen treden. Na enkele overwegingen wil hij dit doen door de trooster en verlosser te worden van de joden. Hij krijgt een relatie met een orthodoxe joodse jongen met wie hij in zijn vrije uren 'Mein Kampf' in het jiddisch vertaalt. Na een problematische besnijdenis raakt Xavier volledig overtuigd van zijn messiaanse aspiraties. Hij gaat schilderen om te troosten en na allerlei ontwikkelingen belandt hij in Israël waar hij uiteindelijk het joodse volk van het lijden verlost.

GRUNBERG, ARNON

De man zonder ziekte

2012, 221 p., luisterboek

Hoofdpersoon in de nieuwe roman van Arnon Grunberg is een empathische architect, Samarendra Ambani, een Zwitser van Indiase afkomst. Hij woont in Zürich, samen met zijn moeder en een door spierziekte gehandicapte zus. Hij heeft een bijna perfecte vriendin, op een klein snorretje na. De naïeve architect doet mee aan een competitie om een operagebouw in Bagdad te ontwerpen. Hij wordt gevangengenomen, vernederd, maar komt na interventie van het Rode Kruis en de Zwitserse ambassade vrij. Het tweede deel van deze roman spiegelt het eerste. Hij gaat naar Dubai om een grote bibliotheek te ontwerpen met daaronder een bunker. Ook in het tweede deel wordt de architect overgeleverd aan onberekenbare autoriteiten. De afloop kan niet verraden worden, maar het is een weergaloos spel dat Grunberg speelt op (spannend) verhaalniveau; een spel met spiegelingen, met identiteit, met waarheid en met wat zichtbaar is en wat niet. Een verbluffende roman.

Midden-Oosten

GRUNBERG, ARNON

Onze oom

2008, 639 p., luisterboek

De nieuwe Grunberg speelt in een fictief Zuid-Amerikaans land, maar het zou ieder willekeurig land kunnen zijn waar strijd wordt gevoerd tegen een rebellenbeweging. Majoor Anthony, een typische Grunbergiaanse antiheld, neemt na een verkeerd afgelopen arrestatie het dochtertje van de vermoorde verdachten mee naar huis als cadeautje voor zijn vrouw die door zijn onvruchtbaarheid kinderloos is. Zijn vrouw, die de majoor bedriegt met diens meerdere, zit niet op het meisje te wachten en het kind loopt weg als de majoor van huis is voor een militaire operatie. Ze komt uiteindelijk bij de rebellen terecht, omarmt de oorlog en overleeft. Met de majoor en zijn vrouw loopt het minder goed af. Meeslepend en intrigerend, deze inktzwarte, tragi-komische

roman boordevol (soms gruwelijke) verwickelingen waarin Grunberg in zijn karakteristieke, bedrieglijk eenvoudig lijkende stijl het wezenlijke van oorlog zo dicht mogelijk probeert te benaderen.

GRUNBERG, ARNON

Tirza

2006, 430 p., DVD, luisterboek

Jörgen Hofmeester, gescheiden, vader van twee dochters, redacteur bij een gerenommeerde uitgeverij, in het bezit van een groot huis in Amsterdam-Zuid, is bezig met de laatste voorbereidingen voor het eindexamenfeestje van zijn oogappel, zijn alles: zijn jongste dochter Tirza, die hij al jaren lang alleen opvoedt. Ogenschijnlijk is alles onder controle, in werkelijkheid is hij bezig de controle over zijn leven te verliezen: het beest is los. Hofmeester verloor zijn kapitaal, onlangs ook zijn baan en 'de echtgenote' die hem een aantal jaren terug inruilde voor een ander is onverwacht teruggekeerd. En nu staat oogappel Tirza op het punt naar Afrika te vertrekken met haar nieuwe Marokkaanse vriendje, die in Hofmeesters ogen als twee druppels water lijkt op de terrorist Mohammed Atta. Het begin van een reeks onafwendbare, dramatisch eindigende gebeurtenissen. Schitterend gecomponeerd en geschreven, grootse, tragikomische literaire roman waarin Grunberg (1971) zichzelf overtreft. De laatste hoofdstukken spelen zich af in Namibië, waar Grunberg een aantal keren heenreisde voor dit boek. Op 31 juli 2006 opende de auteur de weblog www.tirza.nl waarin Tirza schreef over haar leven, de roman bekijkt de gebeurtenissen vanuit Hofmeester. Winnaar Libris Literatuur Prijs 2007

[Vader-dochter relatie](#)

HAASNOOT, ROBERT

De heugling

2005, 223 p.

Het verhaal begint met het uitvaren van een stoomboot van de Zee-wijkse (Katwijkse) vissersvloot die op haring gaat vissen. Het dorp blijft achter zonder vissers, wat een zekere rust betekent. Maar deze rust wordt verstoord door de komst van raven die eerst bij het strand en de duinen zitten en later ook bezit nemen van de kerktoeren. Tegelijk met de komst van de raven heerst er een konijnenziekte die dood en verderf in de duinen zaait. Ook blijken verschillende mensen een zelfde raadselachtige droom te hebben. En dan is er ook nog een exentrieke man die op het hoge duin woont, in de bijzondere Villa Allegonda. Dit zijn slechts enkele van de vreemde zaken die het dorp in zijn greep houden. De verteller in deze roman is een 'heugling' de laatste afstameling van van een eeuwenoud geslacht van heuglingen, personen die zich bezighouden met de geschiedschrijving van het dorp. Hij legt de gebeurtenissen vast voor iemand die vanwege een verondersteld misdrijf in de gevangenis zit. De heugling steekt de man een hart onder de riem en vertelt hem verhalen over het verleden van het dorp die met het heden verbonden zijn. Haasnoot kreeg in 2000 de Prix des ambassadeurs. 'De heugling' geeft een beeldende tekening van een Hollandse vissers- en badplaats in het begin van de twintigste eeuw..

[Katwijk](#)

HAASNOOT, ROBERT

Waanzee

1999, (2002), 188 p.

De schrijver (1961) heeft het gegeven van de Katwijkse 'gekkenlogger' uit 1915 geromantiseerd: een vissersboot die aan de godsdienstwaan-zin van enkele bemanningsleden ten gronde ging. De hoofdpersoon is een charismatische zeeman, die over bijzondere gaven beschikt. Tijdens een visvangst op de Noordzee verklaart hij contact te hebben met God. Aan de hand van talloze streng gereformeerde interpretaties van bijbelteksten weet hij de bemanning zover te krijgen dat het schip onttakeld wordt en dat de twijfelaars aan boord op beestachtige wijze worden afgeslacht. Hun doel, Jeruzalem, wordt echter niet bereikt en

de wereld blijkt ook niet te vergaan. De zeeman eindigt zijn leven in een krankzinnigengesticht, waar de schrijver hem bezoekt en ook getuige is van een onverklaarbare daad. De gereformeerde sfeer bepaalt het intrigerende verhaal.

[Godsdienstfanatisme](#)

[Vissers](#)

[Katwijk](#)

HAASSE, HELLA S.

Berichten van het Blauwe Huis

1986 (2012), 161 p., GLB

Na lange jaren in het buitenland te hebben geleefd, ver van elkaar, keren twee zusters terug naar het huis van hun jeugd. De confrontatie van hun uiteenlopende temperamenten, de evaluatie van hun zeer verschillende levenslopen, wekken emoties op die ten slotte zelfs hun burens beïnvloeden. Het lot drijft de zusters weer uiteen. De beschrijving van hun verblijf in het oude huis wordt afgewisseld met de weergave van indrukken en reacties van mensen om hen heen. Knap geschreven in een helder en zorgvuldig Nederlands.

HAASSE, HELLA S.

Fenrir

2000, 163 p., GLB, luisterboek

Fenrir is in de Oudnoorse mythologie de benaming van de gevaarlijkste van alle demonen, voorgesteld als een monsterlijke wolf, geketend in het binnenste van de aarde. Een boek met zo'n titel kan alleen maar huiveringwekkend zijn, en dat is het ook. De jonge journalist Matthias Crone is al van jongs af aan gefascineerd door wolven en is bezig met het samenstellen van een encyclopedie over deze dieren. Via een vraaggesprek in de krant komt hij erachter dat de pianiste Edith Waldschade (een veelbetekenende achternaam), die op 25 september een concert geeft, op haar landgoed Breidablick in de Ardennen wolven houdt. Dat doet hem besluiten naar het concert te gaan. De vader van Edith, Erik Waldschade, was germanist en volkskundige en had (beroepsmatig of om een andere reden?) eveneens belangstelling voor wolven. Wanneer Matthias de kans krijgt om met een oude schoolvriend, die de opdracht heeft wolven af te schieten in de Ardennen, een bezoek aan het landgoed te brengen, laat hij zich deze niet ontgaan. Daar doet hij een ontdekking die het een en ander duidelijk maakt, maar tegelijkertijd weer nieuwe raadsels opwerpt. De grande dame van de Nederlandse literatuur is in deze roman goed op dreef en houdt de vaart en de spanning er tot het einde toe in.

[Wolven](#)

HAASSE, HELLA S.

Heren van de thee

1992, 302 p., GLB

In 1873 komt een jonge Nederlandse chemisch technoloog aan in Java, waar zijn ondernemende en vooruitstrevende familie plantages bezit. Hij begint een eigen plantage, Gamboeng, die zijn leven gaat beheersen. Ook nadat hij uit liefde is getrouwd met de levendige, gevoelige Jenny blijft alles in het teken van het afgelegen Gamboeng staan. Pas na haar zelfmoord in 1907 gaat hij begrijpen hoezeer hij haar en anderen te kort heeft gedaan en zichzelf heeft geïsoleerd door zijn onbuigzaamheid. Hella Haasse (1918), vooral bekend door haar historische romans waarin feit en fictie knap zijn verwerkt, groeide op op Java. Zij weet de sfeer van het eiland dan ook uitstekend op te roepen in deze mooie roman. Uitgaande van bestaande correspondentie en documenten, en in de van haar bekende zorgvuldige stijl, beschrijft ze fragmentarisch en uiterst boeiend de ontwikkeling van de hoofdpersonen. Dit boek werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs 1993.

[Nederlands Oost-Indië; 19e eeuw](#)

HAASSE, HELLA S.**Mevrouw Bentinck; Onverenigbaar van karakter& De groten der aarde****1978, 1981, (2014) 615 p.**

Aan de hand van brieven, dagboek aantekeningen en zelfportretten van alle betrokkenen wordt een beeld gegeven van het leven van Charlotte Sophie von Aldenburg (1715 - 1800). In deel 1 is zij gehuwd met Willem Bentinck en heeft zij een verhouding met Albrecht Wolfgang zu Schaumburg-Lippe. In deel 2 - De groten der aarde - leeft Charlotte gescheiden van haar man. Eerst woont ze aan het hof van Frederik de Grote in Berlijn, later omgeeft ze zich met de luister van de Habsburgers. Documentair boek over mensen in de eeuw van de Verlichting.

[Charlotte-Sophie Bentinck-von Aldenburg](#)**HAASSE, HELLA S.****De scharlaken stad****1952, (2009), 408 p., GLB**

Indrukwekkende historische roman die zich afspeelt in Rome ten tijde van de Renaissance. De hoofdfiguur is de bastaard Giovanni Borgia, die gekweld wordt door het feit dat zijn afkomst een raadsel is en die dan ook op zoek gaat naar het geheim daarvan. Hella Haasse heeft hier een schitterende roman geschreven en een uitermate boeiend tijdsbeeld geschilderd. Ze schrijft kleurrijk en meeslepend. Haar typering zijn meesterlijk en ze weet de aandacht tot de allerlaatste pagina vast te houden. Een belangrijk, waardevol boek

[Italië; 17e eeuw](#)**HAASSE, HELLA S.****Sleutelooi****2002, 196 p., GLB, luisterboek**

De bejaarde kunsthistorica Herma Warner wordt door een journalist gevraagd om informatie over Mila Wychinska, die als mensenrechten-activiste actief zou zijn geweest in Zuidoost-Azië. Herma Warner herinnert zich deze vrouw heel goed, namelijk als Dee Mijers, haar hartsvriendin uit haar jeugd in het vooroorlogse Indië en telg uit een rijke Indo-Europese familie. Omdat Herma's schriftelijke herinneringen zich in een oude kofferkist bevinden waarvan zij de sleutel kwijt is, kan zij de journalist slechts op basis van haar geheugen informeren. Daarbij ontwikkelt zich het verhaal van haar jeugd in het oude Indië samen met dat van Dee. Langzaam maar zeker wordt dan ook een aantal geheimen onthuld. Het verhaal speelt zich af in een tijd en een decor dat voorgoed passé is, maar waarvan de restanten nog steeds velen bezighouden. In een geur van nostalgie en onherroepelijkheid beschreven, die meestal boeit, maar toch ook wel eens een gat laat vallen.

[Nederlands Oost-Indië](#)[Vriendschap](#)**HAASSE, HELLA S.****De verborgen bron****1950 (2012), 133 p., GLB**

Bij een bezoek aan het sinds jaren onbewoonde, aan zijn vrouw toebehorende landgoed doet een man ontdekkingen over zijn schoonmoeder (die hij nooit heeft gekend). Aanvankelijk lijkt zij hem een romantische, gevoelige vrouw met eigenschappen die hij in zijn eigen vrouw steeds heeft gemist. Maar bij het lezen in de nagelaten papieren wordt het hem duidelijk dat zijn schoonmoeder egocentrisch en liefdeloos was en verantwoordelijk voor de trieste jeugdjaren van zijn vrouw. Hij krijgt nu een heel ander beeld van zijn huwelijk. Een gevoelige roman met veel sfeer- en natuurbeschrijvingen.

[Moeder-dochter relatie](#)[Huwelijksproblematiek](#)[Zelfdoding](#)**HADDON, MARK****Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht****Engels, 2003, 286 p., luisterboek**

Christopher is 15 en heeft het syndroom van Asperger, een vorm van autisme. Hij weet veel van wiskunde, maar heeft moeite met emoties en onoverzichtelijke situaties. Christopher is nog nooit verder geweest dan het einde van de straat. Maar wanneer blijkt dat de hond van de buurvrouw is vermoord, gaat hij op onderzoek uit. Hij begint een indrukwekkende reis die zijn veilige bestaan volledig overhoop gooit. Mark Haddon is illustrator en kinderboekenschrijver. Voor 'Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht' kreeg hij in 2003 de Whitbread Book of the Year Award en in 2004 een Zilveren Zoen, één van de belangrijkste Nederlandse prijzen voor jeugdliteratuur.

[Autisme](#)**NIUW****HARMENS, ERIK JAN****Hallo muur****2015, 229 p.**

In korte monologen gericht tot de muur tegenover hem kijkt de hoofdpersoon in dit boek terug op zijn jeugd in een gebroken gezin en zijn latere leven dat lange tijd beheerst is geweest door zijn alcoholverslaving, met een burn-out en echtscheiding tot gevolg. Anderhalf jaar nadat hij met drinken is gestopt, vertelt hij zijn verhaal. Fanatiek hardlopen is zijn nieuwe verslaving geworden, eenzaamheid, het verlangen naar een geliefde vormt nog wel een probleem. Maar inmiddels kan hij zeggen: 'Het gaat goed met me.' Een rauw, openhartig, triest en soms komisch verslag van een leven dat beheerst wordt door een verslaving. Nadrukkelijk als autobiografische geschiedenis gepresenteerd, maar door stijl, vorm en overgangen in de tijd meer dan het zoveelste ervaringsverslag. Harmens (1970) publiceerde eerder diverse dichtbundels en romans en was in 2002 Nederlands kampioen 'poetry slam'..

[Alcoholisme](#)**HALLDÓR, LAXNESS****Aan de voet van de gletsjer****IJslands, 2004, 222 p., luisterboek**

De bisschop van IJsland stuurt een jonge, naïeve theologiestudent naar een afgelegen parochie aan de voet van de Snæfellsjökull omdat de plaatselijke dominee zich nogal excentriek gedraagt. Hij zou de doden niet meer begraven, geen diensten meer houden maar zich vooral bezighouden met smidswerk, al twintig jaar zijn domineesbezoldiging niet hebben geïnd en er een vreemd huwelijk op na houden. Bovendien is er pal voor de kerk een vreemd bouwspel neergezet. De theologiestudent gaat gewapend met een bandrecorder naar het afgelegen gehucht waar zowel zijn onderzoek als de gesprekken met de dominee en de plaatselijke bevolking heel anders lopen dan hij verwacht had. Een bijzonder origineel, geestig, filosofisch en sprookjesachtig verhaal. Het werk van Laxness (1902-1998) valt niet te vergelijken, hij heeft een unieke, lichtvoetige, bedrieglijk eenvoudige stijl waarmee hij zijn verhalen over de IJslandse gemeenschap tot tijdloze wereldliteratuur heeft weten te maken. Hij kreeg in 1955 de Nobelprijs voor Literatuur en liet een groot oeuvre achter.

HART, MAARTEN 't**Dienstreizen van een thuisblijver****2011, 319 p.**

Dit boek is een zeer lichtvoetige Maarten 't Hart. Uit deze autobiografische impressies blijkt hij een thuisblijver die zich onttrekt aan de hem opgelegde dienstreizen ('Lesereisen'), de uitgeversacties ter promotie van zijn boeken in binnen- en buitenland. Ook herinneringen aan zijn jeugd spelen een rol. Zijn enige troost is 'echte muziek', dat wil zeggen: geen popmuziek, maar klassieke muziek. Daarover vertelt hij met enthousiasme en met grote kennis van zaken. Zijn muziekvoorkeuren

lopen als een rode draad door deze bundel en zijn de lezenswaardigste passages. De toon van deze bundel is humoristischer dan die in zijn romans. Hij drijft de spot met andere schrijvers. Soms op het venijnige af. Ook zelfspot ontbreekt niet. Hij staat ambivalent tegenover zijn geboorteplaats Maassluis: hij wordt daar met een wereld geconfronteerd die radicaal verdwenen is. Geen diepgravende bundel, maar wel een met veel informatie over muziek en op veel plaatsen zeer hilarisch. Dit boek past terecht in de prestigieuze Privé-domein reeks.

Maarten 't Hart

HART, MAARTEN 't

Het psalmenoproer

2006, 288 p., GLB, luisterboek

Het Psalmenoproer' speelt zich af in Maassluis tijdens de 18e - en begin 19e eeuw en beschrijft het leven van reder Roemer Stroombreker. De titel van de roman verwijst naar de onlusten van 1775 en 1776 die ontstonden na een voorstel om de psalmen op een andere, iets snellere wijze te zingen. In 1776 wordt deze wijze ook als proef ingevoerd in de grote kerk van Maassluis. Voor het gewone volk, dat er de voorgaande jaren materieel sterk op achteruit is gegaan door de teruglopende visvangst, is dit de aanleiding op tegen het gezag in opstand te komen. Uiteindelijk wordt het een klassenstrijd tussen de 'verpauperde luyden' en de voorname meesters. Roemer behoort tot de laatsten en hoewel het hem allemaal niet zoveel kan schelen, raakt hij tot over zijn oren bij alles betrokken. 't Hart debuteerde in 1971 met 'Stenen voor een ransuil'. Zijn doorbraak kwam in 1978 met de roman 'Een vlucht regenwulpen', welke in 1981 werd verfilmd. Voor 'Het vrome volk' kreeg hij in 1978 de Multatuliprijs. In 2006 werd 'Het woeden der gehele wereld' verfilmd.

Maassluis; 19e eeuw

Psalmberijmingen

Maassluis; 18e eeuw

NIEUW

HART, MAARTEN 't

Magdalena

2015, 224 p., luisterboek

De moeder (gestorven in 2012) van Maarten 't Hart (1944) groeide op in Maasland in een streng gereformeerd gezin, trouwde met de streng gereformeerde grafdelver 't Hart en hertrouwde met haar jeugdliefde. Het strenge geloof (alles is zondig), haar wantrouwen, haar angsten, haar jaloezie, koppigheid, haar afkeer van veranderingen ('geen denken aan', was haar adagium) bepaalden haar levensgang. Ze werd beheerst door de vermeende ontrouw van haar echtgenoten. Ondanks haar kuren had Maarten 't Hart een sterke band met haar. In gesprekken bespreekt hij met haar geloofszaken en (de eigenaardigheden van) haar gezins- en familieleden, die soms een komisch effect hebben. Hij stelt zijn redelijkheid (en ongeloof) tegenover de godsdienstwaan en paranoia voor van alles en nog wat van zijn moeder. 't Hart geeft in een gevarieerde stijl in brieven, dialogen, jeugdherinneringen een intrigerend en respectvol beeld van zijn moeder. Hij tekent genadeloos het streng christelijke milieu waaruit de hij stamt en is in deze roman de boeiende chroniqueur van deze voorbijze wereld.

Moeder-zoon relatie

Geloofsproblematiek

HART, MAARTEN 't

Verlovingstijd

2009, 303 p., GLB, luisterboek

Deze roman (zijn zeventiende) heeft dezelfde thema's en kenmerken als het werk waarmee 't Hart (1944) eind jaren '70, begin jaren '80 bekend werd. De naamloze ik (de verteller) groeit op in een orthodox gereformeerd gezin in Maassluis, gaat in Vlaardingen naar de H.B.S. en studeert biologie in Leiden. 't Harts enigszins sullige alter ego is

liefhebber van klassieke muziek, keert zich af van het geloof van zijn ouders, is werkzaam aan de universiteit. Op de bewaarschool sluit hij vriendschap voor het leven met Jouri. Een knappe jongen die ieder meisje op wie de ik-figuur verliefd wordt van hem afpikt. Een typische 't Hart dus. De liefhebber zal blij zijn dat hij zijn oude stiel weer heeft opgepakt, maar de kritische lezer zal zich storen aan de rammelende stijl en het oubollige woordgebruik. Uit interviews blijkt dat 't Hart om zichzelf een plezier te doen een vrolijke humoristische roman heeft willen schrijven. "Ik moet zelf erg om mezelf lachen". Dat mag zo zijn, maar in deze roman doet hij leuk en is hij het helaas maar zelden

Maassluis

Vriendschap

HART, MAARTEN 't

Het woeden der gehele wereld

1993, (2008), 282 p., DVD, GLB

De jeugdijaren van Alexander Goudveijl worden vooral bepaald door zijn vergaande belangstelling voor muziek, religie en liefde, gegevens die bij de auteur vaak een overheersende rol spelen. Ook is er weer een ouderpaar dat, zoals in vorige verhalen, een overdreven religieuze bekrompenheid vertoont, die niet bepaald met waardering wordt beschreven. Het oorlogsverleden van deze ouders draagt ook niet bij tot enthousiasme over hen. De achtergrond van het verhaal blijkt te worden gevormd door de mislukte vluchtpoging in de meidagen 1940 van een aantal mensen met een logger naar Engeland. Deze mensen spelen steeds een rol als de moord op een politieagent ter sprake komt - een moord die teruggaat op een authentiek voorval in Maassluis- maar geen oplossing vindt. Fans van de auteur zullen dit boek zeker waarderen, andere lezers zullen zich afvragen of zij niet erg veel uit vorige romans bekende gegevens tegenkomen. Bekroond met de Gouden Strop 1994.

Muziek

Maassluis

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

Asbestemming

2012, 309 p., GLB

Vader/zoon-verhouding, geschetst door de zoon na het overlijden van de vader. 'Woede, gelatenheid, afkeer, compassie, verongelijkheid, verdriet, nogmaals woede, zelfmedelijden, afgrijzen, droefheid, haat, sympathie, berusting.... alles in bonte en zwartwitte afwisseling. Stemmingen, over elkaar heen struikelend, parend, bekechtend, elkaar afstotend en vernietigend en opvretend'; de beeldende en uitstert precieze beschrijvingen maken de wisselende stemmingen tijdens zo'n rouwproces navoelbaar.

Vader-zoon relatie

Rouwproces

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

De helleveeg

2013, 243 p.

Kort na de uitreiking van de P.C. Hooftprijs 2013 verscheen 'De helleveeg'. De roman is het vijfde deel van de cyclus 'De tandeloze tijd', maar ook los te lezen. De observerende ik, als kind vanuit de periferie opererend, is de reeds bekende Albert Egberts. De helleveeg uit de titel is tante Tiny, een vrouw die na misdaden haar aangedaan door wrok en wraak wordt gestuurd. Verongelijkt slaagt deze door smetvrees bezochte vrouw (de gele stofdoek is haar banier) erin familiebijeenkomsten te derangeren met vileine onthullingen. Het is een serpent, maar tegelijk gaat er erotische aantrekkingskracht van haar uit. Dat zal culmineren. Het echec van tante Tiny is haar kinderloosheid. Het is weer knap wat Van der Heijden met deze familiegeschiedenis doet. Meanderend door de tijd, met leidmotieven als houvast, vanuit aanvankelijk schuldeloos perspectief, de verhaalde gegevens zorgvuldig doserend, schrijft hij

messcherp naar een deconfiture toe. Wat geweest is, gaat niet voorbij. Zeker niet voor de helleveeg, die ondanks haar betiteling mededogen oproept. Normale druk.

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

Het schervengericht

2007, 1051 p., luisterboek

In het nieuwe deel van de romancyclus *Homo Duplex*, een transatlantische tragedie, wordt een beroemd filmregisseur, op beschuldiging van verkrachting van een minderjarige, eind 1977 opgesloten in een gevangenis in Californië. Samen met een (omzwachtelde) medegevangene werpt hij zich op als schoonmaker. Onder toezicht van cipiers -o.a. de hier opnieuw optredende, nogal machteloze God Apollo, die zijn naam verkocht heeft (zie *De Movo Tapes*), vanuit wie het verhaal gedeeltelijk verteld wordt - voeren de gevangenen gesprekken, steeds meer tot dubbelganger wordend. De medegevangene blijkt de sekteleider te zijn die de hoogzwangere vrouw van de regisseur, een filmactrice, in 1969 heeft laten vermoorden om een rassenoorlog te ontketen. Dit verhaal borduurt voort op de Charles Manson, Roman Polanski, Sharon Tate-tragedie. Dit scenisch vertelde verhaal, wisselend van perspectief, met allerlei verwijzingen naar de Griekse Oudheid, naar moderne boeken en naar andere delen van *Homo Duplex*, met de dialoog als voortstuwende spanningopbouw, is ondanks de uitgestrektheid meeslepend. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 2007.

Roma Polanski

Charles Manson

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

Tonio

2011, 632 p.

'Vanaf nu tot aan het einde van mijn dagen zal Tonio's dood er nooit eens even niet zijn.' De auteur verloor een jaar geleden, op Eerste Pinksterdag 2010, zijn 21-jarige zoon Tonio bij een verkeersongeluk. In deze roman doet de auteur het enige wat hij nog kan, zien te overleven en schrijven over de dood van zijn zoon en wat het teweeg heeft gebracht: verdriet, gemis, pijn, woede, angst, schuldgevoelens, machteloosheid en radeloosheid. Hij probeert het onmogelijke: het te begrijpen en dragelijk te maken. Herinneringen aan Tonio en het leven van de auteur en zijn vrouw met hun zoon worden afgewisseld met de gebeurtenissen rond en na Tonio's dood en de gevoelens en reacties van de schrijver en diens vrouw. Het naakte, rauwe, onbeschrijflijke verdriet spreekt uit ieder woord. Indrukwekkende, overweldigende roman over een van de ergste dingen die een mens kan overkomen: de dood van een kind. Van der Heijden schreef de romancyclus 'De tandeloze tijd' en is bezig met de cyclus 'Homo duplex'. Hij schreef eerder de requiemromans 'Uitdorsten', 'Asbestemming' en 'De sandwich' ter nagedachtenis aan zijn ouders, jeugdvriend en jeugdliefde. Op de voorkant het zelfportret van Tonio als Oscar Wilde uit de tijd dat hij aan de Amsterdamse Fotoacademie studeerde. NS Publieksprijs 2012

Rouwproces

HEIJMANS, TOINE

Op zee

2011, 191 p.

In dit tweede boek van Volkskrant journalist Toine Heijmans (1969) keert een man, een Einzelgänger, zijn kantoor de rug toe en zoekt het avontuur gedurende drie maanden, op zijn zeilboot, op zee. De laatste etappe, vanaf Denemarken naar Nederland, zal hij begeleid worden door zijn 7-jarige dochter. Het moet een glorieuze intocht worden in Harlingen, maar dat gaat anders dan verwacht. In korte zinnen, het verhaalheden beschreven in de presens, wordt de microkosmos op een zeilschip belicht. Het onbetrouwbare ik-perspectief voert de lezer mee in de hallucinaire gedachtespinsels van de hoofdpersoon. Twintig bladzijden voor het einde is er een perspectiefwisseling naar de vrouw

van de hoofdpersoon (Hagar; het schip heet intussen Ismaël; er zijn Bijbelse referenties, maar ook Moby Dick, Slauerhoff en Paul Biegel zijn niet ver). De dingen zijn niet zoals zij lijken; de lijfelijk aan de lezer overgedragen angst wordt, tot opluchting, getemperd. De illustraties in deze strak gecomponeerde, meeslepende roman zijn van Jenna Arts.

Zeilsport

HEIJMANS, TOINE

Pristina

2014, 347 p.

Na het ook in Frankrijk zo succesvolle debuut 'Op zee' (2011, bekroond met de Prix Médicis) verschijnt hier de tweede, ambitieuze, roman van de Volkskrantcolumnist (1969). In deze nieuwe roman staat de ritselfende, zelfgenoegzame repatriëringsambtenaar Albert Drilling (die voor de reputatie van zijn minister schrijvende asielzoekergevallen heimelijk de grens over masseert) tegenover de innemende Irin Past, een vernederlandste Kosovaars-Servische. Zij verblijft op een klein Waddeneiland. Het eiland en zijn bewoners sluiten zich om haar heen. De rigoureuze ambtenaar infiltrereert in de gemeenschap; hij is op het Waddeneiland, maar hij doet ook voorbereidend werk in Egypte en in Kosovo. De ambtenaar lijkt in zijn missie te slagen. Het individuele leed van een asielzoekster tegenover de rigiditeit van de ambtenarij (mens tegenover dossier) krijgt gestalte. De karakteruitdieping en de structurering is wel eens schematisch. Dat schematische opent intussen wel de weg naar haast surrealistische (Kafkaëske) vergezichten. Een mooie roman die tot nadenken en verontwaardiging over het lot van individuen stemt

Asielzoekers

HEIJMERIKX, ELLEN

Blinde wereld

2009, 221 p.

De wereld is blind volgens de Noorse Broeders (ook bekend als de Christelijke Gemeente), de streng religieuze groepering waartoe de familie van het meisje Kieke, de hoofdpersoon van het boek, behoort. Alleen de Noorse Broeders hebben het ware geloof en kunnen Jezus, volmaaktheid evenaren, mits ze volgens de letter van de bijbel en offervaardig hun levensweg volgen. Daar hoort dus bij: wie zijn kinderen liefheeft, tuchtigt hen; de vrouw is uit een rib van Adam ontstaan, dus onderdanig aan de man en de leidende broeders hebben het licht gezien en daardoor het inzicht. Wat een dergelijke levenshouding met kinderen doet, laat de schrijfster indringend zien in deze debuutroman. Het verhaal van Kieke is gebaseerd op de eigen ervaringen van de schrijfster. Toch is het allerminst een slachtofferverhaal. In de ik-vorm geschreven, springt het beurtelings van het verhaalheden (jaren '80) waarin Kieke begin twintig is, naar haar kinder- en meisjesjaren waarin ze steeds meer gaat twifelen aan de goedheid van God. Beeldend beschreven vanuit een fantasierijk kind dat zich steeds minder wil laten dwarsbomen. Winnaar Academica Debutantenprijs 2010

Geloofsproblematiek

Sekten

HELMAN, ALBERT

De stille plantage

1931, (2009), 245 p., GLB

Een echte klassieker uit de twintigste-eeuwse Nederlandstalige literatuur. Een Franse Hugenotenfamilie wil in Suriname een nieuw leven beginnen. Vol idealisme starten Raoul, zijn vrouw en beide zusters een plantage waar de humaniteit het moet winnen van onrecht en rassenongelijkheid. Maar hun onderneming loopt fataal af.

Suriname; 17e eeuw

Slavernij

HEMMERECHTS, KRISTIEN

Gitte

2011, 315 p.

Roman van de bekende Vlaamse auteur Hemmerechts [1955]. Woud, Gitte en Onno wonen met hun ouders bij het boswachtershuis van hun overgrootvader Lionel, op de grens tussen België en Frankrijk. Lionel werd 60 jaar geleden vermoord in zijn eigen bos. Het gezin leeft afgezonderd en de kinderen trekken intensief met elkaar op. Hun idylle wordt doorbroken door twee gebeurtenissen: de uitnodiging van de bekende dichter Meerseman, de ex van hun moeder, en de obsessie van Woud voor opa Lionel. Het verleden dringt zich steeds sterker op. Moeder vervalt in boosheid op haar ex en Woud raakt in een psychose omdat hij denkt Lionel te zijn. Het gezin valt uit elkaar en Gitte gaat op zoek naar de waarheid over beide zaken die, blijkt later, nauw met elkaar verweven zijn. Als studente ontmoet ze de zoon van de dichter, Paul Meerseman, en wordt verliefd op hem. Mooi geconstrueerde roman voor een groot publiek

[Psychosen](#)

HERMANS, WILLEM FREDERIK

Au pair

1989, (2000) 416 p., GLB

De negentienjarige Pauline besluit na de middelbare school kunst-geschiedenis in Parijs te gaan studeren. Om in haar onderdak en onderhoud te kunnen voorzien wordt ze au pair. Op haar eerste adres wordt ze bijna verkracht door huurders van haar gastgezin. Door een wonderlijk toeval komt ze in huis bij een oude generaal die zich zelden laat zien, maar haar met geschenken overlaadt. Pauline raakt in een familiedrama verwickeld en grijpt de mogelijkheid aan iets terug te doen voor alles wat haar zo in de schoot komt vallen. Ze moet een koffer met geld illegaal de grens over smokkelen. De hele geschiedenis loopt uit op een typisch Hermansiaanse desillusie. 'Au pair' is in de eerste plaats een amusante roman en in vergelijking met Hermans' overige publicaties in zijn laatste jaren zonder meer een hoogtepunt.

[Au pair](#)

[Parijs](#)

HERMANS, WILLEM FREDERIK

Nooit meer slapen

1966, (2009), 265 p., GLB, luisterboek

Klassieke roman, die wel als Hermans' beste werk geldt. De geologie-student Alfred gaat voor 'veldonderzoek' naar Noorwegen. De foto's van een onherbergzaam gebied blijken zoek te zijn of te worden achtergehouden. Samen met drie Noren gaat hij toch op expeditie. Tijdens de tocht wordt hij geplaagd door zwermen muggen. Bovendien kan hij door de nooit ondergaande zon niet slapen. Halverwege de reis ontdekt hij dat een reisgenoot de door hem gezochte foto's bij zich draagt. De tocht verloopt dramatisch: een van de jongens verongelukt. Het doet Alfred denken aan zijn vader, die ook tijdens een expeditie het leven liet. Zijn motivatie om de verschrikkingen van een expeditie te weerstaan is het overtreffen van zijn vader. Tevergeefs, want hij komt zonder wetenschappelijk resultaat terug.

[Wetenschappers](#)

[Reizen](#)

[Noorwegen](#)

HERMSEN, JOKE J.

Blindgangers

2012, 370 p.

Schrijfster en filosofe Joke Hermesen (1961) publiceerde romans en essays waaronder het succesvolle 'Stil de tijd' (2009). In 'Blindgangers' beschrijft ze een intellectueel-artistische vriendengroep uit de generatie van de jaren zestig die bijeenkomt voor een weekendje Drenthe. Via uitgebreide portretten bereidt Hermesen de confrontaties voor die gaan

volgen en waarin thema's als liefde, vriendschap, relaties, succes, carrière, illusies en modern leven aan de orde komen. Dit boek is een hoge gooi naar de combinatie van een ideeënroman, een psychologische roman, een analyse van de tijdgeest en een filosofisch vertoog. Die slaagt voor een groot deel. Het boek is spannend, de verrassing ontknopen en een grote bron van herkenning. Jammer is dat Hermesen soms niet de juiste toon vindt voor de taal van haar personages, dat de ideeën iets te vaak ook worden uitgelegd en dat de auteurshand in alle personages zichtbaar blijft. Dit neemt niet weg dat humor, satire en bittere ernst het boek tot een boeiend en veelkleurig geheel maken

[Vriendschap](#)

HERTMANS, STEFAN

Oorlog en terpentijn

2013, 333 p.

Aan de hand van hem nagelaten memoires van zijn grootvader Urbain reconstrueert de Vlaamse schrijver (1951) in beeldrijke taal het leven van zijn grootvader die rond 1900 in armoede opgroeide in Gent. Hertmans verbindt op indrukwekkende wijze vroege jeugdervaringen van zijn grootvader met de latere, toen Urbain als jong soldaat hachelijke dagen en nachten in de loopgraven overleefde. Zo worden de gruwelen van de Eerste Wereldoorlog aangekondigd met de beschrijving van een argeloze Urbain, die terecht komt in een oude gelatinefabriek, waar dierenkoppen worden gekookt. 'Een zwarte stierenkop rolde tot tegen een tafelpoot. Meteen kropen de witte maden ertegenaan als een onstuitbaar leger dat uit een andere wereld naar hier was gestuurd om alles te bedekken en zich loos te vreten (...)'. Ook beschrijft Hertmans de transformatie van tijdgeest en stadslandschap, waarbij de schone natuur in vreedstijd niets verraadt van het bloed en lijden dat de vruchtbare aarde opslokte. Tegelijkertijd definieert de kleinzoon de afstand en de verwantschap met zijn grootvader. Winnaar Libris Literatuurprijs 2014

[België; Wereldoorlog I](#)

[Oorlogservaringen](#)

NIEUW

HIRAIDE, TAKASHI

De kat

Japans, 2001, (2015)

Op het eerste zicht lijkt 'De kat' geen ambitieuze roman met zijn eenvoudige uitgangspunt van hoe een zwervkat in het leven van een kinderloos koppel komt. Schijn bedriegt echter, want het boek geeft een inkijk in het leven van een bescheiden paar dat bewust ingaat tegen de hectiek van het Japanse kantoorleven. Door voorzichtige uitstapjes naar Machiavelli's filosofie van het noodlot, of door expliciet aandacht te besteden aan de Japanse vastgoedbubbel van eind jaren '80, reikt de auteur de lezer tips aan hoe zijn werk geïnterpreteerd kan worden. Overpeinzingen over de natuur, kleine anekdotes en de steeds weerkerende symboliek (de wildgroei in de verwaarloosde tuin, de verkommering van de hoofdwooning) duiden in de richting van een groot thema. Zekerheden bestaan immers niet en omgevingsfactoren veranderen voortdurend, hoezeer de mens zich daartegen ook verzet. Zelfs over het banale dagelijkse leven van een huisdier blijkt men uiteindelijk bitter weinig te weten. De kracht van 'De kat' ligt dan ook in de eenvoudige manier waarop het zijn publiek filosofische vragen meegeeft..

[Katten](#)

HODGKINSON, AMANDA

Britannia Road 22

Engels, 2011, 374 p., GLB, luisterboek

Omdat de Pool Janusz sinds 1940 in de Britse luchtmacht zit, kan hij na de Tweede Wereldoorlog Brits staatsburger worden en met zijn hervonden vrouw Silvana en hun zoontje Aurek (7) een nieuwe start maken in een cottage op Britannia Road 22 in Ipswich. Maar al gauw

blijkt dat ze alle drie in de zes jaar dat ze elkaar niet zagen, zoveel belastends hebben meegemaakt, dat het heel moeilijk is om samen een nieuw bestaan op te bouwen. Janusz worstelt met zijn gevoelens voor de Franse Helene, zijn vrouw en zoon hebben in een Pools bos wel erg veel meegemaakt. Als de vader van een schoolvriendje van Aurek verliefd wordt op Silvana lijkt dat het einde van hun huwelijk te betekenen. Debuutroman van de Engelse literatuurwetenschapster die in Zuid-Frankrijk woont. Het is een prachtige roman die heel indringend beschrijft hoe groot de invloed van traumatische ervaringen is op de verdere loop van ons leven, en erg goed de innerlijke strijd van de hoofdpersonen uitwerkt. Met info/vragen voor leesclubs. Prettig leesbare vertaling

Polen; Wereldoorlog II
Oorlogservaringen

HØEG, PETER

Smilla's gevoel voor sneeuw

Deens, 1992, (2011) P 428 p., GLB

Smilla Jaspersen is de dochter van een Groenlandse zeehonden-vangster en een rijke Deense arts. Een jonge vrouw, opgegroeid in twee culturen. Smilla kent de eigenschappen van sneeuw en ijs als geen ander. Wanneer haar buurjongetje Esajas dood in de sneeuw aan de voet van een steiger wordt gevonden, ziet zij dat de voetsporen op het dak niet kloppen met de verklaring dat hij tijdens zijn spel gevallen zou zijn. In het decor van Kopenhaagse straten en een Groenlandse gletsjer ontrafelt Smilla haarfijn de omstandigheden die leiden tot Esaja's dood, te beginnen met Esaja's vader die stierf tijdens een expeditie naar Groenland. Brutaal en eigenzinnig baant zij zich een weg door een kluwen van wetenschappers en ambtenaren, die met of zonder goede bedoelingen een rol in het gecompliceerde complot spelen. Kristalheldere sneeuwanalyses en onzuivere motieven voor wetenschappelijk onderzoek geven als basisingrediënten een speciale - aangename - smaak aan deze literaire thriller.

Sneeuw
Groenland

NIEUW

HOES, ISA DE

Toen ik je zag

2013, (2015), 287 p., luisterboek

Isa Hoes (1967) en Antonie Kamerling (1966) leren elkaar in 1990 kennen tijdens audities voor de soapserie 'Goede Tijden Slechte Tijden'. Ze worden verliefd op elkaar, gaan samenwonen en trouwen. Het stel krijgt twee kinderen: Vlinder en Merlijn. Isa en Antonie spelen beiden in verschillende televisieseries, speelfilms, toneelstukken en musicals. Voor de buitenwereld zijn ze een geslaagd en stralend paar, maar Antonie kampt steeds vaker met depressies, terwijl Isa het gezin bij elkaar probeert te houden. Antonie's depressies worden zo erg dat hij op 6 oktober 2010 een einde aan zijn leven maakt. In dit boek vertelt Isa over het leven met haar grote liefde Antonie, vanaf het moment dat ze elkaar leren kennen tot de periode na zijn dood. Een indrukwekkend en aangrijpend relaas over het leven met een partner die manisch-depressief is.

Antonie Kamerling
Depressiviteit; Verhalen
Zelfdoding; Verhalen

HOFFMAN, ALICE

De duivenhoudsters

Amerikaans, 2011, 508 p.

Vier vrouwen van verschillende leeftijden en achtergronden vertellen in elkaar chronologisch opvolgende lange hoofdstukken over hun leven voor en tijdens hun verblijf in Masada, een onneembaar lijkend fort hoog in de bergen van Judea. De gebeurtenissen vinden hun hoog-

tepunt in de vroege jaren 70 na Christus, als de Romeinen het land letterlijk in vuur en vlam zetten en iedere jood op hun pad ombrengen. Omdat de Romeinen het niet kunnen verkroppen dat er vrije joden in een rotskasteel zitten, net als de Katharen 1200 jaar later in Montségur, zetten zij alle middelen in om hen te vernietigen. En ook toen was het einde gruwelijk. De vier vrouwen brengen hun dagen door als houdsters van de duiven waarvan de mest dient om de schrale aarde vruchtbaar te maken. Zij verhalen over hun leven, hun liefdes en vooral over hun tegenslagen. De Amerikaanse schrijfster (1952) weet heel goed de sfeer uit die tijd over te brengen waarin (bij)geloof en angst voor onbekende zaken naar hedendaagse begrippen een knellend harnas vormen. Een indringend verhaal dat je geboeid uitleest. Met onder andere een verklarende woordenlijst, een interview met de auteur, vragen voor een leesclub en een lijst van personages.

Joods milieu
Romeinse Rijk; 1e eeuw

HOLLANDER, LOES DEN

Vluchtgedrag

2010, 351 p., luisterboek

Lotte Vondel, ik-figuur, vormt samen met haar man Jan het succesvolle schrijverskoppel Jalot en lijkt haar leven aardig op orde te hebben. Maar vanaf het moment dat Jan haar verlaat voor een ander loopt alles mis. Ze blijkt zwanger zonder dat ze zich herinnert met iemand gevreeën te hebben. Ook worden mensen uit haar naaste omgeving vermoord of mishandeld. Als ze er uiteindelijk achter komt wie haar dit aandoet, durft ze zich niet te verzetten omdat ze zelf een geheim met zich meedraagt. Deze ingrediënten leveren een pageturner op die steeds weer een andere onvoorspelbare wending krijgt en daardoor blijft boeien vanaf het intrigerende begin tot aan de verrassende ontknopning. Doordat de schrijfster de onvoltooid tegenwoordige tijd hanteert, wordt de lezer meegezogen in de gevaarlijke vicieuze cirkel waarin Lotte verkeert. Het tiende boek van deze auteur die pas sinds 2001 publiceert en inmiddels een groot lezerspubliek aan zich heeft weten te binden. Ook nu is ze er weer in geslaagd een meeslepende vrouwenthriller te schrijven.

HOLLINGHURST, ALAN

Kind van een vreemde

Engels, 2011, 493 p.

Alan Hollinghurst (1954), schrijver, wetenschapper en journalist, maakte naam met onder meer "De zwembadbibliotheek". Homoseksualiteit is in zijn werk een terugkerend motief. In "Kind van een vreemde" volgen we het leven van een jong meisje tot oude vrouw. Een in de Eerste Wereldoorlog gesneuvelde dichter, vriend van haar broer, schreef een gedicht voor het jonge meisje. De overschatte dichter krijgt een cultstatus, maar zijn familie en de hare zijn voorgoed met elkaar verbonden. Via 5 hoofdstukken (en locaties) volgen we haar leven en krijgen we een zedenschets van Engeland in de 20ste eeuw voorgeschoteld: het verval van de aristocratie, de rol van het geheugen, liefde en hartstocht (homo en hetero). Via een (soms te) groot aantal personages, intriges en ontwikkelingen komt het tot ons, zinderend van spanning en ingehouden erotiek, met veel humor, stilistisch en compositorisch bijzonder knap (ondanks sommige redactionele slordigheden). Vijfhonderd pagina's familie- en maatschappijgeschiedenis in een moderne historische roman voor lezers met een stevige spanningsboog. Bekroond met de Man Booker Prize.

Dichters
Groot- Brittanië

HOOGERVORST, INGRID

Woede

2003, 229 p.

Met een opmerkelijk gevoel voor detail en vol vaart vertelt de auteur het verhaal van een door de Tweede Wereldoorlog gedomineerde jeugd, waarin woede de boventoon voert. Een Amsterdamse buurt, met blokken van elk veertien trappenhuizen en op iedere trap acht gezinnen, vormt het toneel van een roerige huishouding, waarin meningsverschillen en ruzies luidkeels worden uitgevochten.

Trauma's

Woede

HOOIJER, D.

Sleur is een roofdier

2007, 172 p.

De verhalen in deze derde bundel van de Nederlandse schrijfster D. Hooijer (1939) geven zich niet zomaar prijs. Het zijn miniaturen, die zich loswoelen van de herkenbare werkelijkheid en met dikwijls onverwachte wendingen. Een epische voortgang is het niet zo zeer waar het in deze verhalen om draait. In geconcentreerde zinnen, schijnbaar naïef, maar met meedogenloze effecten worden portretten van weinig alledaagse verhaalpersonages getekend. Personages onalledaags in hun handelingen, het normaal toelaatbare tartend, het niets benaderend. Hier en daar is er een terloopse moord. Laconiek vertelt Hooijer over de ontoereikendheid van menselijke verhoudingen, over de onvolkomenheid van de seksualiteit, de sleur van het bestaan en over onvervulde verlangens. Onmiskenbaar hebben deze verhalen kwaliteit; de originaliteit ervan maakt echter dat ze zich niet altijd vlot laten lezen. Winnaar Libris Literatuurprijs 2008

HORN, SHIFRA

Tamara loopt op het water

Hebreeuws, 2002, 295 p., GLB

Roman, spelend in Jaffa (Israël) in de periode begin 20ste eeuw tot 1947. Het is een bruisende stad, waarin de joden, moslims en christenen naast elkaar en door elkaar leven tot het gaat gisten en slachtpartijen en plunderingen plaatsvinden. Bij de geboorte van het joodse meisje Tamar sterft haar moeder en zij wordt opgevoed door haar grootmoeder Simcha, die na een pogrom als wees vanuit Rusland naar Israël is gebracht en daar meteen is uitgehuwelijkt aan een weesjongen. Haar harde leven is vol gruwelijke geheimen, die Tamar - de ik-figuur - stuk voor stuk ontrafelt om daarna bepaalde parallellen in hun levens te ontdekken. Zeer indringend geschreven met prachtige persoonsbeschrijvingen (het worden allemaal mensen van vlees en bloed (de beide grootmoeders, de tragische vader, de buurtgenoten), vol levenslust en menselijke driften. Geeft ook een tijdsbeeld van een land onder Engels beheer, waar grote groepen pelgrims komen en immigranten van over de hele wereld. Schrijfster woont in Jeruzalem, studeerde bijbelkunde, archeologie en communicatiewetenschap.

Joods milieu

Palestina

HOSSEINI, KHALED

Duizend schitterende zonnen

Amerikaans, 2007, 400 p., GLB, luisterboek

Afghanistan, bekend van de bestseller 'De vliegeraar' staat opnieuw centraal in deze indrukwekkende roman. Mariam, een bastaarddochter van een rijke man in Herat, wordt op 15-jarige leeftijd uitgehuwelijkt aan een dertig jaar oudere, gewelddadige schoenenleverancier in Kabul die voornamelijk een vrouw zoekt die hem opnieuw een zoon zal baren. Jaren later krijgt de 14-jarige Laila, als enige gered na een bombardement, als nieuwe 'hoofdechtgenote' deze taak. De beide vrouwen krijgen na aanvankelijke strijd een band, die Mariam echter, onder het bewind van de Taliban, noodlottig wordt. Alles speelt zich af tegen de

achtergrond van de (burger)oorlogen, het communistisch bewind, de miljoenen mensen die naar o.a. Pakistan en Iran vluchtten, de bemoeienis van o.m. Amerika, de Taliban, kortom de laatste dertig woelige, politiek wisselende jaren (tot aan 2003). Hosseini was in 2006 afgezet van de de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de VN. Hij schreef in heldere taal een prachtige roman die ontroert en -hopelijk terecht- een beetje hoop laat gloren.

Afghanistan

Vrouwenleven

HOSSEINI, KHALED

En uit de bergen kwam de echo

Amerikaans, 2013, 415 p., GLB

Het is 1952 en Abdullah moet lijdzaam toezien hoe zijn kleine zusje Pari achterblijft bij een rijke, kinderloze vrouw in Kabul. Nila kan de ziekte van haar veel oudere man Wahdati niet aan en vertrekt met het meisje naar Parijs. Na haar dood ontdekt Pari dat Nila niet haar echte moeder was en dat ze nog familie heeft in Afghanistan, waaronder een broer. Tussen deze geschiedenis door zijn verschillende verhaallijnen geweven, variërend van de kok/chauffeur in dienst van Wahdati in de tijd dat het nog een vreedzaam land was tot aan de 21e eeuw waarin oorlog en geweld de boventoon voeren. Khaled Hosseini (1965), Amerikaans schrijver en arts van Afghaanse afkomst, werd beroemd met 'De vliegeraar' en 'Duizend schitterende zonnen'. In deze derde (mooi vertaalde) roman wordt opnieuw in vaak bloemrijke taal een indrukwekkend beeld gegeven van verschillende in en buiten hun land levende Afghanen, in verschillende perioden, die allemaal op de een of ander manier met elkaar verbonden zijn. Uitstekende roman die zeker een grote lezerskring zal krijgen.

HOSSEINI, KHALED

De vliegeraar

Amerikaans, 2003, 250 p., DVD, GLB, luisterboek

Amir en Hassan groeien samen op in Kabul. Amir behoort tot de bevoorrechte bevolkingsgroep, Hassan en zijn vader zijn arme Hazaren in dienst van Amir's vader. Door deze ongelijkheid wordt al snel duidelijk dat de vriendschap van beide jongens onder druk zal komen te staan. Bij de jaarlijkse vliegerwedstrijden is Amir de vliegeraar en Hassan zijn hulpje. Als Hassan door jongens wordt belaagd ziet Amir dit wel, maar heeft de moed niet om in te grijpen. Hij schaamt zich en besluit om Hassan de rug toe te keren. Amir en zijn vader vluchten naar Amerika en groeien hier steeds meer naar elkaar toe. Als zijn vader sterft besluit Amir terug te gaan naar Afghanistan om daar zijn zieke oom te bezoeken. Hier hoort hij wat er met Hassan is gebeurd en ontmoet hij ook één van Hassan's vroegere kwelgeesten. Hierdoor verandert zijn leven. Hosseini is geboren en getogen in Kabul als zoon van een diplomaat. In 1980 emigreerde hij naar de Verenigde Staten. Hij publiceerde diverse korte verhalen die werden genomineerd voor de Pushcart Prize. 'De vliegeraar' betekende zijn internationale doorbraak. Boekdelen-prijs 2006

Afghanistan

HOUELLEBECQ, MICHEL

Elementaire deeltjes

Frans, 1999, 343 p., DVD, GLB

Bruno en Michel zijn halfbroers, kinderen van een zelfde moeder, die half verweesd los van elkaar opgroeien en elkaar pas later leren kennen. De in zijn schooltijd gekwelde Bruno ontwikkelt zich tot een ziekelijk aan seks verslaafde genotzoeker. De eenzame ziel Michel groeit uit tot een briljante moleculair bioloog, wiens onderzoekingen uiteindelijk zullen leiden tot de vervaging van de mens door een nieuwe, niet-individualistische soort. Een van de meest gedurfde romans van en over onze tijd.

Cultuurkritiek

HOUELLEBCQ, MICHEL**De kaart en het gebied****Frans, 2010, 343 p.**

In zijn nieuwe, met de Prix Goncourt bekroonde roman beschrijft de auteur het leven van de fotograaf-schilder Jed Martin. De enigszins autistische artiest wordt gevolgd op zijn pad naar internationale roem, met in de marge aandacht voor een problematische verhouding met zijn verwarmingsketel, zijn oude vader en de onweerstaanbaar mooie Russin Olga. De roman krijgt vaart als Jed Martin voor een expositie contact opneemt met de auteur, die beschreven wordt als een labiel, somber en verloederd personage dat een gruwelijk lot tegemoet zal gaan. Met de oplossing van deze moord krijgt het verhaal de allure van een traditionele detectiveroman, totdat het filosofische karakter weer de overhand krijgt als de hoofdpersoon zich als Candide van Voltaire eenzaam terugtrekt in de diepte van het vredige Franse platteland. De roman, met veel humeurige en geestige terzijdes, lijkt een sereen testament van de auteur die de lezer vanaf de achterflap melancholiek aankijkt.

Kunstenaars**HÖWELER, MARIJKE****Over de streep****2005, 174 p.**

In 'Over de streep' schrijft Höweler over wat er gebeurt in een gezin als de ouders oud, ziek of dement worden. Hierdoor verandert de ouder-kind verhouding en ook de relatie tussen de kinderen en ouders onderling. Hoofdpersoon in het verhaal is Julia de Winter, een zestigjarige psychiater en schrijfster. De aftakeling van haar ouders fungeert voor haar als een spiegel. Ze wordt niet alleen geconfronteerd met haar eigen ouderdom, maar ook met haar jeugd. Via gesprekken met haar psychiater analyseert Julia haar herinneringen. Afwisselend beschrijft Höweler het heden en het verleden en zo ontstaat een mooi verteld levensverhaal. Höweler debuteerde in 1964 met de bundel 'Tranen van niemand'. De roman 'Van geluk gesproken' (1982) was haar grootste succes. Het boek werd in 1987 verfilmd. 'Over de streep' is Höweler's laatste roman. Op 5 mei 2005 overleed ze op 67 jarige leeftijd.

Dementie**Ouder-kind relatie****NIEUW****HULSCHBOSCH, CHARMAINE****Drie weduwen, een graf****2014, 124 p.**

Charlotte en Sybe hebben een gepassioneerde relatie. De scheidingspapieren van beider vorige huwelijken zijn amper getekend als hun zoontje Auke wordt geboren. Op de eerste verjaardag van het kind vertrekt Sybe (met drie bemanningsleden) om een pas gekochte viskotter die ze willen verbouwen naar Cuxhaven (Duitsland) te varen. Ze komen daar echter nooit aan en tot op de dag van vandaag is niet duidelijk wat er mis is gegaan, hoewel uiteindelijk het wrak is gevonden en drie van de vier bemanningsleden (waaronder Sybe) konden worden geïdentificeerd. Deze roman is gebaseerd op een waar gebeurd verhaal. De actrice en docent drama debuteert met deze roman, die in een plezierige schrijfstijl in de ik-vorm is geschreven, hoewel ze aangeeft dat er ook fictieve elementen zijn in het verhaal. Ze is heel open en eerlijk, maar ook -mogelijk doordat er inmiddels twaalf jaren zijn verstreken - enigszins afstandelijk. Toch wordt het de lezer goed duidelijk hoe moeilijk het is met een vermissing om te gaan: aanvankelijk het leven tussen hoop en vrees, dan de wens het af te kunnen sluiten. Dreigend omslag

Verdwijningen**NIEUW****IJLANDER, GIJS****Vergeef ons onze zwakheid****2014, 206 p.**

Een arts in een zorgcentrum pleegde volgens de voorgeschreven procedures euthanasie, maar een dochter van de overledene uit de VS accepteert de Nederlandse wetgeving niet en beschuldigt hem van moord.. - Sybrand heeft zich strikt aan de regels gehouden en zorgvuldig gehandeld. De dood op verzoek van de oude heer Mos is zonder problemen verlopen. Toch komt zorginstelling De Uiver onder vuur te liggen wanneer de dochter van Mos, woonachtig in Amerika, de verpleeghuisarts wil laten vervolgen wegens moord. 'Trek de stekker uit de telefoon, zorg dat je voorlopig incommunicado bent, is het advies van zijn baas. Maar de pers heeft er al lucht van gekregen en Sybrand wordt meedogenloos opgejaagd. Hij vlucht naar zijn huisje op een Schots eiland, maar ook daar vindt hij geen rust. Uit het keukenraam ziet hij een aangespoelde walvis op het strand liggen en kan amper geloven hoe de eilanders met het enorme beest omgaan. IJlander beschrijft het langzame sterven van de gigantische potvis in ongeëvenaarde scenes. Met kippenvel zien wij Sybrands verontwaardiging over de nog levend gefileerde reus en begrijpen zijn paniekerige reacties na het sterven van de heer Mos. We constateren volledig geboeid door het verhaal hoe moeilijk het soms kan zijn om het goede van het kwade te onderscheiden. Vooral als het om een leven gaat. Wij zijn geneigd te denken dat wij principieel vragen over leven en dood verstandig en moreel verantwoord tegemoet treden. Maar Gijs IJlanders betoverende roman laat zien hoe een aangespoelde walvis en de doodswens van een oude man ons in uiterste morele verwarring kunnen brengen.

Euthenasie**ISEGAWA, MOSES****Voorbedachte daden****Engels, 2004, 347 p.**

'Voorbedachte daden' speelt zich af in Pingeland; een land dat veel lijkt op Nederland. Pingeland is het land waarheen hoofdpersoon Dismas ooit vanuit Oeganda is gevlucht. Pingeland wordt geregeerd door minister-president Blaatplan en het politieke klimaat wordt steeds rechtser en grimmiger. De agenda van de regering wordt bepaald door het asielbeleid en terrorisme. Dismas doet er vanuit zijn flat in een rustige buitenwijk ogenschijnlijk afstandelijk verslag van, maar in werkelijkheid is hij de aanstichter van een reeks aanslagen. Isegawa beschrijft op niets en niemand ontziende wijze indirect de huidige staat van de Nederlandse samenleving. 'Voorbedachte daden' is een realistische en onthullende met vaart geschreven roman, waarin woede, humor en mededogen elkaar afwisselen. Isegawa debuteerde in 1998 met zijn roman 'Abessijnse Kronieken'.

Terrorisme**Politieke moorden****ITURBE, ANTONIO****De bibliothecaresse van Auschwitz****Spaans, 2012, (2013), 413 p., GLB**

Dita Dorachova (Praag, 1929) kwam in 1944 in het concentratiekamp Auschwitz terecht. In haar barak richtte Fredy Hirsch een schoolje op. Boeken waren verboden door de nazi's, er mocht alleen gespeeld worden. De acht boeken waaruit de bibliotheek van het schoolje bestond waren dus levensgevaarlijk. Dita Dorachova bewaarde de boeken onder haar jurk. De Spaanse schrijver Antonio Iturbe kwam dit verhaal op het spoor in een boek van Alberto Manguel. Hij raakte gefascineerd, zocht Dorachova op en schreef deze gemakkelijk toegankelijke roman. Hij bleef daarbij dicht bij de feiten en bij de getuigenissen die hij gebruikte. Zijn bewondering voor Dorachova steekt hij niet onder stoelen of banken. Dat geldt ook voor zijn opvatting dat onderwijs en cultuur basisingrediënten zijn van de menselijkheid.

Auschwitz (concentratiekamp)

JACOBSON, HOWARD

De Finklerkwesie

Engels, 2010, 382 p.

Hoofdpersoon van deze roman is Julian Treslove, een voormalige televisieproducer van de BBC, die op een avond in Londen op straat beroofd wordt door iemand die hem en passant 'Jood' lijkt te noemen. Dat brengt de toch al labiele Treslove ertoe om vraagtekens bij zijn identiteit te zetten en zich te spiegelen aan zijn twee (wel echt) joodse vrienden, de flamboyante Sam Finkler en de hoogbejaarde Libor Sevcik. Het resultaat is een roman waarin niet echt veel gebeurt, maar die is opgebouwd uit lange bespiegelingen, dialogen en redeneringen die allemaal min of meer draaien om wat de joodse identiteit is, wat daarvoor verplichtingen uit voortvloeien, hoe joden en niet-joden met elkaar moeten omgaan, of een jood verantwoordelijk is voor anti-semitisme, welk recht de staat Israël heeft om gewelddadig op te treden enz. Met veel ironie, humor en relativiseringsvermogen gebracht, en daardoor ondanks de (te) grote lengte zeer leesbaar, maar wat veel van het goede, en bovendien misschien vooral voor joodse lezers interessant. Winnaar van de prestigieuze Booker-prijs.

Joods milieu

JANSEN, SUZANNA

Het pauperparadijs

2008, 255 p., luisterboek

Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis beschrijft journaliste Suzanna Jansen (1964) anderhalve eeuw Nederlandse armoede en wat daar aan gedaan werd, te beginnen met het heropvoedingsexperiment in Veenhuizen in Drenthe. Jansen ontdekte dat haar overgrootmoeder in 1856 werd geboren in een van de drie grote gestichten in Veenhuizen. Hier probeerde men sinds 1823 wezen, landlopers, arme stadsgezinnen en andere arme sloebbers via hard werken, tucht en orde her op te voeden tot nuttige, keurige burgers. Een goed en toegankelijk geschreven, heel boeiend en aangrijpend stuk sociale geschiedenis. Honderd jaar pogingen om de sociale onderklasse te verheffen is erin verbonden met de persoonlijke geschiedenis van een familie die hiermee van doen had, zich aan de ellende, de vernederingen en het onrecht wist te onttrekken en 'van een dubbeltje een kwartje' werd. Met stamboom en twee katernen met zwart-witfoto's, uitgebreide bronvermelding en verantwoording van de illustraties. Volgens demograaf Carel Harmen van het CBS heeft 'ten minste een op de zestien Nederlanders voorzaten die een heropvoeding hebben ondergaan in de Drentse paupergestichten van de negentiende eeuw'. Winnaar Vrouw & Cultuur Debuutprijs 2010

Nederland; Sociale geschiedenis; 19e eeuw

Nederland; Sociale geschiedenis; 20e eeuw

Maatschappij van Weldadigheid

JAPIN, ARTHUR

De overgave

2007, 366 p., GLB, luisterboek

Opnieuw schreef Arthur Japin (1956) een op historische feiten gebaseerde roman met een eenzaat als hoofdpersoon. Dat deed hij eerder onder andere in de succesvolle boeken 'De zwarte met het witte hart' en 'Een schitterend gebrek', waarvoor hij in 2004 de Libris Literatuurprijs kreeg. In deze uitgave vertelt een oude Amerikaanse pioniersvrouw in retrospectief haar leven, dat boven alles bepaald is door de dag waarop haar familie tijdens een overval van indianen uiteen werd gereten: de mannen werden vermoord en een aantal van haar (klein)kinderen als buit ontvoerd. Zijzelf overleeft de aanval meer dood dan levend, maar houdt zich strijdbaar op de been door de vurige hoop haar lievelingskleindochter ooit terug te vinden. Een hartverscheurend en mooi verhaal met veel couleur locale, waarmee Japin echter dicht tegen de streekroman aanzit. Zijn proza kenmerkt zich hier door gedachten die vaak bladzijdenlang uitgesponnen en uitgelegd worden

en het hoofdpersoon blijft met haar steeds herhaalde wijsheden enigszins karikaturaal. NS Publieksprijs 2008. Winnaar Boek-delenprijs 2009.

Indianen

Texas; 19e eeuw

JAPIN, ARTHUR

Maar buiten is het feest

2012, 311 p., GLB, luisterboek

De hoofdfiguur, Weijntje, is een beroemde zangeres met de artiestennaam Zonne. Zij werd in haar jeugd door haar stiefvader misbruikt. Tijdens de rechtszaak tegen haar stiefvader om de voogdij over haar nichtje (de dochter van haar zus en haar stiefvader) wordt in flashbacks het drama van Weijntjes jeugd beschreven. Deze roman speelt zich af op twee niveaus: in het gezin waar de hoofdfiguur opgroeit en haar ontwikkeling als zangeres en eerste optredens. Nu eens spiegelen beide niveaus elkaar, dan weer fungeren ze als elkaars contrapunt. Alle personages zijn slachtoffer: de weggijkende moeder, de misbruikte dochters met hun angst weer een vader te verliezen, de stiefvader met zijn onbeheersbare lustgevoelens. Japin schuwt de details van de incestscènes niet. In zijn maniakale beheerszucht overtuigt de stiefvader niet. Aan de dosering van de feiten, de onbestemde dreigingen die steeds duidelijker vorm krijgen, de sfeer van terreur in het gezin en het perspectief van Zonne als zelfbewuste opvoedster van haar nichtje ontleent het verhaal z'n spanning. Boeiend.

Incest

JAPIN, ARTHUR

Een schitterend gebrek

2003, 239 p., GLB, luisterboek

Op een groot feest nabij Venetië wordt de veertienjarige Lucia verliefd op de zeventienjarige Giacomo Casanova. Voor beiden is dit de eerste grote liefde. Na korte tijd verdwijnt Lucia, een verraad dat Casanova's kijk op vrouwen voor altijd bepaalt. Als zij elkaar jaren later weer ontmoeten, blijkt dat zij zichzelf uit liefde voor hem heeft weggecijferd. 'Een schitterend gebrek' speelt zich af in de kleurrijke wereld van de achttiende eeuw en vertelt het verhaal van Lucia's omzwervingen in Italië, Frankrijk en ten slotte Amsterdam. Winnaar Libris Literatuurprijs 2004

JAPIN, ARTHUR

Vaslav

2010, 374 p., GLB, luisterboek

Romancier Arthur Japin (1956) heeft wereldwijd succes. In 'Vaslav' beschrijft hij de ondergangsdag in 1919 van de legendarische balletdanser Vaslav Nijinsky (1890-1950). Vanuit drie vertellende personages wordt die ene dag beschreven, met tal van flashbacks en sprongen in de tijd. Japin kan vertellen: hij stuwt de lezer bijna 400 pagina's voort naar het fatale einde. De thematiek van deze historische liefdesroman is rijk en veelzijdig. De compositie is ingenieus en spanningverhogend. Literair-technisch valt er het nodige op dit boek af te dingen. Japin is geen groot stilist: hij schuwt het cliché niet en schurkt te vaak tegen de streekromanstijl aan. Vertelperspectieven en psychologie zijn soms te gekunsteld en niet steeds geloofwaardig, het taalgebruik is vaak anachronistisch. Ook stort Japin emmers vol feitjes en bijeengestudeerde kennis over de lezer uit. Als hij niet alles drie keer had uitgelegd, was het boek aanzienlijk korter. Dat alles neemt niet weg dat het grote publiek zal smullen van het tragische verhaal, het sentiment en de gekte.

Vaslav Nijinsky

JAPIN, ARTHUR

Zoals dat gaat met wonderen

2011, 464 p., GLB, luisterboek

Arthur Japin (1956) is een van Nederlands succesvolste schrijvers:

bestsellerauteur in binnen- en buitenland. In deze dagboek aantekeningen 2000-2007 reist de lezer mee door de wereld bij tal van lezingen en door het hoofd van de schrijver. Japin geniet met volle teugen van zijn succes in werk en liefdes en beschrijft zijn geluk in gloedvolle bewoordingen. Aanvankelijk kost het enige moeite de schrijver sympathiek te vinden, zo tevreden als hij is met zichzelf en zo Messiaans mensvriendelijk. Maar gaandeweg word je gegrepen door zijn authentieke persoonlijkheid en zijn aanstekelijke positiviteit. Japin lijkt als dagboek auteur een beter stilist dan in zijn romans. Al met al een lekker dik, onderhoudend en niet droevig makend boek over een sprookjes-carrière en een vrijmoedige, emotioneel gedreven en gelukkige auteur.
[Arthur Japin; Dagboeken](#)

JAPIN, ARTHUR

De zwarte met het witte hart

1997, 389 p., GLB, luisterboek

Een magistrale en onthutsende historische roman, gereconstrueerd uit officiële en privédocumenten. In 1837 werden twee Afrikaanse prinsjes door de Nederlandse regering als onderpand in een illegale handelstransactie naar Nederland gevoerd en hier opgevoed. De ene prins past zich aan, wordt als een Nederlander, de ander probeert zijn Afrikaanse identiteit te behouden. Maar beiden gaan eraan ten gronde. Een van hen, prins Kwasi, vertelt in 1900 in flash-backvorm tijdens het schrijven aan zijn dagboek op Java hun beider trieste levensgeschiedenis. Hoogtepunt is zijn ontmoeting met hun 'ontvoerder', die de oorzaak van hun ondergang uit gewetenswroeging onderzocht. De prins bleken het slachtoffer van de toentertijd heersende opvatting dat het bestuur in Indië gebaseerd diende te zijn op de morele en intellectuele superioriteit van het blanke ras over het bruine. Deze boeiende, ontroerende, soms wrange roman is een indrukwekkende verbeelding van isolement en tragiek, en van morele inferioriteit bij het toenmalige Nederlandse gezag en haar ambtsdragers.

[Racisme](#)

[Kolonialisme](#)

[Nederland; 19e eeuw](#)

JAPRISOT, SÉBASTIEN

De lange zondag van de verloving

Frans, 1993, (2006), 308 p., DVD

Tijdens de Eerste Wereldoorlog worden vijf soldaten wegens muiterij ter dood veroordeeld. De nabestaanden ontvangen bericht van overlijden, maar Mathilde, de verloofde van één van hen, weigert te geloven dat haar vriend is omgekomen. Ze is vastbesloten hem terug te vinden en met eindeloos geduld achterhaalt ze de nabestaanden van de andere vier soldaten die haar stukjes van de puzzel in handen spelen. 'De lange zondag van de verloving' is een indrukwekkende roman over de Eerste Wereldoorlog. Het is een verhaal over ontwrichting, vriendschap en haat. Deze roman werd genomineerd voor de Prix Concourt en de Prix Fémina en bekroond met de Prix Interallié.

[Wereldoorlog I](#)

JESSEN, IDA

Leugenaars

Deens, 2001, (2003) 317 p.

Christian en zijn vrouw Nina verhuizen van de stad naar het Deense platteland, waar hij de helft van een huisartsenpraktijk overneemt. Hij vindt aanwijzingen dat zijn voorganger vrouwelijke patiënten misbruikte, maar als hij op onderzoek uitgaat, wil niemand erover praten. De mensen uit het dorpje, die stuk voor stuk leugens en geheimen met zich meedragen, keren zich van Christian af.

[Seksueel misbruik](#)

[Huisartsen](#)

[Dorpsleven](#)

JONASSON, JONAS

De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween

Zweeds, 2011, 358 p., DVD, GLB, luisterboek

Romandebuut van de Zweedse, in Zwitserland woonachtige journalist en auteur (1963). De hoofdpersoon is Allan, die op zijn honderdste verjaardag het door hem zo gehate bejaardencentrum ontvlucht. Bij het busstation ontvreemd hij een zware koffer die gevuld blijkt te zijn met een grote hoeveelheid door criminele activiteiten vergaard geld. In het vervolg van het meesterlijk gecomponeerde verhaal openen zowel de politie als diverse criminelen en andere in het geld geïnteresseerden de jacht op hem. Dat brengt Allan er niet van af, tijdens zijn tocht door Zweden terug te kijken op een avontuurlijk leven, waarbij hij betrokken was bij een grote hoeveelheid historische gebeurtenissen, zoals de ontwikkeling van de atoombom en een reddingsactie voor Mao's vriendin. Het met spanning, (zwarte) humor en absurditeit gevulde en uitstekend vertaalde verhaal leest in een ruk uit en doet herinneren aan het werk van de Finse auteur Arto Paasilinna. Een heerlijk boek.

JONES, EDWARD, P

De bekende wereld

Engels, 2005, 401 p., GLB

Nadat de Amerikaanse slaaf Augustus Townsend zichzelf heeft kunnen vrijkopen, koopt hij later ook zijn vrouw en zoon Henry vrij. Hij zweert zelf nooit slaven te bezitten, maar Henry voelt zich jaren later niet gehouden aan deze belofte. Hij begint een eigen plantage in Virginia met driehonderd slaven. Na zijn vroege dood, als de wereld langzaam anders aan gaat kijken tegen slavernij, krijgt zijn vrouw geen greep op de plantage. Alles lijkt samen te vallen met de afsluiting van een oude wereld en het begin van een nieuwe. Jones beschrijft op indringende wijze hoe het systeem van slavernij, dat mensen als bezit of koopwaar ziet, langzaam afbrokkelt. 'De bekende wereld' werd bekroond met de Pulitzer Prijs en de National Book Critics Circle Award 2004.

[Slavernij](#)

[Verenigde Staten; 19e eeuw](#)

JONES, LLOYD

Meneer Pip

Engels, 2007, 268 p.

Op het eiland Bougainville (bij Papoea-Nieuw-Guinea, even boven Australië) woedde tussen 1989 en 1997 een bloedige burgeroorlog waarbij circa 20.000 mensen (10% van de gehele bevolking) omkwamen. Tegen die achtergrond krijgen de kinderen van een klein dorpje in de jungle onderricht van een blanke leraar, Mr Watts, die hen voornamelijk onderwijst door Charles Dickens' 'Great expectations' voor te lezen en hen zo leert om hun fantasie te gebruiken. Uiteraard is de kracht van de literatuur niet groot genoeg om de gevechten buiten de deur te houden, en de dreiging (en soms uitbarsting) van geweld in dit boek is huiveringwekkend, maar uiteindelijk weet Mr Watts de kinderen toch een belangrijke les over menselijkheid mee te geven. Met een opzet als deze loopt dit boek het risico te verzanden in een schematische fabel, maar het prachtige karakter van Mr Watts, het perspectief van een veertienjarig meisje en de goed getroffen sfeer van de dreiging van de soldaten ('Roodhuiden') versus de rebellen ('Rambos') voorkomt dat en maakt van deze roman een triomf. Uitstekend vertaald.

[Great expectations \(boek\)](#)

[Leerkrachten](#)

[Leesbevordering](#)

Sappho's sprong

Amerikaans, 2003, 350 p.

De intelligente, onafhankelijke Sappho (14) wordt . 600 v. Chr. na een verliefdheid op zanger Alcaeus door haar familie op het Griekse Lesbos uitgehuwelijkt aan een rijke oude man om haar weerspannige aard te breken. Maar ze is hem ver de baas en laat hem geloven dat het kind

dat ze van Alcaeus verwacht van hem is. Kort na de geboorte van haar dochter sterft haar man en ontvoert haar moeder de baby. Sappho gaat eerst op zoek naar Alcaeus die ze na veel omzwervingen vindt. Ze vindt later haar dochter, inmiddels moeder van een zoon, op Lesbos, blijft er en verzamelt als dichteres een groep meisjes om zich heen die ze muziek en poëzie onderwijst. Alcaeus voegt zich daar bij haar. De Amerikaanse feministe (1942) maakte in 1974 furore met de vrouwelijke schelmenroman "Het ritsloze nummer". Deze goed vertaalde roman is subtieler dan eerdere romans en beslist beter. Het geestige, ironische verhaal is erg levendig en boeiend en beschrijft Sappho op een overtuigende manier als onafhankelijke, eigenzinnige vrouw.

Sappho

JONG, OEK DE

Cirkel in het gras

1985, (2012), 431 p., GLB

Deze roman van Oek de Jong (1952) kwam voor het eerst uit in mei 1985. Daarna verschenen al snel vele drukken. Ook werd het boek in meer talen vertaald. De inhoud: een Nederlandse journaliste vertrekt voor twee jaar naar Rome, ontmoet daar een kunsthistoricus en wordt hartstochtelijk verliefd, terwijl hij aarzelt. In afdeling twee is het een jaar later: nu wil hij samen verder gaan, maar zij vertrekt, alleen weer naar Nederland. Naast liefdesroman zou je deze roman ook een kunstenaarsroman, een politieke roman en een ideeënroman kunnen noemen, waarbij het verlies van de eigen persoonlijkheid in al deze romanvormen aan de oude komt. Een boeiend gegeven, goed vormgegeven.

Relaties

JONG, OEK DE

Pier en oceaan

2013, 803 p., luisterboek

Deze roman in twee delen verhaalt van de jeugdijaren van Abel Roorda. Op Abels karakter zijn de religieuze afkomst, de familieverbanden, het Friese en Zeeuwse landschap en de tijdgeest van de jaren vijftig en zestig van grote invloed. In het eerste deel staan centraal de labiele moeder, haar ervaringen met haar familie, het geloof, haar in zichzelf gekeerde man en de kinderjaren van Abel. Dit deel is vooral een familiegeschiedenis. In het tweede deel probeert Abel hiervan los te komen. Hij wordt zelfstandiger, zoekt zijn plaats in de wereld, raakt zijn geloof kwijt en zet zich af tegen zijn egocentrische vader en streng gelovige grootvader. Een belangrijk thema is zijn seksuele ontwikkeling, waardoor dit deel ook een liefdesroman is geworden. Deze kroniek van een jongensleven heeft de allure van Vestdijks Anton Wachterromans. Abels ontwikkeling is met groot inlevingsvermogen geschreven. De bijna fatale gebeurtenis op een zandplaat brengt hem tot zelfinzicht. Klein menselijk leed bepaalt de dramatiek in deze mooie roman.

Adolescentie

Nederland; 1951-1970

Geloofsproblematiek

JORIS, LIEVE

Op de vleugels van de draak

2013, 317 p.

De Vlaamse publiciste Lieve Joris heeft al heel wat reisverhalen op haar naam staan, die merendeels over Afrika gaan. Deze publicatie bundelt tien verhalen van reizen tussen Afrika en Azië, in het bijzonder tussen China en Afrikaanse landen als Congo en Zuid-Afrika. Het eerste verhaal speelt zich echter af in Dubai, waar Congolezen inkopen doen voor hun winkel thuis. De meeste verhalen zijn in China gesitueerd, in de steden Guangzhou, Beijing, Shanghai en Jinhua. Zo vliegt de Malinese koopman drie keer per jaar naar Guangzhou om daar handel te drijven. En een Chinese kunsthistoricus verkoopt horloges op de straten in Zuid-Afrika. Joris vertelt van binnenuit over de Afrikanen en Chinezen

die ze ontmoet. Zo krijgt men een goed beeld van hoe men in een andere samenleving zaken doet en wat de psychologische gevolgen zijn van de ontmoeting met andere culturen. Bijzonder is dat het nu eens niet over westerse mensen en hun relatie met de zgn. tweede en derde wereld gaat, maar om de ontmoeting tussen Afrikanen en Aziaten.

Afrikanen; Handelaren; China

Chinezen; Handelaren; Afrika

China; Reisbeschrijvingen

JORIS, LIEVE

Terug naar Congo

1997, (2008), 347 p., GLB

De Belgische journaliste (1953) reist naar Zaïre om te onderzoeken hoe haar 'heerom' daar vroeger als missionaris gewoond heeft. Later in het boek maakt zij zich los van haar kerkelijk avontuur en gaat alleen op onderzoek naar het moderne Zaïre. Vooral in het eerste deel, dat over 'heerom' gaat, geeft zij een fascinerend beeld van koloniaal Afrika zoals het ook thans nog gedeeltelijk bestaat. Het geeft ook een prima beeld van de leef- en denkwereld van missionarissen. De tweede helft geeft een beeld van het huidige Zaïre: corrupt, verpauperd. Een droeve balans na zoveel jaar onafhankelijkheid. Dit boek is geschreven met veel liefde voor Afrika, met grote zorgvuldigheid, met diep inzicht en geeft blijk van een goede observatie door de auteur. Een uitstekend boek voor een brede lezerskring. Voor ouderen is het bruikbaar als reflectie op de herinneringen uit hun jeugd, voor jongeren als een historische analyse van het heden.

Zaïre; Reisbeschrijvingen

Congo-Kinshasa (Landen en Volken)

JOYCE, JAMES

Dubliners

Engels, 1914, (2004) 199 p.

Bundel met vijftien verhalen waarin de hoofdpersonen op een of andere manier ten prooi vallen aan 'paralyse': een (geestelijke) verlamming die hun leven hopeloos frustrereert en die veroorzaakt lijkt te worden door de sociale en religieuze mores van de Ierse samenleving in Dublin aan het begin van de twintigste eeuw. Drie verhalen hebben kinderen als hoofdpersonen, vier gaan over adolescenten, vier over volwassenen en drie over het 'openbare leven' (politiek, kunst en godsdienst). Slechts bij Gabriel Conroy, de hoofdpersoon in het laatste verhaal, 'De Doden', breekt enig inzicht door in de Ierse 'condition humaine', waardoor in het melancholische slot toch een vage toon van hoop doorklinkt.

Armoede

Dublin (stad); 1900-1914

KADARE, ISMAIL

Het ongeluk

Albanees, 2008, 237 p.

De nieuwste roman van van de Albanese schrijver (1936) is een liefdesgeschiedenis, een thema dat Kadare voor het eerst centraal in zijn relaas plaatst. Maar natuurlijk verweeft hij hier op zijn bekende wijze weer verschillende genres - de klassieke ballade van Orfeus en Eurydice, een politieke thriller, de filosofische vraag naar de eeuwige liefde en de dood. De geliefden, Rovena en Besfort, vinden de dood in een auto-ongeluk. De politie staat voor een raadsel - waarom slingerde de taxi op dat moment, waarom keek de taxi-chauffeur in de achteruitkijkspiegel? De relatie tussen de twee verliefden is ook mysterieus: was het een hartstochtelijke liefde of was Rovena een call-girl? De onderzoeker en een vriendin van Rovena bewandelen verschillende theorieën zonder echt een oplossing te vinden. 'Er zijn veel meer waarheden dan die wij menen te zien!' Virtuoso en fascinerend.

KAFKA, FRANS

Het proces

Duits, 1925, (2012) 231 p.

Deze wereldberoemde roman van de Boheemse schrijver werd een jaar na zijn dood in 1924 voor het eerst uitgegeven, door toedoen van zijn vriend Max Brod, die de losse manuscripten ordende en de hoofdstukken indeelde in zijn huidige vorm. 'Het proces' gaat over een man, K., die op een morgen gearresteerd wordt en dan een proces tegen zich ziet aangespannen, waarbij nooit duidelijk wordt waarover het gaat, maar het eindigt met de executie van K. Een beklemmende, paradoxale, fantastische roman, waarin andere waarden normen en denksetten gelden dan 'normaal'

[Bureaucratie](#)

KELLENDONK, FRANS

Mystiek lichaam

1986, (2008) 194 p., GLB

De rijke, bejaarde weduwnaar Gijselhart heeft twee kinderen: Magda, alias Prul, ziekenhuisarts, onaantrekkelijk en ongetrouwd, en Leendert, gevierd kunstschilder in New York en homoseksueel. Met de vanwege zijn joodse afkomst uit het ziekenhuis weggepeste KNO-arts Bruno Pechman, die bij haar een kind verwekt, is Prul in dit boek de draagster van de levensdrift, terwijl Gijselhart en zijn zoon, die met AIDS besmet raakt, de doodsdrijf belichamen. Kellendonk problematiseert in dit boek de homoseksualiteit door die als doodlopende weg voor te stellen, naast de vruchtbare heteroseksuele relatie. Dit, maar meer nog het ironisch negatieve beeld dat hij van het personage Pechman geeft, ontketende aanvankelijk nogal heftige negatieve reacties in de kritiek ('weerzinwekkende onzin', 'antisemitisme') en deed de discussie over literatuur en ethiek weer eens opblazen. Inmiddels wordt de roman beschouwd als het beste werk van de jonggestorven Nederlandse schrijver (1951-1990) en een moderne Nederlandse literaire klassieker.

[Homoseksuele mannen](#)

[Aids](#)

KEROUAC, JACK

On the road

Amerikaans, 1957, (2012), 212 p. DVD

In de titel van deze moderne klassieker uit 1957 is de hele inhoud samengevat. De Amerikaanse jongeren van eind jaren '50 willen vrij zijn en ervaringen opdoen. Daarvoor zijn ze voortdurend liftend op weg tussen New York en San Francisco en Mexico-City. Onderweg maken ze contacten, sluiten vriendschappen, gaan verder en later weer terug. Elk verblijf is vluchtig, landschappen veranderen, bij geen enkele situatie staan ze lang stil. Ze proberen alles uit, auto's, meisjes, hash. In een overvloed van woorden wordt de onrust van deze nieuwe generatie van de jaren '50/'60 door de Amerikaanse schrijver (1922-1969) op een ook nu nog, zeker ook voor jongeren, aansprekende wijze weergegeven. Op het omslag een scène uit de recente verfilming (2012).

[Reizen](#)

[Verenigde Staten; 1951-1960](#)

[Beatgeneration](#)

KERTÉSZ, IMRE

Kaddisj voor een niet geboren kind

Hongaars, 1994, (2006), 115 p.

De Hongaarse schrijver Imre Kertész (1929, Nobelprijs voor literatuur 2002) belandde als jood op vijftienjarige leeftijd in Auschwitz. Na de oorlog werd hij journalist en wijdde hij zich vervolgens aan het schrijven en vertalen. 'Kaddisj voor een niet geboren kind' gaat terug op de Auschwitz-ervaring. In een lange monoloog legt de hoofdpersoon, een al wat oudere, gescheiden man, uit waarom hij nooit kinderen heeft willen hebben, terwijl zijn vrouw daar zeer naar verlangde: hij kon en wilde zijn nageslacht niet belasten met het leven, dat gruwelijk was

en eigenlijk niet te dragen. Door de gekozen vorm: een lange innerlijke monoloog waarin de hoofdpersoon zijn gedachten uit, vloeien heden en verleden gemakkelijk in elkaar over. We krijgen daardoor een beeld van het verleden van de hoofdpersoon, o.a. zijn eerste ontmoetingen met zijn vrouw, zonder dat de directe betrokkenheid met het verleden verloren gaat. Dit levert een knappe constructie op, maar, zoals te verwachten is, geen spannend verhaal. Geschikt voor een literair lezerspubliek.

[Jodenvervolging](#)

[Concentratiekampen](#)

[Hongarije; Wereldoorlog II](#)

KERTÉSZ, IMRE

Onbepaald door het lot

Hongaars, 1975, (2003), 242 p.

In Hongarije wordt in het laatste oorlogsjaar een joodse jongen opgepakt. Eerst wordt hij naar Auschwitz en daarna naar Buchenwald getransporteerd. Hij past zich aan, probeert de logica in te zien van wat er gebeurt en overleeft op het nippertje. Vanuit een onschuldig, naïef en optimistisch perspectief beschrijft hij de gruwelen van het kampleven. Kertész ontving in 2002 de Nobelprijs voor literatuur.

[Jodenvervolging](#)

[Concentratiekampen](#)

[Jeugdervaringen](#)

[Wereldoorlog II](#)

KESSELS, MARIE

Ruw

2009, 206 p.

De 55-jarige schrijfster debuteerde in 1991 met de roman 'Boa' en werd bekroond met de Multatuliprijs en de Anna Bijns Prijs. Een jonge vrouw, Gemma, ik-vertelster en hoofdfiguur in deze roman, raakte na een ongeval blind en moet proberen om met deze zware beperking toch een soort van bewegingsvrijheid te hervinden. Haar nachtelijke zwerftochten door de stad openen voor haar een intrigerend nieuw nachtelijk universum, gevuld met andere zintuiglijke prikkels. En ook braille leren betekent een fascinerende verkenningstocht. Gemma toont zich een ondernemende, kritische, vitale geest, valt soms ook ten prooi aan wanhoop, maar is ook zeer gebeten om volop te leven. Ze plaatst kanttekeningen bij andere romans over blindheid (o. a. Saramago's Stad der blinden) en in haar nuchtere, clevere, niet-klagende stem zit de grote kracht van dit boek, dat ook sterke passages bevat over de betekenis van lezen. Een boeiende psychologische verkenning, geschreven met een scherpe pen, ook erg geschikt als aanzet voor praatgroepen.

[Blindheid](#)

KEULEN, MENSJE VAN

De gelukkige

2001, (2015), 237 p., GLB

De titel van deze in 2001 goed ontvangen roman van Mensje van Keulen (1946) moet niet letterlijk opgevat worden, want ook al lijkt hoofdpersoon Nora Wiarda alles te hebben wat haar hartje begeert, toch doet ze niet anders dan weglopen. Eerst ontvlucht ze als zestienjarig meisje het ouderlijk huis om in Schotland, zwanger, met de twee keer zo oude garagehouder Martin Borger in het huwelijk te treden. Jaren later, wanneer haar overspelige echtgenoot een vorstelijk inkomen verdient als directeur van een houtfabriek, gaat ze er met haar minnaar vandoor naar Islamabad. Maar na drie weken heeft ze genoeg van hem en keert op haar schreden terug. Nora zoekt het geluk (een meisjesboekentitel), zou je kunnen zeggen, en Nora wordt door schade en schande wijzer. Maar of ze gelukkiger wordt? In dat opzicht lijkt ze sterk op personages uit vroegere boeken van Van Keulen. Het verschil is dat die meestal uit lagere sociale klassen afkomstig zijn, zodat ze ook nog in financieel moeilijke omstandigheden verkeren. Op het materiële vlak ontbreekt

het Nora aan niets, maar dat schijnt er niet toe te doen: het gras is altijd groener aan de andere kant van de heuvel.

Vrouwenleven

KEULEN, MENSJE VAN

Een goed verhaal

2009, 159 p., GLB, luisterboek

Zorgvuldig uitgegeven bundel met zes korte verhalen. Het gemeenschappelijke kenmerk van deze verhalen is de tijdspanne van 24 uur waarbinnen elk verhaal zich afspeelt. De hoofdpersonen zijn mannen en vrouwen die ongewild in een lastige situatie terechtkomen. Zo is er bijvoorbeeld de man die na de vondst van een portemonnee van de ene verbazing in de andere valt als hij op zoek is naar de eigenaar. Een ander verhaal volgt een dweperige docente Engels die op zoek is naar punten van herkenning in het geboortedorp van de gezusters Brontë. Als ze 's avonds in de plaatselijke pub een glas whisky te veel drinkt, neemt ze in haar beschonkenheid wel een heel vreemd aandenken aan de beroemde inwoners van het dorp mee. Ook aan de uitgave van de bundel is zorg besteed. Zo is steeds de titel van het betreffende verhaal onderaan de linkerbladzijde afgedrukt. Het stijlvolle omslag laat een bolvormige vaas met enkele oranje bloemen zien, waarvan er een geknakt is

KEULEN, MENSJE VAN

De laatste gasten

2007, 166 p., GLB, luisterboek

Van Keulen (1946) publiceerde in haar 35 jaar durende schrijverschap talloze jeugdboeken, verhalenbundels en romans. Haar nieuwste roman laat ze afspelen in een pension voor kunstenaars, die daar lijken te verblijven om aan hun mislukkingen te ontsnappen in plaats van kunst te maken. Het hoofdpersoonage, Florrie, komt daar te werken als een inwonende hulp in de bediening na de dood van haar wrede tante. Ze leert de gasten van het pension kennen en binnen korte tijd wordt duidelijk dat niet iedereen is wie hij of zij lijkt te zijn. Op knappe wijze bouwt Van Keulen de spanning op. Ze laat zien dat de waarheid omgekeerd kan worden en dat dat dan ook een waarheid is, zoals een van de pensiongasten zegt. In haar mooie stijl toont Van Keulen het spel van zijn en schijn. Tot op de laatste pagina weet zij alles aan het wankelen te brengen. Het verhaal blijkt bij herlezing knap gestructureerd – 'alles raakt alles aan' (p.76) – en wordt verrijkt met bespiegelingen en uitspraken van filosofische aard.

Kunstenaars

KEULEN, MENSJE VAN

Liefde heeft geen hersens

2012, 189 p., luisterboek

Mensje van Keulen [1946] staat bekend om haar realistische proza. Ook hier geen gelukkige families, maar getroebleerde personages in een deprimerend Haags flatgebouw. Romy, een weduwe met twee volwassen kinderen en een baan bij een uitvaartcentrum, zorgt voor haar bejaarde buurvrouw Irma. Als Romy haar dood in een stoel aantreft, vermoedt ze dat Irma slachtoffer is van een roofoverval. Omdat ze haar eigen zoon verdenkt, wist ze de sporen uit. Ook roept ze de hulp in van huismeester Harro. De 43-jarige Harro woont bij zijn moeder en is heimelijk verliefd op Romy. Weet hij wellicht meer? De dochter van Romy leeft samen in hetzelfde wooncomplex De Regent en zorgt voor een asociale kolos van 190 kilo. Alles lijkt op een natuurlijke dood, toch is iedereen verdacht (ook vriend Otto). Deze roman lijkt thrillerelementen te bevatten, maar het verhaal blijft vaag. Opvallend zijn de perspectiefwisselingen tussen Harro en Romy. Soepel geschreven verhaal over liefde en dood voor een breed publiek.

KEULS, YVONNE

Koningin van de nacht

2013, 271 p.

De auteur beschrijft hoe een halfjoods gezin de Tweede Wereldoorlog beleefde. Roman met veel autobiografische elementen, die op een verfilming lijkt te wachten. Het leven van vader Daniël en zoon Daan Maandag staat centraal, van 1940 tot 21 november 1944, toen in Den Haag de actie Schneeflocke, een grote razzia, plaats vond. De intense relatie tussen de naïeve vader, een musicus, en zijn fantasierijke zoon wordt ontroerend neergezet, tegen een achtergrond van ontberingen en onderduikplannen. De rol van de gestorven katholieke moeder, een beroemde violiste, in hun leven is belangrijk, maar dat geldt ook voor instrumenten en vrienden van de straat. Vooral de belevingswereld van de jonge Daan en zijn opgroeien en ontwaken krijgen aandacht. De bekende en bekroonde Nederlandse schrijfster (1931), ook werkzaam geweest als jeugdwerker, onderwijzeres en activiste, heeft hier de novelle 'Daniël Maandag' uit 1988 met succes uitgebreid tot een interessante, ontroerende roman in de derde persoon, met een schitterend jeugdportret tegen de achtergrond van de Tweede Wereldoorlog.

s Gravenhage; Wereldoorlog II

Vader-zoon relatie

Joods milieu

Muziek

KEULS, YVONNE

Mevrouw mijn moeder

1999, (2006), 264 p., GLB, luisterboek

In deze roman beschrijft Keuls haar Indische afkomst, de repatriëring naar Nederland en de aanpassingsproblemen hier. Maar vooral is het beschrijving van haar moeder. Deze vrouw, zeer koppig, maar ook fantasierijk, vertelt de mooiste verhalen over Indonesië, haar afkomst en al of niet verzonden familiebelevissen. Maar ook aan het vasthouden van normen en gewoontes van Indië wordt aandacht geschonken. De langzame aftakeling van haar moeder wordt op een ontroerende manier verhaald. Yvonne Keuls won in 1999 de Trouw prijs met dit boek.

Indisch milieu

Moeder-dochter relatie

NIEUW

KING, SHELLEY

De leestip

Amerikaans, 2014, (2015), 286 p.

Als Maggie Dupré werkloos wordt, brengt ze een deel van de dag door in Dragonfly, een tweedehandsboekwinkeltje. Ze wordt er medewerkster en wanneer ze een uitnodiging krijgt voor een boekbespreking van 'Lady Chatterly's Lover' bij een leeskring voor zakenvrouwen ontdekt ze iets bijzonders in haar exemplaar van het boek. Er staan romantische aantekeningen in die de correspondentie vormen tussen een Henry en een Catherine. Dat intrigeert haar en ze probeert te ontdekken wie die personen zijn onder andere door op de website van de winkel stukken uit die correspondentie te publiceren wat de winkel populair maakt. Dan komt ze voor een keuze: een topbaan elders of het voortbestaan van de winkel. Deze goed geschreven debuutroman speelt zich af in Silicon Valley in het jaar 2009. Door haar zoektocht krijgt Maggie antwoorden op vragen over haar eigen leven. De sfeer van het boekwinkeltje is knap weergegeven: boeken die een verleden hebben in combinatie met onverwachte ontmoetingen. Achterin het boek tien discussievragen, op de kaft de winkelkat Grendel. Een boek voor boekenliefhebbers en boekenlezers..

KOCH, HERMAN

Het diner

2009, 300 p., DVD, GLB, luisterboek

De structurering van deze nieuwe roman van Herman Koch (1953) volgt de gangen van een diner. Dineren is oorlog en dat zullen we weten. In een toprestaurant komen vier mensen samen: de ik-figuur, Paul, een afgekeurd docent, en zijn echtgenote; zijn broer, beoogd minster-president, met ook zijn vrouw. Irritaties hopen zich vanaf het begin in het hoofd van Paul op. Zij gelden zijn broer, maar ook het restaurant. Met de wereld van de haute cuisine wordt meedogenloos afgerekend. Hilarische observaties, maar ook innerlijk commentaar op gespreksonderwerpen, roepen het Jiskefet-verleden van Koch in de herinnering. De kinderen van de dinergangers hebben een wandaad begaan. Hoe daarmee om te gaan? Hoe ver ga je als ouders in het toedekken van de gruweldaden van kinderen? Hoe waarborg je geluk en toekomst? In agressie is Paul eerder over de schreef gegaan. Is zijn zoon genetisch bepaald? Zorgvuldig doserend werkt deze roman naar een apotheose. Een verontrustende, maar ook humoristische roman. Stilistisch sterk, een urgent en krachtig boek. Winnaar NS Publieksprijs 2009

[Restaurants](#)

[Ouder-kind relatie](#)

KOCH, HERMAN

Zomerhuis met zwembad

2011, 380 p., GLB, luisterboek

Herman Koch (1953) is een succesvol auteur ('Het diner' is een veel vertaalde bestseller) en televisiemaker. In 'Zomerhuis met zwembad' geeft hij de plot in de eerste pagina's al weg en slaagt er juist daardoor in het verhaal bloedstollend spannend en meeslepend te maken: een arts begaat een medische fout, die misschien geen fout is maar opzet. We volgen de ik met zijn gezin op een vrolijke zomerse vakantie, waarbij liefde, lust, overspel en geweld de gevaarlijke ingrediënten zijn. Koch schrijft met een natuurlijke literaire toon en laat humor en tragiek elkaar versterken. Zijn personages zijn psychologisch interessant, zijn stijl is nergens clichématig of gezocht en de plot is buitengewoon ingenieus. Daarbij kloppen alle details. In cynisme, visie en literaire architectuur lijkt Koch het hedendaagse neefje van W.F. Hermans, zij het dat Koch vooral zichzelf is en met dit boek er wederom in kan slagen een groot publiek voor de echte literatuur te winnen door de briljante mengeling van kwaliteit en spanning. Een gruwelijk, meeslepend en fascinerend boek dat zich niet laat wegleggen.

[Artsen](#)

KOEDIJK, SIJTJE VAN

De hemel ziet blauw van de dagen

2002, 157 p.

Sijtje van Koedijk (1903-1989) schreef in 1965 voor haar kinderen haar levensverhaal op. Na haar dood vonden ze dit document, dat nu wordt uitgegeven. Sijtje ontvlucht al jong haar armoedige milieu, trouwt en gaat naar Borneo. Het huwelijk mislukt en in 1929 ontmoet zij haar grote liefde. Zij gaan terug naar Indië, waar haar geliefde in 1938 omkomt bij een ongeluk. Een ontroerend relaas van een vrouw, die tegen de tijdgeest in, haar eigen weg ging.

[Vrouwen; Nederlands Oost-Indië; 1936-1939; Autobiografieën](#)

KOELEMEIJER, JUDITH

Anna Boom

2008, 239 p., GLB, luisterboek

De schrijfster van 'Het zwijgen van Maria Zachea' (2001) ontmoet bij toeval Anna Boom, een vrouw met een opmerkelijk levensverhaal. Anna, begin twintig, smoorverliefd op een getrouwde Hongaar, besluit (uit verveling!) midden in de oorlog naar haar geliefde in Hongarije af te reizen; daarna volgt een avontuurlijk bestaan. Haar ervaringen met Duitsers en Russen, haar werk voor de Zweed Wallenberg, haar

minnaars, kortom, haar optreden getuigt van moed en roekeloosheid, en veel geluk. Ten slotte een gelukkig huwelijk en het zwijgen tot de ontmoeting met Koelemeijer. Koelemeijer ontvouwt chronologisch Anna's levensverhaal, zonder literaire opsmuk; Anna's levensloop is spannend genoeg. De ankerpunten zijn de steden waar zich voor Anna markante gebeurtenissen afspeelden. De uitwerking van deze levensbeschrijving is een mengeling van feit (de gebruikte citaten uit brieven en dagboeken) en fictie (de weergave van gevoerde gesprekken van decennia geleden). Met verantwoording en bibliografie. Een spannend vrouwenleven dat Koelemeijer zonder literaire pretenties voor zichzelf laat spreken.

KOELEMEIJER, JUDITH

Hemelvaart

2013, 270 p., GLB, luisterboek

Dit werk is gebaseerd op gebeurtenissen uit het eigen leven van de auteur. Als 18-jarig meisje ging ze na haar eindexamen in 1985 met vijf vriendinnen op vakantie naar Griekenland. Op de laatste avond, Maria Hemelvaart (15 augustus), gebeurt er een dodelijk ongeluk met Annette. Met zijn vijven komen ze terug; ze zijn voorgoed hun jeugd en onschuld verloren. Vijfentwintig jaar later onderzoekt de auteur wat de dood van Annette met haarzelf, de vriendinnen, de ouders van Annette en andere betrokkenen heeft gedaan. Ze keert terug naar Paros en reconstrueert de laatste dagen van Annette aan de hand van herinneringen, dagboek aantekeningen, rechtbankverslagen en gesprekken. Op zoek naar tekens en vooruitwijzingen wil ze het ongeluk verklaren. De gebeurtenissen uit het verleden en de zoektocht en reconstructie vijfentwintig jaar later zijn knap met elkaar verweven. Een mooi en aangrijpend verhaal, geschreven in een toegankelijke stijl. Geschikt voor de vele liefhebbers van waargebeurde verhalen.

[Waargebeurd](#)

KOELEMEIJER, JUDITH

Het zwijgen van Maria Zachea

2001, 255 p., GLB, luisterboek

De moeder van een groot, katholiek gezin krijgt op hoge leeftijd een hersenbloeding en hult zich daarna in een voortdurend stilzwijgen. Omdat ze niet willen dat zij naar een verpleeghuis moet, nemen de twaalf volwassen kinderen vrijwillig de zorg op zich: dagelijks is een van hen, gedurende de acht jaar tot haar dood, bij haar volgens een strak schema. Elk van hen beschrijft vanuit eigen perspectief de gezamenlijke jeugd in de jaren '50 en '60 en de herinneringen aan de ouders, elkaar, de maatschappij. De schrijfster (1967) is journaliste en raakte geïntrigeerd door het beeld van haar zwijgende oma en de rol die zij had in het leven van haar ooms en tantes. Zij laat hen een voor een aan het woord, van de oudste tot de jongste. Er zijn overeenkomsten, maar opvallend zijn de verschillen in hun beleving. Deze lijn is knap doorgetrokken naar het nu: de oude moeder en de beslissing over leven en dood die de kinderen met elkaar moeten nemen. Het boek speelt in de Zaanstreek, maar is herkenbaar voor een breed publiek. Bekroond met de NS Publieksprijs 2002 en het Gouden Ezelsoor 2003

[Familielaties](#)

[Jaren vijftig](#)

[Jaren zestig](#)

[Euthenasie](#)

[Moeders](#)

KOELEWIJN, JANNETJE

De hemel bestaat niet

2011, 288 p.

Als kind praatte Jannetje Koelewijn nooit met haar vader, er was weinig echt contact, maar aan het eind van zijn leven krijgt hij de behoefte te praten over zijn leven, huwelijk en het mislukken daarvan. Hij wil met haar praten alsof zij geen vader en dochter zijn. De neerslag van

deze uitvoerige gesprekken, en die met Jannetjes moeder, vormen dit boek. Ook het leven van de grootouders en het milieu waaruit zij allen kwamen (gereformeerden uit Spakenburg) komen uitgebreid ter sprake. Wim Koelewijn (1929) was de zoon van een gereformeerde politiemans uit Amsterdam en kleinzoon van een Spakenburgse visser. Hij streefde altijd naar beter en hoger. Zijn kinderen gingen allemaal studeren, zelf werd hij na zijn pensionering nog meester in de rechten, maar onderweg raakt hij zijn vrouw, de liefde van zijn leven, kwijt. Ook zijn geloof is wankel. Boeiend, indringend, zeer openhartig portret van twee mensen en hun (gezins)leven, dat zowel de aangename als de onaangename kanten laat zien, intieme details niet schuwt, soms pijnlijk eerlijk en hard is, maar altijd liefdevol. Achterin een verantwoording van de auteur. Koelewijn is redacteur bij NRC Handelsblad en publiceerde onder meer de interviewbundel 'De alledaagse dood : gesprekken over het einde van het leven'.

Families; Nederland; 20e eeuw; Verhalen

KOLLAARD, SANDER

Stadium IV

2015, 157 p.

Tijdens de proefrit met hun nieuwe camper krijgt Sarie (62 jaar, ex-le- rares aardrijkskunde), vrouw van Barend (64, gepensioneerd politie- man) een toeval. Ze wordt opgenomen en blijkt uitgezaaide kanker te hebben: ongeneeslijk, niet-kleincellig longcarcinoom, stadium IV. In plaats van hun plan voor een trektocht door Europa besluiten ze naar Öland te reizen, het idyllische Zweedse eiland waar in 1968 hun liefde onstuimig begon. Barend, fors van postuur, kerngezond, levenskunste- naar, 'dossierijger', probeert de plotselinge chaos en radeloosheid in zijn leven te bestrijden met het lezen van wetenschappelijke verhande- lingen, aanleggen van lijstjes, strikt hanteren van regels, en wijdt zich vol overgave aan de verzorging van zijn vrouw, die de kunst van het sterven onder de knie probeert te krijgen. Totdat Barend een drastisch besluit neemt. Sfeervol, ontroerende, 'vanuit het hart' geschreven, niet-chronologisch vertelde, psychologische roman, met subtiele details (knikker, stenen keilen), waarin Kollaard (1961) evenwichtig afstand neemt van beschrijvingen van goedkope, clichématige emoties.

Kanker

KOMRIJ, GERRIT

De klopgeest

2001, 239 p., GLB

Komrij (1944) is bij het grote publiek bekend als bloemlezer, criticus, dichter en romanschrijver, in die volgorde. 'De klopgeest' is Komrij's vierde roman en tevens het bewijs dat Komrij als romancier zijn plaats heeft gevonden. 'De klopgeest' is een evenwichtige roman. Dit verhaal over een overgangstijd speelt niet voor niets op het breukvlak van twee eeuwen: Amsterdam 1898, het jaar van de kroning van Wilhelmina. Met die laatste gebeurtenis eindigt de roman ook. In een spel met ideaal en werkelijkheid speelt het spiritistisch medium Hector de hoofdrol. Schijnbaar antagonist George, uitventer van socialistisch drukwerk, lijkt Hectors beste vriend te worden. Als altijd bij Komrij bedriegt de schijn. Beelden en karakters herinneren aan werk van Thomas Lieske en Edu- ardo Mendoza; Komrij's taal en zijn spel met de hoofdspelers is com- plect anders: hij vlecht met gemak Gorter of een straatliedje in. Zelfs met de verhaallijn neemt Komrij een loopje: de roman kent geen echte ontknoping. Wel veel mooie zinnen, zoals deze over een polonaise in de Nes: 'Het lijkt op baantjes trekken in een veel te klein zwembad.'

Spiritisme

Socialisme

Amsterdam; 1898

KOMRIJ, GERRIT

Over de bergen

1990, (2005) 245 p., GLB

Een jongeman is het stadsbestaan beu en vertrekt naar een afgelegen gehucht "over de bergen" om zich daar te vestigen in een eens rijk huis dat hem en zijn broers over een aantal jaren uit een erfenis zal toevallen. Aanvankelijk brengt zijn verblijf in het huis en tussen het arme transmontaanse volk zijn leven in een warme stroom geluk, maar na geruime tijd ontpopt een aantal dierbaren zich als intriganten die hem het huis afhandig willen maken. De man blijft ten slotte eenzaam achter en verwordt tot een schuwe bergbewoner, een slachtoffer. De roman is verteld in een opvallend trage stijl die uitnodigt tot het proeven van woorden en zinnen die voornamelijk dit wonderlijke land en zijn bewoners beschrijven. Pas tegen het eind manifesteert de intrige zich in volle duidelijkheid, hoewel er reeds voortdurend onheil dreigde. Soms verwoordt de schrijver via de hoofdfiguur gedachten en waarnemingen zo genoeglijk en knus dat je denkt met een parodie of een romantisch werk van doen te hebben; dit wordt echter opgelost aan het slot, als de kille werkelijkheid toeslaat. Een qua locatie, sfeer en compositie uitzonderlijk smakvolle roman voor een groot publiek.

Portugal

KOOIMAN, DIRK AYELE

Montyn

1982, (2013), 340 p.

Deze biografische roman van de Nederlandse schrijver (1946) vertelt het onrustige leven van de Nederlandse kunstenaar Jan Montyn (1924). Hij groeide op in Oudewater als zoon van een streng-gereformeer- de koetsschilder. Hij ontvlucht zijn ouderlijk huis tijdens de Tweede Wereldoorlog door dienst te nemen bij de Duitse Jeugdstorm. Vanaf dat moment bestaat zijn leven uit vechten, ontberingen en overleven, met deelname aan het vreemdelingenlegioen, krijgsgevangenschap, Korea en de Vietnamoorlog. Dit boek is een groot avontuur, realistisch en rauw beschreven. Jan vindt, via allerlei relaties, uiteindelijk rust bij de Indonesische Hi-en; bij de geboorte van zijn dochter eindigt zijn rusteloze zoeken. Het boek is meer dan dertig jaar geleden voor het eerst uitgegeven maar is nog steeds populair bij zowel volwassenen als jongeren.

Jan Montyn

Oorlogservaringen

KOOLHAAS, A.

Vanwege een tere huid

1973, (2004), 176 p.

Om de tere huid van zijn dochter Annepiet te beschermen zet haar vader twee hoedna's, vreemde dieren die hij meebracht uit een warm land, uit in de rivier bij zijn huis. Door haar beschermde opvoeding kan Annepiet het leven echter niet aan, waardoor haar dochtertje Takkie het extra moeilijk krijgt. Een eerste liefde voor de twaalfjarige Jikke brengt hier verandering in, maar uiteindelijk sterft haar vriendje door de vreemde dieren en leert Takkie afscheid van haar kindertijd te nemen. Meesterlijk geschreven roman, waarin het leven van de ouders, de kin- deren en de vreemde hoedna's om de beurt beschreven worden. Vooral het leven van de kinderen, op de grens tussen kindertijd en puberteit, is psychologisch zeer goed weergegeven.

Verliefdheid

KOOTEN, KEES VAN

Episodes

2007, 125 p., GLB, luisterboek

Autobiografische schetsen van Van Kooten [1942], die eerder satirische en humoristische observaties schreef, zoals 'Koot graaft zich autobio', 'Veertig', 'Hedonia' en 'Annie'. In 'Episodes' schrijft hij op intieme en liefdevolle wijze een twintigtal korte verhalen over de eerste twee le-

vensjaren van zijn kleinzoon Roman. De opa/auteur is dol op zijn eerste kleinkind en maakt het oppassen tot een feest. Niets is te gek om de kleine aan het lachen te krijgen. De verhalen gaan over voorlezen, oppassen, taalgebruik en ontwikkeling van de peuter, komische situaties, opvoedmeningsverschillen met de ouders en het gebruik van drank in het nabijzijn van de kleine spruit. Af en toe nemen de observaties en ervaringen verliefd dweperige vormen aan. Vanwege de soms erudiete toon en stijl is dit niet zomaar een schattig opaboekje. Voor jonge hoger opgeleide opa's en liefhebbers van Van Kooten.

[Grootvaders](#)

KRABBÉ, TIM

Het gouden ei

1984,(2012), 94 p. DVD, GLB.

Tim Krabbé (1943) is bekend als schaakmeester, wielprof, sportverslaggever en als schrijver van filmscripts, verhalen en romans. Krabbé heeft ook in deze novelle, zijn meeste bekende, een flitsende stijl, met geestige, bizarre, maar ook zeer gevoelige momenten. De structuur is verrassend knap: achteraf passen alle stukjes in elkaar. Dit sprookje van de misdaad verhaalt van de vakantie van Rex en Saskia. Saskia verdwijnt op een raadselachtige manier bij een benzinestation. Jaren later ontdekt Rex hoe dat gebeurd is. Dit boek is bij uitstek geschikt voor een zeer breed publiek. Verfilmd als 'Spoorloos' en 'The vanishing'.

[Verwijningen](#)

KRABBÉ, TIM

Marte Jacobs

2007, 165 p., GLB

Dichter Emile Binenbaum, die zijn faam dankt aan een, op jonge leeftijd geschreven gedicht, denkt terug aan het meisje Marte dat hem daartoe inspireerde. Hij ontmoette haar toen zij negen was en hij zestien en trof haar nadien met tussenpozen van enkele jaren. Het dierbaarst zijn de herinneringen aan die zomer in de jaren '60 toen ze samen door Amsterdam zwierven. De door romanticus Emile gekoesterde zuivere liefde werd ruw verstoord toen Marte na een feest meeging met Emiles vriend en rivaal Reiff en nadien zelfmoord pleegde. Reiff, inmiddels een succesvol auteur, schrijft jaren later de roman 'Een Meisje uit mijn Jeugd' en pakt Marte zo nogmaals af van Emile. Het romantische thema van de onbereikbare liefde keert vaak terug bij Krabbé. Hier is het uitgewerkt in een mooie kleine roman die spannend, zuiver en sfeervol is. Rivaliteit en miskend schrijverschap zijn zaken die in interviews met Krabbé vaak aan de orde komen en daar lijkt dit boek een reactie op. Misschien brengt het ook een verandering teweeg, want ook critici blijken dit geheide lezerssucces te waarderen.

KRABBÉ, TIM

Vertraging

1994, (2009) 144 p., GLB

Deze korte, roman van Krabbé verscheen eerder als feuilleton in 'De Volkskrant'. Het is het verhaal van de televisiepresentator (quizmaster) Jacques Bekker die bij een tussenlanding in Sydney vertraging oploopt bij de overstap. Hij besluit een jeugdliefde van dertig jaar daarvoor op te zoeken. Bij de ontmoeting raakt hij onmiddellijk betrokken in de vlucht van deze Moniek die wegens fraude gezocht wordt. Er volgt een spannende en dramatische tocht door Australië. Bekker ontdekt dat zijn geïdealiseerde jeugdliefde een illusie is, maar kan tegelijk zich niet onttrekken aan de spanning van de vlucht voor de autoriteiten. De roman heeft als onderliggend thema het noodlot en de verloren jeugd. Een interessant boek waarin de auteur bewijst dat belletrise en spanning zeer goed verenigbaar zijn. Winnaar van de Gouden strop 1995.

[Vluchtgedrag](#)

[Australië](#)

KRAUSS, NICOLE

De geschiedenis van de liefde

Engels, 2005, 289 p., GLB

In dit boek komen drie verhaallijnen samen. Eerst die van de gepensioneerde slotenmaker Leo Gursky die als Pool een kluizenaarsleven leidt in Amerika. Hij schrijft een boek en stuurt dit naar zijn zoon die hem niet kent. De tweede verhaallijn is die van de 14-jarige Alma, genoemd naar iemand uit 'De geschiedenis van de liefde', een Spaans boek dat haar jong gestorven vader aan haar moeder gaf die nu het verzoek krijgt om het te vertalen. De laatste lijn is van Zvi Litvinoff die in 1941 van Polen naar Chili ging. 'De geschiedenis van de liefde' is zijn enig gepubliceerde werk. Leo en Alma vertellen zelf, het deel van Zvi komt via een verteller. Een indringend geschreven roman met joodse elementen. Het boek vraagt veel aandacht, maar verdient dat. De auteur (1974) debuteerde twee jaar geleden met 'Man komt kamer binnen'. In de pers wordt haar nieuwste roman vergeleken met 'Alles is verlicht' (2002) van Jonathan Safran Foer, haar man. Het boek is opgedragen aan de vier joodse grootouders van de auteur 'die haar het tegenovergestelde van verdwijnen hebben geleerd'.

[Poolse migranten](#)

[Joods milieu](#)

[Verenigde Staten](#)

KUMPFMÜLLER, MICHAEL

De heerlijkheid van het leven

Duits, 2011 (2013), 236 p.

Het laatste levensjaar van de bij zijn dood al beroemde Praagse schrijver Franz Kafka (1883-1924) wordt hier op uitzonderlijke en pregnante wijze beschreven. Na een aantal amoureuze relaties ontmoette de al ernstig tuberculeuze Kafka in de Oostzeepadplaats Müritz een kleuterleidster. Zij viel voor hem als een blok terwijl hij zoals steeds aarzelde. Uiteindelijk gaf hij zich gewonnen. Vanaf dat ze samenwonen in Berlijn raakten ze steeds meer op elkaar gericht. Hij werd voor haar het middelpunt van het heelal. Kafka sterft ten slotte in haar armen in een kliniek bij Wenen. De auteur van deze biografische roman kruipt nu beurtelings in de huid van de beide hoofdpersonen en legt op uiterst fijnzinnige wijze hun zielenroerselen bloot, hun leven naar elkaar toe met de dood in het vooruitzicht. Het is een aangrijpend, tragisch biografisch verhaal geworden, mede gebaseerd op brieven, verhalen en nagelaten materiaal. Deze terecht bejubelde roman voegt iets essentieels toe aan ons begrip van Kafka, maar daarnaast is het ook een adembenemend literair landschap dat zich voor de lezer ontrolt

[Franz Kafka](#)

KUNDERA, MILAN

De grap

Tsjechisch, 1967, (2004) 343 p.

Eerste roman van Kundera (1929). Oorspronkelijk verscheen het werk in 1967; het ademt de politiek liberale geest van rond de Praagse Lente. Het rekent af met de voorbije periode van het stalinisme dat niet alleen de maatschappij en cultuur tot karikaturale proporties had omgevormd, maar ook ingrijpend het persoonlijke lot van de individuele mens wijzigde. Aan de hand van een ogenschijnlijk onschuldige (politieke) grap ziet de lezer zich dit proces voltrekken via het perspectief van enkele personages. De belangrijkste van hen, Ludvík, neemt persoonlijk wraak voor de politieke en maatschappelijke consequenties van zijn grap (uit de Partij gezet, van de universiteit verwijderd, militaire dienst, in de mijnen enz.) door de vrouw van zijn scherprechter te verleiden. De gevolgen hiervan zijn onvoorzien en maken de wraakactie tot een zinloze daad.

[Communisme](#)

[Tsjechoslowakije](#)

[Noodlot](#)

KUNDERA, MILAN

De ondraaglijke lichtheid van het bestaan

Tsjechisch, 1984, (2012), 377 p., DVD, GLB

Ideeënroman aan de hand van de levens van twee stellen, Tomas & Tereza en Franz & Sabina, waarbij Sabina, een onafhankelijke schilderes die Tsjechoslowakije na 1968 verliet en in Genève woont, een verbindende rol tussen de koppels speelt door haar verhouding met Tomas. Ook deze chirurg en rokkenjager vlucht, met Tereza, uit Tsjechoslowakije naar Zwitserland. Beiden zullen echter terugkeren. Franz is een Zwitserse linkse intellectueel die aanvankelijk een ideale maîtresse vindt in Sabina. Kundera laat zien hoe op beslissende momenten in hun diverse levens lichtheid en zwaarte verwisselbaar zijn, liefde en haat, trouw en verraad, schoonheid en lelijkheid, kunst en kitsch, het komische en tragische, afhankelijk van ieders levensperspectief. Contrapuntsgewijs weeft Kundera hun diverse levens door elkaar, becommentarieert ze en veralgemeent ze met filosofische aforismen. Kundera (1929), vooraanstaand Tsjechisch schrijver, woont sinds 1974 in Frankrijk

[Relaties](#)

NIEUW

KWAST, ERNEST VAN DER

De ijsmakers

2015, 303 p., GLB

Een aloude ijssalon op de Oude Binnenweg in Rotterdam (en wat een goeie!): Venezia. Een Italiaanse familie – ijsmakers tot in het voorgeslacht – baat deze zaak uit. Het vak gaat over van vader op zoon. In de winter, wanneer de ijssalon gesloten is ('Tot ziens in maart!'), verblijft de familie in de bergen van Noord-Italië. Over deze familie heeft Van der Kwast een mooie roman geschreven. Het is een familiegeschiedenis. De oudste zoon breekt met de ambachtelijke familietraditie, laat het ijs liggen en gaat in de poëzie. Als latere directeur van het World Poetry Festival reist hij over de wereld, terwijl de zomers aan de jonge broer voorbijgaan. Hij tobt zich af in de zaak. Familiale verhoudingen, ambachtelijkheid, het voortbrengen van nageslacht, het voorgeslacht (waar het boek mee eindigt) en liefde staan centraal, maar tegelijk is er veel anekdotiek over consumptie-ijs, een geschiedenis ervan, een glansrol voor sneeuw en een ode aan de poëzie. De smaak van ijs wordt wellustig, haast erotisch beschreven. Een heerlijk boek. Niet gedacht dat ijs op papier zo kon smaken.

[Consumptie-ijs](#)

KWAST, ERNEST VAN DER

Mama Tandoori

2010, 214 p., luisterboek

Een Indiase moeder met een bevlogen en vurig karakter zwaait de scepter in het Rotterdamse gezin waarin de hoofdpersoon opgroeit. Deze jongen, die ook Ernest van der Kwast heet en later schrijver wordt, moet zich een weg naar volwassenheid zien te banen en zich ontworstelen aan zijn moeder met haar excentrieke opvattingen. De hoofdstukken lichten losse fragmenten uit Ernests jeugd uit, en dan vooral de zonderlinge streken van zijn moeder: van mensen te lijf gaan met een deegroller tot haar exuberante verzamelwoede. De luchtige, vaak ironische formuleringen roepen zulke situaties heel concreet op. Veel diepgang biedt de roman niet, maar de snedige, subtiel geformuleerde zinnen maken hem allerm minst oppervlakkig. Hij leest als een kleurrijke schets van een onalledaagse familie. Zonder flauw te worden blijft hij tot het einde toe geestig. De auteur schreef eerder verschillende romans onder pseudoniemen, waaronder het veelgelezen en -geprezen 'Man zoekt vrouw om hem gelukkig te maken'.

LAROU, F.

Judith en Jamal

Frans, 2001, 137 p.

Judith is een joods meisje dat verliefd is op de Marokkaan Jamal. Ze wonen in Parijs. De ouders zijn tegen deze liefde; Judith loopt weg van huis en verschuilt zich in een kast bij Jamal op de kamer. Over deze onmogelijke liefde wordt verteld door de neef uit Amsterdam. Deze beschrijft met enige afstand de achterafsteeg waar de familie woont, het balanceren van Jamal op de rand van de criminaliteit en de moeizame relatie met zijn vader. Halverwege het boek verandert het vertelperspectief en voeren anderen, ook Jamal, het woord. Op het eind brengt Jamal de verklikker van zijn geliefde om en hij belandt in de gevangenis. Een vlot geschreven variatie op het Romeo en Julia-thema. Laroui gebruikt de speelse humor en spot die men ook terugvindt bij schrijvers als Bouazza en Benali. Laroui (1960) werd in Marokko geboren, studeerde in Parijs en woont en werkt al geruime tijd in Nederland; hij schrijft in het Frans.

[Cultuurverschillen](#)

[Marokkaanse migranten](#)

[Frankrijk](#)

LAROU, F.

Het tragische einde van Philomène Tralala

Frans, 2003, 130 p.

De markante hoofdpersoon, de in Marokko geboren en in Frankrijk beroemd geworden schrijfster Philomène, vertelt vanuit een Franse gevangenis haar bewogen levensverhaal. In haar boeken en in de media bestrijdt ze energiek de discriminatie die zijzelf als onderlegde, intelligente, zwarte lesbische vrouw dagelijks ondervindt in de Franse samenleving. Men smult van haar 'exotische' directheid zonder haar te begrijpen en te respecteren, en niemand grijpt in als zij door een misverstand wordt gearresteerd. De Marokkaanse auteur heeft deze vrouw overtuigend neergezet. Vitaal, rijk en creatief taalgebruik op zins- en woordniveau, verschillende registers van humor en de als terloops gebrachte traumatische ervaringen hebben veel passages opgeleverd waar menig cabaretier goed mee uit de voeten zou kunnen. Laroui (Marokko, 1960) studeerde in Parijs wis- en natuurkunde, civiele techniek en economie, werkte onder meer aan enkele Engelse universiteiten en woont en werkt nu ruim tien jaar in Nederland. Hij heeft vier romans gepubliceerd, naast korte verhalen, poëzie en essays.

[Discriminatie](#)

[Marokkaanse migranten](#)

[Frankrijk](#)

LAWRENCE, D.H.

Lady Chatterley's minnaar

Engels, 1928, (2003) 383 p., DVD

Een jonge vrouw, getrouwd met een in de oorlog verminkte, half verlamde man, wordt verliefd op de boswachter van hun landgoed. Wat begint als een hunkering naar een normaal geslachtsleven, groeit uit tot een grote liefde, waarvoor zij tenslotte haar man verlaat. Het boek verscheen in 1928 en was destijds een sensatie door de openhartige beschrijving van het liefdesleven.

LEEUWEN, JOKE VAN

Feest van het begin

2012, 246 p. GLB

Dit verhaal speelt zich af in de tweede helft van de achttiende eeuw in Frankrijk. Catho is te vondeling gelegd en belandt in een door nonnen geleid vondelingenhuis. Door haar vrijgevochten natuur is ze daar al gauw niet op haar plek. Dat geldt ook voor Berthe, een non die teleurgesteld is in het gebrek aan diepgang dat de andere zusters tonen en allerlei capriolen uithaalt om het kloosterleven te ontvluchten. Berthe wordt Catho's steun en toeverlaat. Parallel daaraan loopt een verhaal-

lijn over een klavecimbelbouwer en een beul, die zich verdiepen in de ontwikkeling van de guillotine. De verhaallijnen zijn kunstig met elkaar verweven. De historische context (Franse Revolutie) wordt zijdelings belicht; centraal staat de ontwikkeling van de hoofdpersonages die hun eigen keuzes leren te maken. Dit maakt het boek voor liefhebbers van historische romans minder interessant, maar het zorgt er wel voor dat de roman actueel is. Derde roman voor volwassenen van de schrijfster (1952) die vooral bekend is van haar kinderboeken, o.a. 'Iep!' (Zilveren Griffel, 1997).

Frankrijk; 18e eeuw

LENAERTS, SIMONE

Zeewater is zout, zeggen ze

2008, 415 p.

De Vlaamse schrijfster (1947) brengt in deze roman het verhaal van een Antwerpse familie in de jaren vijftig. Tussen de anti-klerikale arbeider Raymond en de dromerige Rika stijgen de spanningen. Hun dochter Rosa probeert zich staande te houden in het uiteenvallende gezin door te vluchten in haar fantasie. Ze gaat op in de verhalen van haar onderwijzer en de mystieke kanten van het katholieke volksgeloof. Een sfeervol tijdsportret, waarbij de beklemmingen van een private koude oorlog worden neergezet tegen het decor van de grote koude oorlog. Geschreven in een soepele stijl, gedragen door dialogen die aansluiten bij het taalgebruik uit deze tijd. Bekroond met de Vlaamse Debuutprijs 2009.

Antwerpen (stad); 1951-1960

Rooms-Katholiek milieu

LEROY, GILLES

Alabama Song

Frans, 2007, (2011), 217 p.

Genomineerd voor maar liefst vier literaire prijzen (Goncourt, Renaudot, Médicis, Fémina) moet deze roman van Leroy (1958), "zijn grote Amerikaanse roman", over de flamboyante "Southern Belle" Zelda Sayre (1900-1948), vrouw van de grote schrijver Scott Fitzgerald (1896-1940) wel intrigeren. Aan het vaalblauwe kaftje zal het niet liggen. Wel aan het onderwerp zelf natuurlijk: de uitpattingen van de jet set, de lichamelijke en geestelijke aftakeling tot en met de finale zelfdestructie. Maar wat is nu de meerwaarde? Die ligt in het gekozen perspectief, het verlies van macht over de eigen handel en wandel beleefd vanuit Zelda zelf. De gedachten en gevoelens die Leroy haar toekent, deels afgeleid van de feiten, deels verzonnen en/of kenmerkend voor zijn eigen preoccupaties, tonen een ontheemde, artistieke vrouw sans gêne, geneigd tot extatische losbandigheid, intens de sensualiteit van het mannelijk lichaam proevend, zoals bij haar minnaar Joz, Frans vlieger, gedoemd tot horigheid aan het ego van haar levensgezel, letterlijk en figuurlijk opgebrand na een uitputtend leven. Raak! Normale druk. Prix Goncourt 2007. - Raak portret van Zelda, de vrouw van schrijver Scott Fitzgerald. Prix Goncourt 2007.

F.Scott Fitzgerald

LESSING, DORIS

Het huis van Julia

Engels, 2001, 446 p.

Doris Lessing schreef deze niet-autobiografische roman ('er is geen gelijkenis met bestaande personen'), zoals ze zelf zegt, i.p.v. deel drie van haar autobiografie waarmee ze te veel mensen zou kwetsen. Het eerste deel van de roman heeft een typische jaren zestig sfeer: spel is 'kameraad Johnny', die gelooft in ideologieën en niet in persoonlijke relaties. Vandaar dat hij zijn moeder Julia en zijn ex-vrouw Frances in hun altijd al bomvolle Londense huis zonder enige scrupules opscheept met zijn (stief)kinderen, vrouwen, vrienden, etc. In het tweede gedeelte beschrijft Lessing de oogst van de idealistische jaren zestig: Johnny's stiefdochter bestrijdt aids, honger, en corruptie in Afrika; een idealis-

tische zwarte jongen van toen is nu een corrupte politicus geworden, etc. Boeiende, retrospectieve politieke en sociale roman waarin de Britse auteur (1919) haar uiteindelijke visie geeft op de jaren zestig, op alle ideologieën en utopia's waarin men toen geloofde en wat daar van over bleef. Lessing debuteerde met het in Afrika spelende 'Het zingende gras' (1950), ze schreef vele romans waaronder de 'Kinderen van het geweld'-serie, een sciencefictionserie en 'Het gouden boek' (1962).

Ideologie

Jaren zestig

LEVI, PRIMO

Is dit een mens

Italiaans, 1947, (2007), 208 p.

Primo Levi werd in 1919 in Turijn geboren, studeerde scheikunde en voegde zich in 1943 bij een partizanengroep. In dat jaar werd hij gearresteerd en - als jood - naar Auschwitz getransporteerd. Als een van de weinigen overleefde hij het kamp. In dit boek beschrijft Levi niet alleen de uiterlijke gebeurtenissen in het kamp, maar vooral de lichamelijke en psychische ontluistering en de overlevingsmechanismen. Hij doet dit vanuit eigen ervaring, maar ook afstandelijk, analyserend, sober, eerlijk en zonder wrok of zelfbeklag. Een indrukwekkend en - ondanks alle gruwelen - mild en wijs boek.

LIESHOUT, TED

Mijn meneer

2012, 253 p.

Jeugdboekenschrijver en beeldend kunstenaar Van Lieshout (1955) vertelt in de woorden van een elfjarige jongen die brieven schrijft aan Maria hoe het kind in contact komt met een volwassen hetero-man, een relatie krijgt en ten slotte de relatie verbreekt. Dit autobiografische verhaal beschrijft nauwkeurig de behoefte van het kind om gekend en gezien te worden, de aanvankelijk vormende waarde van het contact, de angst van het kind voor de buitenwereld en veroordeling van het contact, maar ook de manipulatie, de omslag van pedofilie naar pedoseksualiteit en de verwarring bij het kind als de man zijn lust botviert ten koste van het kind en het daarmee psychisch beschadigt. In een nawoord stelt Van Lieshout dat het voor hem (het kind) liefde was, maar dat hij seks met kinderen afkeurt. Dit boek is een moedige bijdrage aan een vaak hetzerige discussie: expliciet, maar niet vulgair, psychologisch subtiel, scherp en met humor geformuleerd, genuanceerd en stellingnemend.

Pedofilie

Kinderleven

LIESKE, TOMAS

Alles kantelt

2010, 245 p., luisterboek

De nieuwe roman van de Nederlandse schrijver (1943) speelt met de tijd. En met personages. In de jaren zeventig ontmoet Anton, een epileptische (en daardoor met een verscherpte waarneming toegeruste) dertiger die zijn vrouw heeft verloren, zijn jeugdige zelf: het jongetje dat hij vroeger in Den Haag was. Met hem reist de Shakespeare-specialist naar het door de Rote Armee geterroriseerde Duitsland om toneelvoorstellingen te zien. Het verhaaltijden botst op het verleden. Voor de kleine Anton, met een dominerende vader, is het Duitse meisje Rosemarie dat in het gezin verblijft, het hoogste schepsel. Met haar ontwikkelt zich een relatie. De oudere Anton kan zich weinig van deze Rosemarie herinneren. Hij denkt aan zijn overleden vrouw. In Duitsland keert Rosemarie op onverwachte wijze terug. In deze roman over een verbeelde onmogelijkheid speelt Lieske een spel met afstanden tussen vertellende en belevende ikken, met verschillen in kennis van de levensloop en met afwisseling in de grammaticale tijden. Een weergaloos literair spel. De beschrijvingskunst in de knappe stijl van Lieske is groots. Een bijzondere roman

LIESKE, TOMAS

Dünya

2007, 343 p., **luisterboek**

De formidabele nieuwe roman van Tomas Lieske (1943) is een historische roman, een avonturenroman en een ideeënroman ineen. Er verdwalen twee Nederlandse mannen in de Eerste Wereldoorlog. Zij komen in 1930 in Turkije terecht en redden daar een baby. In de jaren die volgen -verstoken van nieuws uit het westen- laten zij het meisje op het platteland opgroeien. Een gevallen Turkse vrouw, Dünya, die hen van hogerhand moet bespioneren, mengt zich in hun huishouden. De ene man (in Holland was hij leidekker: prachtig hoe Lieske dit beroep beschrijft) werkt mee aan het eerste en enige Turkse luchtschip; de ander doet klussen thuis. Geheimen, leugens en spanningen ontladen zich in een meesterlijke apotheose, waarbij de posities van de personages zich spiegelen in de vergeefse pogingen tot het luchtschip. Een ongelooflijke en bloedstollende roman. Een nieuwe en geslaagde meesterproef, stilistisch snel en meeslepend.

LIESKE, TOMAS

Gran Café Boulevard

2003, 357 p., **GLB**

In deze nieuwe roman van Tomas Lieske (1943) ontmoet een rijke Hollandse oplichter-vervalser in 1944 in een trein in Spanje een meisje, van wie de ouders in de Spaanse Burgeroorlog zijn omgebracht. Met enkele uitzonderingen worden het verhaal en de stukken voorgeschiedenis via deze hoofdpersonen in alternerende (namen dragende) hoofdstukken verteld. Dat is maar goed ook, want aan elkaar laten zij het achterste van hun tong niet zien. Een duizelingwekkend verhaal over afkomst, vlucht en bedrog, aantrekkingskracht en bestemming voert de lezer vanuit Spanje, via Parijs in 1951, naar de veengronden van Zuid-Holland. Daar is het dat de vervalser zijn broer, kluizenaar en vleermuiskweker, na 17 jaar opnieuw ontmoet. In een adembenemende apotheose, surrealistisch getint en visionair, zakken de broers uiteindelijk langzaam weg. Deze verbazingwekkende, knap gestructureerde, roman, vol leidend motieven en spiegelingen (spiegel ook letterlijk van belang), stilistisch gaaf, laat de eerdere romans van Lieske, Nachtkwartier (1995) en Franklin (2000), verre achter zich. Meesterlijk!

LIESKE, TOMAS

Mijn soevereine liefde

2005, 108 p.

Het verhaal speelt zich af in de tweede helft van de zestiende eeuw aan het hof van de Spaanse koning Philips II. Marnix de Veer, een Nederlandse mathematicus en de verteller in deze geschiedenis, wordt de vertrouweling van de koning. In de laatste uren van de door jicht geteisterde koning geeft Marnix zich rekenschap van zijn leven aan het Spaanse hof, van zijn onvoorwaardelijke trouw aan de koning, maar ook van zijn haat omdat de koning ooit zijn geliefde tot minares nam. Het verhaal gaat over vriendschap en de bijzondere manier waarop de koning met die vriendschap onvoorwaardelijke trouw weet af te dwingen. Lieske schetst in 'Mijn soevereine liefde' niet het beeld van een door het geloof bezeten koning, maar die van een wijze vorst en rokenjager..

Filips II (koning van Spanje)

LINDEN, FRÉNK VAN DER

De steniging

2006, 302 p.

Romandebuut van de journalist (1957), vooral bekend als interviewer. Het heeft een sterke openingsscène over een bloedvlek op straat. De spanning is meteen gezet: wat is er aan de hand? We volgen de gedachtenstroom (monologue intérieur) van een simpel en jong meisje, Priscilla. Ze is net van de havo, heeft een krantenwijk en werkt in een platenzaak. Ze raakt verliefd op Karim, een student Nederlands, van

Marokkaanse afkomst. Al snel blijkt dat Karim op gruwelijke wijze vermoord is (de titel verwijst hier naar). Priscilla stort geestelijk in, ze wordt opgenomen. Gedurende de therapie haalt ze in haar innerlijk herinneringen op aan haar weinig gelukkige jeugd, waarbij ze haar verborgen geheimen geleidelijk ontvouwt. De suspense blijft behouden tot de ontknoping op de laatste pagina's.

Trauma's

LOO, TESSA DE

Een bed in de hemel

2000, 141 p., **GLB, luisterboek**

Net als in haar talloze malen herdrukte roman 'De tweeling' (1993) speelt in dit boek van Tessa de Loo de Tweede Wereldoorlog een rol van betekenis. Er zijn opnieuw twee hoofdpersonen: een vrouw, Kata, en een man, Stefan. Hij is, volgens zijn moeder, de zoon van een Duitse officier met wie ze in de oorlog een verhouding had, zij de dochter van een vlak voor de oorlog naar Nederland gevluchte Hongaarse jood die onderduikt bij zijn minnares, maar na de oorlog met een andere vrouw trouwt. Kata en Stefan ontmoeten elkaar tijdens hun studie en worden verliefd op elkaar, maar tot een relatie leidt dat niet. Het verhaal neemt een nieuwe wending als Kata Stefans moeder ontmoet en tot de ontdekking komt dat zij haar vaders minnares is geweest. Het zou kunnen zijn dat niet een Duitse officier maar haar vader een kind bij de vrouw heeft verwekt. Stefan en zij zouden dan halfbroer en halfzus van elkaar zijn, iets dat door haar vader na zijn confrontatie met Stefan met zoveel woorden bevestigd wordt. Na zijn overlijden in 1995 regelen ze gezamenlijk de begrafenis in Boedapest. Maar was de man die nu dood is werkelijk hun beider vader? Er is geen antwoord op deze vraag.

NIEUW

LOO, TESSA DE

Een goed nest

2014, 206 p.

Psychologische roman van De Loo [1946], die bekend is van 'De tweeling' en het recente 'Kenau'. Net als in 'De tweeling' gaat het verhaal over twee zussen. Noor en Eva hebben elkaar jaren niet gezien als Noor, de jongste, vanuit Amsterdam naar de Achterhoek afreist om Eva te bezoeken. Het doel is Eva te confronteren met een bijna dertig jaar oud, zeer precair familiegeheim. De twee zussen, allebei rond de vijftig, zijn zo verschillend van karakter en levensinstelling dat de kloof tussen hen onoverbrugbaar lijkt. Het ongemakkelijke bezoek brengt bij beide vrouwen oud zeer naar boven, zoals de scheiding van hun ouders en de ziekte van hun moeder. De onthulling van het geheim zet de zussenrelatie op scherp en legt een bom onder hun gezinnen. Het verhaal is spannend en vlot geschreven, het wisselt per hoofdstuk van perspectief van de ene zus naar de andere. Steeds meer puzzelstukjes uit het verleden maken de familiegeschiedenis compleet. Een echte pageturner, geschikt voor een groot (vrouwelijk) publiek.

Zussen

Geheimen

LOO, TESSA DE

Harlekino, of Het boek van de twijfel

2008, 555 p., **GLB, luisterboek**

In deze nieuwe, volumineuze, roman van Tessa de Loo is de hoofdperson de 21-jarige jongeman Said, een kind tussen twee vaderlanden. Verwekt en wel heel snel in de steek gelaten door een Marokkaanse vader, met een in relaties verzinkende vrouw als moeder, is hij op zoek naar afkomst en bestemming. Samen met een jeugdvriend, in wie zich een proces van verwestelijking voltrekt, onderneemt Said, die zich onverhoeds bekeert tot de islam, een queeste naar de vader. In een oude Volvo rijdt hij tot diep in Marokko, tot aan de Hoge Atlas toe. Harlekino, de nar die zich heeft losgezongen uit een steeds meer een eigen leven gaan leidend, imaginair jeugdspel, is een verwarrende tegenstem in het

hoofd van Saïd. De vader -een vermaard bespeler van de ud (luit)- blijkt heel iemand anders dan Saïd verwachtte; de ontknoping is spectaculair en ontzettend. De ontwikkelingen zijn in deze roman wel eens abrupt, de uitgestrektheid kent zijn weerga niet, maar toch is dit boek, ondanks enkele gebreken, tot aan het einde toe onderhoudend

[Vader-zoon relatie](#)

LOO, TESSA DE

Isabelle

1989 (2011) , 127 p., DVD, GLB

Een mooie, Franse filmactrice, Isabelle, wordt ontvoerd door een afzich-
telijk lelijke vrouw die jaloers is op de schoonheid van haar slachtoffer.
De schrijfster beschrijft in deze korte roman de strijd tussen de twee
vrouwen, die eigenlijk de strijd tussen schoonheid en lelijkheid is.

Ondertussen stelt een jeugdkennis van Isabelle, een altijd om zijn dikte
en lelijkheid geplaagde man, alles in het werk om haar terug te vinden.
Behalve deze man spelen mannen verder geen rol van betekenis. De
Loo's proza is bijzonder compact en beeldend, waardoor het verhaal
zich als een 'trein' laat lezen. Deze stijl, gecombineerd met de geringe
omvang van het boek, zou de indruk van magerheid kunnen wekken.
Het tegendeel is echter waar. Verfilmd met Halina Reijn en Tineke Caels
in de hoofdrol.

[Uiterlijk](#)

[Jaloezie](#)

[Ontvoeringen](#)

LOO, TESSA DE

De tweeling

1993, (2013), 435 p., DVD, GLB

Tessa de Loo (1946) debuteerde in 1983 met de veelgeprezen verha-
lenbundel 'De meisjes van de suikerwerkfabriek'. Sindsdien versche-
nen van haar de romans 'Meander' en 'Isabelle' en het boekenweekge-
schenk 'Het rookoffer'. 'De tweeling' is een lijvige roman over het lijden
van gewone Duitsers in oorlogstijd. De Duitse tweelingzusjes Anna en
Lotte, geboren in 1916, worden na de dood van hun ouders van elkaar
gescheiden. Anna komt terecht in het boerse en katholieke milieu van
haar grootvader. Lotte belandt in Nederland bij een oom met socialis-
tische idealen. Na zeventig jaar ontmoeten de zussen elkaar weer in
het kuuroord Spa. Ze vertellen elkaar hun levensverhaal, dat vooral een
oorlogsverhaal is. Lotte heeft joodse onderduikers geholpen. Anna was
met een SS-militair getrouwd en heeft als verpleegster gewerkt in Duit-
se veldhospitaal. Aangrijpende roman met een overtuigende structuur
en een prachtige, zeer leesbare stijl.

[Tweelingen](#)

[Vrouwenleven](#)

[Wereldoorlog II](#)

LOO, TESSA DE

De zoon uit Spanje

2004, 173 p., GLB, luisterboek

Gerlof de Windt, gepensioneerd leraar klassieke talen, is ernstig ziek.
Voor zijn laatste verjaardag willen zijn kinderen een onvergetelijk fa-
miliefeest organiseren. Dan arriveert ook Bardo, de zoon die dertig jaar
geleden het huis werd uitgezet. Zijn terugkomst zorgt voor een schok
en brengt de familie er toe om elk vanuit de eigen optiek de gebeurte-
nissen vanaf hun jeugd tot nu kritisch te belichten zodat de barsten, ve-
tes en onderhuidse gevoelens duidelijk zichtbaar worden. 'De zoon uit
Spanje' gaat over de verhoudingen tussen mensen en de wijze waarop
zij daar uiting aan geven. De Loo debuteerde in 1983 met 'De meisjes
van de suikerwerkfabriek'. Hiervoor ontving ze in 1984 de Anton Wach-
terprijs en Het Gouden Ezelsoor. In 1994 werd 'De Tweeling' bekroond
met de Trouw Publieksprijs voor het Nederlandse boek. Ook ontving
ze voor deze roman de internationale Otto von der Gablentz-prijs (voor
verdiensten op het gebied van objectieve informatievoorziening over de

Bondsrepubliek Duitsland. De verfilming van 'De Tweeling' kreeg een
Platina Film.

[Familierelaties](#)

[Conflicten](#)

LOUW, ANNA M.

Kroniek van Perdepoort

Zuid-Afrikaans, 1975, (2014), 396 p.

De Zuid-Afrikaanse schrijfster (1913-2003) had uitgebreide studies
en een respectabele lijst met literaire publicaties achter de rug toen in
1975 'Kroniek van Perdepoort' verscheen, een nadien veelbekroond en
als klassiek beschouwd werk. Zij vertelt het verhaal van een machtige
en sjeke boerenfamilie die ten onder gaat aan de zeven grote zondes:
hoogmoed, hebzucht, wellust, jaloezie, gulzigheid, woede en luiheid.
Deze boerenroman ('plaasroman') zou een gewone streekroman kun-
nen zijn, zeker gezien de soms wat traditioneel literaire taal, ware het
niet dat er in de vertelvorm een voor dit genre ongebruikelijke structuur
wordt gebruikt. Daarnaast is er geenszins een happy ending en heeft
de gespletenheid van de Zuid-Afrikaanse samenleving rondom geloof
en apartheid een ontwrichtende werking. Zo werd deze roman baan-
brekend en een voorbeeld voor auteurs als André Brink, J.M. Coetzee
en Marlene van Niekerk ('Agaat'). Een belangrijke roman die nog niets
aan betekenis heeft ingeboet.

LUYENDIJK, JORIS

Het zijn net mensen

2006, 224 p., luisterboek

Joris Luyendijk (1971) was van 1998 tot 2003 correspondent Mid-
den-Oosten voor o.a. NRC Handelsblad en het NOS journaal. Dit boek is
een verslag van zijn journalistieke jaren en plaatst kritische kantte-
keningen bij de manier waarop nieuws uit die regio gebracht wordt.
Nieuws is wat afwijkt van het gewone, maar als alleen de afwijking
getoond wordt, gaat men dat aanzien voor het alledaagse. In vlotte stijl
en rijkelijk voorzien van anekdotes probeert de auteur in de 3 delen van
dit boek duidelijk te maken dat het onmogelijk is om te weten wat er
werkelijk speelt in dictaturen. Wat leven in een dictatuur inhoudt, laat
zich niet beschrijven en nog minder in beelden vatten. En van hoeveel
invloed woordkeus en vooral beelden zijn op nieuwsvorming, wordt
duidelijk in het deel over de berichtgeving rondom Israël. Een corres-
pondent kan verschillende verhalen vertellen, maar de media kunnen
er maar een weergeven. Dit boek is een waardevolle aanvulling op het
nieuws dat ons dagelijks via de media wordt voorgeschoteld. Winnaar
NS Publieksprijs 2007

[Midden-Oosten; Beeldvorming; Massamedia; Kritiek](#)

[Midden-Oosten; Verhalen](#)

MACCOURT, FRANK

De as van mijn moeder

Engels, 1996, 408 p., DVD, GLB

Frank McCourt was de oudste zoon in een doodarm Iers gezin in het
New York van de jaren '30. Zijn vader was een zachtmoedige man,
maar ook een onverbeterlijke alcoholist die er niet in slaagde zijn gezin
te onderhouden. Als hij dronken thuiskwam, haalde hij stevast zijn
zoontjes uit bed om hen nationalistische Ierse liederen te laten zingen.
De magie van het woord Ierland was er snel af toen het steeds groter
wordende gezin door geldnood gedwongen remigreerde en in bittere
armoe in Limerick kwam te wonen. Verhaal over een ongelukkige Ierse,
katholieke jeugd, geschreven zonder bitterheid, zelfs met veel humor
en warmte.

[Jeugdervaringen](#)

[Ierland](#)

MACDONALD, ANN-MARIE

De kraaien zullen het zeggen

Engels, 2003, 811 p., luisterboek

In de vroege jaren zestig vestigt het gezin McCarthy zich op een luchtmachtbasis in Ontario. De vader raakt al gauw verstrikt in een buitenlands spionagenetwerk en de achtjarige Madeleine durft niet te praten over wat er in haar naschoolse klasje gebeurt. Wanneer een schoolvriendinnetje dood in de bossen wordt gevonden, raakt het leven van de McCarthy's voorgoed ontwricht. Pas aan het eind van het boek geeft de schrijfster het geheim van de dader prijs. Een geweldig, meeslepend verhaal in mooi proza.

Trauma's

Seksueel misbruik

MCCARTHY, MARY

De groep

Amerikaans, 1969, (2012), 408 p.

Negen ambitieuze vriendinnen, die elkaar leerden kennen in hun studietijd aan het Vassar College te New York, houden na hun afstuderen onderling contact. Allen zijn afkomstig uit de hogere middenklasse, maar hun politiek linkse opvattingen en de gevolgen van de economische crisis begin jaren dertig van de 20e eeuw sluiten een respectabele maatschappelijke positie vrijwel uit. Een huwelijk voorkomt materiële zorgen in het leven van enkele vriendinnen, maar confronteert hen met de onderdrukkende (seksuele) moraal van hun echtgenoten. Zowel binnen het huwelijk als daarbuiten, in relaties met minnaars of werkgevers, blijkt vrijheid voor vrouwen beperkt; is bedrog, vernedering en uitsluiting door mannen hun deel, wat soms catastrofale gevolgen heeft. Deze in 1963 verschenen en binnen de feministische literatuur inmiddels klassieke roman van de Amerikaanse auteur (1912-1989), geroemd en gevreesd om haar politieke activisme en vlijmscherpe literaire kritieken, is in 1966 verfilmd door Sidney Lumet.

Feminisme

MCEWAN, IAN

Aan Chesil Beach

Engels, 2007, 152 p., luisterboek

In een hotel aan de kust van Dorset zullen de jonge Edward en Florence hun huwelijksnacht doorbrengen. Het is 1962, de seksuele revolutie moet nog komen en beiden gaan zonder ervaring deze nacht in. Bij Edward overheerst de verwachting, bij Florence de angst. Wat mooi moeten zijn, wordt een mislukking, leidt tot een pijnlijke confrontatie en het huwelijk is al voorbij voor het goed en wel begonnen is. Geheel anders dan in zijn voorgaande roman Zaterdag, waarin McEwan op grootschalige wijze de tijdgeest in de westerse wereld na 11 september opriep, geeft hij nu in een intieme, kleine roman een beeld van de vroege jaren zestig. Een tijd bepaald door conventies, waarin over seksualiteit niet gesproken wordt. Via terugblikken op het leven van de hoofdpersonen en op de ontwikkeling van hun relatie toont McEwan hoe zij gevangen zitten in hun tijd en hoe verschillend zij in het leven staan, waardoor te laat duidelijk is dat hun verbintenis van het begin af aan een 'misalliance' was. Een met grote beheersing en finesse geschreven kleinood van een der voornaamste hedendaagse Engelse auteurs.

Seksualiteit

MCEWAN, IAN

Boetekleed

Engels, 2001, 507 p., DVD

Op een avond in 1935 denkt de 13-jarige Briony te zien dat haar zus Cecilia wordt aangerand door Robbie, zoon van de huishoudster en beschermeling van haar vader. Als ze later die avond een gestalte ziet weggrennen bij haar nichtje, denkt ze aan een verkrachting. Gedreven door haar schrijversambities, haar behoefte aan een verhaal, beschuldigt ze Robbie. Briony's fout is van beslissende invloed op het leven

van alle drie. Cecilia keert zich van haar familie af, Robbie moet na zijn gevangenschap naar Frankrijk om te vechten in het Britse leger dat bij Duinkerken aan de Duitsers tracht te ontkomen en Briony probeert haar schuld in te lossen door gewonden te verzorgen. Tot aan het korte laatste deel lijkt dit het verhaal. Maar dan bereidt McEwan (1948) zijn lezers een daverende verrassing en wordt dit niet alleen een roman over schuld en boete en de gruwelen van de oorlog, maar ook over het schrijven zelf, de kracht van het verhaal, de macht en verantwoordelijkheid van de schrijver. Een meesterlijk boek, spannend en met groot vakmanschap geschreven. Verfilmd als Atonement

Schuldgevoelens

Schrijvers

Wereldoorlog II

MCEWAN, IAN

De cementen tuin

Engels, 1978, (2003), 200 p., DVD

De ik-figuur, een 15-jarige jongen, beschrijft de gebeurtenissen die zich binnen een zomer afspelen in een gezin waar nooit iemand komt. De kinderen zijn elkaars enige gezelschap als vlak na elkaar de ouders sterven. Ze begraven eigenhandig de moeder in het cement dat voor de tuin bestemd was. Een vriend van de oudste dochter dringt hun bestaan binnen en ontdekt het geheim en de liefdesverhouding tussen zijn vriendin en haar broer. In de vorm van auto's met zwaailichten dringt de buitenwereld hun "realiteit" binnen. Deze navrante en ongehoofwaardige gebeurtenissen worden vanuit de ik-figuur als volkomen vanzelfsprekend beschreven en verlopen volgens een eigen wetmatigheid.

NIEUW

MCEWAN, IAN

De kindervet

Engels, 2014, 205 p.

De 59-jarige familierechter Fiona Maye krijgt te maken met een huwelijks crisis als haar man nog een keer de passie van een nieuwe verhouding wil ervaren. Ze verdringt een en ander omdat haar aandacht gevraagd wordt door een bijzondere zaak: de bijna meerderjarige Adam Henry en zijn ouders, Jehova's getuigen, weigeren een noodzakelijke, levensreddende bloedtransfusie voor de aan leukemie lijdende Adam. Fiona's uitspraak komt tot stand na een bezoek aan de jongen in het ziekenhuis - waar ze elkaar vinden in een uitvoering op muziek van een gedicht van Yeats - en heeft grote gevolgen. Scherpzinnig en genuanceerd analyseert McEwan (1948) in prachtig proza de huwelijks crisis, de tegenstellingen in het proces en Fiona's door deze zaak aangewakkerde verdriet om wat ze gemist heeft in het leven. Tegenover ratio en religie plaatst hij, niet voor het eerst, een geloof in de kracht van de kunst, met name klassieke muziek. Twee cruciale scènes balanceren op de grens van het geloofwaardige, maar de lezer accepteert ze binnen het kader van deze roman. Mooie roman, zeer geschikt voor leesclubs.

Jehova's getuigen

Rechtvaardigheid

MCEWAN, IAN

Zaterdag

Engels, 2005, 270 p., luisterboek

Op zaterdag 15 februari 2003, de dag dat in Londen wordt gedemonstreerd tegen de naderende inval van Irak, ziet de neurochirurg Henry Perowne 's ochtends vroeg een vliegtuig met een brandende motor boven de stad. Zoals iedereen denkt Perowne aan een terroristische aanslag. Later op de dag doet hij gewoontegetrouw de boodschappen, gaat squashen en bezoekt zijn moeder. Dan wordt het voorspelbare rustige leven van de chirurg voor de tweede keer die dag ruw verstoord door een schijnbaar klein ongeluk, dat verstrekkende gevolgen blijkt

te hebben. De hele roman speelt zich af op die ene zaterdag. McEwan schreef in 1975 zijn eerste verhalenbundel 'De laatste dag van de zomer'. 'De cementen tuin' (1978) was zijn romandebuut. Voor diverse romans werd McEwan genomineerd voor de Booker Prize en in 1998 ontving hij deze voor zijn roman 'Amsterdam'. In 2003 werd 'Boetecleed' bekroond met de US National Critics Circle Award.

[Terrorisme](#)

MCLEOD, CYNTHIA

Hoe duur was de suiker

1987, (2010), 292 p., DVD, GLB, [luisterboek](#)

Deze roman speelt zich af in het koloniale Suriname in de jaren 1765-1779. Het verhaal gaat over een joodse plantersfamilie, in het bijzonder over het wel en wee van de twee zusjes Elsa en Sarith, en de slaven die in hun leven een rol spelen. Het leven van de slaven - vol kommer en kwel - staat in schril contrast met dat van hun meesters, dat vol pracht en praal is. Deze pracht en praal is evenwel verkregen door de onmenselijke inspanningen van de slaven. Duidelijk wordt dat de suiker van de plantages duur betaald is: met mensenlevens. Deze roman was het succesvolle debuut van de auteur (1936). De slaventijd is een aangrijpende periode in de Surinaamse geschiedenis. Er is veel over geschreven (de vrijheidsheld Boni, Oeronoko), maar niet veel vanuit het gezichtspunt van de planters. In dit opzicht is het boek zeer interessant. Achterin staan vertalingen in het Sranan (Surinaams) van woorden, begrippen en uitdrukkingen die in de Nederlandse tekst met een asterisk zijn aangegeven.

[Zussen](#)

[Slavernij](#)

[Suriname; 18e eeuw](#)

MAK, GEERT

De eeuw van mijn vader

1999, 523 p., GLB, [luisterboek](#)

Het verhaal van het wel en wee van de familie Mak laat zich niet makkelijk indelen. Voor een genealogie of historische roman is de geschiedkundige inbedding te geprotonceerd. Evenzo passen de verhaaltrant en de aandacht voor het incidentele en individuele niet bij een geschiedkundig werk. Gelukkig hoeft de lezer zich niet te bekommeren om dergelijke vragen. Hij kan zich laten meevoeren in een indringende familiegeschiedenis die in hoge mate illustratief is voor de doorsnee Nederlandse familie in de twintigste eeuw. Zo komt in de geschiedenis van de grootouders de wereld kort na de eeuwwisseling van ambachtslieden en andere kleine luyden tot leven. In de biografie van de ouders krijgt de betekenis van verzuiling, economische crisis, de zuigkracht van Indië, wereldoorlog en wederopbouw reliëf. De emancipatie van de vrouw is een voorbeeld van de stroomversnelling van ontwikkelingen die zich vanaf de jaren vijftig tijdens de generatie van de auteur voltrekken. Het goed leesbare boek zal zijn weg vinden naar een groot, gemêleerd publiek. Met literatuurverwijzingen en enkele zwartwitillustraties.

[Nederland; 20e eeuw; Verhalen](#)

MAK, GEERT

Een kleine geschiedenis van Amsterdam

1994, 367 p., [luisterboek](#)

De schedel van mogelijk Rembrandt van Rijn, verpulverd voor een NOS-camera, kraakpanden die worden ontruimd, fundamente van een kasteel gevonden op de plek van de kraakpanden. Het zijn voorbeelden van de wijze waarop de auteur oude en nieuwe geschiedenis verbindt. Een archeologische vondst, een bekende plaats, een foto, film of schilderij geven aanleiding tot vele kleine geschiedenissen waarin bekende en minder bekende Amsterdammers de hoofdrol spelen. Hoe zag het er in de stad uit? Hoe rook het? Wat hoorde je? vraagt de auteur zich af. Deze uiterst leesbare geschiedenis van Amsterdam

begint bij het ontstaan van de stad en eindigt in het heden. Het boek is niet alleen een reis door de tijd, maar ook een wandeling door de stad aan de hand van een veelheid aan bronnen als archiefstukken, kranten, dagboeken en oude kronieken. Met registers op persoonsnamen en op namen van wijken, straten en gebouwen. Voorzien van veel illustraties in zwart-wit en kleur.

[Amsterdam; Geschiedenis](#)

MAK, GEERT

Reizen zonder John

2012, 573 p., [luisterboek](#)

Na 'Hoe God verdween uit Jorwerd', 'De eeuw van mijn vader' en 'In Europa' vormt 'Reizen zonder John' de weerslag van opnieuw een originele historische speurtocht van Geert Mak. Hij maakte in 2010 dezelfde reis door de VS als John Steinbeck in 1960. Die was op zoek naar de ware aard van Amerika, en noteerde alles in 'Reizen met Charley'. Allereerst is Maks boek zo een reisreportage, met tal van verwijzingen naar Steinbecks relaas, waarvan Mak echter geleidelijk de half-fictieve aard herkent. Vervolgens is 'Reizen zonder John' een zoektocht naar hoe grondig landschap, economie en mentaliteit van de VS in die vijftig jaren zijn veranderd. Met zijn sociologische blik beschrijft Mak onder meer de opkomst van de suburbs, de leegloop der stadscentra, de bijna-ondergang van 'small town Amerika'. Elke halteplaats geeft aanleiding tot historische uitweidingen, zoals over oorlogen, rasverhoudingen en presidenten. De lezer krijgt ook een goed idee van de verwaarloosde infrastructuur, product van een verarmde publieke sector. Een uiterst toegankelijk boek dat een breed publiek zal kunnen boeien.

[Verenigde Staten; Reisbeschrijvingen](#)

MAKINE, ANDREÏ

De aarde en de hemel van Jaques Dorme

Frans, 2002, 221 p.

'De aarde en de hemel van Jacques Dorme' begint met een magische ontmoeting tussen een Franse verpleegster en een piloot aan de vooravond van de slag bij Stalingrad. Dit is één van de drie verhaallijnen die Makine ingenieus in elkaar heeft verweven. De Française, die na de oorlog in Rusland blijft, biedt af en toe onderdak aan een Russische jongen wiens ouders onder het communistische regime spoorloos zijn verdwenen. Ze vertelt hem over het paradijs dat Frankrijk heet. Eenmaal volwassen - en dat is de derde verhaallijn - gaat de jongen op zoek naar de sporen van de verdwenen vliegenier Jacques Dorme. In zijn drie verhalen trekt Makine drie verschillende registers open. Soms lees je een dagboek, soms een avonturenroman, dan weer een ode aan de Franse cultuur. Makine kreeg voor zijn roman 'Het Franse testament' de Prix Goncourt en de Prix Medicus.

[Weeskinderen](#)

MAKINE, ANDREÏ

Het Franse testament

Frans, 1995, (2011), 287 p., GLB

Een jongen groeit op in het communistische Rusland van na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de barre winters vertelt zijn grootmoeder hem fascinerende verhalen over het mythische Frankrijk uit haar jeugd. Later beseft de jongen dat het echte Frankrijk anders is dan het 'Atlantis' dat hij in zijn gedachten koestert. Zijn teleurstelling is groot. Maar na een laatste ontmoeting met zijn grootmoeder realiseert hij zich dat hij door haar tussen twee werelden leeft waardoor hij de dingen juist beter kan zien.

[Grootmoeders](#)

[Russische migranten](#)

[Frankrijk](#)

MALOT, HECTOR

Alleen op de wereld

Frans, 1878, 519 p., GLB, luisterboek

Een weesjongen zwerft met een oude muzikant en zijn dieren door het 19e-eeuwse Frankrijk. Na veel omwegen, ellende, maar ook gelukkige ervaringen, slaagt hij erin zijn moeder en broertje terug te vinden.

Klassiek avonturenverhaal dat ondanks de ouderwetse zwart-witte karaktertekening nog altijd boeit en vele waardevolle elementen bevat.

Vriendschap

Frankrijk; 19e eeuw

Onbekende ouders

MANKELL, HENNING

Geschiedenis van een gevallen engel

Zweeds, 2011, 411 p., GLB.

De internationaal befaamde Zweedse auteur werd vooral bekend door zijn Wallander-detectives. In deze, op historische gegevens berustende, lijvige roman is de Zweedse jonge vrouw Hanna het hoofdpersonage. In het begin van de 20e eeuw groeit Hanna op in Noord-Zweden, waar het leven wordt gekenmerkt door harde arbeid en armoede. Als haar vader sterft, moet Hanna naar de stad om zelf haar kost te verdienen, eerst als dienstmeisje en later als kokkin op een stoomschip, dat hout naar Australië moet vervoeren. Onderweg raakt zij verliefd op stuurman Lars Lundmark. Het stel trouwt, maar het huwelijk duurt maar een maand: Lars overlijdt en ontvangt een zeemansgraf. Ruim een jaar later, in 1906, is Hanna niet meer het schuchtere en afhankelijke meisje, maar een vrouw met macht en invloed. Zij is de eigenaresse van het grootste bordeel in Lourenço Marques, de hoofdstad van Mozambique. Een mooi gecomponeerde en spanningsrijke roman die zicht geeft op de wonderbaarlijke menselijke kracht die in extreme situaties kan ontstaan: de meeslepende lotgevalen van een gevallen engel.

Vrouwenleven

Mozambique; 1900-1914

MANN, THOMAS

De Toverberg

Duits, 1924 (2012), 972 p.

In het kunstmatig isolement van een op ijle hoogte gelegen sanatorium ontmoet de hoofdfiguur, een gezonde ontvankelijke ingenieur die er zijn neef bezoekt, diverse markante levenssferen, verpersoonlijkt in andere 'gasten'. In zijn gesprekken met hen beleeft hij in zijn eentje de hele westerse cultuurgeschiedenis opnieuw, vooral de sinistere en ironische trekjes daarin. Na lange jaren van experimenteren met gevoel en verstand loopt zijn lot tenslotte geheel parallel aan dat van Europa en verlaat de lezer hem op het slagveld van W.O. I.

MÁRAI, SÁNDOR

De erfenis van Eszter

Hongaars, 1939, (2007), 109 p.

De eerste in het Nederlands verschenen roman van de Hongaarse schrijver Sándor Márai (1900-1989), 'Gloed', bleek een groot succes. In korte tijd werd het boek verschillende malen herdrukt. 'De erfenis van Eszter' (1939) doet voor 'Gloed' niet onder. De hoofdpersoon is een al wat oudere vrouw, die vroeger in de steek is gelaten door haar geliefde, de bij iedereen populaire vlotte leugenaar en bedrieger Lajos. Als hij twintig jaar later bij Eszter op bezoek komt om haar het laatste wat ze bezit af te nemen, kan ze aan hem geen weerstand bieden en gaat ze op al zijn eisen en wensen in. Het verhaal heeft geen bijzondere diepgang, maar de plot is goed uitgewerkt en de spanning tussen de personages is op een knappe manier voelbaar gemaakt. De roman is geschikt voor een breed publiek.

MÁRAI, SÁNDOR

De nacht voor de scheiding

Hongaars, 1935, (2010), 207 p.

De avond voordat rechter Kőmives de echtscheidingszaak van zijn oud-studiegenoot en dokter Imre Greiner moet behandelen, komt deze hem opzoeken en vertelt over het leven dat hij en zijn vrouw Anna jarenlang hebben geleid; een voor de buitenwereld verborgen totaal mislukt huwelijk. Terwijl Greiner die façade blootlegt, dringt het tot rechter Kőmives door dat hijzelf een doorslaggevende rol heeft gespeeld in het mislukken van dat huwelijk. In 'De nacht van de scheiding' ontleedt Márai scherp de ondergang van de burgerij in het Hongarije tussen twee oorlogen. Márai wordt sinds de herontdekking van zijn romans, eind jaren negentig, beschouwd als één van de grootste schrijvers van de twintigste eeuw. In 2000 werd zijn boek 'Gloed' voor het eerst vertaald in het Nederlands. In 2003 werd 'Gloed' bewerkt tot een theateervoorstelling die in dat zelfde jaar de NRC Handelsblad Toneel-publieksprijs 2003 - 2004 kreeg. In 2007 gaat de theaterbewerking van Márai 's 'Kentering van een huwelijk' in première. 'De nacht van de scheiding' is een herziene Nederlandse versie van 1939.

MÁRAI, SÁNDOR

De opstandigen

Hongaars, 1930 (2010), 238 p.

'De Opstandigen' beschrijft het onstuimige zielenleven van vier vrienden die juist hun eindexamen achter de rug hebben. Terwijl hun vaders tijdens de Eerste Wereldoorlog aan het front vechten, verenigen Ábel, Tibor, Ernő en Béla zich tot een bende om te rebelleren, niet alleen tegen het gezag van de volwassenen in hun omgeving, maar tegen de hele wereld. Márai beschouwde deze roman als zijn beste werk, waarin zijn talent het meest tot zijn recht kwam.

Vriendschap

Schoolleven

Hongarije; Wereldoorlog I

MARTEL, YANN

Beatrice en Vergilius

Engels, 2010, 176 p., luisterboek

De auteur (1963) kreeg in 2002 de Man Booker Prize voor 'Het leven van Pi*', een spirituele avonturenroman over een Indiase jongen die 227 dagen in een sloep ronddobbert met een zebra, een hyena, een aap en een tijger. Ook in de roman 'Beatrice en Vergilius' spelen dieren een belangrijke rol. De ezel Beatrice en de brulaap Vergilius zijn allegorische personages die in dialogen stem geven aan het grootste trauma van de geschiedenis: de Holocaust. Op een ingenieuze manier sleept Martel de lezer mee in een spel van verbeelding dat luchtig begint met een lofzang op de peer en eindigt in een gewelddadig inferno. Martel heeft de dialogen omkaderd met een verhaal over een beroemde schrijver die een allegorie wil publiceren over de Holocaust. Nadat zijn uitgever het verhaal heeft afgewezen, ontvangt de schrijver een geheimzinnig manuscript over Beatrice en Vergilius. Het blijkt geschreven door een taxidermist (iemand die dieren opzet) die rekenschap wil geven van een duister verleden. Via de achterdeur doet de Holocaust dan toch zijn intrede in het verhaal. Een meesterzet

MARTEL, YANN

Het leven van Pi

Engels, 2001 (2012), 317 p., DVD, GLB, luisterboek

Het ongelooflijke verhaal van een zestienjarige Indiase jongen, Piscine Patel, wiens vader een dierentuin heeft. Wanneer de familie besluit het land te verlaten, wordt de hele dierentuin ingescheept. Maar het schip vergaat en de enige overlevenden in de reddingssloep zijn Pi, een hyena, een zebra en een tijger van 200 kilo. 'Het leven van Pi' is de winnaar van de Man Booker Prize 2002.

Overleven

MASON, DANIEL

Een ver land

Engels, 2007, 318 p., GLB, luisterboek

In een niet benoemd, mogelijk Zuid-Amerikaans land groeit Isabel ± 1960 met haar broers en zusje op in een arm dorp, waar haar vader suikerrietkapper is. Ze heeft een hechte band met haar muzikale broer Isaias, die vanwege de droogte naar de grote stad in het zuiden van het land vertrekt om met zijn viool geld te verdienen. Als Isabel 14 is en de droogte aanhoudt, sturen haar ouders haar naar een nichtje in dezelfde stad. Ze verheugt zich erop Isaias weer te zien, maar alles valt tegen. Hij is al weken spoorloos en het leven in de stad is zo hectisch dat haar zesde zintuig haar in de steek laat. Als ze hem na een intensieve zoektocht toch vindt, heeft hij zijn dromen opgegeven. De Amerikaanse bioloog (1976) debuteerde in 2002 met de internationale bestseller 'De pianostemmer'. Ook zijn mooie, goed vertaalde tweede roman valt op door de beeldende beschrijvingen die situaties, landschappen en sfeer bijna tastbaar maken. Door de gevoelige, invoelende manier waarop Isabels zoektocht wordt beschreven krijgt de tocht universele waarde.

[Broer-zus relatie](#)

[Helderziendheid](#)

MATSIER, NICOLAAS

Gesloten huis

1994, (2008), 264 p., GLB

Matsiers eerste, autobiografische, roman. De dood van zijn moeder heeft tot gevolg dat het ouderlijk huis moet worden ontruimd. Tijdens dit proces komen veel herinneringen aan vroeger boven. Allerlei voorwerpen gaan functioneren als grillige gidsen naar een gereformeerde jeugd in de jaren vijftig en naar een kindertijd die bepaald werd door ziekte en dood. Nadat alles is leeggeruimd komt hij tot een vergelijking tussen de benauwdheid van toen en het nagekomen begrip van iemand die volwassen is geworden.

[Familierelaties](#)

[Jeugdervaringen](#)

[Rouwproces](#)

[Autobiografieën](#)

MAXWELL, WILLIAM

Tot ziens, tot morgen

Amerikaans, 1980, (2009), 137 p.

William Maxwell (1908-2000) is een van de grootste Amerikaanse schrijvers van de twintigste eeuw. Het is dan ook verwonderlijk dat dit pas het eerste werk van zijn hand is dat in het Nederlands werd vertaald. De schrijver schetst de grote gevolgen van een relatief kleine gebeurtenis in het verleden. De verteller, nu een man op leeftijd, doet een verlate poging om zijn jeugdvriend zijn sympathie en medeleven te betuigen naar aanleiding van een tragedie in het verleden. Toen het incident zich voordeed, was hij niet in staat zijn gevoelens onder woorden te brengen. Ook in een latere ontmoeting met zijn jeugdvriend verzuimt hij hem zijn begrip en medeleven te tonen. Pas veel later beseft hij wat hij had moeten zeggen of hoe hij desnoods met een zwijgend gebaar zijn sympathie had kunnen laten zien. Dit heeft grote gevolgen voor zijn gevoelsleven. Zijn verzuim bezorgt de hoofdpersoon een schaamtegevoel en spijt in zijn verdere leven. De schrijver beschrijft dit dilemma op een indringende melancholische wijze.

[Trauma's](#)

[Adolescentie](#)

MAYES, FRANCES

Een huis in Toscane

Engels, 1996, (2000) 269 p., DVD, GLB

Vanuit de behoefte een ander soort leven te gaan leiden en in het besef dat oude plekken voortleven koopt de schrijfster een oud huis en twee hectare grond. Het voedsel dat de streek en haar eigen grond

haar biedt, is hierbij een belangrijke schakel tot de Italiaanse cultuur. Door het restaureren van het huis, de aanleg van een put en terrassen, het ontdekken en weer in cultuur brengen van haar tuin, komt zij in contact met het Italiaanse levensritme. Het boek bevat receptjes uit de Toscaanse zomer- en winterkeuken. Interessant voor eenieder die van het Toscaanse leven houdt.

[Toscane; Reisbeschrijvingen](#)

[Italiaanse recepten](#)

MAYNARD, JOYCE

Een lang weekend

Amerikaans, 2009, 262 p.

Henry 'de verteller' - is een eenzame, 13-jarige jongen die met zijn depressieve, agorafobische moeder Adèle een vreemd, teruggetrokken leven leidt. Ook op school valt hij buiten de groep, hij heeft geen vrienden en is slecht in sport. Henry droomt van meisjes, seks en van zijn moeder gelukkig maken, waarin hij steeds maar niet slaagt. Alles verandert als Henry en zijn moeder tijdens een zeldzaam supermarktuijtje worden aangesproken door een gewonde man, Frank. Ze nemen Frank mee naar huis waar al gauw blijkt dat hij een ontsnapte gevangene is. Voor Henry en Adèle is Frank echter een welkome gast, hij brengt orde, gezelligheid, knapt klusjes op, kookt lekkere maaltijden en heeft met zowel Henry als Adèle binnen een paar dagen een goede band. Tussen Frank en Adèle ontstaat zelfs een romance, Henry krijgt meer zelfvertrouwen en een soort vriendinnetje. Een goed, met humor en veel inleving geschreven, ontroerend coming-of-age-verhaal, de 13-jarige Henry is zeer overtuigend. Als lezer leef je mee met deze drie sympathieke buitenbeentjes en vreest voor de afloop. Maynard schreef onder meer het autobiografische 'Thuis in de wereld' over haar korte huwelijk met J.D. Salinger, de auteur van 'The Catcher in the Rye' dé klassieker over volwassen worden.

MEER, VONNE VAN DER

Ik verbind u door

2004, 174 p., GLB, luisterboek

Een kleine onenigheid tussen Edith en Berend, 's morgens vroeg in het echtelijk bed, verspreidt zich binnen een dag als een soort virus. Die gebeurtenis bepaalt hoe zij later op de dag ten opzichte van anderen reageren. Dit leidt tot een heftige reactie die als resultaat heeft dat er op het eind van de dag een dode te betreuren valt. Met deze roman wil de schrijfster laten zien hoe je als mens onderdeel bent van een groter geheel en hoe je gedrag van invloed is op een ander. In 1985 debuteerde Vonne van der Meer met de verhalenbundel 'Het limonadegevoel en andere verhalen'. Voor deze bundel ontving ze de Geertjan Lubberhuizen-debutantprijs. 'De reis naar het kind' werd genomineerd voor de Minervaprijs voor European novel of the year (1990).

[Relaties](#)

MEER, VONNE VAN DER

Laatste seizoen

2002, 196 p., GLB

Voor de derde keer maakt de lezer kennis met de verschillende gasten van de Duinroos, een vakantiehuis op een waddeneiland. Voor de schrijfster is dit het afscheid van een dierbare plek, zevenendertig eilandgasten, het gastenboek en niet te vergeten: de schoonmaakster. 'Laatste seizoen' sluit aan op 'Eilandgasten' en 'De avondboot' maar kan als zelfstandig boek gelezen worden.

[Vlieland](#)

MEER, VONNE VAN DER

Het smalle pad van de liefde

2013, 218 p., GLB, luisterboek

Een Nederlands gezin brengt al een aantal jaren hun zomervakanties door bij vrienden, een Frans-Nederlands gezin dat in de Auvergne is

gaan wonen om een nieuw leven op te bouwen na de dood door een noodlottig ongeval van hun jongste kind. Er is een zeer hechte vriendschap tussen de twee stellen, misschien ook wel wat meer: 'Toch hing er als de twee paren in elkaars gezelschap waren iets verliefderigs in de lucht'. Na zeven jaar worden de vader van het overleden kind en de vrouw uit Nederland echt verliefd op elkaar. Een onmogelijke liefde die niet langer stand zal houden dan die ene zomer, zo spreken de twee ook met elkaar af. De vrouw bekent haar overspel aan een non met wie ze bevriend raakt via haar werk en langzaam ontstaat er in haar een religieus bewustzijn. Een goed geschreven, boeiende en fijne-voelige roman over verlies, rouw, vriendschap, een onmogelijke liefde, schuldgevoelens en – een thema dat tegenwoordig zeldzaam is, – over religieus ontwaken. De dichtregel 'Wij wilden zonden bekennen en er was niemand aan wie' van Czeslaw Milosz speelt daarbij een belangrijke rol. Vonne van der Meer werd zelf in de jaren negentig, toen ze in de veertig was, katholiek.

Overspel

Schuldgevoelens

Geloofsbeleving

MEER, VONNE VAN DER

Take 7

2007, 141 p., GLB, luisterboek

Dertiger Lars, een Deense toerist, belandt in het slaperige Andalusische dorpje Los Baños de Calderón, een voormalig kuuroord. Per vergissing wordt hij door de burgemeester aangezien voor een cineast en Lars besluit om te doen alsof hij dat ook werkelijk is. De burgemeester vraagt hem zijn volgende film op te nemen in het dorpje. Lars laat vrienden die ook aan de kust vakantie houden overkomen en stelt hen voor als de filmcrew. Lydia, een Nederlandse vrouw die al jaren in de buurt van het dorpje woont, treedt op als bemiddelaar tussen Lars en de dorpsbewoners. Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van Lars en dat van Lydia. Het boek kreeg goede recensies.

MEER, VONNE VAN DER

De vrouw met de sleutel

2011, 218 p., GLB, luisterboek

Een 59-jarige vrouw die na de plotselinge dood van haar man eenzaam en zonder inkomsten achterblijft, biedt zichzelf via een advertentie aan als voorlezer voor het slapen gaan ('beslist geen seks. bedoelingen'). Een aantal mensen reageert op de advertentie en Nettie gaat, aanvankelijk aarzelend, van start. Via haar voorleessessies strijkt Nettie neer op de rand van bedden in allerlei slaapkamers en leert ze heel verschillende mannen, vrouwen en kinderen kennen, ieder met zijn of haar eigen verhaal. Haar leven verandert, want geleidelijk raakt ze steeds meer betrokken bij de levens van sommige klanten, zoals dat van een 11-jarig meisje en een ongewild kinderloze vrouw. Zelf wordt ze heimelijk verliefd op een veel jongere man die ze voorleest. Op hun beurt hebben Nettie en de boeken en verhalen (eigen verhalen, Couperus, Dostoevski, Van Schendel) ook weer hun invloed op haar klanten. In dagboekvorm geschreven toegankelijk, helder en goed geschreven verhaal (eigenlijk een reeks verhalen) over eenzaamheid, intermenselijke relaties en de macht van verhalen.

Voorlezen

MEER, VONNE VAN DER

Zondagavond

2009, 166 p., GLB, luisterboek

Sinds de dood van haar moeder een jaar geleden bezoekt de 48-jarige Freeke iedere zondagavond haar vader Robert. Maar op de avond waaraan de roman zijn titel dankt, heeft ze weinig tijd voor hem. Robert had juist deze avond willen praten over een gebeurtenis uit de oorlog waarover hij niet eerlijk is geweest. Het geheim dat hem beklemmt, heeft te maken met Mila, die hij destijds redde en die ook wekelijks

bij hem op bezoek komt en hem op handen draagt. Vonne van der Meer (1952) schreef een aansprekende roman over morele, religieuze getinte thema's als berouw, schaamte, schuldgevoel en de behoefte om die schuld op te biechten. Maar ook over geheimen, rivaliteit en het beeld dat mensen zich van elkaar vormen. Een boek dat getuigt van groot literair vakmanschap door de hechte structuur waarin ieder detail betekenis heeft, en door de soepele wisselingen in perspectief, met als hoogstandje hoofdstukken geschreven vanuit de waarneming van een stervende man. Zeer aan te raden voor een breed publiek, een leesclubtitel bij uitstek

Schaamte

MEIJSSING, DOESCHKA

100 % chemie

2002 (2012), 159 p., GLB

De ik-figuur in deze autobiografische roman probeert van haar moeder een beeld te krijgen van haar verleden. Maar deze geeft niet thuis. Uit kleine aanwijzingen en het gruis van herinneringen weet de vertelster toch haar familiechroniek te reconstrueren; er duiken beelden op van het hoedenatelier van de Duitse grootmoeder, een scheldende papegaai, een oom die op een emmer werd geboren, een aan breien verslaafde moeder en een tante die in Duitsland een schoenenimperium opzette. Elk hoofdstuk is geschreven vanuit een bepaalde activiteit van een van de familieleden, die het mozaïek van de familiegeschiedenis aanvult. Trefzeker tekent Meijssing (1947) hoe deze familie zich door de eeuwen van de twintigste eeuw, zoals Wereldoorlog I, de Weimarrepubliek, Wereldoorlog II en het Wirtschaftswunder wist heen te slaan. Meijssing verwerkt op welhaast achteloze wijze in dit verhaal haar formidabele kennis van de cultuurgeschiedenis van Europa, waardoor deze familiechroniek ook tot een kleine kroniek van de 20e eeuw uitgroeit. Een mooi en lezenswaardig verhaal.

Moeder-dochter relatie

Europa; 20e eeuw

MEIJSSING, DOESCHKA

Over de liefde

2008, 237 p., GLB, luisterboek

Meijssing (1947) heeft vaker autobiografisch geschreven, zoals in '100% chemie' en 'Moord en doodslag' dat ze samen met haar broer Geerten schreef. Zo ook in deze nieuwe roman. De lesbische ik-persoon wordt door haar (derde) geliefde bedrogen, wat bij haar herinneringen oproept aan haar eerdere relaties en eerste verliefdheid. De bedriegende geliefde modificeert Meijssing overduidelijk naar haar ex-vriendin Xandra Schutte, toen hoofdredacteur van Vrij Nederland, en de ik heeft veel trekjes van Meijssing zelf. Met name het feit dat iedereen al van het bedrog wist behalve zij, leidt bij de ik tot schaamte en de wens zich nooit meer in het openbaar te vertonen. Het verhaal wordt een bijna plotloze monoloog waarin de vertelster zich aan een zelfonderzoek onderwerpt en zich voorzichtig weer onder de mensen begeeft. Ze doet dat niet zonder bitterheid en woede, maar vooral ook met humor en zelfkritiek. Een essayistisch en boeiend verhaal - wel met een ietwat hoog grachtengordelgehalte - over schaamte, liefde, ongeluk, bedrog en verdriet, waarin toeval een belangrijke rol speelt. Bekroond met de AKO Literatuurprijs 2008

Overspel

Lesbische vrouwen

MEIJSSING, DOESCHKA

De weg naar Caviano

1996, (2003) 190 p., GLB

Zeven vrienden en een schrijver keren terug naar het Italiaanse bergdorp waar vijf jaar eerder een vriendin spoorloos verdween. Vriendschappen vielen daardoor uiteen en zeven levens werden verstoord. Nu brengen ze toch weer een week samen door. Zowel in thema - de

herinnering - als in titel is dit boek een hommage aan Italo Calvino, met name aan 'De weg naar San Giovanni'. Doeschka Meijnsing ontving de Annie Romein-prijs 1997, een prijs voor haar gehele oeuvre.

[Vriendschap](#)
[Schrijvers](#)

MEINKEMA, HANNES

Salomo's dochter

2003, 414 p., luisterboek

Studente geschiedenis Janna (21) leert in 1982 de 4-jarige Klaartje kennen met wie ze een hechte band krijgt, mede omdat Klaartjes moeder meer van haar zoontje houdt. Als de hechte vriendschap na 2 jaar stukloopt op de jaloezie van de moeder, doet dat Janna veel pijn. Ze realiseert zich dat ze zelf een kind wil, maar een baarmoederoperatie maakt dat later onmogelijk. Pas in 1997 heeft ze het gevoel uit een dal te komen, is gepromoveerd en universitair docente geworden. Eén van haar studenten is Kaatje, die een kamer zoekt. Spontaan neemt ze haar in huis, maar ervaart pijnlijk dat ze het (vervangende) moederschap te veel idealiseerde. Van de Neerlandica en feministe verschenen romans, verhalenbundels en non-fictie, waarin de moeder-dochter relatie een belangrijke rol speelt, en waarvan 'En dan is er koffie' het bekendst is. Deze nieuwe, vrij beschouwende roman, die op verschillende niveaus het thema "wat is liefde" goed uitwerkt, zal vooral onafhankelijke vrouwen vanaf 40 jaar, die de periode vanaf 1980 bewust hebben meegemaakt, boeien.

[Moeder-dochter relatie](#)
[Vrouwenleven](#)

MELISSEN, SIPKO

Een kamer in Rome

2012, 264 p.

Sipko Melissen (1941) publiceerde eerder poëzie, novellen en drie romans, waarvan er een werd bekroond met de Anton Wachterprijs. 'Een kamer in Rome' is het verhaal van een jonge letterenstudent en aspirant-schrijver die in Italië op zoek gaat naar de auteur van een geheimzinnige novelle. Daarbij komt hij voor tal van verrassingen te staan, ook over zichzelf. Melissen produceerde een gelaagde roman, die naast een literaire detective ook een boek is over het wezen van literatuur, over de verhouding oudere-jongere, over seksuele identiteit, over de verhouding leven en literatuur, fictie en werkelijkheid. In een briljante constructie vertelt Melissen een spannend verhaal, vol intertekstuele verwijzingen. Zonder twiifel is 'Een kamer in Rome' zijn beste roman, een schier volmaakt werk (op enkele onnodige herhalingen na), dat zowel literatuurliefebbers en -wetenschappers als ontspanningslezers en Italië-fans ook bij herlezing zal boeien door de gelaagdheid, de thematiek en de zorgvuldige stijl.

[Italië](#)
[Identiteit](#)
[Literatuur](#)
[Zoektochten](#)

MELVILLE, HERMAN

Moby Dick

Amerikaans, 1851, (2009), 604 p., DVD, luisterboek

Een schitterend epos dat feit en fictie over het negentiende-eeuwse zeemansleven en walvisjacht op unieke wijze ineenvlecht. Het verhaal wordt verteld door Ismael, die aanmonstert op de Pequod. Zijn ervaringen en kennis van het zeemansleven en de walvisjacht worden op uiterst plastische wijze overgedragen. Aan boord zijn mensen van verschillende rassen, die allen doelgericht samenwerken onder de uiterst dominante kreupele kapitein Achab. Na op walvis en potvis gejaagd te hebben blijkt Achab een persoonlijke wrok te koesteren tegen de zeldzame maar uiterst sterke witte walvis, Moby Dick, die hij ten koste van alles wil vernietigen. Al zijn haat en alle ijver van zijn mannen

blijken echter slechts druppels in de oceaan. De Amerikaanse schrijver (1819-1891) schreef een meeslepend boek, dat heftig, rauw, ongelooflijk spannend en tegelijk ook informatief is. Het nut van de walvisvaart in die tijd wordt duidelijk, maar vooral ook de meedogenloosheid ervan en de wreedheid zowel aan boord tussen de mannen als in zee tussen haaien en walvissen. Tegelijk zit het boek vol humor en interessante contacten tussen mensen van zeer verschillende achtergronden. Recent opnieuw vertaald (fris, deskundig t.a.v. bijvoorbeeld zeiltermen) en voorzien van een informatief nawoord

[Noodlot](#)
[Walvisvangst](#)

MENKVELD, ERIK

Het grote zwijgen

2011, 387 p.

Van de dichter Erik Menkveld (1959) verscheen deze grote roman over historische personages die zich afspeelt tussen 1910 en 1921. De titel is ontleend aan het symfonisch lied 'Im großen Schweigen' van de Nederlandse componist Alphons Diepenbrock. In de roman treffen we de muzikrecensent en latere componist Matthijs Vermeulen aan in Amsterdam. Berooid is hij uit Helmond gekomen. Hij heeft een compromisloze liefde voor de muziek, wat herkenning bij Diepenbrock oproept. Een vriendschap ontstaat. Gustav Mahler beweegt zich op de achtergrond. Behalve een roman over vriendschap en muziek, over de Eerste Wereldoorlog en over het meester-leerling motief is dit een roman over overspelige liefde. Diepenbrock bemint Jo en Vermeulen vat liefde op voor de vrouw van Diepenbrock. Met psychologische diepgang zijn de overwegingen over deze 'verboden' liefdes geschreven. Mooi zijn de bladzijden gewijd aan muziek van Diepenbrock, Vermeulen, Mahler en de uitvoeringen van Mengelberg. Deze roman is voornamelijk breed verteld. Het is een schitterend boek, de werkelijkheid volgend, goed gedocumenteerd.

[Alphons Diepenbrock](#)
[Matthijs Vermeulen](#)

MERCIER, PASCAL

Lea

Duits, 2007, 233 p., luisterboek

Met 'Nachttrain naar Lissabon' heeft de Duitse auteur enorm succes, en met deze roman zal het niet anders gaan. Het verhaal is opnieuw gesitueerd in burgerlijke, goed opgeleide kringen. Twee mannen komen elkaar bij toeval in Frankrijk tegen en besluiten gemeenschappelijk naar Zwitserland terug te keren. De een is medicus die tot toehoorder wordt van het verhaal van de ander, universitair docent en vader van Lea. De 8-jarige Lea heeft zich na de dood van haar moeder vol verdriet in een eigen gesloten wereld teruggetrokken. Het vioolspel van een straatmuzikante brengt een totale verandering in haar tot stand, die leidt tot een bestaan als wereldberoemd violiste. Haar vader stelt zijn leven totaal in dienst van Lea's muzikale carrière, maar glijdt steeds meer af in een diepe eenzaamheid. Bij de poging opnieuw toegang tot ziel en hart van de hoogbegaafde en labiele Lea te krijgen raakt hij verstrikt in de draaikolk van een misdaad. Een taalkundig en inhoudelijk fascinerend meesterwerk dat door een uitstekende vertaling nog meer aan literaire kwaliteit wint.

[Rouwproces](#)
[Musici](#)

MERCIER, PASCAL

Nachttrain naar Lissabon

Duits, 2004, 414 p., DVD, luisterboek

Midden in de les verlaat Raimund Gregorius, leraar klassieke talen, het leslokaal. Hij laat zijn geordend leven achter zich en vertrekt met de nachttrain vanuit Bern naar Lissabon. In zijn tas zit een boek met literaire aantekeningen van Amadeu de Prado, een raadselachtige

Portugese arts en schrijver. Gregorius is in de ban geraakt van diens inzichten in de menselijke ervaringen en gaat op zoek naar de sporen van Prado. Gedreven door zijn verzet tegen opgelegde ideeën zoekt Gregorius bij Prado de kracht van de taal waarmee de strijd kan worden aangebonden tegen onwaarheid en onwaarachtigheid. Hij wil zijn eigen leven met een zelfde diepte peilen als Prado en zo een definitieve wending aan zijn leven geven. 'Nachttrein naar Lissabon' is een epos over een reis door Europa en door ons denken en voelen rond de thema's van het leven: liefde, eenzaamheid, loyaliteit en vriendschap. Pascal Mercier publiceerde onder zijn eigen naam Peter Bieri het filosofische werk 'Das Handwerk der Freiheit'. Eerder schreef hij de romans 'Perlmanns Schweigen' en 'Der Klavierstimmer'. Zijn roman 'Nachttrein naar Lissabon' werd in Duitsland een groot succes en werd in verschillende talen vertaald.

Rouwproces
Musici

MERCIER, PASCAL

De pianostemmer

Duits, 1998, (2012) 447 p., GLB, luisterboek

De 25-jarige tweeling Patrice en Patricia heeft elkaar zes jaar niet gezien als hun moeder belt dat hun vader in Berlijn tijdens een opvoering van de opera Tosca de tenor heeft doodgeschoten. Patrice reist vanuit Chili naar Berlijn, Patricia komt uit Parijs, beiden in de hoop uit te vinden wat er is gebeurd en waarom hun vader, een zeer bekende Zwitserse pianostemmer die in Berlijn voor de firma Steinway werkt en in zijn vrije tijd componeert, een moord heeft gepleegd. Als Patricia na twee weken terugkeert in Parijs, koopt ze schriften waarin ze o.a. schrijft over de te intense gevoelens van de tweeling die zes jaar geleden leidden tot hun scheiding. Patrice verdiept zich intussen in wie zijn vader was en in de broeiende sfeer in hun gezin. De Zwitserse filosoof (1944) publiceerde onder de schrijversnaam Mercier vier romans (o.a. 'Nachttrein naar Lissabon'), waarvan deze uit 1998 de tweede is. Een prachtige, in zeer zorgvuldige stijl geschreven, goed vertaalde roman die door de kritiek werd geprezen en waarin de lezer actief wordt betrokken via de filosofische vragen die worden gesteld

Tweelingen
Incest

MINCO, MARGA

Het bittere kruid

1957 (2013), 89 p., DVD, luisterboek

In de bekende novelle 'Het bittere kruid' schrijft Marga Minco (1920) over de jodenvervolgung tijdens de bezettingstijd. In korte hoofdstukken realiseert zij de sfeer van toenemende onzekerheid en angst. Zelfs als de bezetter toeslaat, blijft er nog een spoor van hoop om aan het lot te ontkomen. Met kleine middelen roept de schrijfster een sfeer op van dreiging, ongegronde hoop en verwachting, die precies weergeeft wat in die jaren in de harten van de vervolgdelen leefde. Achterin een verklarend woordenlijstje met joodse termen.

Jodenvervolgung
Nederland; Wereldoorlog II

MIRVIS, TOVA

De damessalon

Engels, 1999, (2012) 364 p.

Als in Memphis, de jonge weduwe Batsheva met haar dochtertje komt wonen zal het leven in de orthodox-joodse wijk nooit meer hetzelfde zijn. Ze overschrijdt alle traditionele grenzen, door als weduwe gebruik te maken van de rituele baden en het aanknopen van een vriendschappelijke verhouding met Yosef, de zoon van de rabbijn en de oogappel van de hele gemeenschap. Batsheva gaat les geven aan de meisjes op de middelbare school. Het wegllopen van een van hen leidt ertoe dat de vrouwen haar in een vergadering (de Damessalon) wegstemmen. Het

verhaal van een joodse gemeenschap in het diepe zuiden van Amerika, waarin ouders, vooral de moeders, proberen hun dochters vast te houden in de joodse normen, waarden en tradities.

Joods milieu

NIEUW

MITCHELL, DAVID

Tijdmeters

Engels, 2014, (2015) 591 p.

In deze fantasierijke roman volgen we verschillende personages, zoals het pubermeisje Holly (de centrale figuur) dat in 1984 van huis wegl loopt, een student die bijverdient als oplichter, een oorlogsverslaggever die getrouwd is met de nu volwassen Holly, en een zelfingenomen schrijver. Elk van hen krijgt echter te maken met inwendige stemmen en vreemde visioenen, en dan blijkt dat zij allen betrokken zijn geraakt bij een groot conflict tussen de "Chronometristen" (die eeuwig kunnen bestaan) en de "Carnivoren", die proberen onschuldige zielen in te palmen en te offeren. Wanneer het verhaal tot 2020 is gevorderd ontspreken deze sterke psychologische portretten tot een onnavolgbare science-fiction / fantasy-achtige strijd tussen de twee bovennatuurlijke groepen, totdat de roman eindigt in 2040, in de duistere periode nadat de klimaatcrisis en de energiecrisis de beschaving zo goed als uitgeroeid hebben en de oude Holly haar dagen slijt in een lers dorpje. Bizar, experimenteel, grappig, zeer goed geschreven, zelfverzekerd, soms onbegrijpelijk en irritant, maar steeds interessant.

MITCHELL, DAVID

Wolkenatlas

Engels, 2004, 540 p., DVD

In 'Wolkenatlas' worden vijf verhalen in eerste instantie maar tot de helft verteld: het avontuurlijke reisjournaal uit 1850 van notaris Ewing, de brieven van de musiserende oplichter Frobisher uit Zedelghem, de thriller van roddeljournalist Luisa Rey, de lotgevallen van uitgever Cavendish en de futuristische ondervraging van Sonmi-451. Het zesde verhaal, de kern van het boek is compleet en speelt ver in de toekomst. Pas dan gaan de vijf eerste verhalen door en worden ze afgerond. Mitchell debuteerde met 'De geestverwanten' en zowel zijn tweede roman 'DroomNummerNegen' als 'Wolkenatlas' werden genomineerd voor de Man Booker Prize.

MO YAN

Kikkers

Chinees, 2009, (2012), 413 p.

Kikkers, de meest recente roman van de in 2012 met de Nobelprijs voor literatuur bekroonde Chinese schrijver Mo Yan, is gebaseerd op het levensverhaal van Mo Yans eigen tante, die een spectaculaire transformatie onderging van een geroemd plattelandsverloskundige tot een meedogenloos uitvoerster van China's eenkindpolitiek. Mo Yan laat in vier brieven en een toneelstuk zien hoe de voormalige redster van kinderlevens vanaf de jaren 1970 onder meer klopjachten hield op 'illegaal zwangere' vrouwen om hen tot abortus te dwingen. Eenmaal gepensioneerd blijft deze sterke, koppige en grofgebekte vrouw met een levensgroot schuldgevoel achter. Door het verleden te contrasteren met het heden, waarin ook de gezinsplanning met de tijd meegaat, roept Mo Yan op zijn typische, plastische wijze vragen op over de Chinese politiek en maatschappij. Mo Yan is in Nederland bekend van (het verfilmde) Het rode korenveld, De knoflookliederen, De wijnrepubliek, Grote borsten, brede heupen en de verhalenbundel Alles voor een glimlach. Kikkers is zijn eerste roman die direct uit het Chinees is vertaald.

China

NIEUW

MODIANO, PATRICK

Het gras van de nacht

Frans, 2012, (2014), 166 p.

Al vele jaren schrijft de Franse auteur (1945) over personages die gevoelig zijn voor 'mensen en dingen die op het punt staan te verdwijnen'. Meestal wandelend door een gedetailleerd beschreven Parijs komen bij hen herinneringen terug aan mensen die zij kort hebben gekend. In deze roman herinnert een oudere auteur zich het meisje Dannie met wie hij medio jaren zestig van de 20e eeuw een korte relatie had. Ze verdween uit zijn leven, waarna Jean door een inspecteur werd ondervraagd over haar en enkele figuren die zij ontmoetten in een hotel in Montparnasse. Twintig jaar later leert het politierapport Jean dat hij in kringen van Marokkaanse activisten moet hebben verkeerdt. Maar weer twintig jaar nadien dringen de vervagende herinneringen zich op en biedt het altijd bijgehouden aantekeningenboekje maar beperkt houvast. In een melancholische en dromerige sfeer glijdt de hoofdpersoon heen en weer in de tijd. De personages blijven schimmen, ontheemd en onzeker over hun identiteit. Raadselachtig in zijn thematiek, maar glashelder en prachtig geschreven. Voor de Modiano-fan een vertrouwd en ongetwijfeld weer welkom geluid. Modiano won onlangs de Nobelprijs voor literatuur

Parijs; 1961-1970

MODIANO, PATRICK

In het café van de verloren jeugd

Frans, 2007, 149 p.

De titel van de nieuwe Modiano-roman is kenmerkend voor het even prachtige als consistente oeuvre van deze auteur (1945). Een café in het Parijse zesde arrondissement is begin jaren '60 (al geeft Modiano geen tijdsaanduiding) het ontmoetingspunt van een artistieke clientèle. Een onopvallende figuur in hun gezelschap is het raadselachtige meisje dat op zekere avond 'Louki' gedoopt wordt. Een man die destijds als jonge student het café bezocht, de detective die werd ingehuurd om Louki op te sporen en een toenmalige geliefde blikken als afzonderlijke ik-vertellers jaren later terug op die tijd. In het middelste hoofdstuk komt Louki, met wie het tragisch afliep, zelf aan het woord. Modiano kiest met dit opvoeren van meer vertellers voor een andere aanpak dan in zijn meeste andere romans, maar het resultaat is vertrouwd en opnieuw geweldig: een melancholiek en raadselachtig verhaal over schimmige, ontheemde personages, op de vlucht voor het leven of voor herinneringen, die elkaar kort ontmoeten en houvast bieden, in een zeer gedetailleerd beschreven Parijs.

MÖRING, MARCEL

Het grote verlangen

1992, (2011) 248 p., GLB

Drie kinderen van wie de ouders zijn verongelukt, groeien op in verschillende pleeggezinnen - vrijwel zonder enig contact. De roman vertelt over hun richtingzoekende volwassen leven, waarin zij telkens bij elkaar komen en herinneringen ophalen aan de tijd voordat zij hun ouders verloren. Het is de met een sterk geheugen toegeruste zuster Lisa die bijna bezwerend herinneringen uitspreekt. Haar herinneringen moeten een deel van de werkelijkheid voor de 'herinneringloze' ik-figuur verbergen. Het boek dat zich afspeelt tegen de achtergrond van een maatschappij in verval, beschrijft een zoektocht naar een onbereikbaar verleden en naar 'het geheim van de liefde'. Het boek, dat op verschillende niveaus kan worden gelezen, bevat momenten die grotere verbanden weerspiegelen. Er is een veelheid aan details die onnadrukkelijk - zonder schrilleheid - worden herhaald, waaruit de ingenieuze structurering van de roman eens te meer blijkt. Maar niet alleen thematisch en structureel, ook stilistisch is er aan dit boek bijzonder veel te beleven. Een prachtige roman, bekroond met AKO-literatuurprijs 1993.

Herinneringen

MOOR, MARENTE DE

De Nederlandse maagd

2010, 297 p., luisterboek

Het is zomer 1936. De 18-jarige schermster Janna gaat naar de schermmeester (maître) Von Bötticher op een landgoed bij Aken om haar opleiding te vervolgen. De maître is verminkt uit de Eerste Wereldoorlog teruggekeerd. Janna wordt tijdens haar opleiding, die weinig om het lijf lijkt te hebben, geconfronteerd met een geheim tussen de maître en haar vader. Wat is er ooit tussen beide mannen gebeurd? Janna probeert het geheim te ontwaarselen. Brieven (geschreven, verzonden, niet verzonden, nooit beantwoord) spelen in de plot een grote rol. Het landgoed van de maître is een gesloten, ideale wereld voor Janna's schermopleiding. Maar van de persoonlijke rancunes en hartstochten bij de aanwezigen en van de nazistische opvattingen bij de bezoekers gaat een steeds sterker wordende dreiging uit. Parallelen tussen situaties, gebeurtenissen en personages dragen de roman. Janna is aanvankelijk toeschouwer, maar door bepaalde keuzes wordt zij deelnemer en verliest zij een deel van zichzelf. De roman komt traag op gang, is nogal omslachtig. Maar Deel III met de tragische ontknopning is zeer overtuigend. Ako Literatuurprijs 2011

Schermen

Geheimen

MOOR, MARENTE DE

Roundhay, tuinscène

2013, 336 p.

Deze nieuwe roman van AKO-prijswinnares Marente de Moor (1972, dochter van schrijfster Margriet de Moor) speelt zich af in de prille dagen van de uitvinding van de film. In 1890 verdwijnt de uitvinder daarvan, Valéry Barre, in Frankrijk. Deze man is gemodelleerd naar Louis Le Prince, maker van de eerste film ooit, Roundhay Garden Scene (1888) van nog voor Edison en Lumière. Andere uitvinders en patentjagers staan te dringen om nieuwe uitvindingen op hun naam te schrijven. Zo ook Edison, de verduisteraar, die zich ideeën van anderen probeert toe te eigenen. Elf jaar na de verdwijning van Barre gaat diens zoon op zoek naar zijn vader. Op de grens van de oude en de nieuwe wereld, in een periode van geloof in vooruitgang, maar ook aarzeling, speelt deze sfeervolle ideeënroman zich af. De werkelijkheid en het vastleggen van het ogenblik in de prille dagen van de film worden geëvoceerd. In een zorgvuldige stijl, in wisselend perspectief, met een veelheid aan leidend motieven wordt dit geheimzinnige verhaal over verdwijnen en vastleggen verteld. Geen gemakkelijk boek, deze doorwrochte roman, maar zeker origineel en betoverend.

Film

MOOR, MARGRIET DE

Eerst grijs dan wit dan blauw

1991, (2011), 283 p., GLB

Dubbelportret' van De Moor (1941) viel op door de psychologische diepgang en de ingehouden maar trefzekere vertelstijl. Ook deze psychologische roman vertoont deze kenmerken, maar is hechter gestructureerd en brengt intrigerender figuren naar voren. Het verhaal is opgebouwd als een vierluik en start op de ochtend dat een oogarts Magda, de vriendin van zijn vrouw (ook zijn ex-minnares), vermoord aantreft. Dit dode personage draagt verder de hele roman. In het tweede luik, dat drie jaar eerder speelt, ontdekt de man van Magda dat ze verdwenen is en het derde deel focust in op de reis die ze onderneemt langs de locaties die haar leven bepaalden. In hun wanhopige pogingen om zinvolle relaties aan te gaan, staan de volwassen personages in wezen niet ver af van een emotioneel gestoorde puber. Toch is dit geen koud, desolaat boek geworden, daarvoor beschrijft de auteur haar figuren met te veel warmte, mededogen ook. Het verhaal is bijzonder vakkundig geconstrueerd. Maar het meest indrukwekkend blijft de vlijmscherpe karaktertekening. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 1992

Relatieproblemen

Dood

MOOR, MARGRIET DE

Hertog van Egypte

1996, (2008) ,232 p., GLB

In het verhaal over het huwelijk van een zigeuner en een Nederlands meisje weet De Moor (1941) de trieste geschiedenis van het altijd in Europa vervolgde zigeunervolk te vlechten. Het is geen chronologisch recht toe recht aan verhaal, maar er is sprake van steeds wisselend perspectief en van lange terugblikken, vooral naar de Tweede Wereldoorlog, waarin een groot deel van de zigeunerfamilie vermoord is. Een onpersoonlijke 'ik' vertolkt nu eens de stem van de zigeuner Joseph, beschrijft dan weer zijn onontwikkelde, goede vrouw Lucie en is soms gewoon verteller. Hun verbondenheid vindt haar oorzaak ogenschijnlijk vooral in hun beider liefde voor en kennis van paarden, maar de lezer weet meer dan de romanfiguren zelf. Een boeiende roman over een niet alledaags onderwerp.

[Zigeuners](#)

MOOR, MARGRIET DE

Mélodie d'amour

2013, 332 p., GLB

In haar negende roman focust Margriet de Moor (AKO Literatuurprijs 1992) op de allesoverheersende kracht die de liefde uitricht in het leven van mensen. Die liefdeskracht kan leiden tot groot geluk en evengoed het leven totaal ontwrichten: altijd is de liefde groter dan de mens kan bevatten. De roman bestaat uit vier verhalen die vanuit verschillende perspectieven aan elkaar zijn geschakeld. Hoofdpersoon is de Rotterdamse stadsarcheoloog Luuk van Doesburg die in alle vier verhalen een dominante bijrol speelt. Eerst als jongste zoon in het huwelijksdrama van zijn ouders dat zich afspeelt in de wederopbouw van de jaren vijftig. Later als overspelige echtgenoot en minnaar van een labiele lerare klassieke talen, die wraakgierig instort als Luuk haar inruilt voor de veel jongere Roselynde. Het slotverhaal wordt verteld door Luuks wettige echtgenote Myrte, die op haar beurt weer een heel eigen liefdespad inslaat. Een knap gecomponeerde, sensitief geschreven roman over de veelkleurige caleidoscoop van de liefde en de prijs die voor passie en overspel wordt betaald.

[Overspel](#)

MOOR, MARGRIET DE

De schilder en het meisje

2010, 253 p.

Amsterdam 3 mei 1664. Een tekening zal twee levens voor altijd met elkaar verbinden. De 18-jarige Deense, Elsje Christiaens, naar Amsterdam gegaan om haar zuster te zoeken, slaat haar hospita met een bijl de schedel in. De magistraat veroordeelt haar tot de wurgpaal. Rembrandt koopt tezelfder tijd schildersmaterialen voor zijn schilderij 'Het joodse bruidje'. Als hij van het gebeuren hoort, maakt hij van de terechtgestelde de tekening die later de titel 'A woman hanging on a gibbet' zal krijgen. Een alwetende verteller verbeeldt de ontstaansgeschiedenis van de tekening, en wijst geregeld vooruit naar het heden. De verbeelding van de schrijfster speelt in deze roman op ingenieuze wijze met de feiten: gegevens uit de processtukken over Elsje Christiaens weeft zij door de biografie van Rembrandt. Het lot van de schilder en het meisje raken elkaar: de Macht, zetelend in het Stadhuis, vernedert hen. Ook schilderijen en muziek spelen in het verhaal een belangrijke rol. Beide personages en het 17de eeuwse Amsterdam komen in goedgekozen details tot leven. Een boeiende, goedgeschreven en spannende historische roman.

[Rembrandt](#)

[Amsterdam; 17e eeuw](#)

MOOR, MARGRIET DE

De verdrinkene

2005, 331 p., GLB

De verdrinkene' is het verhaal van twee Amsterdamse zussen, Lidy en Armada. Op een dag vraagt Armada of Lidy, getrouwd met Sjoerd en moeder van de twee jarige Nadja, een kleine verplichting over wil nemen omdat Armada liever naar het feestje wil van haar beste vriendin. Lidy stemt toe om een bezoek te brengen aan het petekind van Armada. Op 31 januari 1953 vertrekt ze naar Zierikzee en belandt in de stormvloed die Zuidwest-Nederland van de kaart zal vegen. Lidy reist haar einde tegemoet en Armada die niet in staat is haar eigen leven te leiden geeft haar identiteit op. 'De verdrinkene' is een boeiend en aangrijpend relaas over het lot van twee zussen tegen de historische achtergrond van de ramp van 1953 en werd genomineerd voor de Ako Literatuurprijs 2005. De Moor debuteerde met de verhalenbundel 'Op de rug gezien'. Deze werd bekroond met het Gouden Ezelsoor. 'Dubbelportret' was goed voor de LucyB. en C.W. van de Hoogtprijs en voor haar roman 'Eerst grijs dan wit dan blauw' kreeg ze de Ako Literatuurprijs.

[Zussen](#)

[Watersnoodramp \(1953\)](#)

[Persoonsverwisselingen](#)

MOOR, MARGRIET DE

De virtuoos

1993, 181 p., GLB

In het historische 'De virtuoos' (1993) beleeft een vrouw in Napels in 1740 een korte maar duizelingwekkende liefde met een castratzaanger. 'De virtuoos' is een roman over de liefde en over het verband tussen de tastbare wereld van de zinnelijkheid en de ontastbare wereld van het 'hogere' en van de geest. En evengoed een boeiend verhaal over een Italië dat is gestoffeerd met koetsen, kroonluchters, kerken en kerkers, een wereld waarin het moderne Franse Verlichtings-denken zijn eerste flikkeringen laat zien.

[Opera](#)

[Zangers](#)

[Napels; 18e eeuw](#)

MORAVIA, ALBERTO

De onverschilligen

Italiaans, 1929, (2011), 277 p.

In het fascistische Rome van de jaren '20 ontstaan in een gezin vreemde situaties wanneer de minnaar van de moeder tevens de minnaar van de dochter wordt. De zoon des huizes poogt de minnaar te doden. Als dat mislukt begint hij een relatie met een van diens vroegere geliefden. Het eigenlijke onderwerp van de roman is de behoefte van de welgestelde en intens verveelde hoofdpersonen om hun levens te veranderen. Door hun onverschilligheid, hun hang naar het bekende en hun onvermogen tot onderlinge communicatie slagen zij daar niet in. Deze roman is de eerste en volgens velen ook de meest indringende van de auteur.

[Familierelaties](#)

[Rome; 1919-1939](#)

MORTIER, ERWIN

Gestameld liedboek

2011, GLB, luisterboek

Erwin Mortier (1965), onder meer auteur van het bejubelde 'Goden-slaap', beschrijft in 'Gestameld liedboek' het dementeringsproces van zijn moeder. Daarbij spelen het verleden van hun gezin, de rol van de herinnering en de verwerking van het verdriet een grote rol. Mortier overtreft zichzelf in dit boek met zijn messcherpe formuleringen: vaak poëtisch, dikwijls schrijnend, niet zelden met humor. Waar zijn collega Tom Lanoye voor het lijden van zijn moeder in 'Sprakeloos' ruim 350

pagina's nodig heeft, weet Mortier in 190 pagina's een wereld op te roepen die universeler is dan die van Lanoye. Dat komt ook doordat Mortier niet, zoals Lanoye wel, steeds tussen de lezer en de moeder gaat staan. Het draait hier niet om Mortier, het gaat over aftakeling, ziekte, afscheid, herinnering en liefde. Mortier weet elke zin in dit boek daarbij de glans te geven die het ware meesterschap kenmerkt. Een aangrijpend, indrukwekkend en briljant boek.

[Dementie](#)

MORTIER, ERWIN

Godenslaap

2008, 405 p., GLB, luisterboek

Godenslaap is de lijvigste roman die de veelgeprezen en -vertaalde Mortier (1965) in tien jaar tijd publiceerde. Een bijna honderdjarige vrouw beschrijft haar ervaringen rond de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen en Noord-Frankrijk om en aan het front. Ze neemt geen blad voor de mond, spaart niemand en schrijft alleen voor zichzelf. Schrijven lijkt obsceen wanneer men publiceert, zo persoonlijk en naakt is de waarheid die zij oproept. Op een hoger niveau gaat het verhaal over taal en werkelijkheid, over persoonlijke en algemene geschiedenis. Mortier schrijft het mooiste Nederlands dat bestaat. Hij behoort met Reve, Kellendonk, Elsschot, Lanoye tot de grootste stilisten van de laatste honderd jaar. Elke zin is een pleidooi voor de kracht van onze taal. Inhoudelijk staat zijn boek in de traditie van Proust, Claus en Lanoye, voor wat betreft de grote, zintuiglijke vertelkunst, die spreekwoordelijk wordt voor de beschrijving van een tijdperk. Een schier onvertaalbaar meesterwerk: meeslepend, onthutsend, poëtisch, diepgaand, erotisch, virtuoos, gevoelig en hard. Winnaar AKO Literatuurprijs 2009

[Vlaanderen; Wereldoorlog I](#)

MULISCH, HARRY

De ontdekking van de hemel

1992, (2010), 902 p., DVD, luisterboek

Deze turfdikke Mulisch doet vooral denken aan de intellectuele feuilletons van Thomas Mann ('De toverberg', 'Doctor Faustus'): uiterst leesbaar en hoogst interessant tegelijk. Het is onder veel meer de artistieke verbeelding van het thema dat in 'De compositie van de wereld' al studieuze werd benaderd: de paradox als het laatste woord in zaken van hoofd en hart. Dat thema is ingenieus doorgecomponeerd in de levensgeschiedenissen van twee vrienden (waarvoor de schaker Donner en Mulisch zelf duidelijk model stonden) en de manipulaties van die levens door enkele engelen. Deze engelen zijn ontsteld door de technische almacht van de mens in leven (genetica) en dood (Auschwitz) en willen het verbond tussen God en mens ongedaan maken. De 65 hoofdstukken zijn gesteld in opvallend soepel en verzorgd Nederlands en geven een spectaculair panorama van de preoccupaties en stilistische vaardigheden van deze duivelskunstenaar (1927-2010)

[Ethiek](#)

[Vriendschap](#)

MULISCH, HARRY

Siegfried

2001, 213 p., GLB

Hoofdpersoon van deze goed ontvangen roman uit 2001 van Mulisch (1927) is Rudolf Herter, begin 70, schrijver met een "lang, smal, breekbaar, welhaast doorzichtig lichaam", na twee kankeroperaties en een hersenbloeding. Hij is met zijn dertig jaar jongere vriendin Maria in Wenen, om de zojuist verschenen vertaling van zijn roman 'De Uitvinding van de Liefde' te promoten. Enkele jaren na de oorlog was hij ook in deze stad, die daar toen nog de duidelijke sporen van vertoonde. Hij is gefascineerd door Hitler, "een onbegrijpelijke dode, die je haat", zoals hij in een televisie-interview zegt. Als gevolg van deze uitspraak komt hij in contact met een hoogbejaard echtpaar dat in de jaren dertig op Hitlers buitenverblijf Berghof in de huishoudelijke dienst heeft ge-

werkt. Tijdens een bezoek aan hen vertellen zij hem iets dat hem bijna letterlijk van zijn stoel doet vallen. Als vanouds speelt Mulisch hier weer een spel met de werkelijkheid, het is bijvoorbeeld welhaast onmogelijk om in Herter geen (gechargeerd) zelfportret te zien. De toespelingen op gebeurtenissen uit zijn eigen leven zijn te talloos om toevallig te heten.

[Adolf Hitler](#)

MULISCH, HARRY

Het stenen bruidsbed

1959 (2010), 183 p., GLB, luisterboek

De Amerikaan Norman Corinth gaat in de jaren vijftig naar een tandartscongres in de door hem in de Tweede Wereldoorlog gebombardeerde stad Dresden. Het mismaakte gezicht van Corinth is een tastbare aanwijzing voor de verdierlijking van de mens. Het verleden in de vorm van de klassieke Oudheid en de Tweede Wereldoorlog speelt een dominerende rol in de verhouding die Corinth opbouwt met z'n gastvrouw Hella. De structuur van 'Het stenen bruidsbed' is gecompliceerd, te meer door de symbolische betekenis van de reien die analoog met de Ilias van Homerus ingepast zijn. In het uitgebreide oeuvre van Mulisch is deze roman uit 1959 een hoogtepunt; er zijn thema's in verwerkt die steeds weer opduiken, b.v. de aporie van Zeno over de hardlooppwedstrijd tussen Achilles en het schildpad

[Oorlogsherinneringen](#)

[Dresden](#)

MÜLLER, HERTA

Ademschommel

Duits, 2009, 310 p.

Meest recente en alom bejubelde roman van de Roemeens-Duitse Nobelprijswinnaar 2009. Historisch van belang omdat Müller op basis van de overlevering van haar streekgenoot Oskar Pastior een nauwelijks bekende episode uit de naoorlogse geschiedenis - de deportatie van Duitse Roemenen naar strafkampen in de Sovjet-Unie - belicht. De kracht van de roman ligt besloten in het ongeëvenaarde literaire vermogen, dat voor alle honger en ellende poëtische beelden vindt. Een fantasie die de hoofdpersoon in de realiteit van het strafkamp helpt overleven. De alom aanwezige lyrische brille stoort sommige critici als een 'vals kledingstuk', dat de werkelijkheid van het kampleven verhuult. Kritiek die niet onbegrijpelijk is, maar onverlet laat dat dit een literair meesterwerk is en ongetwijfeld een van de meest belangwekkende romans van 2009, dat in een prachtige vertaling zijn zeggingskracht heeft behouden.

[Strafkampen](#)

[Sovjet-Unie; 1945-1950](#)

MÜLLER, HERTA

Hartedier

Duits, 1994, (2009), 219 p.

Herta Müller (1953, Nobelprijs voor literatuur 2009), die sinds 1982 in Duitsland woont, schreef ook in Roemenië in het Duits. Bij De Geus verschenen eerder vier boeken van haar in vertaling, die net als 'Hartedier' in het teken van de dictatoriale terreur staan. Als geen ander laat Müller de verwoestende uitwerking zien die angst en wantrouwen hebben op individuele levens. In dit geval gaat het om een jonge vrouw, vertaalster in een machinefabriek, en drie vrienden. Wat hen bindt is de geheimzinnige zelfmoord van een medestudente; wat ze met elkaar gemeen hebben is dat ze eerst aan de universiteit, daarna op de plaatsen waar ze gedwongen zijn een beroep uit te oefenen, omgeven zijn door laffe, verklikkende collega's en openlijk in het nauw worden gedreven door een niet aflatende geheime politie; zelfs in het buitenland is men niet veilig. Door haar aandacht voor details en ongewone wijze van formuleren maakt Müller van deze inmiddels bekende gegevens een bijzondere geschiedenis. Belangrijk daarin is ook de rol van de generatie van de ouders, in het geval van de hoofdpersoon een vader die van zijn SS-verleden geen geheim maakt.

[Politiek verzet](#)

[Dictatuur](#)

[Roemenië](#)

MÜLLER, HERTA

Vandaag was ik mezelf liever niet tegengekomen

Duits, 1997, (2009), 221 p.

De schrijfster, die in 1953 in Roemenië geboren is, maakte deel uit van een Duitstalige bevolkingsgroep die sinds de achttiende eeuw in het Banaat woont. Zij emigreerde in 1987 naar Duitsland en publiceerde daar kort proza en enkele romans. Van de vier in het Nederlands vertaalde romans spelen er drie, waaronder deze, in het Roemenië van Ceausescu. De hoofdpersoon is steeds een jonge vrouw, die door de Securitate (geheime politie) getreiterd wordt. De structuur van de roman is hecht en helder. Ze reist met de tram naar het zoveelste verhoor, om 10 uur precies. Ze heeft oog voor medereizigers en ondertussen glijdt haar eigen leven aan haar voorbij: haar familie, haar eerste huwelijk en de schoonfamilie, haar tweede man, die ook door de Securitate wordt lastig gevallen, haar vriendin, die bij een vluchtpoging omkwam. De taal is altijd compact, soms associatief, poëtisch, dan weer nuchter met een zekere zwarte humor, waarvan ook de titel getuigt: de steeds aanwezige paranoia wordt niet veroorzaakt door de aard van de hoofdpersoon, maar door de aard van het regime. Een fascinerend boek.

[Dictatuur](#)

[Roemenië](#)

MÜNSTERMAN, HANS

De bekoring

2006, 205 p., [luisterboek](#)

De vijfde roman over Andreas Klein, zoon van een Duitse vader en een Nederlandse moeder die getrouwd zijn op 10 mei 1940. En drietal verhaallijnen wordt gevolgd. De vlucht van de Andreas' moeder, die in 1960 haar gezin met zeven kinderen verlaat. De dood van die moeder in 2004, hoe haar kinderen op haar terugkijken en hoe ze haar begraven. Een boek dat Andreas schrijft over J.C. van Epen, architect van de Harmoniehof in Amsterdam-Zuid, in welke straat het gezin Klein woont. Deze verhalen worden door elkaar heen gevlochten, zeer minutieus beschreven, met veel monologues interieures en tegen een vage, maar herkenbare achtergrond van het wereldgebeuren. Bij alle kunstigheid in de romanstructuur blijft de lezer toch met een onbevredigd gevoel achter. Niet alleen omdat 'De verwarring' misschien een betere titel zou zijn, maar ook omdat de kunstigheid, ondanks fraaie en innige passages, soms dreigt te verworden tot een kunstmatigheid waarin de lezer

dreigt te verdrinken. Bekroond met AKO Literatuurprijs 2006.

[Moeder-zoon relatie](#)

MÜNSTERMANN, H

Mischa

2013, 239

Op een ochtend wordt aangebeld bij Rosa, weduwe, moeder en oma. De mededeling van de politie dat haar zoon betrokken is bij de verdwijning van een 10-jarig jongetje, is het begin van een nachtmerrie waarin langzamerhand alles waarvan ze zeker was om haar heen ineens stort. De Nederlandse schrijver (1947), die eerder succesvolle romans als 'De Bekoring' en 'Land zonder Sarah' publiceerde, slaagt erin om op bijzondere wijze deze ontworteling taal te geven: de moeder die ondanks alles moeder blijft van een verachte en bij voorbaat veroordeelde verdachte. En de vrouw, die dacht dat zij alles weer op orde had, ziet machteloos toe hoe het noodlot zich meester maakt van haar leven. De ontredde reing is volledig, als zij toch nog een kans krijgt om haar leven weer op te pakken. Een boek dat met thema's als massahysterie, mediahypes en kindermoord de tijdgeest raak weet te typeren.

[Moeder-zoon relatie](#)

MURAKAMI, HARUKI

De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren

Japans, 2013 (2014), 363 p.

De Japanse auteur Haruki Murakami (geb. 1949) is na een valse start – zijn eerste in het Nederlands vertaalde boeken haalden net 600 exemplaren – uitgegroeid tot een hooglijk gewaardeerde schrijver. Iedere nieuwe titel van hem komt direct op de bestsellerslijst. Zo ook dit boek, waarin hij op zijn eigen wijze vorm geeft aan de zoektocht van een eenling naar de motieven van zijn vroegere vrienden om hem zo'n zestien jaar eerder zonder enige uitleg uit hun vriendengroep te stoten. Hij vertelt over diens ervaringen in het grensgebied tussen droom en werkelijkheid en zijn pogingen zijn bestaan te duiden. Tsukuru Tazaki ziet zichzelf als een onbeduidende figuur, maar komt er naarmate het verhaal vordert achter dat anderen wel een zekere waardering voor hem hebben. Murakami schrijft onderkoeld in een vlotte stijl waarin al het overbodige is weggelaten. Daarbij vermengt hij typisch Japanse aspecten met elementen uit de Westerse cultuur. Daarin is hij uniek voor een Japanse auteur en dat maakt dat ook dit boek zeer toegankelijk is voor zowel Japanse als niet-Japanse lezers.

[Vriendschap](#)

MUTSAERS, CHARLOTTE

Koetsier Herfst

2008, 460 p., [GLB](#), [luisterboek](#)

Maillot, een schrijver met een schrijfblokkade, weduwnaar van de kat Grappa, liefhebber van biefstuk, pleegt seks met een gevonden Nokia mobieltje (het vrouwelijke equivalent van zijn eigen gsm die hij daarna 'Nokius' noemt). Door deze Nokia ontmoet hij Adolphe, een lid van het kreeftenbevrijdingsfront. Hij raakt verslaafd aan haar en is onwaarschijnlijk afhankelijk; zij strijdbaar, agressief, heers- en genotzuchtig. Hun relatie munt uit in (plas)sex (met een foto op haar nachtkastje van Osama Bin Laden, die zij als dichter vereert) en eindeloos gekift en geruzie. Kortom: vormen van communicatie, met nu eens de vrouw als macho. De wat magere plot bestaat voornamelijk uit beider gang door een bizarre wereld. Met de tocht naar Oostende, waar zij haar kreeftbevrijdingsacties zal uitvoeren, als huwelijksreis. Er bestaat geen ander verhaal waarin een Nokia met zoveel bronst en hartstocht wordt bejegend, en waarin de Finse Nokia-baas Jorma Ollila als een god wordt aangeroepen. Hysterie, opwindend, (plas)seks, (uitwassen van) dierenactivisme tuimelen over elkaar heen in deze fantasierijke, soms humoristische, maar vooral grillige roman. [Libris Literatuurprijs 2009](#)

[Isolement](#)

[Dierenbescherming](#)

MUTSAERS, CHARLOTTE

Rachels rokje

1994, 310 p., GLB, luisterboek

Bij Rachel slaat de bliksem in als de leraar Douglas Distelvink haar gymnasium-klas komt binnenlopen. Op dat moment zweert zij hem eeuwige trouw. Ze durft hem echter nooit haar liefde te verklaren. Dertig jaar later wordt zij door een hand op een vluchtheuvel getrokken, net op tijd om een bus te ontwijken. De hand is van Distelvink. De bliksem slaat opnieuw toe. Maar Rachel durft nog steeds niets te laten merken. Bij wijze van verklaring gaat ze een rokje maken. Dan laat de bliksem zich voor de derde maal gelden.

[Liefde](#)

NAFISI, AZAR

Lolita lezen in Teheran

Engels, 2003, 339 p.

Opgegroeid in de V.S. kreeg de vrijgevochten Azar Nafisi het zwaar toen ze in 1979 terugkeerde naar haar vaderland Iran. In 'Lolita lezen in Teheran' reconstrueert ze haar persoonlijke geschiedenis. Nadat ze ontslag heeft genomen uit haar universitaire betrekking omdat ze niet meer tegen de repressieve maatregelen kan, nodigt ze zeven van haar meest gedreven studentes uit bij haar thuis. Gedurende twee jaar lezen en bespreken ze boeken zoals: 'Pride and prejudice', 'Invitation to a beheading', 'Lolita' etc. Dit helpt hen te overleven. 'Lolita lezen in Teheran' is een hoogstaand en indrukwekkend boek, dat de omstandigheden in een ellendige staat schildert, maar vooral laat zien wat de waardigheid is van hen die zich daar niet bij neerleggen. Nafisi woont sinds 1997 weer in de V.S. waar ze aan een universiteit is verbonden. Daarnaast schrijft ze artikelen voor diverse kranten en magazines.

[Vrouwen; Iran; Verhalen](#)

NÉMIROVSKY, IRÉNE

De affaire Koerilov

Frans, 1933, (2011), 186 p.

Een ex-revolutionair en balling leidt in Nice een teruggetrokken leven en kijkt via een autobiografisch geschrift terug naar de tijd waarin hij actief en machtig was. Als kind van terroristen hoorde hij automatisch de partij toe en werd door het revolutionaire comité in Genève naar Rusland gestuurd. Hij zou daar een tsaristische minister uit de weg moeten ruimen. De schrijfster beschrijft op meesterlijke wijze hoe de hoofdpersoon niet gedreven door enig vuur vanwege zijn achtergrond deze weg op werd geduwd. Ze kijkt steeds achter elke figuur die ze beschrijft. Ze laat zo zien dat machthebbers en terroristen ook maar kleine zwakke mensjes zijn en dat macht aan beide kanten als een bedwelmende drug werkt. Via uitstapjes in verleden en heden verneemt de lezer hoe het de hoofdfiguur vergaat en met welke gevoelens hij bij zijn acties en de gevolgen daarvan te kampen had. De in geschiedenis en psychologie geïnteresseerde lezer zal van dit boek smullen. Voorzien van inleiding over de schrijfster (in Auschwitz gestorven, postuum bekroond met literatuurprijs) en lijst met boekbeschrijvingen

[Rusland; 1900-1919](#)

[Russische revolutie](#)

NÉMIROVSKY, IRÉNE

Storm in juni

Frans, 2004, 511 p.

Irène Némirovski kwam om in Auschwitz, maar legde voor haar deportatie nog vast hoe snel de Parijse burgerij in de oorlog haar waardigheid verloor. 'Storm in juni' doet verslag van de uittocht in juni 1940 toen stromen vluchtelingen Parijs verlieten. Het lot van allerlei Franse families, van de voornaamste tot de armste raakte met elkaar verweven. Némirovski beschrijft de kleine en grote lachheden en het broze saamhorigheidsgevoel van een volk op de vlucht. 'Storm in juni' is een roman die de ziel van de Fransen ten tijde van de Duitse bezetting

blootlegt. Het brengt een bewogen episode uit de recente geschiedenis tot leven. Némirovski, een joodse schrijfster van Russische afkomst, schreef in 1929 de roman 'David Golder'. Hierdoor werd ze op slag een gevierd schrijfster. Begin 1940 werkte ze aan 'Storm in juni'. Deze roman heeft ze nooit af kunnen maken. In 1942 werd Némirovski gedeporteerd. Het manuscript bleef jarenlang in handen van haar dochter tot deze uiteindelijk besloot om het, meer dan zestig jaar na de dood van haar moeder, uit te laten geven in Frankrijk waar het de Prix Renaudot kreeg.

[Frankrijk; Wereldoorlog II](#)

NESCIO

De uitvreter; Titaantjes; Dichtertje; Mene tekel

1911, 1915, 1918, 1946. 240 p., GLB

Vier verhalen, eigenlijk korte romans, van de Nederlandse schrijver (1882-1961), waarvan enkele intussen moderne klassieken zijn geworden. Ze worden hier in de door Nescio-kenner Lieneke Frerichs bezorgde, literatuurwetenschappelijk verantwoorde editie gegeven. 'De Uitvreter' verscheen voor het eerst in 1911 in De Gids. In 1918 volgde een bundel met 'Dichtertje', 'De Uitvreter' en 'Titaantjes' en pas na de oorlog 'Mene Tekel'. Grönloh, die heel veelzeggend voor het pseudoniem Nescio (Ik weet het niet) koos, schildert de wereld van beginnende kunstenaars en de grote stad met fijnzinnig waarnemingsvermogen en met humor. Verschillende generaties adolescenten hebben zich al in deze 'titaantjes' herkend ('Jongens waren we - maar aardige jongens'). De contrasten duiken voortdurend op. Ook God weet het niet meer, als hij deze kunstenaars beziet, zeker als die zoals 'De Uitvreter' bezig zijn 'te versterven, onaandoenlijk te worden voor honger en slaap, voor kou en nat.'

[Adolescentie](#)

[Kunstenaarswereld](#)

NICHOLLS, DAVID

Wij

Engels, 2014, (2015) 411 p.

Een Engels echtpaar van middelbare leeftijd besluit nog eenmaal met hun 17-jarige zoon een rondreis door Europa te maken alvorens te gaan scheiden. Althans, de vrouw wil die scheiding, dus tijdens hun tocht door Parijs, Amsterdam en München probeert de man wanhopig om het zijn vrouw en zijn rebelse zoon naar de zin te maken, maar wanneer de laatste er in z'n eentje vandoor gaat, reist de man hem achterna naar Florence, Barcelona en Madrid. Met veel vaart vertelde, half-humoristische half-melancholische roman die handig pendelt tussen drie plotelementen: de voorgeschiedenis van het echtpaar in hun huwelijk, de huidige verhouding tussen vooral de vader en zijn zoon, en de bezoeken aan de Europese steden en hun musea. De neiging van de sociaal enigszins onhandige vader (vanuit wiens perspectief het verhaal wordt verteld) om in zeven sloten tegelijk te lopen wordt af en toe wel voorspelbaar en irritant, maar dankzij de warmte van de personages, de herkenbaarheid van de situaties en de humor is dit uiteindelijk toch een ruimschoots geslaagd boek. Vierde roman van de Britse auteur-scriptschrijver (1966).

NIUWER-AMSTEL, MARIJN VAN

Mina & mijn moeder

2007, 143 p.

Deze roman met autobiografische elementen begint op het moment dat de ik-persoon, een bijna afgestudeerde tolk-vertaler, zich realiseert dat haar moeder is overleden. Vanaf dat ogenblik neemt de ik-persoon de verzorging van Mina op zich, het lievelingskonijn van haar moeder. Voor de lezer wordt steeds duidelijker dat het konijn fungeert als een emotioneel intermediair tussen de ik en haar overleden moeder. In een gedetailleerd verslag maakt de lezer mee hoe Mina het leven van haar nieuwe verzorgster beheerst. Heel omzichtig en stukje bij beetje weet

de ik het vertrouwen van het konijn te winnen. Als na enkele maanden blijkt dat het konijn een ongeneeslijke tumor heeft, ervaart de ik dit als tekort schieten ten opzichte van haar overleden moeder. Uiteindelijk verinnerlijkt de band tussen ik-persoon en Mina en is het verlies verwerkt. Prettig leesbare roman die goed bruikbaar is voor leeskringen. Achterin geeft de schrijfster een motivering voor de roman en worden de lezer enkele vragen gesteld.

[Rouwproces](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Altijd roomboter

2005, 207 p., luisterboek

Engelbertha Wiggelaar, geboren 1856, groeit op in een burgerweeshuis in Arnhem. Als zij twintig jaar is, werkt ze als dienstbode en wordt bezwangerd door de heer des huizes. Het kind is zwak en overlijdt kort na de geboorte. Een paar jaar later komt ze in dienst van dezelfde heer en na enige tijd raakt ze weer zwanger. Het kind is gezond en nu treft Engelbertha een lieve man die haar wil trouwen. Hij is zilversmid en samen krijgen ze twaalf kinderen. Het leven van Engelbertha is tekenend voor vrouwen in die tijd. Er waren nauwelijks keuzemogelijkheden voor een vrouw en het grote gezin overspoelde haar eigen identiteit. De schrijfster van dit boek heeft het leven van haar overgrootmoeder gereconstrueerd aan de hand van feiten en geschiedkundige gegevens op het gebied van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in Nederland. Op deze wijze ontstaat een beeld van hoe dat leven mogelijk was. Het boek geeft een aardig tijdbeeld en geeft inzicht in de manier waarop in die tijd geleefd werd. De eigentijdse schrijfstijl en verhalende vertelvorm maken het een gemakkelijk leesbaar boek

[Arbeidersgezinnen: Leiden; 19e eeuw; Verhalen](#)

[Arbeidersgezinnen: Leiden; 1900-1939; Verhalen](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

De naam van de vader

1994, 348 p., GLB, luisterboek

Nelleke Noordervliets derde roman 'Het oog van de engel' werd genomineerd voor de AKO-prijs. Haar vierde roman 'De naam van de vader' kreeg de Multatuliprijs. De cerebrale stijl van dit boek wedijvert met die van Mulisch, de opzet met Hermans, de vele verwijzingen naar de klassieke oudheid hadden van Claus kunnen zijn. Het geheel is van Noordervliet. Een 44-jarige advocate, Augusta de Wit, gaat op zoek naar haar verleden. Dat blijkt moeilijk. Haar voornaam heeft ze van haar vader, een Duitse soldaat; de achternaam niet van haar stiefvader, maar van haar moeder. In haar studietijd (1968!) trouwt ze met een revolutionaire student met een joodse achtergrond. In het jaar dat de Berlijnse muur valt, komt ook voor haar de Wende. Soms is het boek iets te geconstrueerd (Augusta is in 1968 in Parijs en in Praag; in 1989 in Weimar). Het thema dat ze aansnijdt is echter van alle tijden: schuld en boete

[Vaders](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Het oog van de engel

1991, 262 p., GLB

Historische roman waarin de lotgevallen worden beschreven van twee meisjes en hun vader. Zij vluchten in 1787 voor de strijd tussen Patriotten en Oranjegezinden uit Haarlem. In Frankrijk gekomen steunen zij de revolutionaire beweging. Als de vader sterft sluiten de dochters, Elisabeth en Maaike zich aan bij een rondtrekkend arts, Doppet. Deze brengt nieuwe vindingen ten eigen bate aan de man. Elisabeth heeft een uitpuilend oog en treedt op als Engel van de Apocalyps, die de idealen van vrijheid, blijheid en broederschap verkondigt.

[Zussen](#)

[Waarzeggen](#)

[Franse revolutie](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Pelican Bay

2002, 415 p., GLB

Zesde roman van de auteur, die in 1993 haar naam definitief vestigde met 'De naam van de vader', waarvoor zij de Multatuliprijs kreeg. Het verhaal gaat enerzijds over de Zeeuwse Jacob, slavenhouder en eigenaar van een suikerplantage in het Caribische gebied in de achttiende eeuw. Anderzijds gaat het over Ada, een achterachternicht van hem, die op hetzelfde eiland op zoek is naar haar pleegboer Antonio, naar de ware geschiedenis van de moord op de vrouw van Jacob, maar vooral naar zichzelf. Afwisselend komen Jacob en Ada aan het woord. De roman heeft een ingewikkelde constructie, is deels een historische, deels een psychologische roman, speelt half in de 18e en half in de 21e eeuw. Het historische gedeelte is overtuigend. Het moderne deel en de manier waarop de twee componenten verbonden zijn, is van mindere kwaliteit. Desondanks weet het verhaal te boeien, onder meer door het beeldend taalgebruik, de hartstochtelijke erotiek, de spannende verhaallijn en de rake typeringen.

[Caraibisch gebied; 18e eeuw](#)

[Slavernij](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Snijpunt

2008, 376 p., GLB, luisterboek

Een eigenzinnige geschiedenislerares en corrector wordt in de nieuwe roman van Noordervliet door een islamitische leerling met een mes gestoken. Dit ernstige incident -de school treedt camouflerend op- brengt het wereldbeeld van de vrouw aan het wankelen. Zij legt zich noodgedwongen rekenschap af van de humanistische en redelijke tradities waarin zij is grootgebracht; zij herbezielt de houding ten opzichte van haar dochter en van haar ex-man, een door een minderwaardigheidscomplex geplaagde autodidactische literatuurvorser van het oeuvre van een cultschrijver. De ex keert niet terug van vakantie; de zestienjarige dochter reist hem na naar Italië, gevolgd door de moeder. In een duizelingwekkend literair spel vindt een ademstokkende ontknoping plaats. De rol van het toeval is daarbij wel eens groot. Deze boeiende roman is in zijn benadering van religie, redelijkheid en waardigheid (alsook van literaire attitudes ten opzichte van bewonderde schrijvers) opzienbarend. Tegelijk biedt het boek een heerlijk leesavontuur.

[Multiculturele samenleving](#)

[Humanisme](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Tine, of De dalen waar het leven woont

1987 (2013), 188 p., GLB

In 1987 debuteerde Nelleke Noordervliet (1945) met deze roman. Het is een gefingeerd dagboek dat Tine (= Everdine van Wijnbergen, de eerste vrouw van Multatuli) gedurende de laatste maanden van haar leven bijhield. Zij bevindt zich in 1874 in Venetië, samen met haar kinderen Edu en Nonnie, terwijl Eduard Douwes Dekker met vriendin Mimi (de latere echtgenote) in Nederland vertoeft. Tine blikt in de dagboekbladen terug op haar getormenteerde leven. Belangrijke momenten - bekend uit het leven van Multatuli - worden via haar ogen gereleveerd. Zo worden onder andere de periode in Menado beschreven, het verkwistend verlof in Nederland, de zaak van Lebak, de terugkeer in Europa en het schrijven van de 'Max Havelaar', van 'Minnebrieven', de amourettes van Multatuli, etc. Bespiegeland en vol zelfkritiek maakt Tine de balans op van haar leven. Deze met kennis van zaken geschreven roman is een indrukwekkend monument voor de opofferingsgezinde en dikwijls onbegrepen eerste echtgenote van Eduard Douwes Dekker

[Vrouwenleven](#)

[E.H. Douwes Dekker-van Wijnbergen](#)

[Multatuli](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Vrij man

2012, 463 p., GLB

De schrijfster en haar fictieve hoofdpersonage, de 17e-eeuwse arts en jurist Menno Molenaar, ontmoeten elkaar in New York. Ze zijn Rotterdammers die gestudeerd hebben in Leiden. Terug in Nederland volgt een tocht langs de plaatsen waar Menno heeft gewoond en geleefd. Via Menno schrijft Noordervliet over het leven in de Gouden Eeuw, de sociaal-maatschappelijke omstandigheden, de gespannen politieke situatie en de veranderingen in het denken over wetenschap en religie. Menno komt in aanraking met de kring rond Spinoza. Door diens ideeën raakt hij los van het geloof. Hij wordt gedwongen bij Johan de Witt te spioneren voor de Engelsen. Na een gewelddaad vlucht hij naar New York. De schrijfster is personage in de roman. Historische figuren dragen evenzeer bij tot de verbeelding van het leven in de Republiek als de bedachte personages. Hoop, wanhoop, verraad en agressie beeldt zij overtuigend uit. Menno's dilemma's zijn herkenbaar. Uit haar interventies als romanfiguur wordt duidelijk dat elke verbeelding van het verleden de werkelijkheid vertekent. Zeer aanbevolen [Gouden Eeuw \(Nederland\)](#)

NOORDERVLIET, NELLEKE

Zonder noorden komt niemand thuis

2009, 234 p., luisterboek

Roman van Noordervliet [1945], bekend van onder meer 'Altijd roomboter' en 'Snijpunt'. De Nederlandse journalist Robert Anderson vertrekt acht jaar na de moord op zijn vrouw Suzanne naar de westkust van Canada. Hij is op de vlucht voor Johnny H., haar moordenaar, die binnenkort vrijkomt. Robert huurt een huis in Horn, een klein gehucht aan een meer. Zijn kinderen zijn de deur uit en hij gaat zo ver mogelijk weg van Nederland, op zoek naar loutering. Dan komt hij erachter dat de vorige bewoonster van zijn huis, de zonderlinge kunstenaar Beverly Walker, twee jaar eerder spoorloos is verdwenen. Met behulp van dorpsgenoten en een in de kast gevonden doos met foto's en brieven begint hij het leven van Beverly te reconstrueren. Hij ontdekt haar tot dan bij iedereen onbekende zus Sarah. Intussen komt er afstand tot zijn verleden, ruimte voor vergiffenis en een nieuwe vrouw in zijn leven. Mooie psychologische roman met een spannend thriller-element en fraaie Canadese sfeer- en natuurbeschrijvingen.

NOOTEBOOM, CEES

Rituelen

1980, 191 p., GLB, luisterboek

Roman over drie decennia uit het leven van Inni Wintrop, handelaar in alles waar geld in zit. Centraal staat de relatie van Inni tot vader en zoon Taads. De eigennuttige oude Taads, als misanthroop de absolute eenzaamheid zoekend die uiteindelijk tot zelfvernietiging leidt, bezorgt Inni het beginkapitaal voor een leven dat boven het middelmatige zal uitgaan. De ontmoeting met de zoon van Taads vindt twintig jaar later plaats. Ook deze zoon, aanhanger van het taoïsme, verafschuwt het aardse en is uit op zelfvernietiging. De rituelen van de heilige mis, de oosterse mystieke rituelen en daarnaast de profane rituelen bij de geldhandel vormen het wisselend decor van Inni's leven en bepalen ook zijn reflectie op het leven. Zeer sterke en overtuigende roman.

[Zakenmensen](#)

NIEUW

NOTHOMB, AMÉLIE

Nostalgie van het geluk

Frans, 2013 (2014), 153 p.

Over haar mythische liefdesverhouding met Japan, het land van haar vroegste herinneringen, raakt de Belgische schrijfster (1966) maar niet uitgeschreven. In het voorjaar 2012 is het weer zover: Japan lonkt. Vergezeld van een cameraploeg gaat zij op zoek naar de heilige plaatsen van een lang vervlogen kindertijd. Een wikkende confrontatie, een veel-

al zintuiglijke overdosis! De aardbeving van Kobe van 1995, renovatie en massificatie hebben een nieuwe wereld tot stand gebracht. Haar oude kleuterschool staat er gelukkig nog en haar ontmoeting met de stokoude oppas Nishio-san is aangrijpend. Maar haar zelfanalyse tijdens een pelgrimstocht door Tokio met Rinri, haar Japanse vriend uit 1989, is toch wat flets, laat weinig 'smaakimpressie' na in weerwil van al haar erudiete associaties. Ook het bezoek aan het getroffen Fukushima oogt wat obligaant. Terug in Parijs wacht haar de banaliteit van alledag, terug naar de verhoging van de btw op boeken. Deze autobiografische roman, een reisreportage eigenlijk, weerspiegelt de weemoed van de vergankelijkheid, het verlangen naar wat boven ons uitstijgt.

[Japan](#)

O'HANLON, REDMOND

Naar het hart van Borneo

Engels, 1984, (2010), 238 p.

Het verslag van een reis met een vriend naar de berg Batu Tiban in centraal Borneo, in 1983. Het is een zeer lange tocht, grotendeels over de Baleh-rivier, tot diep in de ongerepte jungle, naar een nog witte plek op de kaart. Met als bijkomstig doel het speuren naar de op Borneo nog voorkomende rhinoceros. Een zware, fascinerende tocht, begeleid door de drie Dajak gidsen; beschreven in een uitermate onderhoudende stijl, geestig en spits, met van die momenten waarop je slap achterover zakt - net als die Dajaks, overigens, wanneer ze lol hebben. Dit is een boek om de tijd mee stil te zetten. Een boek waar de Engelsen het recept van kennen: met grote kennis en kundigheid geschreven, met een absolute relativering van de inspanningen en de hachelijkheid, ook, van de hele onderneming, in een onnavolgbare, verrassende en humorrijke stijl.

[Borneo; Reisbeschrijvingen](#)

OFFERMANS, MARINA

Voorheen mijn moeder

2007, 206 p.

In de weekenden is het de beurt aan Josephine om naar Sittard af te reizen om haar dementerende moeder gezelschap te houden. Aanvankelijk gaat dat nog best en is er een zekere dialoog mogelijk, maar de vergeetachtigheid wordt steeds erger. Wordt eerst 'de tijd' (mag ik al eten / een sherry, is het al zondag 'want ik wil ter communie') een probleem, al gauw komen er lichamelijke klachten bij, zodat een verpleeghuis onvermijdelijk wordt. De schrijfster (1948) schetst een ogenschijnlijk nuchter en voor velen waarschijnlijk herkenbaar beeld van dit proces. Maar ook brengt het haar dicht bij de vrouw die haar moeder was. Marina Offermans weet in dit op autobiografische gegevens berustende verhaal door haar uitstekende observaties en goede schrijfstijl de aandacht van de lezer tot het einde toe vast te houden.

[Moeder-dochter relatie](#)

OLAFSSON, OLAF

De thuisreis

IJslands, 1999, 216 p.

Roman van de IJslandse auteur [1962] die eerder 'De nacht in*' publiceerde. De auteur woont en werkt in New York, 'De thuisreis' is de best verkochte roman in de historie van IJsland. Het verhaal speelt zich af in de periode 1930-1960 en gaat over de IJslandse Risa, die uit passie voor de kookkunst een hotel-restaurant in Engeland runt. Twintig jaar na haar vertrek uit IJsland (ongeveer in 1942) besluit ze haar geboorteland weer te bezoeken. Gedurende de thuisreis trekt haar leven via verbrokkelde en soms pijnlijke herinneringen, via heden en verleden, aan haar en aan de lezer voorbij. Pas aan het eind van het boek wordt de aanleiding van de reis duidelijk. Een bijzondere, boeiende, ingehouden en trage psychologische roman met veel natuurbeschrijvingen en oog voor detail die het, ondanks de slordige vertaling, in zich heeft om ook in de rest van Europa een groot lezerspubliek te vinden.

[IJsland](#)

NIEUW

OP DE BEECK, GRIET

Kom hier dat ik u kus

2014, 381 p., GLB

Na het indrukwekkende debuut 'Vele hemels boven de zevende' werd reikhalzend uitgekeken naar dit tweede werk van deze schrijfster (1973). Het verhaal bestaat uit drie delen, waarin Mona (ik-figuur) achtereenvolgens haar ervaringen als tiener, twintiger en dertiger beschrijft. De naïeve observaties van het kind Mona zijn geloofwaardig. De knap volgehouden kinderlijke toon in het eerste deel overtuigt en maakt dat de herkenbare, op zich weinig opzienbarende, ervaringen van Mona en haar (stief)ouders, broer en stiefzus des te schrijnender overkomen. Het effect van haar enigszins gemankeerde jeugd werkt door in haar relaties op haar werk en in de liefde. Typisch Vlaamse uitdrukkingen en het gebruik van 'ge' geven extra sfeer. Herhaalde details in de karakters van de verschillende goed uitgewerkte personages roepen op den duur bijna irritatie op. Wanneer bereikt Mona het punt waarop zij haar traditionele gedrag weet te doorbreken? De auteur geeft de lezer inzicht in diens eigen patronen. Ze maakt met deze gevoelige roman de verwachtingen meer dan waar.

ORWELL, GEORGE

Happend naar lucht

Engels, 2007, 254 p.

Zijn jaren als verzekeringsagent en een huwelijk met een saaie en vreugdeloze vrouw maken het leven van George Bowling nu niet bepaald spannend en gelukkig. Met het geld van een klein meevallertje besluit hij terug te gaan naar het dorp, waar hij een gelukkige jeugd doorbracht. Maar daarvan vindt hij niets meer terug in het in de tussentijd volkomen veranderde plaatsje. Moedeloos keert hij terug naar zijn eigen wereld en het uitzichtloze bestaan. Bowling heeft in de Eerste Wereldoorlog gevochten en is zich scherp bewust van de dreiging van een tweede. In die zin wijst het boek vooruit naar 'Animal farm' en '1984'. Door de toegankelijke, laconieke stijl en de herkenbaarheid van de gevoelens van Bowling is deze roman van de meesterverteller zelfs na bijna zeventig jaar helemaal niet verouderd: het zet integendeel aan tot nadenken over de 'inrichting' van de huidige wereld. Ook de uitstekende vertaling van Komrij speelt hierbij een belangrijke rol.

OTTEN, CHRISTINE

Om adem te kunnen halen

2013, 190 p.

Een schrijfster die jaren haar onderwerpen ver van huis heeft gezocht (de aanslagen op de Twin Towers, het leven in Amerikaanse getto's) besluit haar eigen familiegeschiedenis te onderzoeken. De aanleiding is het hernieuwde contact met haar vader die al zolang zij zich kan herinneren last heeft van psychische instabiliteit. De problemen van haar vader hebben zo'n stempel gedrukt op haar jeugd dat ze er niet goed mee om weet te gaan. Gaandeweg blijkt dat haar leven tot dusverre een vlucht is geweest voor die psychische problemen. In feite is ze bang dat ze op haar vader lijkt. Mooie ontdekkingsstocht naar de eigen wortels die stevig verankert liggen in het Deventer arbeidersmilieu. Otten (1961) weet met weinig stijlmiddelen de juiste sfeer op te roepen; de bezoeken van de ik-persoon aan haar moeder zie je gewoon voor je. Het boek is een mooie mengeling van het alledaagse met het buitengewone, van fictie en non-fictie. De titel slaat op de noodzaak van de schrijfster om Deventer als achttienjarige te verlaten

[Vader-dochter relatie](#)

NIEUW

OTTEN, CHRISTINE

Rafaël: een liefdesgeschiedenis

2014, 221 p.

Winnie Methorst is 21 jaar als ze op het Griekse eiland Kos de Tunesische vluchteling Nizar Khemiri ontmoet. Ze trouwen na drie maanden

en gaan naar Tunesië waar Winny zwanger raakt. Om in haar eigen land te bevallen keert ze terug naar Brabant na een mislukte poging om een visum te regelen voor Nizar. Dan breekt de Jasmijn-revolutie uit en sluiten de Europese grenzen zich, ook voor Nizar. Hij gaat als bootvluchteling naar het Italiaanse eiland Lampedusa en doet alles om te overleven onder zware, soms onmenselijke omstandigheden. Hoogzwanger reist Winny naar het opvangkamp Lampedusa om te proberen haar man vrij te krijgen. Het waargebeurde verhaal wordt in korte hoofdstukken beurtelings verteld door Winny (ik-figuur) en Nizar, een enkel cursief gedrukt stuk komt van baby Rafaël. Een indrukwekkend, actueel boek waarvoor de veelzijdige schrijfster (1961) ter plekke research heeft gedaan waardoor een realistisch beeld is weergegeven. Deze moderne Romeo en Juliastory kreeg terecht veel aandacht in de media en wordt verfilmd. Prachtige foto op de voorkaft van een baby op de met vleugels getatoeëerde rug van een man

OTTEN, WILLEM JAN

Specht en zoon

2004, 142 p., GLB, luisterboek

De verteller van deze roman is een 'Zeer Dicht Geweven Vier Maal Universeel Geprepareerd' schildersdoek. Het wordt gekocht door Felix Vincent die de naam Schepper krijgt van het doek. Op een dag krijgt Schepper een opdracht van de zakenman Specht. Schepper moet voor hem zijn overleden pleegzoon Singer weer levend schilderen. Schepper vindt het een moeilijke opdracht, hij wil naar het leven schilderen en niet een dood persoon weer levend maken. Toch neemt hij de uitdaging aan. Dit is vooral een roman over het scheppingsproces: het scheppen van kunst, het ontstaan van nieuw leven (de zwangerschap van Felix' vriendin). Het geheim van het proces ligt in het geloven: geloven in wat je maakt. Otten heeft een veelzijdig oeuvre op zijn naam staan: hij schrijft poëzie, verhalend proza, toneel, kritieken en essays. In 1999 ontving hij de de Constanijn Huygensprijs voor zijn gehele oeuvre. Winnaar Libris Literatuurprijs 2005

[Schilders](#)

OZ, AMOS

Een verhaal van liefde en duisternis

Hebreeuws, 2004, 646 p.

Een verhaal van liefde en duisternis' is een roman over een man, een familie en een natie. Het is de geschiedenis van zijn ouders en grootouders, geassimileerde Oost-Europese joden die in de jaren dertig hun toevlucht zochten in Palestina. In deze roman ontrafelt Oz het verleden; een verleden waarin zijn moeder zich van het leven benam toen hij 12 jaar was. Een gebeurtenis waarover hij jarenlang zwijgt en die zijn verdere leven tekent. Zijn persoonlijk verhaal vervaecht hij met de familiegeschiedenis, die begint in Odessa en via Polen en Praag eindigt in Israël. Oz geboren als Amos Klausner is een prominent Israëli schrijver en publicist. Hij won in 1998 de Israëlprijs voor Literatuur. In 2005 ontving Oz in Frankfurt de prestigieuze Goethe-prijs, een driejaarlijkse prijs voor uitmuntendheid in de literatuur. Vrijwel al zijn boeken zijn in het Nederlands vertaald. Zijn roman 'Mijn Michael' is één van de meest verkochte boeken in de 20e eeuw.

[Joods milieu](#)

[Kinderleven](#)

[Israel](#)

PAASILINNA, ARTO

De zelfmoordclub

Fins, 2004, 239 p.

De mislukte ondernemer Olli Rellonen en kolonel Hermanni Kempainen ontmoeten elkaar op het moment dat beiden op het punt staan zelfmoord te plegen. Ze sluiten vriendschap en plaatsen een advertentie om in contact te komen met andere potentiële zelfmoordenaars. De reacties zijn overweldigend en ze organiseren een seminar. De

deelnemers besluiten gezamenlijk een eind aan hun leven te maken, maar zich eerst nog even te amuseren alvorens hun plan ten uitvoer te brengen. Ze gaan met een bus naar het noorden van Finland. Tijdens de reis vinden er onverwachte en absurde gebeurtenissen plaats waardoor het oorspronkelijke plan steeds meer op losse schroeven komt te staan. Maar terwijl de groep een steeds hechtere eenheid vormt en de aspirant-zelfmoordenaars vriendschappen voor het leven sluiten, wil de chauffeur koste wat het kost aan het oorspronkelijke plan vasthouden. Paasilinna is een van de populairste schrijvers van Finland. In 1975 brak hij door met zijn roman 'Haas'. Hiervoor ontving hij in 1994 de Italiaanse Giuseppe Acerbi prijs en de Franse Air Literatuurprijs.

[Zelfdoding](#)

PALMEN, CONNIE

Geheel de uwe

2002, 382 p., GLB

In dit boek vertellen verschillende vrouwen over hun relatie met Salomon Schwartz, een notoire vrouwenversierder. De verhalen zijn weliswaar een onthulling van zijn karakter en levensgeschiedenis, maar ze leggen ook de essentie van hun eigen levens bloot. 'Geheel de uwe' is een subtiel geweven web van persoonlijke geschiedenissen en een ontroerend relaas over de wetten van de liefde.

[Biografieën](#)

[Schrijvers](#)

PALMEN, CONNIE

Logboek van een onbarmhartig jaar

2011, 239 p., luisterboek

De rouwverwerking van de dood van Ischa Meijer, Palmens vorige echtgenoot, werd pas drie jaar na zijn dood het onderwerp van een boek: 'I.M.'. Over haar reactie op de dood van Hans van Mierlo maakte zij na 48 dagen de eerste aantekening. Het zullen 'aantekeningen tegen het vergeten' worden. Zij groeien uit tot haar intieme beeld van Van Mierlo. In tegenstelling tot 'I.M.' is dit een boek -het heeft de vorm van een logboek- waarin geen afstand tussen haarzelf en haar omgaan met de tragische gebeurtenis bestaat. Daardoor dwingt Palmen de lezer mee te gaan in de intiemste gevoelens voor haar gestorven geliefde. Haar onomwonden noodkreten, haar radeloosheid en eenzaamheid maken de lectuur van dit boek soms ongemakkelijk. Maar dit logboek is ook een poging opnieuw ruimte voor zichzelf te vinden. Palmen schrijft tegen het vergeten, omdat ze al snel met 'het eerste craquelé in de herinneringen' geconfronteerd werd. Ze citeert veelvuldig rouwliteratuur van collega's. Deze schreeuw van een zeer persoonlijke strijd is een onthutsend boek geworden

[Hans van Mierlo](#)

[Rouwproces](#)

PALMEN, CONNIE

Lucifer

2007, 351 p., GLB, luisterboek

Sleutelroman over een kunstenaarskring binnen de Amsterdamse grachtengordel in de jaren '80 van de 20e eeuw. Uitgangspunt voor het boek is een zin in de overlijdensadvertentie van de vrouw van componist Peter Schat. De ophef die deze tragische gebeurtenis binnen de vrienden- en kennissenkring van deze musicus veroorzaakte, wordt uitgebreid beschreven. Uiteindelijk blijkt de plot van de roman te liggen in een artistiek verraad, waardoor Schat uit de kunstenaarskring werd gezet. Alle opgevoerde personen gaan schuil achter een andere naam. Voor buitenstaanders is daardoor lang niet altijd te volgen wat er aan de hand is en waarom bepaalde uitspraken gedaan worden. Wat voor de lezer overblijft, is een vlot leesbare roman, waarin vooral de gebeurtenissen rond het tragische overlijden zullen aanspreken.

[Peter Schat](#)

[Amsterdam; 1981-1990](#)

[Sleutelromans](#)

PALMEN, CONNIE

De vriendschap

1995, 310 p., GLB

Het verhaal van het hechte verbond (de vriendschap) tussen twee vrouwen, de iele, taalbehendige Catherina en de zware woordblinde Barbara. 'De vriendschap' gaat over het verlangen om je te hechten, over de angst voor bindingen, over verslavingen en obsessies, over de familie, het lot en de keuze, over schuld, schaamte, angst en over de noodzaak van verandering. AKO Literatuurprijs 1995.

[Vriendschap](#)

PAMUK, ORHAN

De heer Cevdet en zonen

Turks, 1982, 710 p.

De Turkse schrijver Orhan Pamuk debuteerde in 1979 met de roman 'De heer Cevdet en zonen', nu voor het eerst in het Nederlands vertaald. De roman begint in het jaar 1905 in Istanbul en beschrijft het leven en de vertwijfelingen van de koopman Cevdet, die op het punt staat te trouwen. Vervolgens wordt er een sprong gemaakt naar 1936, naar de inmiddels volwassen zonen van de heer Cevdet, met in de hoofdrol zoon Refik en zijn twee ingenieursvrienden Ömer en Muhittin. De drie vrienden hebben grote moeite om richting te geven aan hun leven. Hoe kun je als intellectueel je weg vinden in de Turkse samenleving en idealen verwezelijken? Waar horen zij bij en wat is een goed leven? Dit persoonlijke speelt zich af tegen de achtergrond van de dreiging van de WO II en het spanningsveld tussen traditie en modernisme. De roman eindigt met een epiloog waarin in 1970 de kleinzoon van de heer Cevdet eveneens worstelt met de grote thema's van het leven. Pamuk geeft in deze omvangrijke en prachtig verhalende roman een boeiend beeld van de Turkse bovenlaag in de 20e eeuw. Van de schrijver Orhan Pamuk (1951, Nobelprijs 2006) verscheen in Nederland onder andere de volgende romans: De witte vesting, Ik heet Karmozijn.

[Istanbul](#)

PAMUK, ORHAN

Het huis van de stilte

Turks, 1995, 315 p.

Drie kleinkinderen brengen hun vakantie door in het oude huis van hun grootmoeder in een kustplaats ca. 50 km verwijderd van de Turkse hoofdstad. De grootmoeder is een in zichzelf gekeerde vrouw. Zij leeft met de herinneringen aan haar overleden man, een verbannen arts, wiens levenswerk bestond uit het schrijven van een encyclopedie. Haar verleden verbergt ook een verschrikkelijk geheim, dat zij en haar bediende, de dwerg Recep, kennen. De kleinkinderen laveren tussen de beklemming in het huis en hun eigen moeilijkheden. Door de gekozen vorm wordt elk personage bijzonder belicht. Het verhaal rijgt zich met oplopende spanning vloeiend aan. Tevens weerspiegelt de auteur de problemen van de 20e-eeuwse Turkse samenleving in die van een Turkse familie. Orhan Pamuk (1952, Nobelprijs 2006) is een belangrijke hedendaagse Turkse schrijver. Dit boek bewijst zijn groot schrijverschap.

[Grootmoeders](#)

[Turkije](#)

PAMUK, ORHAN

Sneeuw

Turks, 2002, 471 p.

Orhan Pamuk (1952, Nobelprijswinnaar 2006) is niet alleen in Turkije bekend, zijn werk behoort tot de wereldliteratuur. Deze roman speelt in Kars, een arme oostelijke Turkse provincie stad met oude Armeense en Russische bouwwerken. Ka, de hoofdpersoon, een politiek vluchteling, is uit Duitsland naar Kars gekomen om een reportage over de lokale verkiezingen en over de zelfmoorden van gelovige, jonge meisjes te schrijven die door scholen wegens hun hoofddoek geweigerd worden.

Tijdens zijn bezoek sneeuwt het voortdurend en naast een speciale sfeer ontstaat er isolatie waardoor de lokale overheid, vertegenwoordiger van de seculiere staat, een coup kan plegen om de stad van islamisten te zuiveren. Ka is verliefd op Ipek, de knappe ex-vrouw van een studiegenoot van hem en wil haar mee nemen naar Duitsland. Een spannende, knap geschreven roman met allerlei verwickelingen, ook op het gebied van de liefde. Gezien het onderwerp ook zeer actueel. Voor alle liefhebbers van goede romans.

Turkije

Politieke vluchtelingen

PARSIPUR, SAHRNUS

Toeba en het belang van de nacht

Perzisch, 1987 (2008) 384 p.

Shahrnush Parsipur werd in 1946 geboren in Teheran, en begon op haar zestiende met schrijven. Zowel onder het bewind van de Shah als na de islamitische revolutie van 1979 heeft zij gevangen gezeten vanwege de sociale problemen die zij in haar werk aan de kaak stelt, zoals maagdelijkheid, seksuele taboes en de onderdrukking van de vrouw. Met name de laatste twee thema's komen terug in 'Toeba'. Deze roman werd na publicatie in 1989 een bestseller, en wordt beschouwd als een van de belangrijkste werken uit de moderne Iraanse literatuur. In Iran zelf is dit boek, evenals haar andere werk, echter verboden. Hoofdpersoon in deze roman is Toeba, die op haar veertiende trouwt met een oudere man om de toekomst van haar familie veilig te stellen. Na vier ongelukkige jaren scheidt ze van hem en hertrouwt met een prins. Als de monarchie onder vuur komt te liggen, ontvlucht hij het land en staat Toeba er alleen voor. Ze zoekt haar toevlucht in de mystiek en probeert zo betekenis te geven aan de gebeurtenissen die haar voor altijd aan haar in verval rakende woning in Teheran zullen kluisteren.

Vrouwenleven

Iran

PATON, ALAN

Tranen over Johannesburg

Engels, 1999, 331 p., GLB

Na ontvangst van een alarmerend bericht omtrent zijn zuster, van wie hij sinds haar vertrek naar Johannesburg niets meer vernam, reist een zwarte Zuid-Afrikaanse predikant uit een afgelegen, door armoede geplaagde dorpsgemeenschap naar Johannesburg om zijn zuster weer te zien, en tegelijkertijd zijn zoon op te sporen, die daar ook ooit was heengegetrokken en nooit meer iets van zich had laten horen. Zijn missie slaagt, maar zijn ontsteltenis is groot, want zijn zuster leidt een zondig bestaan en wanneer hij na lang zoeken zijn zoon vindt, is het te laat, omdat die voor het gerecht moet verschijnen wegens moord op een blanke man. Een ongewijzigde heruitgave van Patons klassieker. De blanke Zuid-Afrikaanse schrijver (1903-1988) schreef het verhaal destijds als aanklacht tegen de sociale misère waarin zwarten verkeerden als gevolg van de apartheidspolitiek. Vanwege de strenge (christelijke) morele opvattingen en het in politiek-maatschappelijk opzicht verouderde taalgebruik doet het verhaal nu enigszins gedateerd aan, maar wie daar doorheen ziet, zal worden getroffen door de prachtige eenvoud waarmee Paton diep-menselijke emoties verwoordt.

Zuid-Afrika

PATTAVINA, VALENTINA

De boekhandelaarster uit Orvieto

Italiaans, 2010, (2012) , 219p.

Debuutroman van de Italiaanse auteur Pattavina [1968]. De alleenstaande veertiger Matilde verhuist naar Orvieto in Umbrië. Het is een vlucht waarbij ze alle banden met het verleden verbreekt. Ze vindt emplooi in de boekhandel van professor Paolini. Diens neef, journalist Michele, werkt aan een coldcase en vraagt haar te helpen met het oplossen van de tien jaar oude zaak. In het bos werd een man gevon-

den, opgehangen aan een boom, maar met zijn voeten op de grond. Intussen schrijft Matilde brieven aan de (fictieve) Livia, waarin ze haar eigen verleden onderzoekt. Ieder hoofdstuk begint met I-Tjing-achtige beschrijvingen. Dit boek heeft kenmerken van een detective en een psychologische/spirituele roman. Er zijn veel verwijzingen naar de wereldliteratuur. Het verhaal is mysterieus; wat Matilde drijft blijft mistig. Er is veel aandacht voor boekenliefde en voor de Italiaanse couleur locale, zoals eten en drinken, typische dorpsbewoners en oude stadscentra. Achterin info en vragen voor leesclubs. Voor een breed publiek van vooral Italië-liefhebbers.

Boekhandels

Umbrie

PAUW, MARION

Daglicht

2008 (2013), 308 p., GLB, luisterboek

Een advocate en moeder van een moeilijk opvoedbaar kind leidt een stressvol leven. Een tbs'er, een autist die is veroordeeld voor de moord op zijn buurvrouw en haar dochtertje, wordt naar een nieuwe omgeving gebracht, waar hij zich onveilig voelt. Deze twee personen zijn beurtelings aan het woord en uiteindelijk kruisen hun levens elkaar. De advocate besluit de zaak van de tbs'er te heropenen omdat ze hem gelooft als hij beweert dat hij onschuldig is. Een zeer spannende thriller, intelligent en eigentijds geschreven, met goede inleving in de twee hoofdpersonen. Winnaar van de Gouden Strop 2009. In deze editie staan enkele kleurenfoto's uit de verfilming met o.a. Angela Schijf en Monique van de Ven op de binnenzijde van het omslag

PAUW, MARION

Zondaarskind

2009, 290 p. GLB, luisterboek

Als Truitje Langhout (80) door een val haar heup heeft gebroken, gaat ze tijdens de revalidatie voor de afleiding bij een bejaardenkoor. Ze is geschokt als ze daar de vrouw ziet die haar zestig jaar eerder in het ongeluk stortte. Toen ze negen was, brandde het café van haar ouders af en kwam ze als enige overlevende in het weeshuis. Ze wordt op haar 18e hulp voor dag en nacht bij een rijke familie in Bussum en wordt verliefd op de oudste zoon. Als ze van hem zwanger raakt, hoopt Trui dat hij met haar trouwt en niet met zijn bekakte verloofde. Maar Waldemar laat niets meer van zich horen, zijn verloofde valt haar aan zodat ze haar bijna voldragen kind verliest. Trui besluit wraak te nemen. Een met veel humor geschreven lichtvoetige schelmenroman over een vrouw die de rol van bejaarde niet accepteert.

NIEUW

PEEK, GUSTAAF

Godin, held

2014, 274 p.

Deze roman wordt beheerst door één thema, namelijk het metafysisch mysterie van de lichamelijke liefde tussen man en vrouw. In een relatief sober gehouden plot wordt dit onderwerp geënceneerd via het verhaal van Tessa en Marius die elkaar leren kennen op de middelbare school maar beiden een burgerlijk huwelijk aangaan met andere partners. Ze zullen elkaar verder hun gehele leven door blijven ontmoeten, heimelijk in anonieme hotelkamers of andere publieke ruimtes. Hun levensverhaal wordt in retrospectief verteld, beginnend met het overlijden van Tessa, eindigend op het moment waarop ze elkaar leren kennen. Het is een kunstgreep die uiteindelijk de leeservaring niet in de weg zit. Peek (1975) schrijft goed, zijn taal heeft een sterk poëtische zeggingskracht. Alleen, de overdaad aan en gedetailleerdheid van de seksueel getinte scène's is, ondanks hun functionaliteit, uiteindelijk misschien contraproductief.

Erotiek

PEEK, GUSTAAF

Ik was Amerika

2010, 286 p.

De Nederlandse auteur (1975) heeft met zijn derde roman de belofte van de eerste twee opnieuw waargemaakt. Het idee van het boek, dat racisme onzinnig is, is actueel, al speelt het verhaal grotendeels in de 20e eeuw. Centraal staat de vriendschap van Dirk, een Nederlander met een Duitse moeder die tijdens de Tweede Wereldoorlog dienst heeft genomen in het Duitse leger, en de zwarte arbeider Harris. De twee worden vrienden voor het leven. Via de herinneringen van beide vrienden komt de lezer achter de soms gruwelijke gebeurtenissen uit het verleden. De opbouw is opnieuw verrassend en pas op het allerlaatste vallen de stukjes van de puzzel in elkaar. Het verhaal is ondanks het loodzware thema prettig om te lezen en bij vlogen zelfs humoristisch. Winnaar BNG Nieuwe Literatuurprijs 2010

[Racisme](#)

PEETZ, MONIKA

De dinsdagvrouwen

Duits, 2010, (2013), 275 p., GLB

Roman van de Duitse, in Amsterdam wonende, redacteur Monika Peetz [1963]. In Duitsland werd de roman een bestseller. Het verhaal gaat over vijf hoogopgeleide vriendinnen die elkaar vijftien jaar geleden op Franse les leerden kennen. Iedere dinsdagavond dineren 'de dinsdagvrouwen' met elkaar in hun favoriete restaurant. Eén keer per jaar maken Estelle, Eva, Kiki, Judith en Caroline een uitstapje. Als de man van Judith overlijdt, vindt ze zijn pelgrimsdagboek en besluit het laatste, ontbrekende stukje route naar Lourdes te lopen. De vier andere vrouwen vergezellen haar. Tijdens de tiendaagse voettocht blijkt dat de aanwijzingen in Arne's dagboek niet kloppen. Caroline en Estelle gaan op onderzoek uit en ontdekken de waarheid, die niet alleen Judith en Arne aangaat, maar ook het leven van Caroline en zelfs de vriendschap van de dinsdagvrouwen op losse schroeven zet. Zoals bij veel pelgrimages komen de vrouwen zichzelf tegen en ondergaan een verandering in hun leven. Roman over vrouwenvriendschap, conflicten, intriges en bedrog voor een groot vrouwelijk publiek.

[Vriendschap](#)

PELGROM, ELS

De eikelvreters

1989, (2011), 206 p.

Het verhaal is geschreven vanuit de ik-figuur. Een man - de echtgenoot van de schrijfster en in het verhaal Curro genoemd - kijkt terug op zijn jeugd jaren in Zuid-Spanje. Als het boek begint is het 1945. Curro is dan 8 jaar. Hij vertelt hoe hij in Andalusië is opgegroeid. Hij schetst een beeld van honger en armoede maar zonder enige klaagzang of sentimentaliteit. Het is een verslag over de vindingrijkheid van hem en zijn ouders, het voortdurende voedselprobleem het hoofd te bieden. Hij vertelt over de personen die in zijn dorp wonen, over de dood van zijn grootmoeder, over het hoeden van varkens en het zoeken van eikels die als voedsel dienen. Een prachtig, zeer filmisch geschreven verhaal, waarbij voldoende ruimte wordt overgelaten om iedere lezer zijn geheel eigen beelden te laten vormen. Het boek bevat nauwelijks dialogen, maar is juist daardoor boeiend en beeldend. Het geeft een prachtig portret van Andalusië en haar bewoners. Bekroond met een Gouden Griffel.

[Gezin](#)

[Spanje; 1945-1950](#)

[Dorpsleven](#)

PEPER, RASCHA

Dooi

1999, (2008) 158 p., GLB

Roman van de Nederlandse schrijfster (1949), die ook met o.a. 'Rico's vleugels' en 'Russisch blauw' (Multatuliprijs 1996) de aandacht trok.

Een 58-jarige man, vertaler van zijn vak, zit met zijn woonschip vastgevroren bij een piepklein eilandje in het IJsselmeer. Zijn vrouw heeft zich laten ophalen door de kustwacht. De eenzaamheid en de merkwaardige levensloop van zijn vader gaan hem parten spelen. Hij krijgt dan enkele dagen achtereen bezoek van een geheimzinnig jong meisje, dat zo maar aan komt schaatsen. Een en ander laat hem uiteraard niet onberoerd. Zijn doen en laten en gevoelens worden echter zo gedetailleerd verteld, dat het verhaal te traag verloopt, terwijl het ook steeds onaannemelijker wordt. Bovendien doorziet de lezer erg gauw de plot. Daardoor is de roman minder sterk dan zijn voorgangers, al zal hij toch nog wel een vrij breed publiek boeien.

[Isolement](#)

PEPER, RASCHA

Rico's vleugels

1993, (2006) 238 p., GLB

Eduard en Cecile Rochèl, een schatrijk ouder echtpaar, is bezig met de inventarisatie van een kostbare verzameling schelpen. Als de 14-jarige Rico Gabrieli daarmee komt helpen, doet het noodlot op; Eduards liefde voor de schoonheid van de schelpen verlegt zich geheel naar de schoonheid van Rico. De jongen is kinderlijk en trouwhartig en heeft een afkeer van homoseksualiteit, maar valt voor de financiële voordelen die hij ziet in een relatie met de oudere man. Waanzin, wanhoop en passie zijn het gevolg.

[Pedofilie](#)

[Verzamelen](#)

PEPER, RASCHA

Een Spaans hondje

1998, (2006) 304 p., GLB

De drie zonen van de bekende architect Walter Clarijs zijn absoluut verschillend van karakter. Victor, de oudste, een psychisch vrij labiele persoon, is ook architect, maar ontwerpt slechts vreemde bouwsels; Jasper is een min of meer geslaagd zakenman, handelend in zandkastelen; Felix is een begaafd wiskundige, lijdend aan het Gilles de la Tourette-syndroom. Bij de dood van hun moeder, die een bijzondere vrouw is geweest, begint het verhaal dat voor een groot deel in Spanje speelt.

[Broers](#)

[Architecten](#)

PEPER, RASCHA

Vingers van marsepein

2008, 317 p., luisterboek

Peper (1949) schreef een tiental boeken, waaronder 'Rico's vleugels' en 'Wie scheep gaat', waarin zij laat zien een rasverteller te zijn. Ook in deze roman valt haar vertelkracht op. Rondom het onaantrekkelijke gegeven van een wetenschapper die lichaamsdelen prepareert, weet zij een meeslepend verhaal te scheppen over twee kinderen. Het achttiende-eeuwse meisje Bregtje, dat in het huis van de preparerende wetenschapper Ruysch woont, zet ze tegenover de hedendaagse jongen Ben die eeuwen later op dezelfde Amsterdamse gracht woont en net zo geïnteresseerd is in het werk van Ruysch als Bregtje. Ze vormen elkaars tegenhanger met ieder hun eigen problemen en fascinaties. Peper wisselt de verhaallijnen telkens met elkaar af zodat de parallellen geleidelijk aan zichtbaar worden. Kunstig weet Peper haar personages tot leven te wekken en je als lezer met hen mee te laten leven. Uiteindelijk weet ze zelfs haar eigen fascinatie voor iemand als Ruysch over te brengen op de lezer via een ontroerend mooie vertelling, waarin thema's als verlangen, verlies, gevaar en volwassenwording aan bod komen.

[Anatomie](#)

PEPER, RASCHA**Wie schep gaat****2003, 480 p., GLB**

Twee jaar nadat de boot waarop Hannah LeCoultré zich bevond moet hebben is vergaan, worstelen haar twee ex-geliefden, Gerard en Robin, haar vader en haar nichtje Emma met het verlies. Gerard wijdt zich aan een merkwaardig experiment en Robin zet een expeditie op touw om Hannah's lichaam op te duiken. Ten slotte lijkt een buitenstaander de meest concrete aanwijzing over Hannah's lot onder ogen te krijgen. Rascha Peper rijgt de lotgevallen van de personages aaneen tot een levendige roman.

PERKINS, E**De familie Forrest****Engels, 2012 (2013) 296 p.**

Het verhaal begint in de jaren zeventig met een inkijk in het leven van de excentrieke familie Forrest, die bestaat uit vader, moeder en vier kinderen. Het gezin verhuist van New York naar Auckland. Vader Frank legt de momenten van zijn gezin vast op camera. De structuur van de roman is, op dezelfde manier als de filmbeelden, schokkerig en fragmentarisch. Het verhaal lijkt als een aaneenschakeling van herinneringen aan elkaar vast te zitten. Het perspectief wisselt naar voornamelijk het leven van de een na oudste dochter Dorothy. Via haar leven worden we meegevoerd via verliefdheid, het huwelijk en moederschap naar de angst om alles te verliezen en het onverwacht terugvinden van een liefde. Doordat het vertelperspectief verandert naar alleen het personage van Dorothy, leef je als lezer met haar mee en word je zodoende geconfronteerd met thema's van het leven, als verlies en geluk. De Nieuw-Zeelandse schrijfster (1970) schreef eerder onder meer 'Roman over mijn vrouw'

PETRY, YVES**De maagd Marino****2010, 284 p.**

De vijfde roman van deze auteur (1967) is gebaseerd op de zaak van 'de kannibaal van Rotenburg', die in 1996 een schok in Duitsland veroorzaakte. Het verhaal opent met het eindpunt: de theatrale, krankzinnige maar ook bloedernstige sterfscène van een gedrogeerde man, Bruno Klaus. Volledig volgens afspraak wordt hij vastgebonden, ontmand, in stukken gesneden en begraven door Marino Mund, zijn beul en minnaar (!). Vanaf hoofdstuk 2 wordt de plaats van schrijven duidelijk: de cel van Marino, enige tijd na zijn proces. Tot en met hoofdstuk 26 volgen we de levenslopen van deze contrastrijke personages: Bruno, de levensmoede literatuurdocent, die gelooft in de superioriteit van de perfecte stijl, en Marino, passief, ziekelijk moederskind en eeuwige maagd. Fascinerend is dat de lezer wordt meegezogen in het waanidee dat niet Marino, maar Bruno de ik-zegger is die het verhaal vertelt. Het onderhoudende, tegendraadse verhaal over eenzaamheid, de schoonheid van het leven en de kracht en onmacht van literatuur overtuigt door de efficiënte, intelligente en poëtische stijl en de psychologische diepgang. Winnaar Libris Literatuurprijs 2011.

Kannibalisme**Sleutelromans****NIEUW****PETERSON, PER****Twee wegen****Zweeds, 2012, (2014), 315 p., GLB.**

Dit is de vijfde Nederlands vertaalde roman van de meer dan eens bekroonde Noorse schrijver (1952). Dit prachtige boek opent met een vluchtige, toevallige ontmoeting van twee jeugdvrienden die elkaar 35 jaar niet gezien hebben. Daarna gaat het verhaal naar de jaren zestig van de 20e eeuw, naar het stadje Mørk in de gemeente Skedsmo, waar Tommy en Jim opgroeiden. De auteur geeft beiden het woord, en ook

Tommy's iets jongere zusje Siris. De jongens zijn bijna als broers met elkaar verbonden. Jim woont alleen met zijn moeder en weet niet wie zijn vader is. Tommy heeft een gewelddadige vader. Zijn moeder loopt weg en verdwijnt spoorloos. Als Tommy op z'n dertiende de situatie niet meer aan kan, slaat hij zijn vader met een knuppel. De volgende dag is vader met de noorderzon vertrokken. Tommy en zijn zusjes worden in pleeggezinnen geplaatst. De vrienden verliezen elkaar uit het oog. Opent de ontmoeting een nieuwe weg of is het te laat? Een besliste aanrader.

Vriendschap**NIEUW****PFEIJFFER, ILJA LEONARD****La Superba****2013, 348 p.**

De Nederlandse schrijver (1968) is een aantal jaar geleden vanuit Leiden per fiets in Genua beland en er gebleven. Hij is verliefd geworden op deze Italiaans stad bijgenaamd 'La Superba' (de hoogmoedige) en wil er in een lange brief aan een Nederlandse vriend (een 'opera buffa van het dagelijks leven' in drie aktes en twee intermezzi) uitbundig en met veel bravoure verslag van doen, om die later uit te werken tot een grote roman over migratie. Ilja zit op het terras en laat de wereld aan zich voorbijtrekken, valt keer op keer voor het vele vrouwelijke schoon ('meisjessurfen!'), raakt geïntrigeerd door een vrouwelijk been, bezingt pooiers en schooiers, legt verhalen van vluchtelingen vast, verliest gaandeweg alle controle, valt ten prooi aan steeds radicalere seksuele verwarring, raakt betrokken bij schimmige zaakjes en krijgt de maffia achter zich aan. 'La Superba' is een alternatieve reisgids van Genua, een breed uitwaaiende, groteske, absurde quasi-autobiografie, een ode aan de verbeelding en satire op de Italiaanse dramatiek en zijn eigen machohedrag en ijdelheid, een aanklacht tegen xenofobie en vooral: een feest om te lezen. Bekroond met de Libris Literatuur Prijs 2014..

Genua**NIEUW****PILARCZYK, J****Dansen in de hemel****2014, 248 p.**

De wereld ligt aan de voeten van Mishka Kamadev (het ik-personage). Hij maakt furore als dj en het geld stroomt binnen. Ook in de liefde gaat het voorspoedig; hij lijkt de vrouw van zijn leven te gevonden hebben in Lisa. Echter, de kans dat ze samen oud zullen worden is klein. Lisa heeft taaislijmziekte en naarmate de jaren verstrijken, begint ze steeds zieker te worden. Misha zoekt afleiding bij drank, vrouwen en pillen en belandt ook in een financieel drama als hij miljoenen verliest op de aandelenbeurs. Debuut van de auteur (1969), die in ons land eerder bekendheid verwierf als presentator en dj. De roman heeft een fijne, prettig weglezende schrijfstijl en realistische karakters. Jammer is dat er te veel grote gebeurtenissen binnen een te korte verhaaltijd worden beschreven; hierdoor wordt er te snel voorbijgegaan aan belangrijke passages, wat iets af doet aan het verhaal. Wel zorgt het ervoor dat de lezer zich geen moment verveelt. Geschikt voor een breed lezerspubliek (zowel mannen als vrouwen) van alle leeftijden.

Cystic fibrosis**NIEUW****POINTL, FRANS****De laatste kamer****2013, 175 p.**

In deze nieuwe (en volgens hemzelf laatste) bundel met verhalen en gedichten worden hedendaagse situaties afgewisseld met fragmenten uit vervlogen tijden. In welafgewogen woorden schetst de auteur (1933) zijn beelden bij de lezer. De verhalen zijn zoals kenmerkend voor Pointl tragikomisch. De setting waarin de auteur de verhalen en

gedichten heeft opgesteld, komt door de regels naar voren: de zieke tachtjarige woont inmiddels in een verpleeghuis. Een mooie afsluiting van een serie bijzondere publicaties, zoals het autobiografische debuut 'De kip die over de soep vloog' en 'Poelie de verschrikkelijke' met de kattenverhalen.

POL, MARIEKE VAN DER

Bruidsvlucht

2007, 415 p., DVD, GLB, luisterboek

De debuutroman van scenariste Van der Pol (1953). Voor haar scenario van 'De tweeling' kreeg ze in 2003 een Gouden Kalf nominatie. Haar romandebuut baseert ze op een historisch feit: de laatste Great Air Race London-Christchurch in 1953, waarbij het KLM-vliegtuig won. Dit zat vol meisjes op weg naar hun vooruit gereisde verloofdes in Nieuw-Zeeland, hun nieuwe vaderland. Vanwege deze toekomstige bruiden werd er over de 'bruidsvlucht' gesproken. Van der Pol vertelt over vier mensen - Ada, Marjorie, Esther en Frank - die aan de beklemmende naoorlogse sfeer willen ontsnappen en elkaar in het vliegtuig leren kennen. Ze zien elkaar vijftig jaar later weer op Franks begrafenis; via flashbacks lezen we over de onderlinge relaties en de afzonderlijke levens. De auteur weet haar personages heel goed tot leven te wekken en de drama's in hun leven gedoseerd aan de lezer prijs te geven. Haar boek zit structureel goed in elkaar en heeft een goede spanningsboog. Verfilmd met veel bekende Nederlandse acteurs.

Migranten

POL, MARIEKE VAN DER

Voetlicht

2012, 349 p., GLB, luisterboek

Psychologisch portret van een jonge vrouw, Vero, zoekend naar een plaats in het leven. Zich afzettend tegen haar katholieke, burgerlijke achtergrond belandt ze op de Amsterdamse Toneelschool, in een experimentele toneelgroep en in Israël/Jeruzalem, vanwaar ze in een existentiële crisis vertrekt. De schrijfster (1953), die deels put uit eigen ervaringen, weet het eind van de jaren zeventig van de 20e eeuw raak te typeren: experimenten, de veranderingen in de toneelwereld, krakers, drank en drugs, een nieuw dwingend conformisme en de angst na de Zesdaagse Oorlog in Israël karakteriseren deze periode goed. Boeiend zijn ook de meeslepende relaties die de auteur rond Vero tekent. De zoektocht naar zichzelf en het escapisme zuigen je mee in het verhaal (in de ik-vorm). Eerder verscheen van deze schrijfster, ook bekend als actrice en scenariste, 'Bruidsvlucht', in 2008 bekroond met de Academia Debutantenprijs. Deze roman, met soms staccato stijl, zal weer een grote groep lezers trekken.

POSTMA, WIEGERTJE

Vijf strippen

2006, 160 p.

Elke dag zie je dezelfde mensen in de bus. De ambtenaar, de geestelijk gehandicapte, de dikke mevrouw die iedere dag opnieuw 'Yellow Submarine' zingt – ondanks hun inmiddels vertrouwde koppen blijven ze vreemden. Of, zoals de aspirant-schrijver die tijdens iedere busrit een boek leest zou zeggen: 'willekeurige figuranten op de aftiteling van je leven'. Hoe oppervlakkig mensen over elkaar denken en met elkaar omgaan lijkt dan ook de grootste boodschap van deze novelle te zijn, die drie dagen in beslag neemt en steeds meer verrassende – en shockerende – wendingen neemt. Doordat je de verschillende personages en gebeurtenissen vanuit diverse oogpunten beziet (meervoudig perspectief), merk je dat vooroordelen, kortzichtigheid en desinteresse hoogtij vieren en dat niets is wat het lijkt. De auteur heeft een vlotte, humoristische schrijfstijl, die uitnodigt tot verder lezen. Debuut van voormalig columnist bij Spunk.nl, die met deze novelle de eerste 'streekbusroman' van Nederland schreef.

POTOK, CHAIM

De belofte

Amerikaans, 1969 (2012), 406 p.

Dit zelfstandig te lezen vervolg op 'Uitverkoren' (The Chosen) speelt opnieuw in de joodse gemeenschap in Brooklyn (New York). Hoofdpersonen zijn de vrienden Reuven Malter en Danny Saunders. Reuven studeert voor rabbi en krijgt het moeilijk doordat hij er moderne exegetische opvattingen op na houdt. Interessant is onder meer de secularisatie-problematiek die hierbij om de hoek komt kijken. Ook Danny gaat, hoewel orthodox jood gebleven, zijn eigen weg als psychologie-student. Tragisch voor Reuven is, dat Danny trouwt met het meisje op wie zijn vriend in zijn hart erg verliefd is. Een boeiend en goed geschreven roman, soms prachtig lyrisch, dan weer knap analyserend. De auteur (1929-2002) werd in New York geboren, genoot zelf een rabbi-opleiding.

Joods milieu

Vriendschap

POTOK, CHAIM

Uitverkoren

Amerikaans, 1967 (2012), 336 p.

In de gemeenschap van chassidische joden in de wijk Brooklyn in New York is Danny Saunders, zoon van de rabbi, voorbestemd om zijn vader op te volgen. Om Danny's ziel opgewassen te maken tegen die taak voedt de rabbi zijn zoon zwigend op, lijden zal zijn ziel sterken. Danny's vriend Reuven, uit een minder strikt joods milieu, vertegenwoordigt voor Danny de 'vrije wereld'. Uiteindelijk maakt Danny zich los van zijn milieu en gaat psychologie studeren. De vraag: wie is uitverkoren en waartoe, blijft. Meeslepend verteld, over essentiële waarden en normen. Ook verfilmd. Wordt vervolgd in 'De belofte'. Ook verschenen als 'De rechtvaardiging' en 'De rechtvaardige'.

Joods milieu

Vriendschap

POTOK, CHAIM

Mijn naam is Asjer Lev

Amerikaans, 1972, (2011), 351 p., GLB, luisterboek

Asjer Lev groeit op in een besloten gemeenschap van orthodoxe joden in New York. Al vroeg blijkt zijn aanleg en hartstocht voor het tekenen en neemt het kunstenaarschap voor hem de vorm aan van een roeping. Dit brengt hem in conflict met zijn omgeving. Vooral zijn vader – een man die zeer geliefd is en die ijvert voor de vrijmaking van de joden in de Sovjetunie – ziet, getrouwd aan het geloof der vaders, kunst als nutteloos. Wanneer Asjer Lev uiteindelijk zover gaat dat hij een Christelijk onderwerp als een kruisiging schildert, isoleert hij zich definitief van zijn ouders, verwanten en vrienden.

Joods milieu

Adolescentie

Chassidisme

New York (stad)

PROVOOST, ANNE

In de zon kijken

2007, 202 p., luisterboek

Van deze Vlaamse auteur (1964) verschenen eerder vier veelbekroonde "cross-over" adolescentenromans. Hoofdfiguur in deze psychologische roman voor volwassenen is Chloë, ca. 9 jaar oud, die met haar ouders en halfzus op een boerderij in de Australische outback woont. Als haar vader sterft na een val van zijn paard, probeert elk gezinslid op eigen wijze het verlies te verwerken. Met kinderlijke, maar vlijmscherpe blik observeert Chloë haar rouwende moeder die op haar beurt haar dochters bekijkt met ogen, getekend door ziekte en verlies. Als halfzus Ilana naar haar vader in de stad trekt, blijft Chloë alleen achter met een halfblinde moeder op een farm die steeds verder verloedert. Het zijn

de kleine, raak geobserveerde details die de kijkende personages (en lezers) duidelijk maken hoe beklemmend angst en verdriet toeslaan. Op het einde accepteert de moeder haar meervoudige verlies. Deze intense, confronterende roman, waarin vanuit een kinderlijk perspectief rouw in beeld wordt gebracht, dankt zijn slagkracht vooral aan de uitgepuurde, ingehouden, impliciete vertelstijl

Rouwproces

REISEL, WANDA

Plattegrond van een jeugd

2010, 221 p., luisterboek

De in 1955 op Curaçao geboren auteur groeide vanaf haar vijfde op in een groot huis in Amsterdam, dicht bij het Vondelpark. Deze woning met '5 verdiepingen, 16 kamers, 26 vaste kasten, een kolenhok en een prieel' vormt de rode draad door deze bundel met jeugdherinneringen, schetsen en korte verhalen. Reisel leidt haar lezers rond door het huis en beschrijft hoe zij opgroeide als 'jongensmeisje', struinend door de tuinen van de wijk, met drie broers en drie zussen, in een vrijzinnig joods milieu. Wat zij hoort over het lot van haar voorouders, prikkelt haar fantasie, evenals de films die zij ziet, de boeken die ze leest en verliefdheden die ze beleeft. Ze laat via haar herinneringen zien hoe haar verbeelding in het huis van haar jeugd werd geprikkeld tot een zoeken naar de wereld achter de echte wereld; de korte verhalen die de herinneringen afwisselen, tonen de neerslag daarvan in fictie. Grillig, fantasievol en gepassioneerd zijn Reisels romans; zo ook deze aanstekelijk geschreven plattegrond van een jeugd.

Amsterdam-Zuid

Jeugdervaringen

REISEL, WANDA

Witte liefde

2004, 224 p.

Ro Muller is dood. Ze ligt opgebaard in haar kist en vindt dat een mooi moment om terug te kijken op haar leven. Wanda Reisel beschrijft in deze roman het verhaal van haar moeder die getrouwd was met Rudi Weller. In de jaren vijftig van de twintigste eeuw ontmoet Ro de journalist Bob Kroone en er ontstaat een wederzijdse liefde voor elkaar. 'Witte liefde' gaat over overspel, over echte liefde, over trouw en zoals Ro dat ziet, over de onmogelijkheid van het huwelijk. Het verhaal wordt afwisselend beschreven vanuit het perspectief van beide geliefden, Ro en Bob. Het boek is geschreven in een levendige, kleurrijke en toch onopgesmukte stijl; een combinatie van opgewektheid, magie, nuchterheid en treurnis. Het is een roman vol melancholie, maar die van het opbeurende soort. Reisel schrijft ook voor toneel, film en televisie. Voor de romans 'Baby Storm' (1996) en 'Een man een man' (2000) werd ze genomineerd voor de Libris Literatuurprijs. Bekroond met de Anna Bijnsprjs 2007.

Curaçao

Overijssel

REVE, GERARD

De avonden

1947, (2011), 224 p., DVD, luisterboek

Herdruk van de veelbesproken eerste roman (1947) van Reve (1923) over Frits van Egters. Deze jongeman in naoorlogs Amsterdam voelt zich rond Kerstmis beklemd door zijn kleinburgerlijke omgeving en door zwartgallige gedachten. Nachtmerries plagen hem en in zijn sociale contacten spelen onuitgesproken, nog maar halfbewuste verlangens mee. De auteur zelf heeft zich altijd wat ongemakkelijk gevoeld bij de aandacht voor dit jeugdwerk. Inderdaad lijkt het naar stijl en inhoud naast het geraffineerde latere werk op een aandoenlijk stuntelende halfwas, maar juist in die halfwas hebben vele andere halfwassen zich blijkbaar herkend. Een tijdsbeeld dat door de authenticiteit de tijd overleeft.

Adolescentie

Amsterdam; 1945-1950

RICHLER, NANCY

De oorlogsbruid

Engels, 2012, 368 p.

Als de joodse vluchteling Lily Azerov kort na de Tweede Wereldoorlog vanuit Oost-Europa in het Canadese Montreal arriveert om met Sol Kramer te trouwen, verandert Sol van gedachten als hij haar verward en angstig op het station ziet staan. Zijn broer Nathan echter ziet wel iets in haar en trouwt met haar. Lily Azerov is niet de echte naam van de jonge vrouw, zo blijkt al gauw. Kort na de geboorte van haar dochtertje Ruth verdwijnt Lily spoorloos, een dagboek en een ongeslepen diamant achterlatend. Ruth groeit op bij haar vader en zijn familie. Lily stuurt Ruth, voor wie Lily's verdwijning een grote invloed op haar leven heeft, in de loop der jaren enkele malen een teken van leven. Waarom is Lily verdwenen, wie was ze werkelijk en wat is er gebeurd met de echte Lily Azerov, de vrouw wier identiteit Ruths moeder heeft gestolen? Als Ruth volwassen is, gaat ze op zoek naar haar moeder. Een aangrijpende familiegeschiedenis, een boeiend verhaal over de gevoelens van verlies en ontwrichting van Holocaustslachtoffers. Derde roman van de Canadese schrijfster (1957), de tweede die in het Nederlands is vertaald (na 'Je prachtige mond'). Leesclubuitgave, met informatie over de auteur, meningen over het boek en leesclubvragen.

Jodenvervolgning

ROSENBOOM, THOMAS

De nieuwe man

2003, 351 p., GLB, luisterboek

Thomas Rosenboom (1956) vertelt steeds ongeveer hetzelfde verhaal tegen een steeds wisselend decor, dit keer een scheepswerf aan het Damsterdiep in het begin van het derde decennium van de twintigste eeuw. Hoofdpersoon is de woordenrijke Berend Bepol, 63 jaar, eigenaar-directeur van de werf, wiens huwelijk is gezegend met een dochter. Zijn tegenspeler is Niesten, de werfbaas. Door een huwelijk te arrangeren tussen zijn dochter en Niesten hoopt Bepol de toekomst van het bedrijf veilig te stellen. Maar ofschoon hij het beste met iedereen voorheeft, is van meet af aan duidelijk dat hij de tekenen des tijds niet verstaat en geen begrip heeft voor de mensen die hem dierbaar zijn. Dat mondt uit in een heroïsch conflict met Niesten, die door hem wordt bewonderd maar ook gevreesd. Het decor van de werf biedt Rosenboom de gelegenheid zich volop te verlustigen in de terminologie van de scheepsbouw uit het klinknageltijdperk. De roman is tegelijkertijd humoristisch en tragisch, in zekere zin vergelijkbaar met Elsschot, en, zoals we van deze auteur gewoon zijn, in stilistisch opzicht een hoogstandje.

Scheepsbouw

ROSENBOOM, THOMAS

Publieke werken

1999, (2011), 488 p., GLB

Voor de derde maal nam Thomas Rosenboom (1956) met deze roman een historisch onderwerp bij de kop om de lezer een genoeg te doen met vele staaltjes van zijn stilistisch vernuft. Deze keer koos hij het jaar 1888 als uitgangspunt voor zijn verhaal. Hoofdpersonen zijn de neven Christof Anijs, kinderloos apotheker te Hoogeveen, en Walter Vedder, vioolbouwer in Amsterdam, gescheiden en eveneens zonder nageslacht, beiden begin zestig. Het zijn typische Rosenboom-personages: zich superieur wanend aan de maatschappelijke stand waartoe ze behoren, hakend naar erkenning door hoger geplaatsten, bezeten van een ideaal, waarvan de vervulling schijnbaar binnen handbereik ligt, maar dat ze, mede door hun grenzeloze naïefheid en zelfoverschatting, op weergaloze wijze om zeep weten te helpen. Het is tragisch en komisch tegelijk. Ook in deze roman ritselt het van woorden en uitdrukkingen die reeds lang in onbruik zijn geraakt. Hun betekenis laat zich echter in de meeste gevallen uitstekend uit de context afleiden. Dit is in tweeërhande zin kostelijk leesvoer voor literaire fijnproevers. Bekroond met de Libris Literatuurprijs 2000.

Nederland; 19e eeuw

ROSENBOOM, THOMAS

Zoete mond

2009, 459 p., GLB

In Angelen, een (fictief) dorp aan de Rijn vlakbij de Duitse grens, ontstaat in 1966 een golf van dierenliefde, zijns ondanks veroorzaakt door de eenzellige dierenarts Rebert van Buyten. Die bereikt zijn hoogtepunt wanneer een ontsnapte witte walvis de Rijn inzwemt en internationale mediagekte ontstaat. Reberts populariteit maakt hem tot een rivaal van de lokale excentriekeling Jan de Loper die teert op daden uit het verleden. Wanneer de walvis-hype voorbij is, is het ook gedaan met de dierenliefde en resteert zowel voor Rebert als de naar roem hakende Jan de Loper de eenzaamheid van de buitenstaander. Zoals gewoonlijk bij Rosenboom is het menselijk streven tevergeefs en draaien de hoofdfiguren zich vast in hun obsessies, hetgeen leidt tot schuldgevoel en schaamte, al heeft de auteur dit keer meer compassie met zijn personages. Het fraai geconstrueerde, originele en bij vlagen zeer komische verhaal krijgt mythische trekken door de (op ware gebeurtenissen gebaseerde) idylle rond de walvis, die wat nadrukkelijk als waarschuwing van de natuur tegen menselijk gedrag wordt neergezet.

[Dierenliefde](#)

ROSNAY, TATIANA DE

Haar naam was Sarah

Frans, 2006, 333 p., DVD, GLB, luisterboek

In de nacht van 16 juli 1942 wordt de 10-jarige Sarah met haar ouders opgepakt en naar het Velodrome d'Hiver in Parijs gebracht. Zij heeft ongezien haar kleine broertje in een kast verstopt en belooft hem later te bevrijden, maar Sarah wordt weggevoerd en ziet hem nooit meer terug. Zestig jaar later moet een Amerikaanse journaliste in Parijs een artikel schrijven over die gebeurtenis. Zij zoekt in archieven naar de ware toedracht en ontdekt een geheim van haar schoonfamilie. Ondanks het advies zich daar niet mee te bemoeien, probeert de journaliste het spoor van Sarah te volgen. De twee verhaallijnen worden beurtelings beschreven en vooral de ervaringen van Sarah geven de lezer een onthutsend beeld van de wreedheden rondom de deportatie. Een prachtig verteld en vertaald, aangrijpend verhaal met een dramatische ontknoping.

[Jodenvervolgung](#)

[Frankrijk; Wereldoorlog II](#)

ROSNAY, TATIANA DE

Die laatste zomer

Frans, 2009, 349 p. GLB, luisterboek

Antoine bevindt zich in een moeilijke periode in zijn leven. Hij is verlaten door zijn vrouw van wie hij nog steeds houdt, worstelt met twee lastige puberkinderen en heeft een baan als architect die hem weinig voldoening meer geeft. Dan bezoekt hij met zijn zuster de plaats waar zij in hun jeugd hun vakanties doorbrachten aan de westkust van Frankrijk. Er komen veel herinneringen boven die hem aanzetten tot een speurtocht naar de vroegtijdige dood van hun moeder. Hij ontmoet Angèle, die hem helpt over zijn problemen heen te komen en een nieuwe betekenis geeft aan de begrippen leven, dood en liefde. De dood speelt een belangrijke rol in deze roman, maar is nergens sinister of angstaanjagend. Het verhaal is wat traag en komt moeizaam op gang, maar boeit uiteindelijk wel. De karakters en de emoties worden goed beschreven. Voor een ruime lezersgroep

ROTH, JOSEPH

Job

Duits, 1930, 206 p.

Het verhaal van een man die God vreest en door hem op de proef gesteld wordt, zoals de bijbelse Job. De protagonist Mendel is een jood in het Rusland van de tsaar. Hij is getrouwd, heeft drie kinderen en is een arme, maar tevreden onderwijzer. Dan slaat het noodlot toe. Hij krijgt

een gehandicapte zoon, emigreert naar Amerika, de Eerste Wereldoorlog breekt uit, hij verliest twee zonen en zijn vrouw. Als hij alle hoop heeft laten varen en met God wil breken, keert het tij. De in 1939 gestorven en voor de nazi's naar Parijs uitgeweken Oostenrijkse schrijver (bekend van de 'Radetzkykymars') vertelt dit verhaal met de hem eigen taalvaardigheid, die in de vertaling van W. Oranje goed tot uitdrukking komt, en met een bijna bijbelse gedrevenheid. Dit is behalve grootse literatuur ook een tijdsdocument van de tijd voor Eerste Wereldoorlog, die nu nog, bijna 80 jaar na de eerste druk, weet te boeien en grote groepen lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

[Joodse migranten](#)

[Joods milieu](#)

[Verenigde Staten](#)

ROTH, JOSEPH

Radetzkykymars

Duits, 1932 (2012), 351 p.

In dit meeslepende verhaal beschrijft Joseph Roth (1894-1939) het verval van de Oostenrijk-Hongaarse dubbelmonarchie gezien door de ogen van kapitein Von Trotta. Radetzkykymars is een melancholische maar tegelijk geestige roman en wordt gerekend tot de hoogtepunten van de wereldliteratuur. De auteur diende tijdens de Eerste Wereldoorlog in het keizerlijke leger.

[Adel](#)

[Rouwverwerking](#)

ROTH, PHILIP

Alleman

Engels, 2006, 207 p.

Alleman' begint met de begrafenis van de (net als de middeleeuwse Elckerlyc) naamloze hoofdpersoon. Tijdens zijn leven was hij een succesvol art- en creative director bij een New Yorks reclamebureau, woelig gezinslid en vast klant in ziekenhuizen. De verteller van het verhaal kijkt terug op het leven van de persoon, van zijn jeug tot zijn dood. De gebeurtenissen uit zijn jeugd, zijn drie huwelijken en zijn pensionering lopen door elkaar en worden afgewisseld met verslagen van zijn kwalen en ziekenhuisopnames. Aan het eind van zijn leven vraagt de hoofdpersoon zich af of alles anders geweest zou zijn als hij anders was geweest. Hij komt tot de conclusie van wel, maar dat hij de man is die hij nu is en dat dit is wat hij heeft gedaan en daar niets meer aan kan veranderen. Roth ontving voor 'Alleman' de PEN/Faulkner Award. Deze werd hem voor de derde keer toegekend. In 1994 voor 'Operatie Shylock' en in 2001 voor 'De menselijke smet'. Verder won hij twee keer de National Award. Naast diverse andere prijzen werd Roth in 2002 onderscheiden met de gouden medaille van de American Academy of Arts and Letters voor zijn gehele oeuvre.

[Ouderdom](#)

ROTH, PHILIP

Het complot tegen Amerika

Engels, 2004, 429 p.

Philip Roth (1933) heeft zich het laatste decennium opgeworpen als kroniekschrijver van (zijn) Amerika van de laatste halve eeuw. In deze roman gaat hij een stap verder: wat als niet Franklin D. Roosevelt maar de populaire vliegheld Charles Lindbergh in 1940 de Amerikaanse presidentsverkiezingen zou hebben gewonnen? De echte Lindbergh was een graag geziene gast in Nazi-Duitsland, en zijn isolationisme, anti-semitisme en verheerlijking van 'de sterke man' leiden in de roman tot Nazi-achtige taferelen, waarin pogroms dreigen, knokploegen de nachtelijke straten beheersen en Lindbergh zelf een plan uitvaardigt om in een soort moderne diaspora de stedelijke joodse bevolking naar het platteland van Kentucky te laten verhuizen, alles gezien door de ogen van de jonge Phil Roth. Een zeer goed geschreven, inventieve, slim gecomponeerde en bijzonder onrustbarende roman, die duidelijk

maakt dat in tijden van politieke onrust bij veel belangrijke kwesties een enkel individu een wereld van verschil kan maken. In 2001 ontving Roth voor zijn gehele werk de gouden medaille van de American Academy of Arts and Letters.

Charles A. Lindbergh
Verenigde Staten; 1940
Nationaalsocialisme

ROY, ARUNDHATI

De God van Kleine Dingen

Engels, 1997, 337 p., GLB

Estha en zijn tweelingzus Rahel zijn gescheiden van elkaar opgegroeid. Ze werden uit elkaar gehaald nadat hun Engelse nichtje Sophie, op bezoek in India, om het leven kwam bij een ongeval waar de twee bij betrokken waren. In terugblikken wordt geschetst hoe gelukkig en één ze tot hun zevende waren en hoe ingrijpend die ene gebeurtenis hun levens heeft veranderd. De auteur legt in de beschrijving van de kleine dingen van het leven - onderwerpen als pies, pus en zweet worden niet geschuwd - de ziel van India en de menselijke ziel bloot. Dit debuut leverde deze Indiase schrijfster de Booker Prize 1997 op.

Tweelingen
India

ROYEN, HELEEN VAN

De gelukkige huisvrouw

2000, 298 p., DVD, luisterboek

Dit boek had alles om een bestseller te worden: een goed-ogende auteur (1965, medewerkster aan diverse glossy's) wier man (Ton van Royen) een populair tv-programma maakte, een geoliede publiciteits-campagne, en, last but not least, een onderwerp dat velen aan zal spreken. Lea Meyer-Cornelissen, een 31-jarige makelaarsvrouw in Aerdenhout voor wie emancipatie een vies woord is, heeft alles wat haar hartje begeert. Wanneer haar man Harry het in zijn hoofd haalt dat hij een kind wil, stemt zij toe, op voorwaarde dat hij haar elke avond zal beminnen. Ze raakt dan ook spoedig in verwachting. Er lijkt geen vuiltje aan de lucht, maar de in detail beschreven bevalling (met de tang) wordt een ramp en Lea belandt in een postnatale psychose. In de loop van de psychiatrische behandeling komt ze er achter dat ze de zelfmoord van haar vader niet heeft verwerkt, twintig jaar geleden, een direct gevolg van de echtscheiding van haar ouders. In een vraaggesprek met Vrij Nederland bekende de schrijfster dat de roman deels autobiografisch is. Een vlot relaas met veel dialogen, korte zinnen en een onverbloemd taalgebruik, dat wel eens aan werk van Marijke Höweler doet denken.

Postnatale depressie
Zelfdoding

RUBINSTEIN, RENATE

Niets te verliezen en toch bang

1978, 143 p.

Als Tamar beschreef Renate Rubinstein in 1973 een aantal weken lang in haar columns in het weekblad Vrij Nederland de woede, ontredde-ning en paniek die bij haar opkwamen nadat haar man haar had verlaten. In 1978 gaf ze de columns in boekvorm uit, maar ze heeft ze afge-wisseld en aangevuld met beschouwingen achteraf waarin ze zichzelf corrigeert. Het wordt heel duidelijk wat de scheiding voor Tamar aan emoties heeft teweeggebracht.

Vrouwen; echtscheiding; verhalen

RUIZ ZAFÓN, CARLOS

De schaduw van de wind

Spaans, 2004, 541 p., luisterboek

Als een boekverkoper zijn tienjarige zoon meeneemt naar het paleisachtige, geheimzinnige Kerkhof der Vergeten Boeken, raakt Daniel betoverd

door De schaduw van de wind. Hij neemt zich voor achter de identiteit van de schrijver Julian Carax te komen. Sterker nog: hij lijkt het leven van deze mysterieuze man te gaan leven. Tegen de achtergrond van het Barcelona van de Burgeroorlog en Franco ontrolt zich een fascinerend verhaal, of feitelijk vele verhalen over figuren die zich in de nabijheid van Carax ophielden én mensen rondom Daniel. De structuur van het verhaal is als een Russische pop, die eindeloos veel kleinere poppen in zich heeft verstopt. Carlos Ruiz Zafón (1964) heeft een fantasierijke, knappe roman geschreven vol avontuur, spanning, en liefde, die je in een adem uitleest. Zijn taalgebruik is prachtig, zijn belezenheid groot en de vertaling is vloeiend. Velen zullen van deze onderhoudende, intelligente roman genieten, die inmiddels een bestseller is geworden.

Occultisme

RUIZ ZAFÓN, CARLOS

Het spel van de engel

Spaans, 2008, 551 p., luisterboek

In 2001 verscheen in Spanje 'De schaduw van de wind' van de toen nog totaal onbekende schrijver Carlos Ruiz Zafón (1964). Via mond-tot-mondreclame groeide de roman in de daarop volgende jaren uit tot een wereldwijde bestseller. Iedereen die heeft genoten van 'De schaduw van de wind' zal weer smullen van dit zelfstandig te lezen tweede deel, dat zich wederom afspeelt in het roerige Barcelona van de eerste helft van de twintigste eeuw en waarin het Kerkhof van de Vergeten Boeken een belangrijke rol heeft. Hoofdpersoon is David Martín, een piepjonge, straatarme journalist die vanwege zijn schrijftalent een mysterieuze uitnodiging krijgt van een Franse uitgever om een roman te schrijven. Net als Daniel Sampere in 'De schaduw van de wind' belandt David in een spannend avontuur waarin liefde, seks, en het bovennatuurlijke niet ontbreken. En met zijn vele toespelingen op bekende literaire werken wil ook deze roman nadrukkelijk een hommage aan de grote vertelkunst zijn. Voeg hierbij de vlotte stijl en het zal duidelijk zijn dat de liefhebbers van 'De schaduw van de wind' niets tekort komen in dit vervolgdeel.

Occultisme

SAGAN, FRANÇOISE

Bonjour tristesse

Frans, 1954, 125 p., GLB

In een tijd dat existentialistisch engagement, zoals uitgedragen door Sartre (1905-1980) en Camus (1913-1960) hoogtij vierde, de burgerlijke moraal dogmatisch strikt en het maatschappelijk kantelpunt 1968 nog heel ver weg was, is het niet verwonderlijk dat het door een jonge blaag als Françoise Sagan (1935-2004) literair gepropageerde hedonistisch zelfbehagen in 1954 een schandaalsucces inclusief de Prix des Critiques opleverde. Hoe laat dit passend hervertaalde debuut, puntig en sober van stijl, zich nu ruim een halve eeuw later lezen? Het gegeven is eenvoudig en nog steeds herkenbaar, maar ontbeert uiteraard de tijdgebonden impact. Hoofdpersoon Cécile geniet met vriend Cyril, vader Raymond en diens jonge, mondaine vriendin Elsa met volle teugen van een onbekommerde vakantie aan de Côte d'Azur, als nieuwkomer Anne haar vader inpalmt en haar vrijheid bedreigt. Een tegenzet met tragisch gevolg sluit haar korte tijd op in droefheid, waarna het lege leventje van drank en seks weer lonkt! Een karakteristieke conclusie van een inmiddels vooral literair-historisch interessante roman

Vader-dochter relatie
Adolescentie

SAINT AUBIN DE TERÁN, LISA

De hacienda

Engels, 1997, 334 p., GLB

Autobiografisch boek waarin Lisa over haar ervaringen in Venezuela vertelt. Zij is zestien als ze de Zuid-Amerikaanse aristocraat, bankrover en politiekvluchteling Don Jaime Terán in Londen op straat ontmoet. Hij

wil met haar trouwen. Heel naïef en afhankelijk begint haar huwelijk. In Venezuela aangekomen blijkt de thuisbasis van Jaime, de hacienda van de familie, verhuurd te zijn en moet Lisa genoeg nemen met een huisje met een zinken dak naast de suikerfabriek. Jaime is meestal weg en Lisa moet zich maar zien te redden. Vanuit het niets ontwikkelt Lisa zich tot de leider van de hacienda, verbouwt suikerriet, avocado's en gaat schapen fokken.

Venezuela; reisbeschrijvingen

SALINGER, J.P.

Vanger in het graan

Engels, 1951, 244 p.

De klassiek geworden roman over Holden Caulfield, een zestienjarige jongen die van school wordt gestuurd. Omdat het toch bijna kerstvakantie is, besluit hij een paar dagen alleen in New York door te brengen. Holden is vol kritiek op de schijnwereld van de volwassenen, maar tegelijkertijd doet hij een vergeefse poging die volwassenen te imiteren. 's Nachts bezoekt hij stiekem zijn ouderlijk huis om met zijn zusje te praten, de enige van wie hij echt zegt te houden. Hij stort geestelijk helemaal in, komt in een tehuis terecht en vertelt na zijn herstel over die twee dramatische dagen in New York. De titel is een regel uit een gedicht die door Holden verkeerd wordt begrepen. Hij wil kinderen tegenhouden die in een afgrond dreigen te vallen, maar beseft uiteindelijk dat hij ernaar verlangt zelf gered te worden. Het verhaal wordt verteld door Holden zelf, en zijn tegelijk stoere en kwetsbare toon zal ook hedendaagse zestienjarigen aanspreken.

Puberteit

SALTER, JULIAN

Alles wat is

Amerikaans, 2013, 350 p.

Openhartige, licht melancholische roman over het liefdesleven van een Amerikaanse man in de tweede helft van de vorige eeuw. Na heftige ervaringen in de oorlog met Japan keert marinier Philip Bowman terug naar New York, waar hij als redacteur gaat werken bij een uitgeverij. Zijn huwelijk met een schoonheid uit Virginia mislukt al snel wegens een gebrek aan belangstelling voor elkaars leefwereld. Bowman heeft diverse affaires met vrouwen die vallen voor zijn charme en machismo, maar teleurgesteld raken door zijn focus op hun lichamelijke kwaliteit. Bowman wordt slachtoffer van zijn seksuele blindheid als hij wordt opgelicht door de minnares van zijn dromen. Hij neemt wraak door haar dochter te verleiden. Naast alle romances zijn er boeiende inkijkjes in de wereld van schrijvers en uitgevers. Salter is een meester in het beschrijven van sferische natuurimpressies. Pijnlijk nuchter ziet hij de korthed van het leven en de liefde onder ogen. James Salter (1926) is een writer's writer: zijn elegante diepzinnigheid wordt door veel van zijn literaire collega's bejubeld.

Mannenleven

Uitgevers

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der blinden

Portugees, 1995, 303 p., DVD, GLB

Een heel land wordt opeens getroffen door een besmettelijke blindheid. De blinden worden allen bijeengebracht in een oud gebouw. Ze worden daar streng bewaakt door leger en regering, maar op den duur worden ook deze blind. Degeneratie zet in en de wereld verandert in een zelfzuchtige strijd op leven en dood, in een hel. Op het eind kunnen de blinden weer zien. Een essay in romanvorm over de wreedheid en de slechtheid van de mens. De auteur heeft in 1998 de Nobelprijs voor literatuur toegekend gekregen.

Totalitarisme

Blinden

Goed en kwaad

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der zienden

Portugees, 2004, 318 p.

In 'Stad der zienden' brengen de bewoners van de hoofdstad, van een niet met name genoemd land, massaal een blanco stem uit tijdens de verkiezingen. Er worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, maar deze keer is het percentage blanco stemmers nog hoger dan de eerste keer. Er ontstaat verwarring bij alle partijen en via af luisterpraktijken en infiltratie-acties probeert men inzicht te krijgen in de redenen van het gebeurde. De bevolking komt in opstand en de problemen stapelen zich op met rampzalige gevolgen. Deze situatie is de aanzet voor een verhaal waarin Saramago fundamentele vragen stelt bij de parlementaire democratie in zijn huidige vorm; wie heeft de macht en heeft de kiezer überhaupt nog invloed? Saramago is één van de belangrijkste hedendaagse Portugese schrijvers. Naast de vele literaire prijzen die hij mocht ontvangen, ontving Saramago de Nobelprijs voor Literatuur.

Totalitarisme

SCHIPPERS, K

Waar was je nou

2007, 240 p., GLB, luisterboek

In het diverse oeuvre - gedichten, essays, verhalen, romans - van de Nederlandse auteur (1936) sluit deze nieuwste titel het beste aan bij zijn eerdere romans 'Eerste indrukken' en 'Poeder en wind'. Net als daar laat hij zijn personages in deze roman voorbij de werkelijkheid kijken. Hij tilt het hoofdpersonage Ruud net iets boven de beperkingen van de realiteit uit, zonder daar overigens zweverig over te doen, door hem in en uit jeugdfoto's te laten stappen. Niemand gelooft hem natuurlijk als hij dit vertelt en daarom probeert hij op een van zijn 'tochten' een broche mee terug te nemen uit het verleden. Interessant wordt het verhaal als Ruud de kans krijgt in het verleden te blijven, bij de grote liefde van zijn jeugd. Schippers besteedt weinig aandacht aan het aannemelijk maken van het heen en weer 'reizen' van zijn hoofdpersoon, maar het gaat hem meer om de dilemma's die iemand tegenkomt als hij of zij gehoor kan geven aan een nostalgische heimwee naar het verleden door er naar terug te keren. Dat maakt dit boek interessant. Daarbij hanteert hij een aantrekkelijke, luchtige stijl. Libris Literatuur Prijs 2006.

Tijdreizen

SCHLINK, BERNHARD

De voorlezer

Duits, 1995, 175 p., DVD, GLB, luisterboek

De roman begint met een liefdesrelatie tussen een jongen van vijftien en een tramconductrice van zesendertig. Hij heeft haar na een ongelukje ontmoet, toen zij hem hielp. Na herstel van zijn ziekte zoekt hij haar enige keren op en belandt bij haar in bed. De verhouding wordt voortgezet en de jongen moet haar regelmatig voorlezen. Het duurt tot lang na de beëindiging van hun relatie voordat hij erachter komt dat zij voor de SS in een concentratiekamp heeft gewerkt. Een aangrijpend en soms beklemmend verhaal.

Schuldgevoelens

Verraad

SCHRÖDER, ALLARD

Amoy

2009, 234 p.

Seghers, een eenzellige en weinig bijzondere advocaat, onderzoekt in opdracht de verdwijning van een flamboyante zakenman. Deze man blijkt wapen- en opiumsmokkelaar op een eiland in Indonesië, kort voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, terwijl Japan en China al in oorlog zijn. Seghers raakt tamelijk onnozel verstrikt in de intriges en wordt verliefd op de vrouw van een Chinese zakenman. De gebeurtenissen onttollen zich zonder dat de advocaat er enige invloed op kan

uitoefenen; in de tragische gebeurtenissen weet hij niets anders te doen dan zich laf afzijdig te houden, terwijl hij zichzelf als medespeler op dit voor hem te grote toneel waant. Deze roman is geschreven in de traditie -lijkt het- van Slauerhoff en Couperus. Met veel gevoel voor historie en detail weet de Nederlandse schrijver (1946) het leven in deze roerige periode op te roepen, en ook de weinig verheffende rol die Nederland daar heeft gespeeld. De traagheid van de roman past bij de sfeer en de tijd, die daarmee bijna voelbaar wordt.

SCHRÖDER, ALLARD

De hydrograaf

2002, 204 p., GLB

Franz von Karsch-Kurwitz gaat in het voorjaar van 1913 in Hamburg aan boord van de viermaster Posen. In de drie maanden die de reis naar Valparaiso zal duren zal hij de zee, wind en stromingen bestuderen. In werkelijkheid is hij op de vlucht voor zijn -door wederzijdse families voorbereide- huwelijk met Agnes Saenz. Winnaar van de AKO literatuurprijs 2002.

Hydrografie

Zeereizen

SEGAL, ERICH

Love story

Amerikaans, 1970 (2013), 142 p., DVD

Een jonge Harvardstudent ontmoet tijdens zijn studie een studente met wie hij trouwt en drie gelukkige jaren beleeft tot zij overlijdt aan leukemie. Dit gegeven is geplaatst in de sfeer van het Amerikaanse universiteitsleven, waar de jongen studeert terwijl het meisje voor hun beider levensonderhoud zorgt. Als de jongen echter afgestudeerd is en een goede positie heeft gevonden, maakt de ziekte van het meisje een cru einde aan hun geluk. Ontroerende novelle, die door de geforceerde toon soms wat weinig levensecht overkomt. Geschreven in korte hoofdstukken. In 1970 met succes verfilmd met Ryan O'Neal en Ali MacGraw in de hoofdrollen. Omslagfoto in zwart-wit uit die film

Dood

SHAFFER, MARY-ANN

Eilandpost

Engels, 2007 349 p.

Een jonge Engelse schrijfster van oorlogscolumns komt vlak na de Tweede Wereldoorlog in contact met een lid van het Literaire Aardappelschiltaart Genootschap van Guernsey. Ze raakt geïnteresseerd in dit onbekende stuk oorlogsgeschiedenis, gaat corresponderen met leden van de leeskring, reist naar Guernsey én wordt verliefd op het eiland (en op een van de bewoners). Mary Ann Shaffer schreef met veel humor een mooie roman (in briefvorm), die een goed tijdsbeeld geeft en vol literaire verwijzingen zit. Intelligente 'lichtere' roman voor een grote lezerskring.

Guernsey; Wereldoorlog II

Leeskringen

Briefromans

SHAKESPEARE, NICHOLAS

Schande

Engels, 2005, 430 p.

Tijdens een wandeling, op zijn zestiende verjaardag, krijgt Peter Hithersay van zijn moeder te horen dat zijn biologische vader niet de grafisch ontwerper Rodney is, maar een Oost-Duitse dissident. Zijn moeder had hem ontmoet toen ze als zangeres op tournee was in Leipzig. Twijfelend over zijn identiteit besluit Peter in Duitsland medicijnen te gaan studeren. Tijdens de zoektocht naar zichzelf ontmoet Peter een Oost-Duits meisje, wordt verliefd en wil haar helpen te vluchten naar het westen. Hij laat haar echter op het laatste moment in de steek en voelt zich daar heel schuldig over. Na de val van de muur besluit

Peter zowel haar als zijn biologische vader te gaan zoeken en wordt de relativiteit van alles hem duidelijk. 'Schande' werd genomineerd voor de Booker Price 2004.

Koude oorlog

Oost-Duitsland

SHALEV, MEIR

Een duif en een jongen

Hebreeuws, 2006, 416 p., luisterboek

De overeenkomst tussen een mens en een duif is dat ze allebei het verlangen naar huis kennen waar ze ook zijn. In 'Een duif en een jongen' komen twee verhaallijnen samen. Het ene verhaal speelt in het verleden en vertelt over de duivenmelkster Raya en haar vriend die samen postduiven trainen om in te zetten tijdens de Israëlische onafhankelijkheidsoorlog. Het andere verhaal speelt zich af in het nu. Ja'ir, een toeristengids krijgt vlak voor de dood van zijn moeder Raya een grote som geld van haar. Dit stelt hem in de gelegenheid om zijn rijke vrouw Liora te verlaten, een eigen huis te bouwen en uiteindelijk terug te keren naar zijn jeugdliefde. Shalev is een van de meest succesvolle Israëlische schrijvers van dit moment. Ook in Nederland werden zijn boeken 'Russische roman', 'De kus van Esau', 'De vier maaltijden', 'De grote vrouw' en 'De bijbel nu' enthousiast ontvangen.

SHALEV, MEIR

Fontanel

Hebreeuws, 2002, 459 p.

Fontanel is de koosnaam van Michael Joffe, 55 jaar oud, getrouwd, vader van een tweeling en naar zijn mening de enig normale in de grote familie Joffe. Hij vertelt het verhaal van de liefde tussen hem en Anja, een jonge vrouw die hem als kind uit een brandend veld heeft gered. Het is ook het verhaal van vier generaties Joffes, een familie waarin veel tweelingen voorkomen, waarvan de mannen hun geheugen verliezen als ze zaad lozen en de vrouwen als ze zogen...

Israel

SHIELDS, CAROL

De stenen dagboeken

Engels, 1993, 349 p., GLB

Wie was Madelief Goedwil? Wie De stenen dagboeken heeft gelezen, zal het gevoel hebben haar te hebben gekend als een dierbare vriendin. Een gefingeerde biografie over een gewone Canadese vrouw, van haar geboorte in 1905 tot haar dood in de tweede helft van de jaren '80. Bekroond met de hoogste Canadese literaire onderscheiding, de Governor-General's Award.

Vrouwenleven

Canada

SICKING, ANJA

De tien wetten van de verleiding

2009, 234 p.

Anja Sicking (geb. 1965) debuteerde in 2000 met 'Het Keuriskwartet' (Lubberhuizenprijs en twee nominaties) en ook haar volgende boek 'De stomme zonde' (2005) kreeg nominaties. In haar nieuwste roman staat een vierde klas van het Bartimeüs College centraal. De leerlingen behoren bijna allen tot een groep, bijvoorbeeld de Disco's, de Kakkers en de Grijsbruinen. En dan is er de TC-groep, de meest mysterieuze en de populairste. Merel Zilver, de hoofdpersonage, is zo 'gelukkig' daarbij te horen. De groep wil een band oprichten en doet dat op een heerlijk chaotische wijze. Maar de TC-ers zijn behoorlijk arrogant en gaan soms erg ver met het pesten of zelfs terroriseren van andere leerlingen en van leraren. Dit gaat soms tegen het gevoel van Merel in. Maar ze wil en kan de groep er niet van weerhouden een nieuw klasgenootje, Leonne, een vroeger lagere schoolvriendinnetje van Merel, zwaar op de proef te stellen. Als het uit de hand dreigt te lopen, waarschuwt Merel

Leonne toch, waardoor zijzelf eruit ligt. Een echte, vlot geschreven ontwikkelingsroman over het verlangen 'erbij te horen'. Aantrekkelijk boek, ook voor jongeren.

Schoolleven
Pesten

NIEUW

SIEBELINK, JAN

De blauwe nacht

2014, 316 p., GLB, luisterboek

Deze roman speelt zich af in de vroege jaren zestig van de 20e eeuw in Parijs, ten tijde van de bomaanslagen van de rechts-extremistische terreurorganisatie OAS die ook een rol spelen in het verhaal. Hoofdperson is de gepensioneerde Simon Aardewijn, een gevoelig, succesvol man met een mooie vrouw, volwassen dochter, kleindochter en huisje nabij Parijs. Hij is eindelijk bezig met het voltooiën van zijn dissertatie over de Franstalige decadente, fin de siècle esthet Joris-Karl Huysmans (1848-1907), auteur van 'À Rebours' (de door Siebelink zelf vertaalde roman 'Tegen de keer'). Altijd op zoek naar schoonheid en liefde in zintuigen, leven en literatuur beleeft hij in een koortsachtige, droomachtige periode een intense, hartstochtelijke romance met de jonge vrouw Judith die hem op de rand van de afgrond brengt. Een boeiende en meeslepende roman over schoonheid, decadentie, mystiek en liefde, vol symboliek en verwijzingen (ook naar Siebelinks eigen bekende roman 'Knielen op een bed violen', de auteur noemde het zelf een tweeluik). Tegelijkertijd is het verhaal doordrenkt met de sfeer van begin jaren zestig in Parijs. Achterin een lijst met vertalingen van gebruikte Franse woorden en zinnen

J.K. Huysmans

SIEBELINK, JAN

Daniël in de vallei

2013, 399 p.

De labiele geschiedenisstudent Daniël gaat na de dood van zijn ouders op weg naar Parijs waar hem het vrije leven lokt. Via een oom komt hij terecht in Nergana, een fictief Gelders dorpje. Aan de school De Vallei mag hij klusjes doen. In school en dorp wordt hij heen en weer geslingerd tussen het paradijselijke en het zondige. Naast vrouwen en fantasieën over seks speelt de bezinning op het geloof een belangrijke rol. In de schoolkelder houdt hij een dagboek bij: Siebelinks ontdekking van het schrijverschap. Dit autobiografische boek is Siebelinks Oerboek, herhaaldelijk afgewezen voor uitgave. Toch is deze uitgave van belang omdat in deze eersteling alle thema's en motieven, alle obsessies over het helse en het hemelse uit Siebelinks latere werk al aanwezig zijn. Lisa Kuitert en Mirjam Rotenstreich beschreven in het Naschrift de ontstaansgeschiedenis. In 'Roman van een oefenaar' legt Arjan Peters dwarsverbanden met Siebelinks overige werk. Peter de Bruijn verantwoordt de uitgave van het typescript. Met illustraties. Voor liefhebbers van Siebelinks werk een feest der herkenning.

Geloofsproblematiek

SIEBELINK, JAN

Knielen op een bed violen

2005, 445 p., GLB, luisterboek

In 'Knielen op een bed violen' keert Jan Siebelink terug naar zijn jeugd als kwekerszoon in Velp. De zachtmoedige vader, eerst middelmoet hervormd, ontvangt een goddelijk visioen en bekeert zich tot het zware, zwarte calvinisme van de paaueanen. De volgelingen dringen steeds dieper zijn leven binnen, wat tot gevolg heeft dat kwekerij en gezin hieraan ten onder gaan. In deze roman staat de zoektocht van de vader naar het eeuwige heil tegenover de krachtige liefdevolle aardse moeder met haar strijd voor het gezin en de liefde voor haar man centraal. Ook de zoon (Jan Siebelink) heeft er alles aan gedaan om het gezin bij elkaar te houden. Dit heeft veel voor hem betekend in zijn verdere leven.

De roman is geschreven in een sobere, indrukwekkende stijl. Siebelink schrijft deze zowel als een afrekening met het verleden als een poging om als zoon zijn vader te begrijpen. In 2005 ontving Siebelink voor 'Knielen op een bed violen' de Ako Literatuurprijs.

Christelijk milieu

Geloofsproblematiek

SIEBELINK, JAN

Het lichaam van Clara

2010, 333 p., GLB

In zijn nieuwe roman voert Jan Siebelink de door wanen en dwanghandelingen geplaagde, 62-jarige vrouw Clara Hofstede op. Een gebrek aan aandacht van de elkaar verkeerd begrijpende ouders in haar jeugd, foute amourettes, een mislukt huwelijk, het verdwijnen van haar kind, vormen elementen van dit getormenteerde leven. Wanneer zij in Den Haag voor het huis van Couperus (verwijzingen naar Eline Vere zijn talrijk) de schrijver Oscar Sprenger ontmoet, die met zijn roman 'Clara' ongeweten Clara's leven beschreven lijkt te hebben, zoekt zij verder contact met deze literaire schepper van haar persoonlijkheid. Romanpersonage en Clara vallen samen, literatuur wordt werkelijkheid. Alleen als Clara zichzelf verwondt, heeft zij contact met de werkelijkheid, kan zij voelen. In deze Haagse roman toont Siebelink zich de meester van de vertraging. Een mooie, dikwijls zinnelijke roman; de grenzen van literatuur en fictie worden afgetast. Dit bijna naturalistische portret is ook een hommage aan Couperus. Een zoektocht van een zichzelf verliezende vrouw naar een zingevend verband.

Louis Couperus

SIEBELINK, JAN

Margaretha

2002, 351 p., GLB

Een beschrijving van het leven van Margaretha van Parma, de dochter van Karel V. Margaretha kent opwellingen van onvrede tegen de dienstbaarheid aan de dynastie van de Habsburgers, maar geeft telkens weer toe onder druk van haar vader. Enkele jaren voor haar dood kiest ze voor de vrijheid. De auteur brengt het leven aan het Brusselse hof in de tweede helft van de zestiende eeuw op magnifieke wijze tot leven.

Margaretha van Parma

Biografieën

SIEBELINK, JAN

Oscar

2012, 125 p., GLB, luisterboek

Aan deze kleine roman ligt een waargebeurde oorlogsbelevens van de schoonvader van de auteur ten grondslag. Na de capitulatie op 15 mei 1940 werd hij met een geheime missie via Zeeland naar Duinkerken gestuurd. Na de capitulatie werd nog enkele dagen doorgevochten in Zeeland, dat onder Frans bevel stond. De Nederlandse regering hoopte Nederland vanuit Zeeland te heroveren en daar was geld voor nodig. Twee jonge officieren moeten per auto 5 miljoen gulden uit de kluizen van de Nederlandsche Bank in Middelburg via Duinkerken naar Engeland zien te brengen. In het verhaal zijn de twee, beiden leraar aan een Haags gymnasium, vrienden. Id is populair en succesvol, Oscar, verlegen, heeft moeite met orde houden en is bovendien zijn vriendin Esmee kwijtgeraakt aan Id. Tijdens hun gevaarlijke tocht van Zeeland naar Duinkerken, dwars door oorlogsgebied, ontloopt Oscar zich echter tot de sterkere figuur, Id kan de situatie steeds minder aan. Sluimerende, onderhuidse spanningen komen bloot te liggen. Het verhaal begint na de oorlog, als Oscar op verzoek van Esmée, Ids weduwe, met haar naar Duinkerken reist en de gebeurtenissen van toen herbeleefd. Een toegankelijk, goed geschreven, spannend verhaal over vriendschap en rivaliteit en de impact van een oorlogssituatie op mensen.

Wereldoorlog II

Vriendschap

SIEBELINK, JAN

De overkant van de rivier

1990, 360 p., GLB

Het verhaal speelt zich af vanaf 1906 tot onze tijd in een Nederlands rivierlandschap. De hoofdpersoon Hanna groeit op in een omgeving van kleine boerengemeenschappen van verschillende godsdienst (hervormd, gereformeerd, katholiek). Haar man wordt veerman. Hij komt onder invloed van een streng protestantse sekte. Op het einde blijkt het incestmotief belangrijk. Sterke sfeertekening die bepaald wordt door de godsdienst en het prachtig beschreven landschap.

SIEBELINK, JAN

Suezkade

2008, 381 p., GLB, luisterboek

Na het succes van 'Knielen op een bed violen' stelt Siebelink het tweede thema uit zijn oeuvre aan de orde, namelijk het onderwijs. Opnieuw blijkt hoe hij gefascineerd wordt door het kwaad in de mens en in het (school)leven. Marc is een jonge, enthousiaste, dandy-achtige docent. In de school waar hij zijn eerste baan aanneemt, heerst niet de eruditie die hij verwachtte, maar desinteresse, gekonkel en geroddel, het najagen van eigenbelang en een gebrek aan deskundigheid. Deze virussen bij zijn collega's stellen hem in zijn verwachtingen en ambities spoedig teleur. Wraakzucht is zijn deel. De school blijkt een onderwereld met de façade van de bovenwereld. Als Sievez uit 'Knielen..' wordt ook Marc uit het zelfgeschapen paradijs verdreven. Zijn liefde voor een leerlinge van Marokkaanse afkomst die aan anorexia lijdt, is hier ook niet vreemd aan. Werkers in het onderwijs zullen veel herkennen; de schrijver putte uit eigen ervaring.

[Leerkrachten](#)

['s-Gravenhage](#)

[Schoollleven](#)

SIEBELINK, JAN

Vera

1997, 291 p., GLB

Hartveroverende roman over de Haagse Vera Melchers vanaf haar peutertijd tot aan haar drieënveertigste. Dan heeft ze een goed huwelijk met haar iets oudere man, hebben ze samen een dochter en heeft ze leuk werk als lerares Nederlands; haar leven ziet er volmaakt uit. Helaas ligt er een liefdeloze jeugd aan ten grondslag met een onsympathieke jongere zuster, een affaire met een man die later een pooier bleek te zijn en veel sterfgevallen om haar heen. Bovendien lijdt haar dochter aan anorexia.

[Vrouwenleven](#)

[Leerkrachten](#)

[s-Gravenhage](#)

NIEUW

SIMONS, IDA

Een dwaze maagd

1959, (2014), 206 p.

Gittel (12) vertelt over de tijd waarin ze opgroeit. Ze is kind van Joodse ouders die van België naar Nederland zijn verhuisd toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Haar vader, een volkomen ongeschikte zakenman, en haar moeder, een Argentijnse immigrante, hebben veel onenigheid. Telkens als de ruzies te hevig worden, reist haar moeder met Gittel naar haar ouderlijk huis in Antwerpen. Met zelfspot en ironie beschrijft ze de sociale verhoudingen van haar tijd, de economische verwarring als gevolg van de beurskrach, en de moeite die ze moet doen om de beschikking te hebben over een piano. Tegelijk tekent ze met het contrast tussen haar geloof in het goede en de keren dat haar vertrouwen beschaamd wordt, een scherp profiel van haar levensfase. De schrijfster (1911-1960) was voor de oorlog een internationaal bekend concertpianiste; deze carrière moest ze opgeven na haar gevangen-

schap in een concentratiekamp. Ze schreef tijdens de oorlog gedichten, die gepubliceerd werden onder de titel 'Wrange oogst'. Een roman vol inwendige spanning en harde lessen. Deze roman werd al in 1959 positief ontvangen in de pers, de laatste van vijf herdrukken verscheen in 1989. Ook nu zijn de media vol lof en de roman is een bestseller.

[Joods milieu](#)

SLEE, CARRY

Dochter van Eva

2002, 223 p., GLB

Op het punt waar 'Moederkruid'*, de eerste roman van deze succesvolle jeugdboekenschrijfster, gestopt was, pakt dit boek de draad weer op. Het gezin, bestaande uit een onverschillige vader, een neurotische moeder en hun twee dochters, verhuist naar een betere buurt. Moeder wordt ook daar niet gelukkig, terwijl de ik-persoon, de jongste van het gezin, vereenzaamt, ook omdat haar oudere zus naar de middelbare school gaat en zich met alle energie op de studie stort. Pas als zij zelf zover is, gloort er een lichtpuntje in dit sombere meisjesleven. In de leraren op school droomt zij zich toegewijde moeders voor zichzelf en haar zus. Dit idee fixe wordt extra gevoed als zij enige tijd bij haar lievelingsdocent in huis komt. Als na jaren haar leven een grote chaos is, ziet ze toch nog plotseling haar dwaling in. Dit vervolg heeft dezelfde naieve, wat afstandelijke toon, die het in 'Moederkruid' zo goed deed. Hier misstaat hij echter, omdat hij niet past bij de psychologische ontwikkeling van een meisje tot jonge vrouw.

[Moeder-dochter relatie](#)

[Eenzaamheid](#)

[Puberteit](#)

SLEE, CARRY

Moederkruid

2001, 201 p., GLB, luisterboek

Romandebuut voor volwassenen van de bekende kinderboekenschrijfster (1949). Als je moeder neurotisch is, smetvrees heeft en bovendien contactgestoord is, weet je als kind van 8 jaar niet beter. De hoofdpersoon in deze in korte fragmenten geschreven roman is zo oud en heeft zo'n moeder. Door een faillissement van de vader zijn ze verhuisd naar een portiekwoning in een eenvoudige buurt. Te eenvoudig volgens de moeder. De kinderen wordt verboden contact te leggen met mensen en kinderen uit de buurt en ze moeten dagelijks de halve stad doorkruisen om op hun oude school te blijven. De moeder laat ze geen ogenblik vrij. De vader is te druk bezig met het opzetten van een nieuw naai-atelier en kan weinig invloed op het gezinsleven uitoefenen. De neuroses van de moeder nemen gaandeweg het boek groteske vormen aan. De twee jaar oudere zus van de ik-persoon weet zich door studie op schoolwerk en pianospel enigszins aan de invloed van de moeder te onttrekken. De ik-persoon voelt daardoor een grotere verantwoordelijkheid voor het volledig verziekte gezinsleven. Mooi en onderkoeld geschreven verslag van een jeugd, zoals niemand die een kind zou toewensen.

[Moeder-dochter relatie](#)

[Snobisme](#)

SLEE, CARRY

Ooggetuigen

2007, 223 p., GLB, luisterboek

De levens van verschillende mensen kruisen elkaar op enigerlei manier. Frank is makelaar en het gaat niet goed met het bedrijf. Zijn zoon Ruben wordt op school gepest. Conciërge Peter is daarvan getuige, maar om de een of andere reden neemt hij geen actie. Verder is er nog Nicole, wier dochter een tijd geleden een ernstig ongeluk heeft gehad, terwijl de bestuurder is doorgereden. Gefrustreerd in haar huwelijk en door zorgen om haar dochter zoekt Nicole haar heil in alcohol en buitenechtelijke relaties. Terwijl Frank via een arrogante zakenman probeert enkele dure huizen te verkopen, loopt het pesten van zijn zoon

gruwelijk uit de hand. Deze bijzonder spannende en levensechte roman gaat over mensen die de consequenties van hun daden niet onder ogen durven zien met als gevolg frustraties, jaloezie en overspel. Ze raken steeds verder in de problemen tot er een onafwendbare climax plaats vindt. Elke hoofdstuk wordt verteld vanuit het oogpunt van een van de hoofdpersonen. Een spannend verhaal, levensecht, dat leest als een trein.

SLEE, CARRY

Strijken

2013, 262 p.

Een beroemd schrijver die is vastgelopen in zijn carrière heeft een contract om 62 avonden te verzorgen over zijn nieuwe, nog niet bestaande boek. Hij begint aan de lezingen, maar strandt dan. Hij is lijfelijk aanwezig in de zaal, maar zijn geest verdwijnt om de angsten en demonen te overwinnen die in zijn verwarde hoofd zitten. Dit heeft alles te maken met gebeurtenissen uit zijn jeugd en met de angst dat hij bij het bekend worden daarvan zijn vele lezers en dus zijn beroemdheid zal verliezen. Er volgen surrealistische fantasietafereelen die des te beklemmender overkomen door de prachtige tekeningen in donkere kleuren van Rudolf van Maanen. De vooral van jeugdboeken en van daarnaar gemaakte films overbekende Carrie Slee (1949) heeft met deze bijzondere roman voor volwassenen een allang gekoesterde wens over een al bestaand idee vormgegeven. Het in begrijpelijke taal geschreven verhaal zou feitelijk, na de slotapothecose, herlezen moeten worden om nog beter de psychose en absurde kant te begrijpen. Het zal vooral lezers van magisch-realistische romans erg aanspreken.

Schrijvers

Psychosen

SLOT, PAULINE

En het vergeten zo lang

2010, 371 p., GLB, luisterboek

Wat niet veel mensen zullen weten is dat de beroemde Chileense dichter en Nobelprijswinnaar Neruda getrouwd was met een Nederlandse vrouw: Maria Hagenaar. Schrijfster Pauline Slot (1960) geeft haar voor het eerst een stem in deze historische roman. Voor haar vijfde boek reisde Slot, die debuteerde met 'Zuiderkruis', over drie continenten en sloeg talloze naslagwerken na, waarvan ze verslag heeft gedaan op haar weblog. De roman is opgedeeld in zeven delen; hoewel het verhaal verteld wordt vanuit het perspectief van Maria, gebeurt dit in de derde persoon. Het huwelijkse geluk was kortstondig omdat Neruda al snel minnaressen kreeg. Hij wijdde aan hen talloze gedichten, maar nooit een aan Maruca, zoals hij zijn vrouw noemde, noch aan hun dochtertje*. Het verhaal laat zien hoezeer Maria/Maruca aan haar man verbonden bleef hoewel ze al na een paar jaar gescheiden leefden. Zowel letterlijk, ze zijn nooit officieel gescheiden, als figuurlijk, doordat hij haar leven bleef beheersen. Slot maakt met haar kleine ode aan deze vrouw in een heldere stijl duidelijk hoe pijnlijk dit leven in de schaduw van zijn roem was.

Pablo Neruda

Vrouwenleven

SLOT, PAULINE

Zuiderkruis

1999,(2009), 202 p., GLB

Dit romandebuut van de neerlandica Pauline Slot (1960) speelt zich af in een academisch milieu. De hoofdfiguur Emma Schagen treedt letterlijk in het voetspoor van haar vroeggestorven vriendin Floor Ponsioen. Ze reist, aan de hand van Floors reisnotities en brieffragmenten, per fiets haar achterna door Australië, Nieuw Zeeland en de Stille Zuidzee. Flashbacks op recente familierelaties lijken echter ontoereikend om te achterhalen hoe Floor gestorven is. Neemt Emma de rol van Floor over in haar zoektocht naar het verleden? Deze vraag naar de draagwijdte

van een vriendschapsrelatie blijft onbeantwoord. De schetsmatigheid van de romanfiguren en de eenvormigheid van de stijl belemmeren de helderheid van de vertelling enigszins, maar !de roman sloeg aan bij een ruim publiek.

Vriendschap

SMIT, SUSAN

Gisèle

2013, 510 p.

De dichter A. Roland Holst ('Jany') (1988-1976) was een notoire rokkenjager. De veelgelezen Susan Smit schreef over diens liefdesleven tussen 1936 en 1945 deze fictieve roman. Voor de historische feiten baseert zij zich voornamelijk op Van der Vegts biografie (2000). Smit schrijft vanuit het perspectief van de drie belangrijkste figuren: de dichter, de kunstenaar Gisèle van Waterschoot en de jonge actrice Mies Peters. Talloze andere geliefden worden slechts genoemd. Mies ontwikkelt zich tot Jany's grote liefde, wat blijkt uit zijn reacties als zij op 33-jarige leeftijd sterft. Gisèle (gestorven 2013) had een kortstondige relatie met Jany, maar hun vriendschap duurde levenslang. De beide vrouwen zijn elkaars tegenpolen. Jany had een grote behoefte aan vrouwelijk gezelschap (naast dat van collegadichters); maar de aantrekkingskracht bekoelde, zodra de vrouw zich meer in het hoofd haalde. Het schrijverschap was zijn enige metgezel. De roman komt langzaam op gang, leest vlot, maar bevat wel slordigheden. In de Epiloog korte biografie van de personages na 1945. Met Nawoord en Bronnen

A. Roland Holst

Gisèle Waterschoot van der Gragt

Kunstenaarswereld

Nederland; 1936-1945

SMIT, SUSAN

Vloed

2010, 303 p., luisterboek

Als Adriana van Konijnenburg in 1899 op haar 24e haar eerste huwelijksaanzoek krijgt, weigert ze omdat ze de man niet ziet zitten. Als dochter van een succesvolle hotelier en reder die Noordwijk tot badplaats ontwikkelt, doet ze liefdadigheidswerk en leert zo visser Jacob (30) kennen. Ze worden verliefd, maar vanwege het grote standsverschil trouwt hij een ander. Na haar vaders dood zoekt een kelner uit een van zijn hotels toenadering. Als Hendrik haar ten huwelijk vraagt, weigert haar moeder toestemming, ook als Adriana zwanger raakt. Ze moet vertrekken, wordt ontferd en vestigt zich met Hendrik in Meppel, waar ze drie kinderen krijgt en ongelukkig is. Teruggekeerd naar Noordwijk hervindt ze zichzelf. Het ex-fotomodel is nu journaliste (1974) en debuteerde in 2001 met de spraakmakende non-fictietitel 'Heks'. Haar tweede roman wordt verfilmd. Deze derde is gebaseerd op het leven van haar overgrootmoeder. Het boeiende verhaal, om-en-om verteld door Adriana en Jacob, beschrijft erg goed de sociale kant van hun leven, met een levendig tijdsbeeld.

Klasseverschillen

Noordwijk; 1900-1914

SNIJDER, PHILIP

Zondagsgeld

2007, 157 p., luisterboek

Debutant Snijder (1956) studeerde Italiaans en publiceerde zijn eerste, in het oog springende verhaal, in De Tweede ronde. Met deze roman -zijn eersteling in boekvorm- weet hij de kwaliteit van die verhalen vast te houden. Het Bickerseiland is de achtergebleven geïsoleerde volkswijk van Amsterdam waar de jongen uit het verhaal in jaren zeventig opgroeit, temidden van zijn "asociale" en armoedige familie. Het is een kleine wereld. Het eiland wordt alleen bij hoge uitzondering verlaten. Het beseft, dat hij de opmerkelijke gemeenschap waar hij, als

buitenbeentje (hij kan goed leren), onmiskenbaar deel van uitmaakt op een dag zal moeten verlaten, stemt hem weemoedig. Deze roman, die het werk van Theo Thijssen in herinnering roept, is geschreven in een prachtig heldere stijl en is door de pers unaniem lovend besproken.

Amsterdam; 1971-1980

Kinderleven

SOFER, DALIA

September in Shiraz

Engels, 2007, 319 p., luisterboek

Debuutroman van de in New York woonachtige Iranese auteur Sofer [1972], die essays en verhalen publiceerde in tijdschriften. Dit deels autobiografische verhaal gaat over de rijke joodse juwelenhandelaar Amin uit Teheran. Na het vertrek van de sjah en de komst van de ayatollahrevolutie in 1979 stort zijn wereld in elkaar. Hij wordt opgepakt, gevangen genomen en gemarteld omdat hij zogenaamd verdacht wordt van zionistische spionage. Het boek is bijzonder teder en gevoelvol geschreven en wisselt per hoofdstuk van perspectief. Achtereenvolgens ziet de lezer Amin in zijn cel, zijn vrouw Farnaz in hun villa, hun dochtertje Shirin en de in Amerika studerende zoon Parviz. Amin weet zich uiteindelijk vrij te kopen door al zijn spaargeld aan de revolutionairen te geven. Als een gebroken man vindt hij zijn familie terug, maar ze zijn als rijke joden gevangen in een islamitische staat. Er rest hen niets anders dan alles achter te laten en via smokkelaars het land te ontvluchten. Een prachtige roman voor een groot publiek.

Iran; 1979

SOLOMONS, NATASHA

De lijst van meneer Rosenblum

Engels, 2010, 338 p.

Een Duits-joods echtpaar migreert in 1937 naar Engeland. Jacob Rosenblum doet er alles aan om snel zo Engels mogelijk te worden en volgt slaafs alle tips en aanwijzingen uit de brochure voor nieuwkomers op. Jacob wordt Jack, spreekt alleen nog maar Engels, koopt een Jaguar en ontwikkelt een passie voor golf. In zakelijk opzicht heeft hij veel succes, met het Engelsman worden minder. Zo wil geen enkele golfclub in het naoorlogse Engeland hem toelaten. Jack, een onverwoestbare optimist, verhuist naar het platteland van Dorset om daar zijn eigen golfbaan aan te leggen. Zijn vrouw Sadie heeft meer moeite met haar nieuwe vaderland, blijft dicht bij zichzelf en probeert door het bakken van taarten haar verleden levend te houden. Hun dochter, opgegroeid in Engeland, geneert zich voor het 'anders zijn' van haar ouders. Warm, met veel humor en inlevingsvermogen geschreven verhaal over integratie en alle moeilijkheden die dat met zich meebrengt. Jack en Sadie's huwelijk en hun zo verschillende reacties op Engeland worden mooi beschreven. Laat goed zien dat integratieproblemen van alle tijden zijn. Achterin een interview met de auteur, extra informatie en discussiepunten voor leesclubs. Debuut gebaseerd op de belevenissen van Solomons' grootouders.

Joodse migranten

Engeland; 1931-1960

Discriminatie

SOUCY, GAËTAN

Het meisje dat te veel van lucifers hield

Frans, 1988, 176 p.

Na de plotselinge dood van haar vader gaat een jong meisje naar het nabijgelegen dorp om een doodskest te kopen. Dit is voor haar de eerste kennismaking met de buitenwereld. Zij en haar broer zijn met harde hand en geïsoleerd grootgebracht. Langzaam maar zeker wordt duidelijk wat er op het landgoed heeft afgespeeld en nog afspeelt en worden steeds meer geheimen onthuld. Het taalgebruik is heel bijzonder, het meisje is opgegroeid met de taal van haar vader en met boeken als 'Ethica' van Spinoza en 'De memoires' van de Duc de Saint-Simon.

De titel van de roman geeft de manische angst aan van de autoritaire vader voor lucifers. Soucy ontving in 1999 voor 'Het meisje dat te veel van lucifers hield' de publieksprijs op de Salon du Livre de Montréal en de prijs van de Académie des lettres du Québec.

Kindermishandeling

SPARKS, NICHOLAS

Safe haven

Amerikaans, 2010, 350 p., DVD, GLB, luisterboek

Na weloverwogen voorbereidingen slaat een jonge vrouw op de vlucht, weg van haar man die haar voortdurend mishandelt. Na wat omzwervingen belandt ze in een klein dorpje, waar ze een weduwnaar met twee kleine kinderen leert kennen. Ze leeft echter in voortdurende angst dat haar man haar zal weten te vinden. Er moet dan ook heel wat water door de zee stromen voor ze durft toe te geven aan een nieuwe liefde. Het verhaal wordt beurtelings vanuit het perspectief van de vrouw, de weduwnaar en haar psychopathische echtgenoot verteld. De zieke gedachtecronkels van de echtgenoot -overspel mag niet, slaan wel, want zo staat het in de bijbel- worden met veel inlevingsvermogen beschreven, maar ook de ontluikende gevoelens en angsten van de vrouw. Een verhaal dat meteen boeit en je tot de laatste bladzijde in zijn greep houdt. De onverwachte gebeurtenissen op het eind maken bovendien dat een en ander je nog lang bij zal blijven. Goede vertaling. Verfilmd met Julianne Hough en Josh Duhamel in de hoofdrollen.

NIEUW

SPOOR, HENDRICKJE

Vader en dochter

2015, 316 p.

Wie de romans van de schrijfster kent, zou dit relaas van een vadersdochter over haar opvoeding kunnen lezen als een verzameling ervaringen die de inspiratie voor haar fictie zijn geworden. Tegelijkertijd kan het leven van deze dochter, geboren in 1963, gelezen worden als een kritiek op wat de libertaire levensstijl van geregeld scheidende en verhuizende ouders bij de kinderen aanrichtte. Vader André Spoor, vooral bekend geworden als hoofdredacteur van NRC Handelsblad, was een man die voortdurend aan nieuwe affaires begon, maar zijn dochter trouw bleef en haar liefde voor literatuur stimuleerde. Tussen alle woede en depressies van verstoten vrouwen en minnaressen door en geplaagd door bezorgdheid over haar broertje Daniël probeert de op school gepeste Hendrickje toch een eigen weg te vinden, zonder ooit een 'normaal' gezinsleven te kennen. Net als haar vader kan ze evenmin tevreden zijn met een bestaan in Nederland. Terwijl haar vader naar een hartinfarct toeleeft, is de dochter ook vaak ziek, depressief, ingestort – maar saai of humorloos wordt het leven van de familie Spoor nooit. Een onbarmhartig maar ook liefdevol portret van een vader-dochter-relatie in de jaren zeventig, een 'éducation sentimentale' van beiden, in Nederland, Frankrijk en de VS, met veel brieven..

Vader-dochter relatie

SPRINGER, F.

Bandoeng, Bandung

1993, 147 p., GLB, luisterboek

In de titel heeft Springer het verschil tussen vroeger en nu teruggebracht tot een verschil in spelling. Simpler en duidelijker samenvatting van zijn verhaal is nauwelijks denkbaar. In deze novelle gaat een keiharde ex-politicus met een handelsdelegatie naar Indonesië. De man z'n bestaan is precies op dat ogenblik op een keerpunt beland, de minister-president heeft hem laten vallen, maar een ministerpost beloofd. Herinneringen aan Indonesië heeft hij nauwelijks; hij heeft ze verdrongen. Dat blijkt al gauw en in de loop van het verhaal komt er steeds meer bij hem boven, zoveel dat hij zich met deze nieuwe invulling van zijn verleden een heel ander, ontdooider, gevoeliger mens gaat voelen. Springer zou Springer niet zijn als hij het plot niet sterk,

en dramatisch, in elkaar had gestoken en in zijn stijl, vooral ook in de gesprekken, heel wat ironie en humor had gestopt. Deze vertelttoon is het noodzakelijk complement van een emotionerende inhoud: hevige gevoelens worden het best overgedragen wanneer ze wat getemperd beschreven worden

[Indonesië](#)

SPRINGER, F.

Met stille trom

2012, 235 p., GLB

Deze posthuum verschenen autobiografische roman over de nadagen van Nederlands Nieuw-Guinea heeft een voorgeschiedenis. Reeds in 1963 was dit boek geschreven en aangeboden aan een uitgever, maar de schrijver durfde het toen niet te publiceren. In 2011 kwam Springer (pseud. van Carel Jan Schneider, 1932-2011) het manuscript weer tegen en bewerkte het voor deze uitgave. Hij beschrijft zijn leven en werk, samen met zijn vrouw, als bestuursambtenaar in de toenmalige Nederlandse kolonie van 1958 tot 1962, toen de kolonie moest worden opgegeven. Zijn alter ego Dekker werkte als controleur in Zakar in het binnenland van Nieuw-Guinea, dat hij in 1962 met stille trom moest verlaten. Springer beschrijft op beeldende wijze en met veel dialoog zijn belevenissen met de Papoeabevolking, zijn Nederlandse collega's en enkele missionarissen, waarbij de namen van de Nederlanders zijn veranderd. Een beschrijving van de voorgeschiedenis en enkele zwart-witfoto's uit eigen collectie gaan vooraf aan zijn verhaal over de laatste jaren van de koloniale geschiedenis van Ned. Nieuw-Guinea

[Nieuw-Guinea](#)

[Kolonialisme](#)

NIEUW

STAHLIE, MARIA

Egidius

2014, 507 p.

Annette van 't Hoff, dochter van een ongelukkige vader en linkse moeder, is tien als ze in 1972 nauwgezet de Olympische Spelen in München volgt (deel I) en haar moeder haar in vertrouwen vertelt over een abortus die ze niet lang geleden heeft laten verrichten (toen nog illegaal!). Annette beeldt zich een fantasiebroertje in, Egidius, en neemt zich voor te leven voor twee. Haar vader pakt op een dag zijn koffer en verdwijnt spoorloos. In deel II is Annette 21 jaar, studeert kunstgeschiedenis in de VS en raakt gebiologeerd door een stilleven van Pieter Claesz. Ze wordt een gevierd kunsthistoricus, trouwt, krijgt twee zonen, gaat wonen in het mooiste deel van Amsterdam maar komt in een midlifecrisis, raakt haar jeugdige vuur kwijt, voelt zich moedeloos én schuldig omdat zij met haar slappe houding een tegenpool van haar zoon is geworden. Ziet ze nog een oplossing om haar leven opnieuw zin te geven? De auteur (1955) is op dreef in haar negende roman, een krachtig verteld, politiek geladen ondergangsverhaal, over verlies van hooggestemdheid en keuzes maken, in vier delen (van 1972 tot 2005).

[Midlifecrisis](#)

STAHLIE, MARIA

De lijfarts

2002, 594 p., GLB, luisterboek

De 28-jarige Muriël Wijnings, een hypochonder op het mentale vlak, is er van overtuigd dat haar aanwezigheid anderen in het ongeluk stort. Dit gevoel van tekortschieten leidt er toe dat ze voortdurend op de vlucht is en verantwoordelijkheden ontloopt. Ze zet uitvoerige redeneringen op om haar daden voor zichzelf te rechtvaardigen. Ze lijkt zich helemaal in de nesten te werken wanneer ze zich, aanvankelijk onbedoeld, uitgeeft voor de arts die bij een oude Hongaarse dame de functie van lijfarts moet vervullen. Maar haar verblijf bij deze familie draagt er toe bij dat ze haar evenwicht hervindt, haar verantwoordelijkheden aankan en ze 'de bloem op de ravage' vindt. Stahlie (1955)

schreef diverse romans en verhalenbundels die zich kenmerkten door het enorme vertelplezier en de rijke verbeelding van auteur en personages. 'De lijfarts' is een breed opgezette, positief getoonzette roman vol levendige scènes, die zich vlot laat lezen en waarin alles klopt, maar die hier en daar wel wat korter had gekund.

[Identiteit](#)

STAHLIE, MARIA

Scheerjongen

2011, 230 p., luisterboek

Op vakantie in een Italiaans bergdorp wordt de bijna 15-jarige, door liefdesverdriet gekwelde Amsterdamse Aldo Rossi door zijn opa flink aangepakt, en daarna getraceerd op een Italiaanse kappersbehandeling en op het verhaal over zijn daadkrachtige overgrootvader die 'het moment herkende (...) waarop hij wist dat hij niets anders kon doen dan datgene wat hij vervolgens ook daadwerkelijk deed'. Het brengt bij Aldo het verlangen teweeg naar een leven in diens voetsporen. Terug in Nederland blijkt dat een lastige opgave voor een verbeeldingsrijke puber, die vergeefs maar groots verliefd wordt op oudere meisjes en zichzelf beslissende daden ziet verrichten onder andere tijdens een stage in een verzorgingshuis. Stahlie schreef opnieuw een in hoog tempo verteld humoristisch verhaal vol originele dialogen en beelden, rond een personage met een wat overspannen brein. Ook in deze, in vergelijking tot eerder werk veel beknoptere roman, stapelen de ontwikkelingen zich echter nogal op en worden zaken soms onbevredigend afgerond. Desondanks: een aangenaam lezende roman over een bijzondere puber.

[Puberteit](#)

STAP, SOPHIE VAN DER

En wat als dit liefde is

2011, 253 p., GLB, luisterboek

Derde roman van Van der Stap [1983], die succesvol debuteerde met 'Meisje met negen pruiken' en daarna 'Een blauwe vlinder zegt gedag' schreef. Deze nieuwe roman gaat over de vriendschap tussen de oudere mevrouw Marianne de Grenelle en de 28-jarige Tara. Ze wonen in Parijs en zijn allebei op zoek naar liefde. Tara leidt een oppervlakkig leventje, ze heeft talloze minnaars, van wie er uiteindelijk twee overblijven. De 63-jarige Marianne werd op haar 39ste blind en verliet haar geliefde Renan omdat ze hem niet op wilde schepen met een afhankelijke blinde. Al die tijd weet ze haar handicap geheim te houden, behalve voor haar vriendinnen Tara en Julia. Als Marianne op de radio hoort dat Renan haar niet vergeten is, gaan haar vriendinnen op zoek naar hem. Intussen maakt Tara het uit met beide minnaars en trekt zich terug op een eiland in Bretagne. De roman is afwisselend geschreven vanuit Marianne en Tara, de laatste doet dat in blog-vorm via het echt bestaande www.toutetara.fr. Voor een vrouwelijk, in liefde geïnteresseerd publiek.

[Liefde](#)

STEENBEEK, ROSITA

Ander licht

2009, 268 p., GLB, luisterboek

In opdracht van het Amersfoortse stadsbestuur schildert Matthias Withoos met hulp van zijn kinderen, waaronder zijn dochter Alida, en twee leerlingen het enorme doek 'Gezicht op Amersfoort'. Alida wordt verliefd op leerling Jasper van Wittel. In het rampjaar 1672 vlucht de familie Withoos naar Hoorn, terwijl Jasper naar Rome vertrekt en daar furore zal maken als Gaspare Vanvitelli. Alida is niet alleen over Jaspers vertrek bedroefd, maar ook omdat zij haar opleiding graag in Italië zou willen voltooien, maar dat niet kan. In de jaren die volgen, wacht ze hoopvol op Jaspers terugkeer. Via de brieven van Jasper hoort de familie over het leven van de Bentveughels, de Nederlands-Vlaamse schildersvereniging in Rome. Alida ontwikkelt zich tot schilderes van

bloemen en bosstillevens en sluit vriendschap met enkele zelfbewuste kunstenaressen. De schrijfster (1959) groeide op in Amersfoort en woont voor een deel van het jaar in Rome, in een palazzo waar vroeger de Nederlandse schilders bij elkaar kwamen. Bij dit boek is ze zo veel mogelijk uitgegaan van historische gegevens en schilderde om dichters bij de personen en hun werk te komen werk van hen na

Amersfoort; 17e eeuw

Schilders

Rome; 17e eeuw

STEENBEEK, ROSITA

Intensive care

2004, 164 p., GLB, luisterboek

Kort na het overlijden van haar vader raken Steenbeek en haar moeder ernstig gewond bij een verkeersongeluk. De bestuurder, een neef, komt hierbij om het leven. In het ziekenhuis hebben moeder en dochter veel steun aan elkaar en tijdens de lange weg naar herstel verwerken moeder en dochter het overlijden van hun man en vader. Hij stierf in hetzelfde ziekenhuis waarin ze nu liggen en de behandelaars zijn ook voor een deel dezelfde personen. 'Intensive Care' is een gevoelige autobiografische roman. Steenbeek debuteerde in 1994 met 'De laatste vrouw'.

Rouwproces

Ziekenhuizen

STOCKETT, KATHRYN

Een keukenmeidenroman

Amerikaans, 2010, 495 p., DVD, GLB, luisterboek

Dit romandebuut was in Amerika een hit. Vrouwelijke lezers beschrijven hun ervaringen op allerlei websites en weblogs. Het verhaal speelt zich af in het diepe zuiden van de VS toen de zwarte bevolking nog te lijden had onder discriminatie en segregatie. In 1962 waren zwarte vrouwen geliefd als keukenmeid en als 'nanny', maar ze hadden geen rechten en konden zomaar worden ontslagen. De kloof tussen blank en zwart wordt pijnlijk voelbaar als de blanke Hilly Walters het plan oppert dat zwarte keukenmeiden van een apart toilet gebruik moeten maken. Dit plan stuut haar vriendin Skeeter tegen de borst. Skeeter, die net is afgestudeerd en schrijfster wil worden, besluit een boek te schrijven waarin zwarte vrouwen anoniem hun aangrijpende levensverhaal kunnen vertellen. Het boek is een aanklacht tegen het blanke racisme en slaat in als een bom. Hilly ontdekt in het boek enkele details die de identiteit van Skeeters vriendinnen aan het licht brengen. Met deze historische 'vrouwenroman' laat Kathryn Stockett zien wat vrouwen universeel verbindt in plaats van verdeelt. In 2011 verfilmd als 'The Help'; een scène daaruit op het omslag.

Racisme

Verenigde Staten; 1961-1970

STOEL, EVELINE

Asta's ogen

2010, 351 p., luisterboek

'Asta's ogen' is het verhaal van de eigen schoonfamilie van de auteur. Een Indo-familie die 'vanwege omstandigheden' – zo verklaarden de repatrianten vroeger hun aanwezigheid in het door hen zo aanbeden moederland – na de Tweede Wereldoorlog Indonesië voor Nederland verruilden. Asta is het vrouwelijke hoofd van de familie, van wie het de grootste zorg is om haar acht kinderen een toekomst te geven in Nederland. Het is ook het verhaal van de doorsnee Indo waarin als een rode draad het van-gemengd-bloed-zijn een belangrijke rol speelt. Heel herkenbaar zijn de karakters; die van Asta als hoofd van de familie in het bijzonder. Een literair non-fictieboek, goed opgebouwd, in een vlotte stijl, in helder Nederlands en heel herkenbaar. De auteur – freelance journaliste – heeft zich goed gedocumenteerd en haar boek is dan ook zeer authentiek te noemen. Met twee katernen zwart-witfoto's, een

verklarende woordenlijst en een verwijzing naar literatuur, websites en archieven

Indische Nederlanders; 20e eeuw; Verhalen

STYRON, WILLIAM

Sophie's keuze

Amerikaans, 1979, (2013), 733 p., DVD

Een talentvol aankomend schrijver betreft in 1947 een huurkamer in Brooklyn. Hier maakt hij kennis met Nathan en Sophie. Nathan is een paranoïde Amerikaanse jood, Sophie een Poolse, die de hel van Auschwitz heeft overleefd. Tegen wil en dank raakt de schrijver betrokken bij hun verhouding die een emotioneel spinnweb is en voortdurend schommelt tussen de polen liefde en haat. Allengs krijgt hij zicht op de verschrikkingen die Sophie heeft meegemaakt en wordt hem de gecompliceerde persoonlijkheidsstructuur van Nathan duidelijk. Zeer overtuigende roman, waarin blij wordt gegeven van een groot psychologisch inzicht. Genuanceerd zijn de uitwerkingen van de motieven schuld en boete. Ook structureel is de roman hecht. Succesvol verfilmd met Meryl Streep.

Schuldgevoelens

Concentratiekampsyndroom

SUMMERSCALE, KATE

De geheime liefde van Mrs. Robinson

Engels, 2012, 320 p.

In 1842 blijft de gegoede Isabella Walker (1813-1887) achter als weduwe met een zoon, in 1844 hertrouwt ze met ondernemer Henry Robinson. Wederzijds ontbreekt liefde, hij trouwt haar om haar geld, wel krijgen ze twee zoons. Omdat Isabella veel behoefte heeft aan liefde, wordt ze soms verliefd op anderen, waarover ze in haar dagboek schrijft. In 1850 leert ze de tien jaar jongere, getrouwde medisch student Edward Lane kennen, wordt verliefd en schrijft daarover én een mogelijk eenmalig sekscontact. In 1856 vindt Henry het dagboek en leest het. Als in 1857 de wet wordt veranderd en echtscheiding via de rechter mogelijk wordt, vraagt hij echtscheiding aan. Dat leidt in 1858 tot het eerste Britse echtscheidingsproces, waarin zijn eis wordt afgewezen. De vroegere recensente van de 'Daily Telegraph' schreef eerder een bekroond non-fictieboek en een dito biografie. Dit boeiende, goed vertaalde en als een roman lezende verslag van wat leidde tot de historische zaak, doet veel recht aan Isabella en laat goed zien hoe rechteloos de Victoriaanse vrouw was. Met noten en register

Echtscheiding; Engeland; 19e eeuw; Verhalen

SÜSKIND, PATRICK

Het parfum

Duits, 1985, (2003), 255 p., DVD, GLB, luisterboek

De verguisde, zonder eigen lichaamsgeur geboren, 18e-eeuwse Jean-Baptist Grenouille heeft zelf de fijnste 'neus' van de wereld die hij in dienst stelt van een gerenommeerd Parijs parfumeur. Later meet hij zichzelf de onweerstaanbaarste geur van alle aan, te weten die van jonge maagden, die hij daartoe moet doden. Als hij door de mand valt en terecht staat, blijkt zijn verworven geur hem onaantastbaar te maken. Toch kan hij er zelf niet mee leven. Süskind (1949) werd met 'Das Parfum' op slag beroemd, zijn schrijfstijl en fantasierijkdom werden alom geprezen.

Reuk

Frankrijk 18e eeuw

NIEUW

SWAAK, KLAAS

Op de helling

2014, 186 p.

Een gepensioneerde kapitein van 'de grote vaart' koopt in Noord-Groningen een vervallen werf en een binnenschip. Samen met een

ex-werknemer van die werf, met wie hij een soort van vriendschap sluit, begint hij aan het opknappen van de loods op de werf en het vervallen schip. Deels leren ze elkaars geschiedenis kennen die er vooral een is van mislukte relaties met vrouwen. Dan komen er ontwikkelingen die voor beiden nieuwe perspectieven voor de toekomst geven. Een goed geschreven roman die veel lezers zal kunnen boeien. De auteur (1935) heeft geen literaire ambities, maar de stof van zijn roman zou zeker als filmscript kunnen dienen.

SWIFT, GRAHAM

Morgen

2007, 269 p., luisterboek

Gedurende de nacht voorafgaand aan de dag dat zij en haar man Mike hun 16-jarige tweeling 'de waarheid' zullen vertellen, richt de 49-jarige Paula Campbell zich, wakker liggend naast haar man, in gedachten tot haar kinderen en vertelt over haar huwelijk, de relaties met haar ouders en schoonouders en de diep gevoelde, maar lang niet gehonoreerde kinderwens van haarzelf en haar man. Meer vertellen over plot en thematiek van dit boek zou het leesplezier van deze boeiende roman vergallen. Booker Prize-winnaar Swift schreef opnieuw een roman waarin de verteltijd heel gering is (hier de laatste uren van de nacht), terwijl de vertelde tijd een periode van ruim dertig jaar beslaat. Ook thematisch ligt de roman in de lijn van eerder werk: familierelaties en –geheimen spelen opnieuw een grote rol, evenals schuldgevoel en de ouder-kind relatie. Het resultaat is een intiem portret van een huwelijk en gezin, prachtig en zorgvuldig geschreven. Door de aansprekende thematiek, het open eind en het mogelijk voor discussie vatbare gedrag van de vertelster ook een boek dat bij leesclubs zal aanslaan.

Familierelaties

TAHIR, NAEMA

Eenzaam heden

2008, 251 p.

Derde roman van de Engels/Pakistaans/Nederlandse Tahir [1970], auteur van 'Een moslima ontsluit' en 'Kostbaar bezit'. De jonge Pakistaanse Dina groeit op in Londen. Haar vader heeft heimwee en droomt van terugkeer naar Pakistan, haar moeder wil blijven, maar is depressief. Dina wil wortelen en aarden in Londen, ze wil zich door studie losmaken van het milieu waarin meisjes achtergesteld worden. Het leven van dit migrantengezin is een hel, het leed kan niet samen gedragen worden, ieder is samen eenzaam. De migratie is de stoplap voor al het leed en onrecht dat de verongelijkte Dina wordt aangedaan. Een roman met een actueel thema (onthemding en ontworteling door migratie), geschreven in een opvallende stijl; het is duidelijk dat Nederlands niet Tahirs moedertaal is. Het wemelt in deze in het Nederlands geschreven roman van de niet-alledaagse metaforen en (al te) bloemrijk taalgebruik (slankgevingerde handjes). Voor wie exotisch taalgebruik en milieu waardeert, is deze roman interessant.

Pakistaanse migranten

Cultuurverschillen

Eenzaamheid

TAN, AMY

De vreugde en geluk club

Amerikaans, 1989, 292 p.

Prachtige verhalen die vier Chinese vrouwen in San Francisco elkaar rond de Mah Jong-tafel vertellen over hun jeugd in China. Ook hun dochters komen aan het woord, waarbij de dochter-moederverhouding in China sterk afsteekt tegen die in Amerika. Alle vier vrouwen komen rond hun huwelijksdag in Amerika aan, op een na zijn allen getrouwd met een Chinees. Ze brengen hun eigen cultuur mee, maar kunnen niet verhinderen dat die in dat vreemde land verbleekt en voor hun kinderen onbegrijpelijk is. Sober verteld, waardoor de ietwat melodramatische 'ontknoping', als de twee verloren geraakte dochtertjes van een van

hen in China worden teruggevonden, stoort. Uitstekend vertaald. Ook verfilmd.

China

Chinese migranten

Moeder-dochter relatie

Verenigde Staten

TARTT, DONNA

Het puttertje

Amerikaans, 2013, 925 p.

Ernstig ziek in een Amsterdams hotel denkt Amerikaan Theo Decker (27) aan zijn bezoek veertien jaar terug met zijn moeder, kunsthistorica, aan de expositie 'Noordelijke meesterwerken uit de Gouden Eeuw' in een New Yorks museum. Ze laat zien wat zij het hoogtepunt vindt: het schilderij 'Het puttertje' van Carel Fabritius. Dan vindt een aanslag plaats, Theo raakt gewond, zijn moeder komt om. Een zwaargewonde vraagt hem 'Het puttertje' in zijn tas te doen, ter bescherming. Theo komt in huis bij de rijke ouders van een klasgenoot, tot hij moet wonen bij zijn vader en diens vriendin in Las Vegas. Daar leert hij op school Boris kennen, die weer opduikt als Theo na de dood van zijn vader teruggaat naar New York. De Amerikaanse auteur (1963) werd bekend door haar wereldwijde bestsellerroman 'De verborgen geschiedenis'. Deze derde roman verscheen in (goede) vertaling een maand eerder dan in de Verenigde Staten. Het meesterlijk vertelde, in uitstekende stijl geschreven verhaal blijft je, ondanks wat mindere verwickelingen, ruim 900 pagina's lang in zijn greep houden. Tartt ontwikkelt zich steeds meer als een moderne Dickens.

Kunst

TARTT, DONNA

De verborgen geschiedenis

Amerikaans, 1992, 621 p., luisterboek

Richard Papen, zoon van een eenvoudige benzinepomphouder in Californië, schrijft zich in als student bij het prestigieuze Hampden College, ver van huis aan de oostkust. Al direct bij aankomst raakt hij gefascineerd door het selecte clubje van vijf rijke studenten rond de charismatische docent Julian Morrow. Richard stelt alles in het werk om in die excentrieke en arrogante elite, die de antieke Griekse beschaving bestudeert, te worden opgenomen. Dat lukt, al heeft hij het gevoel dat hij niet van alles deelgenoot wordt gemaakt. Pas in het tweede semester komt hij erachter, dat vier van zijn nieuwe vrienden tijdens een zorgvuldig voorbereid Grieks bacchanaal een toevallige passant op gruwelijke wijze hebben afgeslacht. In hun hoogmoed hebben de jonge studenten een plaatselijke boer aan een experimenteel onderzoek opgeofferd. Deze geheime moord leidt tot een keten van leugen, bedrog en zelfs tot een tweede moord waarbij Richard wel betrokken is. Donna Tartt (1964) schreef een absoluut meeslepende psychologische en ethisch-filosofische thriller over hoogmoed, schuld en verantwoordelijkheid, het best te vergelijken met Dostojevski's 'Misdad en straf'.

Goed en kwaad

Studentenleven

Verenigde Staten

TERRIN, PETER

Post Mortem

2012, 283 p.

Emiel Steegman, gevierd Vlaams schrijver van zes boeken, is getrouwd met Tereza en heeft een 4-jarig dochtertje Renée. Hij is in opspraak geraakt omdat een moord in een van zijn romans later echt heeft plaatsgevonden. Hij wil zich onttrekken aan een opgelegd diner en verzint een smoesje: 'Wegens nogal moeilijke tijden in de familie'. In het tweede deel (gezet in een afwijkend lettertype en afwijkend van toon en stijl) wordt zijn leugentje waarheid: Renée wordt niet wakker uit een middagslaapje en wordt met een herseninfarct in het zieken-

huis opgenomen. Hevig aangeslagen werkt Steegman verder aan een roman over T, een biografie die een boek schrijft dat is gebaseerd op Steegmans leven. Hij hoopt dat zij geneest door zijn fanatiek gehamer op de schrijfmachine. Het feit dat hij voor 'T' een literaire prijs in de wacht sleept, dringt niet tot hem door. Intrigerende, ontroerende, klassiek opgebouwde, autobiografische roman van Terrin (wiens dochtertje dit echt heeft meegemaakt), die de lezer meevoert in een spiegelpaleis en een adembenemend spel speelt met verbeelding en werkelijkheid. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 2012

[Zie kinderen](#)

THEROUX, PAUL

De benedenrivier

Amerikaans, 2012, (2013), 380 p.

Paul Theroux (*1941) is beroemd als schrijver van reisboeken (o.a. 'De oude Patagonië-Expres'). Als romanschrijver is hij -ook na tientallen romans- wat minder bekend. 'De benedenrivier' is een roman die zich in New York en Malawi afspeelt. De hoofdpersoon, Ellis Hock, heeft een kledingzaak in New York. Die zaak (en zijn gezin) verlaat hij om terug te gaan naar een afgelegen dorp in het diepe zuiden van Malawi, waar hij als twintiger enkele jaren doorbracht. Maar de tijden zijn veranderd. Zijn oude liefde zegt hem aan het eind: 'Je hebt Malabo alles gegeven wat je had. Je eten is opgegeten. Je geld is opgegeten. Je hoop ook, alles weg. We hebben jou opgegeten.' Theroux heeft een prachtige roman geschreven, waarin hij waarschijnlijk ook een deel van zijn eigen ervaringen als docent in Oeganda en Malawi verwerkt heeft. En hij ziet in de roman ook nog kans om 'hulpverleners' als Bono en Angelina Jolie een veeg uit de pan te geven. Pessimisme en realisme strijden om voorrang, net als stereotypering en mededogen. Fascinerend boek.

[Malawi](#)

THEROUX, PAUL

De grote spoorwegcarroussel

Engels, 1975, 349 p.

Een must voor iedere treinminnaar. Van Londen treint Theroux naar Parijs, neemt daar de Orient-Expres en reist daarna met allerlei treinen door Aziatische landen - zelfs dwars door de oorlog in Vietnam - naar Japan om daar in ultra-snelle treinen te zitten, waarna hij met de Transsiberië-Expres terugreist naar Moskou vanwaar hij naar Hoek van Holland spoort om de boot terug naar Londen te nemen. De anekdotes maken dit een boek voor alle lezers.

[Azië; Reisbeschrijvingen](#)

THIJSSSEN, THEO

Kees de jongen

1923, 330 p., DVD, luisterboek

Kees is een doodgewone 12-jarige schooljongen uit een arm gezin in de Amsterdamse Jordaan. In zijn grote fantasie leeft vooral de wens om de mensen te laten zien wie hij is en wat hij allemaal kan. Zijn 'zwembadpas' heeft hier alles mee te maken. Hij is verliefd op een klasgenootje uit een 'betere' buurt. Simon Carmiggelt: 'Er bestaat (...) geen treffender en geestiger beschrijving van de bonte denkwereld van een gewone, bonafide jongen, dan Theo Thijssen in Kees de jongen heeft gegeven.'

[Amsterdam](#)

[Verliefdheid](#)

[Kinderleven](#)

THOMÉSE, P.F.

Schaduwkind

2003. 108 p., GLB, luisterboek

Indringend relaas van de bekende auteur Thomése [1958], die eerder verhalen en romans schreef en in 1991 de AKO Literatuurprijs kreeg voor 'Zuidland'. Anders dan zijn eerdere uitgaven is dit verhaal autobiogra-

fisch. Het is onderverdeeld in een vijftigtal korte fragmenten en gaat over de dood van zijn pasgeboren dochtertje Isa. Thomése wisselt passages van ontreding, diepgaande rouw en sprakeloosheid af met stukjes over het geluk van het prille vaderschap. Het boekje is opvallend onemotioneel en met een zekere afstand geschreven vanuit een mannelijk (vaderlijk) perspectief. De auteur probeert het onzegbare te zeggen in een mooie literaire en symbolische taal, met als doel zijn schaduwkind (een soort engeltje) vast te leggen in die taal. Voor een breed publiek.

[Rouwproces](#)

TOMASI DI LAMPEDUSA, GIUSEPPE

De tijgerkat

Italiaans, 1958, (2012), 268 p., DVD

'De tijgerkat' van Giuseppe Tomasi, de laatste prins van Lampedusa (1896-1957), is een klassieke historische Italiaanse roman, ook beroemd vanwege de verfilming door Visconti. Het verhaal start in 1860, op Sicilië, tijdens de politieke strubbelingen rond Garibaldi en diens streven naar een Italiaanse staat. Italianen hebben de gave hun sociale en politieke geschiedenis in kunst (film en literatuur) zowel te analyseren als te evoceren (Novecento, La meglio gioventù). We zien verval en opkomst van nieuwe elites, adembenemend en van groot historisch belang. Daarnaast is het een zeer zintuiglijk boek waarin het hele Italië wordt opgeroepen. Bevat vanaf de jubileumeditie uit 2007 (11e druk), in de terecht zeer geprezen vertaling van Anthonie Kee uit 2000, een uitgebreide editiegeschiedenis en biedt zicht op de gehele, nu ook van verloren gewaande fragmenten voorziene roman.

[Sicilië; 19e eeuw](#)

[Sicilië; 1900-1974](#)

TREMAIN, ROSE

De onafwendbare dag

Engels, 2010, 315 p., luisterboek

Een schoolmeisje dat wegloopt, een oudere Londense antiquair die mede vanwege de crisis zijn winkel verlaat en naar zijn zus en haar vriendin in de Cevennen gaat, een Franse boer en zijn zus die een groot geheim met zich meedragen. Het zijn zomaar verhaallijnen die alles met elkaar te maken blijken te hebben. Het lijkt alsof schrijfster Rose Tremain (1943) een ui afpelt, laag voor laag. Ze doet dit met prachtige zinnen, waarin ze de weelderige vegetatie van de Cevennen beschrijft, doordringt in de zielen van gekwetste personen én een bijzonder spannend element toevoegt als de antiquair, die zijn zinnen zette op het huis van de Franse boer, wordt vermist. Het is niet verwonderlijk dat deze mooie, uitstekend vertaalde, literaire roman op de longlist voor de Booker Prize 2010 werd geplaatst. Van de schrijfster verschenen eerder romans (o.m. het verfilmde Restoration) en toneelstukken. Boeiend verhaal vol onverwachte wendingen voor liefhebbers van een roman met diepgang en spanning.

TREUR, FRANCA

Dorsvloer vol confetti

2009, 259 p., DVD, GLB, luisterboek

De 12-jarige Katelijne groeit op als het enige meisje tussen zes broers in een streng (bevindelijk) gereformeerd Zeeuws boerengezin eind jaren tachtig, begin jaren negentig. Het intelligente, fantasievolle kind voelt zich een buitenbeentje, als meisje wordt ze nauwelijks betrokken bij het boerenwerk, en omdat het in het gezin over weinig anders gaat, wordt ze vaak buitengesloten. Ze vlucht weg in fantasie en verhalen: bijbel- en bekeringsverhalen, kerk- en dorpsroddel, familie verhalen, maar ook boeken. Sprookjes, verboden 'omdat het leugens zijn die haar kunnen afhouden van de waarheid' leest ze stiekem toch. Voorzichtig zet ze de eerste schreden in de 'buitenwereld'. Een goed geschreven, boeiende debuutroman over opgroeien als meisje in een reformatorisch Zeeuws boerenmilieu, treffend, kritisch, met humor maar ook liefdevol verbeeld door Treur die zelf zo opgroeide. Met haar vrouwelijk perspectief vult deze veelbelovende jonge auteur het rijtje Siebelink, 't

Hart en Wolkers mooi aan. Voor een breed publiek. Franca Treur (1979) studeerde Nederlands en literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden en schrijft voor NRC Handelsblad en nrc.next. Winnaar Selexyz Debuutprijs 2010

[Dorpsleven](#)

[Kinderleven](#)

[Christelijk milieu](#)

[Buitenstaanders](#)

TREUR, FRANCA

De woongroep

2014, 338 p., GLB

Tweede roman van de auteur (1979) die met haar debuut 'Dorsvloer vol confetti' veel succes had. De 28-jarige Eleonoor heeft het ogenschijnlijk goed voor elkaar, ze heeft een standvastige relatie met Erik en verdient als afgestudeerde communicatiewetenschapper ruimschoots genoeg als freelancer om haar hobby 'shoppen' en haar verlangen naar de nieuwste elektronica te kunnen bevredigen. Maar ze vindt haar leven nogal doelloos en gewoontjes en besluit in een idealistische woongroep te gaan wonen in een oud voormalig weeshuis in Amsterdam-Oost. Daar komt ze terecht bij een bonte verzameling mensen met ingewikkelde onderlinge verhoudingen, moet ze zich voordoen als vegetariër en gaat actievoeren waarbij ze rechtstreeks tegenover Eriks vader komt te staan. Hoewel niet autobiografisch, net zomin als haar debuutroman, maakte de auteur bij het schrijven van deze roman gebruik van haar eigen ervaringen in een woongroep. Geestige, in een wat laconieke stijl geschreven roman met raak getroffen sfeer en dialogen, herkenbare situaties en een overtuigende, eigentijdse hoofdpersoon op zoek naar de zin van het leven. De roman alleen te zien in het licht van haar succesvolle debuut over een jeugd in een orthodox-christelijke Zeeuwse gemeenschap is appels met peren vergelijken.

[Woongroepen](#)

TRUJILLO, CAROLINA

De terugkeer van Lupe Garcia

2009, 331 p.

Lupe Garcia is als kind naar Nederland gevlucht met haar moeder ten tijde van het militaire bewind in Uruguay in de jaren zeventig van de 20e eeuw. Haar vader heeft evenals die van haar vrienden jarenlang vastgezeten als straf voor zijn linkse sympathieën. Haar vader overlijdt kort nadat hij vrijkomt. Lupe heeft inmiddels de filmschool doorlopen en besluit met haar vrienden een documentaire te maken over hun ouders. Al snel onttaardt dit in een plan om wraak te nemen op de generaals die verantwoordelijk zijn voor wat hun families is overkomen. Het verhaal wordt verteld door haar jeugdvriend Gono, die het wraakplan eerst niet zit zittent. Het boek is mooi opgebouwd en geeft een kijkje in de beleevingswereld van de tweede generatie vluchtelingen wier levens mede zijn bepaald door wat hun ouders is overkomen. Trujillo (Uruguay, 1970) weet waar zij over schrijft. Evenals Lupe García kwam zij op jonge leeftijd met haar moeder naar Nederland. Ondanks de thematiek wordt het verhaal opvallend luchtig gehouden, vooral door de anti-held rol van de verteller. Winnaar van de BNG Nieuwe Literatuurprijs 2010

[Uruguay; 1971-1980](#)

[Politieke vluchtelingen](#)

TYLER, ANNE

Het amateurhuwelijk

Amerikaans, 2004, 315 p., luisterboek

Als de impulsieve Pauline en de ernstige Michael elkaar in 1941, in de Poolse wijk van Baltimore, leren kennen worden ze zo verliefd dat niets hen een lang leven samen in de weg lijkt te staan. Maar hoeveel de twee ook van elkaar en van hun drie kinderen houden, onontkoombaar groeien ze uit elkaar. De boeken van Tyler zijn 'mensen-boeken' waarin niet zozeer de verhaallijn maar de personages met al hun eigenaardig-

heden centraal staan. In haar wereld bestaat geen goed of slecht, geen schuld of onschuld, maar dingen gebeuren vroeg of laat gewoon. Met haar roman 'Ademlessen' won ze in 1988 de Pulitzer Price.

[Familierelaties](#)

UYTERLINDE, JUDITH

De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is

2010, 239 p., GLB, luisterboek

Als de moeder van Judith ziek wordt, vertrouwt zij haar brieven van vroeger toe. Judith belandt door gesprekken met haar opa en tante in een ontdekkingsreis in de familiegeschiedenis. Er komen verhalen naar voren die eerder nooit openlijk werden besproken. Zo is de familie deels joods en in de oorlog ondergedoken, in kampen terecht gekomen en deels vermoord. Zelf staat Judith op het punt om een kind te adopteren. Daar waar zij dacht een geheel eigen weg in te slaan, blijkt bij nadere studie dat het binnen de familie veel meer voorkwam dat kinderen niet door de natuurlijke ouders opgevoed werden. Een boek dat op fijngevoelige wijze inzicht biedt in de familiegeschiedenis in oorlogstijd en in het heden. De dwarsverbanden zijn prachtig en de toon van het boek is fijngevoelig en scherp. Een autobiografisch boek met foto's, deels in kleur. Achterin een bronvermelding en een lijstje van aanbevolen boeken over de Tweede Wereldoorlog.

[Familie; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen](#)

[Jodenvervolgung; Wereldoorlog II; Verhalen](#)

[Adoptiekinderen; Verhalen](#)

VAN NIEKERK, MARLENE

Agaat

Afrikaans, 2004, 583 p.

De Zuid-Afrikaanse schrijfster (1954) schreef eerder 'Triomf' (roman) en 'De vrouw die haar verrekijker had vergeten' (verhalen), twee zeer goed ontvangen boeken. Deze nieuwe roman is in alle opzichten monumentaal: vuistdik, onvergetelijk, majestueus, kortom: een meesterwerk. De auteur vertelt het verhaal van een oude blanke vrouw, een terminale ALS-patiënte die verzorgd wordt door haar zwarte meid op hun boerderij in Zuid-Afrika. Tijdens dit proces passeert hun levenslange gezamenlijke verleden de revue en wordt de lezer deelgenoot van de geleidelijke machtsovername, de strijd, maar ook de vriendschap, de onontkoombaarheid van hun situatie. De roman is briljant gecomponeerd en aangrijpend (en humoristisch) van taal, en zowel een indringende psychologische roman als een metafoor voor Zuid-Afrika. Internationaal staat het boek op doorbreken. De Nederlandse vertaling is Nijhoffprijs-waardig. Wie dit boek gelezen heeft, houdt nog jaren stof tot nadenken. In onze literatuur kent deze roman zijn gelijke niet.

[Zuid-Afrika](#)

VAN REYBROUCK, DAVID

Congo

2010, 680 p.

De auteur, een Belgische cultureel antropoloog, licht de grote lijnen van de historische ontwikkeling van Congo (een midden-Afrikaanse staat, 56 keer zo groot als Nederland, 69 miljoen inwoners) toe aan de hand van talloze interviews. De helft van het boek behandelt de periode tot 1960, het jaar waarin de Belgische kolonie Congo onafhankelijk werd. De andere helft gaat over de periode tussen 1960 en 2010. Ervaringen die de schrijver opdoet tijdens de tien reizen die hij door het land maakt, worden in het historische verhaal ingepast. De geschiedenis wordt zoveel mogelijk beschreven vanuit het gezichtspunt van de Congolezen. Het is een zeer bewogen geschiedenis: koloniale overheersing, politiek geweld, staatkundige chaos, dictatuur, oorlogen, corruptie, armoede en ziekten. Met een aantal kaartjes in zwart-wit, een uitgebreide verantwoording van de bronnen, een literatuuroverzicht, eindnoten en een register. Winnaar Ako literatuurprijs 2010

[Congo-Kinshasa; Geschiedenis](#)

NIEUW

VANTOORTELBOOM, JAN

Meeester Mitraillette

2014, (2015), 270 p.

Net als zijn succesvolle debuutroman 'De verzonken jongen'* (2011) speelt dit boek in het Vlaamse dorpje Elverdinge, maar nu voor en in de Eerste Wereldoorlog. Het eerste hoofdstuk grijpt direct naar de keel: de nog jonge David Verbocht staat op het punt gefusilleerd te worden. In chronologisch wisselende hoofdstukken lezen we in flashbacks hoe hij opgroeit in Gent, botst met zijn ouders en als 22-jarige onderwijzer een speciale band krijgt met één van zijn acht leerlingen van klas zes, de gevoelige Marcus Verschoppen. David kan niet integreren in de stugge, streng-katholieke dorpsgemeenschap, komt wegens zijn ongelof in de problemen met de pastoor, belandt in de gevangenis omdat men hem schuldig acht aan de verdwijning en dood van Marcus en wordt als de oorlog uitbreekt door de rechter naar het front gestuurd, waar hij onder het commando komt van een man die hem haat: boer Verschoppen. Dan komt de ware aard van beiden naar boven. Sfeervolle roman met vaak fraai Vlaams taalgebruik over een goedwillende, kwetsbare persoon die ten onder gaat aan liefde, noodlot en schuldgevoel.

VANN, DAVID

Legende van een zelfmoord

Amerikaans, 2008, (2012), 253 p., luisterboek

Sterk literair debuteert uit 2008 over de impact die de zelfmoord van zijn vader op het leven van de Amerikaanse schrijver (1966) heeft gehad. In vier gefictionaliseerde verhalen vertelt David Vann wat voor man zijn vader was, hoe het huwelijk van zijn ouders uitliep op een scheiding en hoe zijn vader zichzelf doodde. Ingebed tussen deze korte verhalen bevindt zich het hoogtepunt van het boek, een roman over een vader en zijn 13-jarige zoon Roy die zich terugtrekken op een onherbergzaam eiland in Alaska om er op eigen kracht te overwinteren. Ze zullen zich voeden met de vis die ze vangen en het wild dat ze schieten. Roy ontdekt dat zijn vader mentaal niet is opgewassen tegen de ontberingen die ze beleven. Dan gebeurt er iets vreselijks wat het hele verhaal doet kantelen en de lezer meesleurt in een hartverscheurend drama. Het verhaal bevat weergaloos mooie beschrijvingen van de ruige kust van Alaska: desolaat decor voor een hommage aan een vader die verdwaalde in zijn bestaan. Dit boek werd overladen met prijzen en lovende kritieken: 'unputdownable!' Niet neer te leggen!

Zelfdoding

Vader-zoon relatie

VARGAS LLOSA, MARIO

De droom van de Ier

Spaans, 2010, 399 p.

Na zijn roman over het tijdperk Trujillo in de Dominicaanse Republiek ('Het feest van de geit') komt Vargas Llosa nu met het levensverhaal van Roger Casement. Begin 20e eeuw wordt Casement, als gezant van het Verenigd Koninkrijk, naar Belgisch Congo en het Amazone-gebied van Peru gestuurd om geruchten over misstanden op de rubberplantages te onderzoeken. Zijn rapporten zijn vernietigend. Tegelijkertijd wordt hij zich steeds meer bewust van zijn Ierse afkomst en trekt hij parallellen tussen het verlies van de eigen identiteit van de indianen in Peru en dat van de Ieren als gevolg van de kolonisatie door de Engelsen. Dit leidt er toe dat hij in de Eerste Wereldoorlog besluit Duitse hulp in te roepen om een einde te maken aan de Britse overheersing van Ierland. Vargas Llosa (1936) – winnaar van de Nobelprijs in 2010 – heeft met dit boek een tour de force geleverd. Goed gedocumenteerd (o.a. door David van Reybrouck) en met scherp oog voor de verschillende kanten van de zaak, schetst hij een aangrijpend beeld van de gruwelijke uitbuiting van de inheemsen en de innerlijke worsteling van de hoofdpersoon met zijn eigen kwelgeesten

Kolonialisme

Ierland; 1900-1919

Belgisch Congo; 1900-1919

Peru; 1900-1919

VERBOGT, THOMAS

Kleur van geluk

2013, 224 p.

De 60-jarige Daniël Timmer wordt, na de dood van een vriend, geconfronteerd met de vluchtigheid van zijn bestaan. De herinneringen die ze samen deelden, moet hij nu alleen bewaren. Hij denkt terug aan zijn jeugd en realiseert zich hoe de momenten van geluk telkens weer ten einde komen. Een eerste kus met zijn 'soulmate' werd meteen de laatste. Een affaire met een oudere vrouw werd afgebroken toen haar man erachter kwam. In een gesprek met haar dochter beseft hij hoe weinig hij van de vrouw wist. Hij heeft het leven op afstand gehouden door in zijn gedachten te vluchten. Het onderscheid tussen heden en verleden vervaagt, doordat herinneringen telkens - zelfs tijdens gesprekken - opduiken in het verhaal. Als terloops vertelt Verbocht (1952) over zware onderwerpen die deels autobiografisch geïnspireerd zijn. Hij schrijft romans, verhalen, columns en toneelteksten. Zijn toon is sterk introvert en doet denken aan beschouwende schrijvers als Coetzee, al is deze roman eerder psychologisch dan literair van karakter. Een boek om stil van te genieten.

Mannenleven

VERHOEF, ESTHER

Déjà vu

2010, 318 p., GLB, luisterboek

Als journaliste Eva haar baan kwijt raakt, besluit ze naar haar beste vriendin Dianne in Frankrijk te gaan. Dianne is echter niet thuis en haar bureau reageren erg onvriendelijk. Eva wordt zelfs ontvoerd en mishandeld. Dan ontdekt ze dat haar vriendin een heel ander leven leidde dan ze verwachtte. Het verhaal gaat over vriendschap, geheimen en verraad. De schrijfster weet de spanning uitstekend op te voeren met zo nu en dan een pas op de plaats, bijv. als de vriend van Eva op bezoek komt. Deze thriller begint met een passage in een andere opmaak waarin een vrouw vermoord wordt; regelmatig komt dit terug in het verhaal. De griezelige sfeer wordt mede bepaald door de beschrijvingen van het Franse platteland in de herfst. Na het lezen van dit verhaal bekijk je het Franse platteland toch met andere ogen. Binnengekomen op nummer 1 in De Bestseller 60. Een spannend verhaal, uitstekende opbouw en zeer geloofwaardig. NS Publieksprijs 2011

VERHOEF, ESTHER

Tegenlicht

2012, 562 p., GLB, luisterboek

Romandebut van thrillerschrijfster Verhoef [1968], ook bekend als coauteur van Escobar. Deze psychologische roman gaat over fotografe Vera Zagt. Vanwege traumatische ervaringen in haar jeugd heeft ze een beschadigd zelfbeeld. Ze is twintig jaar getrouwd met Lucien en haar leven lijkt stabiel. Als haar huwelijk onder druk komt te staan, vlucht ze in een buitenechtelijke relatie. Deel één van deze lijvige roman heeft twee verhaallijnen die elkaar consequent om het hoofdstuk afwisselen. De ene gaat over de jonge Vera en de andere over de 38-jarige Vera. Als enig kind groeit ze op tussen een ongevoelige beroepsmilitair (vader) en een depressieve moeder die regelmatig in psychiatrische inrichtingen verkeert. In het tweede deel komen beide verhalen samen. De opbouw doet soms wat te geconstrueerd aan, maar geeft diepgang. Het geheel is in eenvoudige stijl geschreven, en, zoals we van een thrillerschrijfster kunnen verwachten, met veel spanning opgebouwd. Van alle verhaallijnen wil de lezer de afloop weten. Een echte pageturner voor een groot (vrouwelijk) publiek.

VERHULST, DIMITRI**Godverdomse dagen op een godverdomse bol****2008, 186 p., luisterboek**

Gebonden editie van de in september 2008 gratis bij het blad Humo verspreide tekst. De titel is even slikken, maar daarna krijg je de geschiedenis van de mensheid in spetterend proza in een kleine 200 pagina's gepresenteerd. Personages zijn er niet echt in deze roman. Centraal staat 't, wat staat voor de mens in zijn algemeenheid. Pijsnel wordt de lezer meegezogen, vanaf het op vaste wal kruipen van de mens, door momenten uit de geschiedenis, die - zonder al te veel verwijzingen - gemakkelijk te herkennen zijn, tot het nu. Een uiterst misantropisch wereldbeeld dat de Vlaamse schrijver (1970) de lezer voorhoudt. De mens staat, ook in latere ontwikkelingsmomenten, maar al te dicht bij de dieren; van hem is weinig goeds te verwachten. Verhulst heeft een opmerkelijk boek geschreven. Eerder viel hij op met o.a. 'De helaasheid der dingen' en 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af'. De roman is origineel qua invalshoek en wordt bij voortduring bijeengehouden door grotesk en wonderenswaardig stijlvuurwerk. Winnaar Libris Literatuurprijs 2009

Geschiedenis**VERHULST, DIMITRI****De helaasheid der dingen****2006, 206 p., DVD, GLB**

In deze roman maakt de lezer kennis met de jeugdijaren van de hoofdpersoon, Dimitri Verhulst. Hij groeit op zonder moeder, de grootmoeder is de enige stabiele factor in een familie die zich zo asociaal als mogelijk is, gedraagt. De Verhulsten zijn volkomen aan lager wal geraakt, maar bezitten een ongetemde trots die ze met hun drankzucht en hun vuisten afdwingen. Deze roman is een loflied op drank, vervuiling, vrouwen en wangedrag. Alles wat passeert is in een filmische, recht toe recht aan stijl geschreven; hilarisch in 'De ronde van Frankrijk' en het wereldkampioenschap zuipen, ontroerend in de 'zwemscène'. Maar de grondtoon in de twaalf hoofdstukken met memorabele gebeurtenissen blijkt een tragische te zijn: uiteindelijk verliest de hoofdpersoon zijn gevoel van verbondenheid met de familie. Is deze roman autobiografisch? Met alles, van motto tot de tekst op de achterflap, wordt deze indruk wel gewekt. Toch lijkt de verbeelding met de feiten soms een loopje te nemen. De lagen in de roman, de gedreven stijl met de spanning tussen tragiek en kolder hebben een boeiend verhaal opgeleverd.

VERHULST, DIMITRI**De laatkomer****2013, 139 p., GLB**

In de nieuwe novelle van de Vlaamse schrijver (1972) is de gepensioneerde bibliothecaris Désiré Cordier hoofdpersoon. Hij is een naar buiten toe zachtmoedig mens, maar van binnen kolkte het. Hij wordt een huwelijksleven lang geteisterd door een kifzieke vrouw. Door zich dement voor te doen denkt hij zijn kleurloze bestaan achter zich te kunnen laten. Hij slaagt erin zich te laten opnemen in een tehuis voor demente bejaarden. Daar ontmoet hij een misgelopen jeugdliefde. Zijn omgeving fileert hij - in de ik-vorm, naar buiten toe dementerend, maar van binnen koel registrerend waarnemend - met sardonisch commentaar. Het is daarbij of de ziekte die hij speelt hem inhaalt. Mooie momenten zijn er wanneer hij schrijft over zijn dochter. Ook wanneer hij beseft dat zij voor het laatst bij hem is, geeft hij geen krimp. Het geheugenspel 'Ik steek de Styx over en ik neem mee...' vindt een steeds verdere uitbreiding en is een structurerend element. Deze novelle over de uiteindelijke dingen heeft bijzondere kracht van vertellen; het mooie Vlaams draagt bij aan de couleur locale.

VERHULST, DIMITRI**De laatste liefde van mijn moeder****2010, 235 p., GLB, luisterboek**

De nieuwe roman van Dimitri Verhulst (1972) speelt zich andermaal in uitzichtloze kringen van de Belgische samenleving af. Het eerste gedeelte van het boek verhaalt over een groepsreis naar het Zwarte Woud in de jaren tachtig. Kolderiek en met veel stijlvertoon wordt dit verhaal verteld, waarbij de verteller de draak steekt met de ergste vakantie-clichés. Een moeder heeft na haar eerste huwelijk (met een ongeremd zuipende man die haar mishandelde) een nieuwe vriend gevonden, Wannes, een fabrieksarbeider. Tussen hem en het 11-jarige zoontje uit het eerste huwelijk van de moeder, Jimmy, botert het niet. Door de nieuwe relatie heeft Jimmy het gevoel zijn moeder kwijtgeraakt te zijn, nog meer wanneer blijkt dat de moeder zwanger is. Het tweede gedeelte speelt zich meer dan zeventig jaar later af, wanneer de 91-jarige Jimmy, filosoof, een bezoek verwacht van zijn bejaarde halfbroer. Was het eerste deel onderhoudend en komisch, het tweede (korte) deel slaat het boek enigszins uit het lood. Daarbij is het toch de plezierige Vlaamse stijl, met prachtige volzinnen, die hier voor genoeg zorgt.

Stiefgezinnen**VERHULST, DIMITRI****Mevrouw Verona daalt de heuvel af****2006, 109 p., luisterboek**

De Vlaamse dichter en schrijver Dimitri Verhulst (Aalst, 1972, auteur van o.a. 'Problemski Hotel' en 'De Helaasheid der Dingen') beschrijft in deze novelle een oude vrouw die op een koude winterdag bewust de berg waarop zij woont, afdaalt om in de kou te sterven. In onnavolgbaar mooi Zuid-Nederlands beschrijft Verhulst in prachtige miniatuurtjes haar herinneringen aan hoogst merkwaardige mensen en gebeurtenissen in het kleine Franse dorpje waar zij met haar man jaren geleden vanuit de grote stad is komen wonen. De schitterende, makkelijk leesbare novelle kan een ruim publiek aanspreken.

Ouderen**VESTDIJK, SIMON****De koperen tuin****1950, (2011), 290 p.**

In het leven van aankomend medisch student Nol Rieske, de ik-figuur uit de roman 'De koperen tuin' van Vestdijk (1898-1971), spelen twee vrouwen een belangrijke rol: zijn moeder, muzikaal en mooi, en Trix, dochter van een alcoholische dirigent. Zijn moeder is het ook die hem voor het eerst meeneemt naar een concert in de Koperen Tuin, een bekend park met uitspanning in Leeuwarden. Daar ontmoet hij Trix en hij danst met haar. Aan het eind van deze oer-romantische roman zijn beide vrouwen overleden. Trix, die altijd van Nol heeft gehouden, heeft zich vergiftigd. Hun liefde is onmogelijk. Nol gaat terug naar de tuin en onder het koper van de herfstbladen komt zijn geest tot rust. Ziedaar in een notendop het plot van de roman die Vestdijk zelf zijn beste vond; velen zullen het met hem eens zijn. De roman werd bij een breed publiek bekend door de bewerking als tv-feuilleton in de jaren zeventig. Verzorgde gebonden heruitgave in de Perpetua reeks met een informatief nawoord van Jeroen Vullings.

Muziek**NIEUW****VIGAN, DELPHINE DE****Niets weerstaat de nacht****Frans, 2011 (2014), 445 p.**

Met het afscheid van haar moeder, die zichzelf op 61-jarige leeftijd doodde, is voor haar dochter de noodzaak geboren het complexe, in raadselen gehulde verleden van haar moeder te ontrafelen. Ooit was haar moeder, die opgroeide in een kinderrijk en ogenschijnlijk gelukkig gezin, een veelbelovend kindsterretje. Vanaf het moment dat

zich binnen dat gezin tragische maar onbespreekbare gebeurtenissen aandienen, ontwikkelt zij zich tot een breekbare, introverte, ontroostbare vrouw. Met een schrijnend gevoel van onmacht moet de dochter aanzien hoe de neergang zich voltrekt aan haar moeder, die lijdt aan een ernstige psychische stoornis. Autobiografische roman van de Franse auteur (1966), die onder het pseudoniem Lou Delvig debuteerde met 'Jours sans faim' (2001), waarnaar ze in haar jongste, veelvuldige bekroonde roman verwijst. Met de nodige prudentie en in een gereserveerde stijl richt de dochter een indrukwekkend monument op voor haar moeder, dat in de fraaie Nederlandse vertaling voor een breed publiek toegankelijk is. Met enkele verklarende noten.

Families

Zelfdoding

VISSER, CAROLIJN

Argentijnse avonden

2012, 253 p.

Dit boek beschrijft het lot van emigranten in het algemeen en het gezin van dochter Ida en vader Rinus in het bijzonder. Leef mee met de hoofdpersoon die op een dag besluit om op zijn fiets naar Nederlands-Indië te vertrekken. Daar aangekomen probeert hij een leven op te bouwen. Hij overleeft de Jappenkampen om later gedesillusioneerd terug te keren naar Nederland. Inmiddels is zijn huwelijk voorbij en hij beseft dat zijn toekomst niet meer in Nederland ligt. Zijn leven neemt een nieuwe wending en wordt vervolgd in Argentinië. Zijn dochters volgen hem later. Wat volgt, is een boeiende apotheose van gebeurtenissen die lang zullen nagalmen bij de lezer. Aan de hand van diverse brieven van de nog in leven zijnde Ida heeft de schrijfster een waargetrouw beeld geschetst van de avonturen van Rinus en zijn gezin. Het leest weg als een roman en geeft de harde werkelijkheid weer van emigranten. Hun dromen en hun blijvende verbintenis met Nederland. Auteur Carolijn Visser is onder meer bekend van haar reisverhalen. Drie katernen zwart-foto's

Nederlandse emigranten; Argentinië; Verhalen

VLUGT, SIMONE VAN DER

Rode sneeuw in december

2012, 437 p., GLB, luisterboek

Als Lidewij Feelinck (20) uit Leiden in 1552 verliefd wordt op de jonge lutherse arts Andries Griffioen die haar vader behandelt, kan deze dat als rooms-katholiek niet accepteren. Toch trouwt Lidewij en hij ontfermt haar. Andries wordt arts in het leger van Willem van Oranje, ze verhuizen naar Breda en krijgen drie dochters. Als het protestantisme veel terrein wint en de Spaanse Inquisitie toeneemt, vertrekt Willem naar Duitsland, Andries en Lidewij vestigen zich 1572 in het protestante Naarden. Met hun twee jongste dochters komen ze om in het bloedbad van de Spaanse bezetter. De oudste, Isabella wordt verkracht, maar overleeft en gaat naar Leiden in de hoop contact te leggen met haar opa. Dat lukt niet, maar ze vindt er een toekomst. De succesvolle schrijfster (1960) van literaire thrillers en historische jeugdromans schrijft soms ook historische romans voor volwassenen, zoals deze. De uitstekende, prettig leesbare roman is goed opgebouwd en geeft een opvallend goed, levendig tijdsbeeld met een mooi portret van Willem van Oranje.

Nederland; 16e eeuw

Inquisitie

VOGELS, FRIDA

De harde kern dl. 1

1992, 827 p., GLB

Dubbelroman over de problemen die een Nederlandse vrouw in de jaren '60 met haar Italiaanse schoonfamilie ondervindt. Berta Mees, de hoofdpersoon uit dit boek, is een onzekere vrouw die worstelt met de emoties in haar leven. Zij is op zoek naar de harde kern in zichzelf en

tevens naar waarachtigheid in het algemeen. Wanneer de lievelingsoom van haar Italiaanse man ziek wordt, betekent dit het begin van nieuwe problemen.

Vrouwenlevens

VOLTAIRE

Candide, of Het optimisme

Frans, 1759, (2010), 110 p.

Voltaire (1694-1778) is een van de grootste auteurs van de achttiende eeuw. Hij is bekend door zijn kruistocht tegen tirannie, kwezelarij en wreedheid en droeg zijn standpunten uit met veel scherpte en geestigheid. Deze kwaliteiten zijn overdadig aanwezig in zijn 'Filosofische vertellingen'. Hannie Vermeer-Pardoen, reeds bekend van haar vertaling van Voltaire's 'Filosofische woordenboek', heeft opnieuw voortreffelijk werk geleverd met haar vertaling van de 'Filosofische vertellingen'*. Zij vertaalt soms gedurfd en informeel, maar bijna steeds bijzonder raak het speelse proza van Voltaire. Het beroemdste verhaal uit die bundeling, 'Candide' (1759), verschijnt nu in een aparte uitgave. Daarin neemt Voltaire op sarcastische wijze stelling tegen de optimistische visie van onder anderen Leibniz dat wij leven in de beste van alle werelden, geschapen door een God die het goed met ons voorheeft. Hij laat daartoe zijn goedgelovige held Candide op zijn reis over deze aarde de grootste ellende beleven, en passant diverse sociale misstanden aan de kaak stellend en vooral de schijnheiligheid en intolerantie hekelend. De aantekeningen voorzien het verhaal van welkome achtergrondinformatie.

Filosofie

Satiren

VOSKUIL, J.J.

Binnen de huid

2009, 427 p.

Deze roman van de in 2008 overleden schrijver J.J. Voskuil beschrijft het leven van Maarten Koning en zijn vrouw Nicolien in de jaren 1954 tot 1956. Het is de missing link tussen 'Bij nader inzien' (1963) en 'Meneer Beerta' (1965). Van Oorschot weigerde indertijd de publicatie. De kern van het verhaal is de vierhoeksverhouding tussen Maarten en Nicolien met hun vrienden Paul en Rosalie Dehoes. Geen van de personages is bij machte uit de situatie te ontsnappen. Maarten komt als een bekrompen en machteloos mens naar voren, jaloers op Paul, op wie hij zich wil wreken door een buitenechtelijke relatie aan te gaan met diens vrouw. Zijn stemmingen en rancuneuze reacties worden genadeloos 'genotuleerd'. Hij zoekt naar een verklaring voor zijn afkeer van veranderingen. De minutieuze, noterende stijl van Voskuil roept een benauwende sfeer op. Dit is Voskuils enige ik-roman. De buitenechtelijke escapades veroorzaken een periode van schuld en boete die Maarten door moest om zich in 'het bureau' te kunnen handhaven. Een onthullend en eerlijk boek. Met een Woord vooraf van mevrouw Voskuil.

Vriendschap

Overspel

VOSKUIL, J.J.

De buurman

2012, 304 p., GLB

Na aarzeling gaf de weduwe van J.J. Voskuil (1926-2008) toestemming tot publicatie van deze in 2001 geschreven roman. Maarten en Nicolien Koning krijgen nieuwe burens in het achterhuis aan de Herengracht, het homoseksuele stel Petrus en Peer. Maarten heeft reserves ten aanzien van hun persoonlijkheden, maar Nicolien stort zich vanuit een beschermingsfobie op hen. Dat levert een overmaat aan geruzie op tussen de echtelieden. De precieze dialogen, met schitterende herhalingen en fijnmazige doseringen, zijn als vanouds meesterlijk en humoristisch. Vriendschap staat centraal in het werk van Voskuil. Ook hier is er een minutieuze analyse van de hebbelijkheden van vrienden. Herhaalde handelingen of uitingen doen al snel onrust bij de lezer ontstaan over

de betrekkingen. Eigen boosaardigheid, afstandelijkheid en remmingen van Maarten zijn tegelijk voorwerp van aandacht. De nieuwe Voskuil is een weergaloze roman, met een ontluisterend slot. Een roman die doet terugverlangen naar de dagen van verschijning van 'Het Bureau'. Maar waar is de pijp van Maarten in deze nieuwe roman

[Burenoverlast](#)
[Vriendschap](#)

VOSKUIL, J.J.

De moeder van Nicolien

1999 (2012), 187 p., GLB

Volwaardige satellietroman over de schoonmoeder van Maarten Koning, hoofdpersoon uit de romancyclus 'Het bureau'. Passages uit 'Het bureau' zijn aangevuld met nieuw materiaal. In een bestek van dertig jaar wordt het verouderingsproces van de moeder van Nicolien beschreven. Zij weet dat ze dingen vergeet, ze vergeet uiteindelijk ook wie haar kind is en juist voor Nicolien is het moeilijk om haar moeder zo te zien aftakelen. Samen met haar man Maarten ziet ze haar moeder langzaam maar zeker haar greep op de realiteit verliezen en uit het leven wegglijden.

[Dementie](#)

VREEDE, MISCHA DE

Heilige dagen

2007, 204 p.

De Nederlandse schrijfster en dichteres geniet in haar 'derde fase' nog altijd van de schoonheid van het landschap, lekker eten, goede boeken en mooie muziek. Hoewel ze graag thuisblijft en wandelt met haar hond, gaat ze met haar oude schoolvriendin de reis naar Lucca in Italië maken die in hun schooltijd niet doorging. Voorafgaand kijkt ze terug op haar leven. Mischa (geboren in 1936) en haar ouders verbleven jarenlang in Indonesië in een kamp, waarna haar moeder alle genoegens afwees en probeerde haar dochter zoveel mogelijk in te perken; Mischa zelf bleef levenslang afstand houden tot anderen. De vriendin Irene is als het symbool voor een andere vrouw: afkomstig uit een tolerant gezellig gezin heeft ze zich ontwikkeld tot een sterke energieke en populaire persoonlijkheid, maar ook aan haar zijn grote problemen niet voorbijgegaan. Eenmaal in Italië loopt alles anders dan gedacht, volgens het motto: zo is het leven. 'Heilige dagen' refereert aan de dingen die men liever niet wil beschrijven, maar ook aan de dingen die het leven juist extra glans geven, zoals vriendschap, liefde en schoonheid. Gebeurtenissen uit 'Eindelijk mezelf' (1977) komen hier, licht veranderd, weer aan bod. Prachtig boek vol herkenbare levenservaringen; zeer geschikt voor leeskringen.

[Mischa de Vreede](#)

VUIJSJE, MARJA

Ons kamp

2012, 332 p.

In recente jaren is er meer aandacht gekomen voor het joodse leven na de oorlog, toen deze bevolkingsgroep het leven weer geheel moest opbouwen - voor zover dat nog kon. Met de steeds grotere afstand tot de Tweede Wereldoorlog ontstaat er ook een joodse geschiedenis van na 1945, zeker nu de eerste generatie aan het uitsterven is. De auteur beschrijft het verhaal van haar vader en zijn drie broers die na de oorlog allen hun eigen weg gaan, zowel op het gebied van religie als van assimilatie. Die oorlog, maar ook het vooroorlogse leven, Palestina en later Israël, herinneringen, tradities en anekdotes, de nieuwe, jonge generatie, maar ook de vermoorde familieleden, dit alles was het mengsel dat het naoorlogse joodse leven vormde....met de schaduw van Auschwitz steeds op de achtergrond. Prachtig boek dat de familiegeschiedenis vertelt van de familie Vuijsje in de twintigste eeuw, de geschiedenis van een gewone joodse familie die door toedoen van anderen bizar en soms gruwelijk werd.

[Jodenvervolgung; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen](#)

VUIJSJE, ROBERT

Alleen maar nette mensen

2008, 286 p., DVD, luisterboek

Debuutroman van de Nederlandse journalist (1970) die veel discussie opriep. David is een jonge joodse Amsterdammer, die door zijn donkere uiterlijk op een Marokkaanse jongere lijkt. Om zich af te zetten tegen zijn Amsterdamse (Oud-Zuid) kakkineuze milieu en uit nieuwsgierigheid gaat hij op zoek naar zwarte vrouwen, eerst in de Bijlmer en later in Amerika. Hij ontdekt dat hij daar gediscrimineerd wordt vanwege zijn uiterlijk. Een roman waarin scherpe tegenstellingen worden neergezet tussen culturen die in Nederland naast elkaar bestaan. Degene die de grens oversteekt, hoort uiteindelijk nergens meer bij. Het boek is vol vaart geschreven, hard en rauw, al maakt de herhaling van vergelijkbare gebeurtenissen het soms wat voorspelbaar. De dwarse houding van de 21-jarige hoofdpersoon, die vooral confronteert en provoceert, levert uiteindelijk geen nieuwe inzichten op maar wordt zeer onderhoudend verteld. Als hij in twee verschillende werelden niet blijkt te passen, gaat hij op zoek naar een nieuwe omgeving. Bekroond met de Gouden Uil 2009

[Multiculturele samenleving](#)
[Identiteit](#)

WAGENDORP, BERT

Ventoux

2013, 287 p., luisterboek

In het leven van de bijna 50-jarige misdaadjournalist en fietser Bart Hoffman keren zijn vrienden uit het verleden terug. Tijdens hun middelbare schooltijd in de Achterhoek vormden Bart, André, Joost, David, Peter en Laura een hechte vriendengroep, maar ze zijn elkaar uit het oog verloren. André was cokedealer, wetenschapper Joost wordt beschuldigd van plagiaat en David, de enige met wie Bart nog contact heeft, is eigenaar van een reisbureau. De destijds veelbelovende dichter Peter is tijdens een gezamenlijke kampeervakantie in 1982 op de Mont Ventoux bij een afdaling op de fiets verongelukt. De beeldschone Laura, zijn muze, is na dat ongeluk spoorloos verdwenen. Nu, zo'n dertig jaar later, krijgen Bart, André, Joost en David een uitnodiging van Laura om naar Zuid-Frankrijk te komen. De vier besluiten om bij die gelegenheid de Mont Ventoux per fiets te beklimmen. Prachtige roman met veel humor over vriendschap en liefde, rouwverwerking, fietsen, keuzes maken en het verloop van de tijd. De auteur (1956) is columnist bij de Volkskrant. Hij werd gevraagd een scenario te schrijven voor een film over vier mannen en de Mont Ventoux. Deze roman is hieruit ontstaan.

[Vriendschap](#)
[Rouwproces](#)
[Fietsen \(werkwoord\)](#)

WALKER, ALICE

De kleur paars

Amerikaans, 1982, (2013) 306 p., DVD

Op 14-jarige leeftijd heeft Cecile, een jonge zwarte vrouw in het zuiden van de Verenigde Staten, al twee kinderen van haar stiefvader gekregen en wordt zij door hem gedwongen te trouwen met een weduwnaar met vier kinderen. Behalve haar zuster Nettie, die al snel wordt weggestuurd, luistert niemand naar haar. Daarom schrijft zij brieven aan God om haar hart te luchten. Pas veel later wordt enig geluk haar deel als zij een verhouding met een vrouw begint en zij uiteindelijk haar zus terugvindt. Dit prachtige boek beschrijft uiterst subtiel en met veel humor hoe een vrouw die aanvankelijk door iedereen wordt gebruikt en uitgebuit haar eigen weg vindt en toch mild blijft. De mildheid waarmee alle personen worden geobserveerd en de treffende beschrijvingen van mensen en situaties maken dit boek heel bijzonder.

[Vrouwenemancipatie](#)
[Racisme](#)

WANG, LULU

Wilde rozen

2010, 480 p., GLB

Door de ogen van Qiangwei (Wilde rozen), die in een opvanghuis is omdat haar moeder in een heropvoedingskamp zit en haar vader als officier elders verblijft, wordt een beeld gegeven van de Volksrepubliek China rond 1970. Wilde rozen is een eenzaam meisje dat van haar moeder boeken moet lezen om niet dom te blijven, zodat ze zich later uit de ellende kan tillen waarin ze verzeild raakten. Spelen met andere kinderen is er nauwelijks bij. Haar vader, die ze kort ontmoet, denkt wat anders over het regime, maar hij valt zijn vrouw niet echt af. In de gesprekken die Wilde Rozen met familieleden voert, wordt de kiem gelegd voor haar wens Engels te gaan studeren en naar het westen te gaan. Zoals in het geval van Lulu Wang! De schrijfster, bekend door haar debuutroman 'Het lelietheater' dat eveneens op Lulu Wangs eigen jeugd is gebaseerd, schreef een succesvol epos in een aparte stijl, waarin ze de interpunctie bewust aanpaste om meer effect te sorteren. Een indringend verhaal vol politieke en maatschappelijke gebeurtenissen, maar ook met inzicht in het leven van een 12-jarige, die hunkert naar liefde en vriendschap. Voor een grote lezerskring.

[Jeugdervaringen](#)

[Chinese culturele revolutie](#)

[Autobiografieën](#)

WASSMO, HERBJØRG

De Tora-boeken

Noors, 1981, 1983, 1986, (2010), 633 p., GLB

Deze trilogie is een klassieker in de moderne Scandinavische literatuur. Het verhaal van het meisje Tora speelt zich af in het ruige Noorden van Noorwegen, waar de mensen even ontoegankelijk zijn als landschap en klimaat. Tora, kind van een Duitse vader en een Noorse moeder, wordt vernederd en door stiefvader Henrik regelmatig misbruikt. Zij weet met uiterste wilskracht een eigen identiteit op te bouwen en stort zich op de studie. Als zij zwanger blijkt te zijn van Henrik en na de geboorte van een doodgeboren kindje, kan Tora alleen door de bescherming van haar tante Rakel de gevolgen doorstaan. Als Rakel op dramatische wijze sterft blijft Tora ontredderd achter. Een ontroerende literaire aanklacht tegen de traumatisering van kinderen, seksueel misbruik en 'het zwijgen'...

[Incest](#)

[Noorwegen](#)

WEIJTS, CHRISTIAAN

Art. 285b

2006, 323 p., [luisterboek](#)

De vrouw had pas net de seksuele gelijkwaardigheid leren kennen en ging ermee om zoals iedereen met een nieuw speeltje: uitbundig.' Deze debuutroman van Christiaan Weijts (*1976) is een opwindend boek. In het begin van dit millennium woont de jonge pianolaar Sebastiaan Steijn in een rustig academiestadje (dat tot in detail als Leiden herkenbaar is). Hij leert het Amsterdamse stripteasemeisje Victoria kennen. Twee jaar daarna wordt Steijn door dezelfde Victoria beschuldigd van stalking en belaging (Wetboek van Strafrecht art. 285b). Dit boek is grotendeels het verweer van 'verdachte' Steijn. Intussen spelen er tegelijkertijd enkele andere vrouwen geschiedenissen (met veel expliciet beschreven seks). Leidse 'Liaisons dangereuses' dus, of een intellectuele Giphart? Nee, Weijts is duidelijk een jonge schrijver met een eigen geluid. Veel fijne vunzigheid, eigenwaan met milde zelfspot, seksuele grootspraak, politiek-incorrecte grapjes en veel Italië en muziek, vooral Scarlatti, eindelijk Scarlatti. Gouden Ezelsoor 2008

[Erotiek](#)

[Stalking](#)

[Muziek](#)

WEIJTS, CHRISTIAAN

Euforie

2012, 400 p.

In de nieuwe roman van schrijver en columnist Christiaan Weijts (1976) raakt Johannes Vermeer (mogelijk nazaat van) betrokken bij een reddingsoperatie na een aanslag in Den Haag. De naar zuiverheid strevende architect, getrouwd met een mediagenieke televisieweervrouw, meent bij deze actie zijn jeugdliefde te zien. In het jaar daarop dingt zijn architectenkantoor mee naar het verwezenlijken van een ontwerp van een monument voor de gevallen bij de aanslag. Professionele integriteit en malafide, inhalig opportunisme botsen. De hoofdpersoon wordt ook nog eens bedreigd. Intussen is er in aparte hoofdstukken ook het verhaal over de jeugdliefde aan het begin van de jaren negentig. Die misgelopen jeugdliefde manifesteert zich in het verhaalleden en krijgt context in het persoonlijke en professionele leven. Er is veel straatrumoer in deze roman. Veel rake kritiek op de tijdgeest ook. Een ambitieuze roman; de verhaallijnen worden wel enigszins schetsmatig afgewikkeld; de verhaalfiguren zijn tamelijk zwart-wit neergezet. Dat neemt niet weg dat er veel te genieten is. BNG Literatuurprijs 2012

WELDON, FAY

Dagboek van een stiefmoeder

Engels, 2008, 301 p.

Laatst heb ik de dagboeken van mijn dochter gelezen. Luister en huiver.' Psychoanalytica Emily leest stiekem de dagboeken die haar zwangere dochter Sappho aan haar in bewaring heeft gegeven om ze te beschermen tegen de nieuwsgierige blikken van haar tienerstiefdochter Isobel. Sappho, een succesvolle toneelschrijfster, is getrouwd met de negentien jaar oudere weduwnaar Gavin, die ze al kent sinds ze op de toneelschool zat en een groot bewonderaarster was van zijn vrouw, ook toneelschrijfster. Nu heeft ze grote problemen met zijn dochter Isobel die haar vader met niemand wil delen. Afwisselend lees je fragmenten uit Sappho's dagboeken en autobiografische roman in wording, en Emilys (psychoanalytische) commentaar op en gedachten over haar dochters leven. Stukje bij beetje komt alle narijheid uit hun beider leven naar boven. Goed geschreven, bijzonder geestig, maar ook lekker scherp en venijnig verhaal waarin Weldon laat zien dat boze stiefdochters even erg kunnen zijn als boze stiefmoeders. En passant neemt ze ook de andere relaties binnen modern samengestelde families op de hak. De Britse Weldon (1931) is de succesvolle auteur van ruim twintig satirische romans over vrouwen en relaties

WESTERMAN, FRANK

Stikvallei

2013, 317 p.

Zevende boek van een van de paradepaardjes van de Nederlandse literaire non-fictie. Westerman onderzocht het ontstaan van verhalen en mythes en koos daarvoor een gebeurtenis in Kameroen in 1986. Door onbekende oorzaak stierf in een nacht al het leven in een vallei. Mensen, dieren en zelfs alle insecten. Was het koolzuurgas van de nabijgelegen vulkaan? Was het de hand van God? Was het een rottend python-ei dat de Afrikanen op de bodem van het meer wisten te liggen? De auteur verzamelde alle verhalen, feiten en fictie en vlocht die samen tot een spannende zoektocht met de suspense van een thriller. Over de tot de verbeelding sprekende ramp, maar vooral over de herkomst van de ingrediënten die het beslag van de mythes vormen. Zoals gewoonlijk betreft hij ook zichzelf in het verhaal, maar ditmaal staat hij minder hinderlijk op de voorgrond. Het boek is ontvangen met mediabreed jubelende kritieken..

[Natuurrampen; Kameroen](#)

[1986; Verhalen](#)

WIERINGA, TOMMY

Caesarion

2009, 368 p., GLB, luisterboek

Caesarion (kleine Caesar) is de koosnaam van Ludwig Unger, ik-verteller in deze roman. Zoals de zoon van Caesar en Cleopatra, is hij het kind van twee beroemdheden, te weten een porno-actrice en een beeldend kunstenaar die naam maakt met waanzinnige projecten. Ludwig leidt een bestaan als barpianist en vertelt aan een vrouwelijke make-laar over zijn avontuurlijke leven waaruit zijn vader al vroeg verdween. Tussen Ludwig en zijn moeder ontwikkelde zich een benauwende band en pas nadat de zoon die relatie tot het bittere einde heeft doorleefd en in de Zuid-Amerikaanse jungle de confrontatie met zijn vader is aangegaan, kan zijn leven echt beginnen. Wieringa schreef een avontuurlijke roman over klassieke thema's als een oedipale moeder-zoon relatie en een Vatersuche, die de lezer over de halve wereld voert. Anders dan het succesvolle Joe Speedboot, dat vooral over scheppingsdrang en beweging ging, maar in stilstand eindigde, is dit een roman over verval en destructie, waaruit een gelouterde hoofdfiguur oprijst. Ondanks enkele inzinkingen is dit met name ook stilistisch een grootse roman

[Vader-zoon relatie](#)

WIERINGA, TOMMY

Dit zijn de namen

2012, 301 p., GLB, luisterboek

Tommy Wieringa (1967) kiest niet de gemakkelijkste weg. Hij borduurt niet voort op het succes van 'Joe Speedboot', maar zoekt een eigen weg, vol verdieping en vernieuwing. In een fictief Russisch stadje aan de rand van de steppe tobt een politiecommissaris met zijn identiteit. Een groep vluchtelingen komt na een barre tocht meer dood dan levend in het stadje aan. De lotgevallen van al deze stervelingen komen in een krimi-achtige setting bijeen. Het verhaal wordt fragmentarisch verteld en bouwt zich langzaam op, met toenemende spanning. Wieringa beheerst dat perfect. De parallellen met het Oude en Nieuwe Testament, de thema's van verlossing, offer, beloofde land, uitverkorenheid en de vele symbolische verwijzingen naar jodendom en andere religies moeten het verhaal een filosofische dimensie geven, die niet oninteressant, maar soms wat gewild is. Wieringa rijgt pareltjes van formuleringen aan een met clichématiger taalgebruik en af en toe onhandigheden. Dit neemt niet weg dat dit boek leest als een detective en verre uitsteekt boven de middelmaat van de jongste literaire oogst.

[Levenskunst](#)

WIERINGA, TOMMY

Joe Speedboot

2005, 315 p., GLB, luisterboek

Fransje Hermans, de verteller van het verhaal, is na een ongeluk invalide geraakt en heeft voorgoed zijn spraakvermogen verloren. Hij is de zelfbenoemde chroniqueur van het dorp Lomark. Zijn fascinatie voor de nieuwelings Joe Speedboot is grenzeloos. Joe Speedboot is een jongen die zijn eigen naam gekozen heeft en op zijn vijftiende al bommenlegger, vliegtuigbouwer en bewegingsfilosoof is. Nog andere nieuwkomers verstoren de natuurlijke orde van het dorp. Liefdesgeschiedenissen doen zich gelden, er is jaloezie onder vrienden, uitersten worden verkend en onder leiding van Joe Speedboot ontwikkelt Fransje zich tot een vooraanstaand armworstelaar. 'Joe Speedboot' is een roman over liefde en rivaliteit, over een verlosser zonder belofte en een heroïsche odyssee. Wieringa's roman 'Alles over Tristan' werd genomineerd voor de longlist van de Ako literatuurprijs en won de Halewijnprijs 2002.

[Schrijvers](#)

[Lichamelijk gehandicapten](#)

WILDE, OSCAR

Het portret van Dorian Gray

Engels, 1891, (2008) 253 p.

Dorian Gray verkoopt zijn ziel voor het behoud van zijn schoonheid, zoals die aanvankelijk op een geschilderd portret te zien is. Hij leidt een verwerpelijk leven, maakt veel slachtoffers, maar zijn uiterlijk blijft onveranderlijk en de resultaten van zijn zondige leven vertonen zich uitsluitend op zijn portret. Tenslotte steekt hij in wanhoop de schilder dood en tracht het portret te vernielen, maar doodt daarbij zichzelf, waarna het portret in de oude glorie herleeft.

[Uiterlijk](#)

[Decadentie](#)

NIEUW

WILLIAMS, JOHN

Augustus

Amerikaans, 1972, (2014), 430 p.

De romans van John Williams (1922-1994) worden opnieuw uitgebracht en dit zorgt in Nederland en daarbuiten voor hoogstaand leesplezier. Na 'Stoner' (2012) en 'Butcher's Crossing' (2013) is de heruitgave van 'Augustus' wederom een literaire sensatie. Williams schetst een intens en intiem portret van de grootste keizer die het Romeinse Rijk heeft gehad. Tegelijk brengt hij een tijdperk tot leven waarin Rome in een dynamiek van intriges en expansie een enorme sprong voorwaarts maakte. Het verhaal wordt door een hele reeks tijdgenoten verteld in brieven en (dag)boekfragmenten. Het knappe daarbij is dat Williams de verhaallijn naadloos door de diverse bijdragen heen loodst. Augustus was de beoogde opvolger van Julius Caesar, maar toen Caesar werd vermoord verkeerde het Romeinse Rijk in een staat van burgeroorlog. Met hulp van drie vrienden en snel wijs geworden weet de 19-jarige Augustus de machtsintriges te beteugelen en Rome op te stuwen naar grote hoogte. Maar Augustus' succes heeft een tragische schaduwzijde, die Williams op een prachtige manier in de plot uitwerkt.

[C. Julius Ceasar Octavianus Augustus \(Romeins keizer\)](#)

WILLIAMS, JOHN

Butcher's crossing

Amerikaans, 1960, (2013), 334 p.

'Stoner' was de literaire sensatie van het afgelopen jaar. De liefhebbers zullen blij verrast zijn door deze uitgave van een eerdere roman uit 1960 van de Amerikaanse schrijver (1922-1994). De stijl van Williams is wederom een genot om te lezen: sober, gedetailleerd en toch stuwend, met prachtige natuurbeschrijvingen en sublieme dialogen. Het verhaal, de tijd en de leefwereld zijn heel anders dan bij 'Stoner'. 'Stoner' speelt zich af in een academisch milieu en beslaat een heel mannenleven tijdens de 20e eeuw. 'Butcher's Crossing' speelt zich af in 1870 en beschrijft enkele maanden uit het leven van de twintiger Will Andrews, een verlegen domineeszoon die zijn hart volgt en op bizonjacht gaat in het ruige Westen. Stoner de intellectueel versus Will Andrews die onder extreme ontberingen volwassen wordt. 'Butcher's Crossing' is een avonturenverhaal dat je tot het eind in zijn greep houdt. Waar bij 'Stoner' reflectie en melancholie de boventoon voeren, zindert 'Butcher's Crossing' van levensdrift en een natuurlijke oerbeleving. Ook dat zal bij veel lezers een snaar raken!

[Bizons](#)

[Verenigde Staten; 19e eeuw](#)

WILLIAMS, JOHN

Stoner

Amerikaans, 1965, (2012), 218 p., GLB

De Amerikaanse schrijver John Williams (1922-1994) was jarenlang schrijfdocent aan de universiteit van Denver. Voor zijn roman 'Augustus' kreeg hij de National Book Award, maar een groot publiek heeft hij nooit bereikt. Hij lijkt wat dat betreft op Richard Yates, wiens werk

pas jaren na zijn dood een ware revival beleefde. Met Williams en zijn onlangs vertaalde roman 'Stoner' (uit 1965) zou wel eens hetzelfde kunnen gebeuren. Met een diepe psychologie en een door melancholie getemperd realisme vertelt hij het verhaal van Stoner, zoon van een arme boerenfamilie, die literatuurprofessor wordt. Deze doorstaat een ongelukkig huwelijk, ziet zijn dochter aan de drank gaan, vindt geluk in een onmogelijke relatie met een studente, maar wordt vlak voor zijn pensioen ziek en sterft. Op de universiteit gaat Stoner gebukt onder de intriges van een doortrapte collega, maar hij verliest zijn integriteit niet. Als een ware stoïcijn doorstaat hij alle ellende waardig. Voor zijn omgeving lijkt hij een kleurloze professor, maar voor de lezer wordt Stoner een held die je niet snel meer vergeet!

Academisch milieu
Mannenleven

NIEUW

WIND, FEMMETJE DE

Rivka

2015, 352 p.

Tragikomische, filmisch geschreven roman over de nawerking van de Holocaust in het leven van enkele Joodse Nederlanders. Op een dag in 1995 interviewt journalist Rivka Cohen de beroemde advocaat Daniel Rubinstein. Het is het begin van een complexe liefdesrelatie die lijdt onder de gevolgen van de Holocaust. Rivka's vader Isaac wist als jonge man aan zijn deportatie te ontkomen door uit de trein te springen en onder te duiken. Op het onderduikadres ontmoet hij de 16-jarige Selly met haar baby Daniel. Daniel wordt bij pleegouders ondergebracht. Selly wordt alsnog weggevoerd. Na de oorlog duikt Selly weer op in het leven van Isaac, maar hij heeft zich inmiddels verloofd met de (latere) moeder van Rivka. Als tweedegeneratie oorlogsslachtoffers hebben Rivka en Daniel te kampen met een enorme bindingsangst. Samen reizen ze naar Tel Aviv om van Selly meer informatie te krijgen over hun afkomst. Ondanks de ernst van het thema valt er veel te lachen: Isaacs onhebbelijk gedrag sorteert door de onderkoelde beschrijving een hilarisch effect. Een geslaagd romandebuut. De auteur (1973) publiceerde eerder, als coauteur, 'Wat wil de vrouw?' en 'Wat wil de man?'.
Tweede generatie

WINTER, LEON DE

Kaplan

1986, (2008), 463 p., GLB

Circa 20 jaar uit het hevige leven van een joodse schrijver, Leo Kaplan, kind van de rijke "Jood Kaplan" uit Den Bosch en als auteur levend te Amsterdam. Het omvangrijke werk speelt in Amsterdam, Rome en Den Bosch en wordt verteld vanuit een afwetende persoon die al commentariërend, oppermachtig zijn held aan de lezer aanbiedt. Het vaardig vertelde verhaal vertakt zich voortdurend van de ene in de andere geschiedenis. Ondanks de vaak slordige, wat al te "snelle" stijl, de gaten in de compositie, de sentimentaliteit en de soms stuitende kitsch (zoals aan het einde) is dit een zeer vlot leesbare, zelfs meeslepende roman, die heel veel lezers een boeiend, bijna ouderwets leesavontuur zal bieden.

Schrijvers
Relatieproblemen

WINTER, LEON DE

Het recht op terugkeer

2008, 457 p., GLB

Zes jaar na God's Gym verschijnt deze nieuwe, lijvige, roman van Leon de Winter. Het is 2024. In een tot schokkende proporties teruggebracht Israël, onherkenbaar veranderd en zwaar beveiligd, leeggestroomd en stervend, rijdt ambulanceman Bram Mannheim zijn diensten. Samen met een vriend werkt hij bovendien aan het opsporen van verdwenen joodse kinderen. Ooit, in 2008, is zijn eigen zoon in Princeton in

Amerika verdwenen, een gruwelfeit dat zijn geluk heeft vernietigd. Het verhaal over de onderbroken zoektocht naar zijn zoon, over het leven van Mannheim in 2024 in een door moslim zelfmoordterrorisme bedreigd Israël, over het ontwaken uit zieltogende berusting, vertelt De Winter bloedstollend spannend. Nog belangrijker dan het toeval bij de voortgang van het verhaal blijkt het gebruik van DNA- en computertechnieken. Dit boek is een queeste en een thriller. Een toekomstroman en een familiegeschiedenis (prachtig is de beschreven vader-zoonverhouding). Een onderbroken liefdesgeschiedenis en een strekkingsroman. Een kosmopolitische roman die je niet loslaat.

Israël
Queesten
Vader-zoon relatie

WINTERBACH, INGRID

Niggie

Afrikaans, 2002, 285 p.

Winterbach (Zuid-Afrika, 1948) publiceerde sinds 1984 al zo'n zevental boeken, waarvan nu de voorlaatste uit 2002 is vertaald. Eerder verschenen alleen vertalingen van enkele korte verhalen waardoor ze nog niet de bekendheid in Nederland heeft die ze in haar eigen land heeft. Na het verschijnen van 'Niggie' zal daar verandering in komen. Hierin volgen we de vrienden Reitz en Ben tijdens de laatste maanden van de Tweede Boerenoorlog (1899-1902). Zij verlaten met twee anderen het slagveld nadat de ene zijn verstand heeft verloren tijdens een veldslag. Daarop volgen een verblijf in een tijdelijk kamp, een hinderlaag waarin ze zwaar gewond raken, de verzorging door vrouwen op een boerderij en het einde van de oorlog. Met name bij het verblijf in het kamp wordt lang stilgestaan, waardoor er weinig lijkt te gebeuren. Maar door haar manier van vertellen weet de auteur toch de spanning op te bouwen. Ze schetst bovendien een boeiend psychologisch portret van haar personages. Het titelpersonage doet pas haar intrede op tweederde van het boek. Zij staat voor de helende troost van vrouwen.

Boerenoorlog

WOERDEN, HENK VAN

Moenie kyk nie

1993, (2011), 159 p., GLB

Ondanks de Zuid-Afrikaanse titel is dit boek een in het Nederlands geschreven werk van een Nederlandse auteur. De hoofdpersoon van het verhaal emigreert, vanuit het Nederland van de jaren vijftig, naar Zuid-Afrika. Daar sterft zijn moeder, raakt zijn broer in psychische moeilijkheden en van lieverlede blijft de hoofdpersoon steeds eenzamer en geïsoleerder achter. Ten slotte keert hij, na een opleiding in de kunsten, terug naar Nederland. Dit debuut van de beeldende kunstenaar Henk van Woerden (1947-2005) is een briljant geschreven prozaverhaal. Alle zinnen tintelen en fonkelen, en het verhaal staat vol poëtische one-liners die je op de tong kunt proeven en herproeven. Het verhaal is aangrijpend maar nergens larmoyant. De beeldende wijze van schrijven en het virtueuze taalgebruik verheffen de op zichzelf niet opzienbarende geschiedenis tot een prachtig stuk proza. Naast de psychologische scherpte is ook de behandeling van de apartheid een belangrijk, zij het niet overheersend element in dit boek. Werd genomineerd voor de Libris-literatuurprijs en won (posthuum) de Gouden Uil 2006.

Apartheid
Isolement
Zuid-Afrika

WOERDEN, HENK VAN

Ultramarijn

2005, 299 p.

Ultramarijn' speelt zich af in een land in het Middellandse Zeegebied, waarschijnlijk Turkije. De hoofdpersoon, de Turkse Joakim koestert al vroeg een heftige liefde voor zijn halfzus Aysel. Wanneer hun relatie

uitkomt wordt ze door haar vader naar Frankfurt gestuurd waar ze een dochter krijgt die ze Özlem noemt. Hoewel geboren en getogen in Duitsland, kan Özlem niet aarden en vertrekt ze naar Amsterdam waar ze in de prostitutie terecht komt. Ook deze periode loopt op een teleurstelling uit en daarom besluit ze terug te gaan naar het geboorteland van haar moeder. Hier ontmoet ze Joakim die inmiddels een gevierd luitspeler is. Deze roman bestrijkt een belangrijke periode in de tweede helft van de vorige eeuw, met verwarrende tijden voor twee continenten die voor elkaar werden ontsloten. Op een hoger niveau gaat het verhaal over de confrontatie tussen westerse waarden en een mediterrane, mystieke samenleving waarin alles kan zolang het maar verborgen blijft. 'Ultramarijn' werd het sluitstuk van Van Woerden's carrière. In november 2005 kwam hij te overlijden. In 2006 werd 'Ultramarijn' bekroond met de Gouden Uil.

[Incest](#)

WOLKERS, JAN

Terug naar Oegstgeest

1965, 255 p., DVD, GLB

Herdruk van Wolkers meesterwerk uit 1965. Deze zoektocht naar het eigen ik blijft inhoudelijk en compositorisch een van de opmerkelijkste boeken in de na-oorlogse Nederlandse literatuur en een hoogtepunt in het werk van de schrijver (1925-2007), mede doordat het alle motieven bevat men daarin kan aantreffen. Centraal staat de geschonden mens die met zichzelf in het reine wil komen. De vorm is hierop afgestemd: alle acht hoofdstukken worden gevolgd door een confrontatieschets, die de titel van het boek draagt.

[Christelijk milieu](#)

[Jeugdervaringen](#)

WOOLF, VIRGINIA

Mrs. Dalloway

Engels, 1925, (2008) 233 p.

De middelbare, getrouwde Clarissa Dalloway is de hele dag bezig een groot feest voor die avond voor te bereiden. Ze krijgt onverwacht bezoek; haar ex-geliefde Peter Walsh is over uit Brits-Indië. Dat maakt deze 'ordinary day' tot een dag vol herinneringen. Voor de depressieve oorlogsveteraan Septimus Warren-Smith is deze dag de laatste van zijn leven; hij pleegt zelfmoord. De verhaallijnen worden virtuoos met elkaar verbonden; en niet alleen doordat Septimus' psychiater als genodigde op Clarissa's feest met het overlijdensbericht binnenstapt.

[Vrouwenleven](#)

WORTMAN, MARC

De weduwetrooster

Duits, 2002, 285 p., GLB

Debutroman van de Duitse uitgeverijredacteur (1966) over een jongeman die als vervangende dienstplicht in een tehuis oudere weduwes verzorgt. Zijn eerste indruk is de alles doordringende stank van de langzaam wegtrokkende dames die allen een frustratie verdringen. Door de onorthodoxe aanpak krijgt de weduwetrooster de vrouwen aan de praat en in zijn macht. Totdat hij een fatale fout begaat, die het jaloerse hem wantrouwende vaste vrouwelijke personeel vol leedvermaak begroet. Een boek met een penetrante inhoud, dat desondanks een smakelijk literair hapje oplevert door de originele inhoud en een lichte beeldende stijl vol dialogen, die in de vertaling recht overeind blijft. Een boek geschikt voor leesclubs omdat het veel herkenbare situaties biedt en sterk uiteenlopende reacties zal uitlokken

[Bejaardenverzorgenden](#)

[Ouderen](#)

YOUSAFZAI, MALALA

Ik ben Malala

Engels, 2013, 227 p.

Het levensverhaal van Malala Yousafzai (1997), een Pakistaans meisje dat in oktober 2012 door een talibanstrijder in haar gezicht werd geschoten. Malala is geboren in een dorpje in de Swatvallei. In 2003 richt haar vader hier een school op. De taliban krijgt steeds meer invloed in het gebied en in 2004 is het klimaat al zo veranderd dat jongens en meisjes niet meer in één lokaal mogen zitten. Maar het wordt nog erger, er komen steeds meer verboden. Meisjes mogen niet meer naar school. Een vriend van haar vader die bij de BBC werkt, zoekt iemand die een dagboek wil bijhouden over het leven onder de taliban. Malala schrijft haar eerste stukje voor de website van de BBC begin 2009. Omdat ze opkomt voor het recht op onderwijs voor meisjes wordt er een aanslag op haar gepleegd. Hoewel zwaargewond, overleeft ze die wonderbaarlijk genoeg. Enkele dagen na de aanslag, de kogels zijn verwijderd, wordt ze naar Engeland overgevlogen voor verder specialistische behandeling. Malala blijft campagne voeren voor het recht op onderwijs voor alle kinderen. Op haar 16e verjaardag spreekt ze de VN toe. Met kaart van Pakistan, katren kleurenfoto's, verklarende woordenlijst en historisch overzicht. Indrukwekkend persoonlijk relaas van een moedig meisje dat inmiddels een icoon is.

[Malala Yousafzai](#)

[Onderwijs; Meisjes; Pakistan; Verhalen](#)

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Anna

2002, 478 p., luisterboek

Na de dood van Annie M.G. Schmidt (1911-1995) is er aan de publicaties van en over haar geen einde gekomen. Nog steeds staan haar werk en haar persoon volop in de belangstelling. Hoe belangrijk haar rol was in het literaire en sociale leven in de tweede helft van de 20ste eeuw, blijkt sterk uit deze biografie. De persoonlijke geschiedenis van de schrijfster wordt hier op een boeiende wijze verbonden met haar werk en de tijd waarin zij leefde. Van der Zijl maakt daarbij gebruik van veel citaten uit recent teruggevonden correspondentie van Schmidt, uit interviews en het werk zelf. Het geheel leest als een smeuiige roman die met smaak, toewijding en oprechtheid is geschreven. Door de heldere stijl, de eenvoudige toon en de aansprekende anekdotes en voorbeelden van hoe Annie M.G. was, én door de wetenschappelijke precisie en integriteit is dit een boek voor een groot publiek én voor de professionele lezer.

[Annie M.G. Schmidt; biografieën](#)

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Bernhard; een verborgen geschiedenis

2010, 462 p., luisterboek

Prins Bernhard is zijn hele leven lang bezig geweest zijn eigen reputatie en die van zijn familie (en met name zijn geliefde moeder Armgard) op te poetsen. Tot over zijn dood in 2004 heeft hij zijn verhaal naar buiten te brengen. Een verhaal dat niet strookte met de waarheid, zoals Van der Zijl in deze studie pijnlijk duidelijk maakt. Zij bestudeerde de Duitse jeugd van de in 1911 als graaf geboren Bernhard en schetst op serene wijze het milieu waarin hij opgroeide, de scholen die hij bezocht, zijn vriendschappen en zijn stage bij IG Farben in Parijs - kortom: alles voordat hij contact zocht met Juliana om haar in 1937 te trouwen. Weinig van wat Bernhard verteld heeft, blijkt te kloppen: zijn ouders waren onbemiddeld, de nazi-sympathieën waren onmiskenbaar, hij was geen adjunct-directeur bij IG Farben enzovoort. Rijk geïllustreerd (in zwart-wit) en met een soepele pen worden de eerste 34 jaren van de prins (tot 1945) meeslepend geïllustreerd. Hij blijkt geen held, ook geen schurk, maar een mens van vlees en bloed die tot zijn laatste snik beducht was voor de echte waarheid over zijn verleden. Met lijst van geïnterviewde personen, eindnoten, literatuuropgave, register en enkele stambomen.

[Bernhard \(prins der Nederlanden\); Biografieën](#)

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Sonny boy

2004, 235 p., DVD, GLB, luisterboek

Najaar 1928 ontmoeten de 19-jarige Surinaamse student Waldemar en de Hollandse Rika, bijna veertig, getrouwd en moeder van vier kinderen, elkaar. Ze worden verliefd, krijgen een verhouding en Rika wordt zwanger. Een schandaal met verstrekende gevolgen: Rika raakt haar kinderen kwijt, Waldemar kan niet terug naar Suriname. Maar ze blijven bij elkaar en bouwen in de crisisjaren een nieuw leven op met hun zoon Waldy, 'Sonny Boy'. Waldemar werkt op een bank, Rika runt een goedlopend pension in Scheveningen en probeert de band met haar familie en kinderen te herstellen. In de Tweede Wereldoorlog wagen ze hun leven door onderduikers in huis op te nemen, wat hen duur komt te staan. Goed geschreven, boeiende en ontroerende, waargebeurde levensgeschiedenis van twee gewone, maar ook heel bijzondere mensen. Uitstekend gedocumenteerd en van achtergrondinformatie voorzien (van de geschiedenis van Waldemars voorouders in Suriname t/m de manier waarop de Duitsers in WO II tegen negers aankeken). Het boek is een bestseller geworden.

Liefde; Cultuurverschillen; Nederland; 1900-1938; Verhalen

ZOMEREN, KOOS VAN

Het leven heeft geen geheimen

2005, 122 p., GLB

In het eerste hoofdstuk van deze roman maken we kennis met Hans Riggeling een man die jarenlang de kost heeft verdiend met zijn stem door reclamespots in te spreken. Tijdens een wandeling wordt hij door een brommerrijder op zijn hals geslagen en sindsdien is hij zijn stem kwijt. Daarna verschuift het perspectief naar dat van de zwoegende schrijver die zijn romanpersonage nodig heeft om gevoelige geheimen uit zijn eigen verleden uit te kunnen zoeken. Zo vertrok zijn moeder samen met zijn tante vlak na de oorlog voor een jaar naar Zwitserland en kwam ze terug met zijn nieuwe broertje Julius. Waar was zijn vader al die tijd? De roman biedt een ontroerend relaas van een oudere man die in het reïne probeert te komen met zijn verleden. Koos van Zomeren ontving in 2004 als laatste de Sjoerd Leikerprijs. Dit was een prijs ter bevordering van de publieke belangstelling voor auteurs van vijftig jaar en ouder.

**Geweld
Schrijvers**

ZOMEREN, KOOS VAN

De man op de middenweg

2001, 245 p., GLB

In deze roman van Koos van Zomeren is de schrijver gefascineerd door de werking van het geheugen. Speelt het geheugen een spelletje met ons, of het verhaal een spel met het geheugen? De schrijver haalt jeugdherinneringen op aan de arbeiderswijk Geitenkamp in Arnhem, net na de oorlog. Hij heeft daar contact met een jeugdvriend Bennie en ontdekt dat al de schilderijen van deze kunstschilder via een advocaat worden opgekocht door een derde maat. Waarschijnlijk als wraak voor een gemene jeugdstreek, of omdat Bennie met het schilderij 'De man op de middenweg' insinueert dat de vader van de derde persoon fout was in de oorlog. Als alle doeken verbranden en Bennie vermoord wordt, vlucht Koos naar Frankrijk om zijn verhaal te schrijven. De zelfspot 'hijzelf in de rol als slim ventje net als vroeger, rap met de pen', de persoonlijke stijl met oog voor zijn omgeving, zijn de schrijver ten voeten uit. Daarnaast is er het kader van de (angst voor) aftakeling in de figuur van zijn oude hond Rekel en zijn dementerende schoonmoeder, die hij met veel genegenheid beschrijft

ZUSAK, MARKUS

De boekendief

Engels, 2005, (2013), 565 p., DVD, luisterboek

Nadat haar moeder waarschijnlijk is opgepakt vanwege communistische sympathieën, worden de Duitse Liesel Meminger (9) en haar broertje in 1939 in een pleeggezin geplaatst. Als Werner onderweg sterft, komt Liesel alleen aan in Molching bij München bij de oudere Hubermanns: de aardige anti-Nazi huisschilder Hans en zijn ontevreden vrouw Rosa. Hans leert Liesel lezen, waardoor boeken voor haar zo belangrijk worden dat ze ze soms steelt. Eind 1940 duikt de zoon van een joodse kennis van Hans bij hen onder en er groeit een band tussen Max en Liesel. Na een bombardement in 1943 is Liesel de enige in de straat die nog leeft. Ze gaat op zoek naar Max. De Australiër (1975), zoon van Duits-joodse emigranten, schreef eerder enkele bekroonde tienerromans. Deze goed vertaalde roman werd een internationaal succes. Het meeslepende verhaal vertelt niet alleen heel beeldend hoe de Tweede Wereldoorlog zich ontwikkelde, maar ook hoe groot de kracht van boeken/woorden kan zijn.

Lezen

Overleven

Duitsland; Wereldoorlog II

ZWAAN, JOSHUA

Parnassia

2010, 349 p. GLB, luisterboek

Debuutroman van Zwaan [1963]. De 4-jarige Rivka wordt in de oorlog bij een gereformeerd domineesgezin in het Zeeuws-Vlaamse Zaamslag ondergebracht. Ze groeit op als Anneke, haar ouders zijn bij het bombardement op Rotterdam omgekomen. Na de oorlog gaat ze niet terug naar haar vader en broer. Ze ontkent haar joodse afkomst en blijft Anneke. Toch trouwt ze met Joost, een joodse overlevende van de kampen. Haar ontkenning, zijn trauma's en het onvermogen tot communicatie maken hun huwelijk en gezinsleven kapot. De kinderen worden uit huis geplaatst en pas als Anneke dertig jaar later hoort dat Joost is overleden, bezoekt ze de begrafenis en ziet ze haar kinderen terug. Een stroom van herinneringen komt los. Haar dochter Sandra wil haar verhaal horen. Iedere week spreken ze af in strandpaviljoen Parnassia om te praten over het verleden. Pas op 70-jarige leeftijd kan Rivka/Anneke zich met haar joodse achtergrond verzoenen. Prachtige, in een mooie stijl geschreven roman over identiteitsverwisseling en onverwerkte trauma's. Verdient een groot lezerspubliek.

**Trauma's
Identiteit**

ZWAAN, JOSHUA

Zeevonk

2013, 347 p., GLB

Tweede roman van Zwaan [1963] die in 2010 succesvol debuteerde met 'Parnassia'. De thema's zijn wederom een verstoorde moeder/dochterverhouding, communicatieproblemen en onverwerkte oorlogstrauma's. De achtergrond wordt gevormd door de Jappenkampen en het verloren Indië. Een jong meisje uit Hoorn emigreert naar Nieuw Zeeland om er een onbekende Nederlandse man te trouwen. Het huwelijk mislukt, Freya wordt verliefd op haar pianoleraar en is niet in staat om van haar kind te houden. Haar ontrouw komt uit en het jonge gezin keert in 1967 terug naar Nederland met de Achille Lauro (voorheen de Willem Ruys). De minnaar is echter ook aan boord en de echtgenoot besluit alleen met het kind terug te keren naar Nieuw Zeeland. De nieuwe relatie loopt stuk en Freya blijft alleen achter in Nederland, met haar moeder die mondjesmaat over het verleden begint te praten. Vanaf 1971 maakt ze cruises met de Achille Lauro en loopt haar leven synchroon met dat van het schip. De roman heeft een opvallende manier van perspectiefwisseling tussen hoofdpersonage en schip - bekend geworden door de kaping in 1985 en de brand en ondergang in

1994. Mooie mix van feiten en fictie voor een groot publiek

[Moeder-dochter relatie](#)

[Trauma's](#)

[Cruiseschepen](#)

ZWAGERMAN, JOOST

De buitenvrouw

1994, (2008), 235 p., GLB

Na het verfilmd 'Vals licht' (1991) was dit Zwagermans vierde roman. Een geëngageerde roman over de gelukkig getrouwde leraar Nederlands Theo Altena, die een heimelijke verhouding begint met zijn Surinaamse gymnastiek-collega, Iris Pompier (zijn 'buitenvrouw' zoals dat in het Surinaams-Nederlands heet). Pas door deze verhouding raakt hij geobsedeerd door discriminatie en alledaags racisme, wat onttaardt in een soort positieve xenofobie. Thema's als erotiek en doodsdrijf vormen een belangrijk onderdeel in dit verslag van modern Hollands leven, een specialiteit van de schrijver (1963). Mooi is ook het levensechte beeld dat hier geschetst wordt van het onderwijs in de jaren negentig. Een uiterst toegankelijke roman

[Racisme](#)

[Overspel](#)

[Schoolleven](#)

ZWAGERMAN, JOOST

Zes sterren

2002, 210 p., GLB, luisterboek

Siem Merkelbach is de oprichter en hoofdredacteur van 'Goedemorgen', een tijdschrift met hotelrecensies. Samen met zijn neef Justus reist Siem heel Nederland door, op werkbezoek in hotels, familiepensies en andere gelegenheden. Op een dag wordt Siem echter dood aangetroffen in zijn huis te Haarlem: hij heeft zelfmoord gepleegd. Siems vrouw, Tante Tilly, (Siem oordeelde ooit over haar: 'vijf sterren voor mijn Til. Wat zeg ik. Zes! Zes sterren') heeft korte tijd voor Siems zelfmoord het huis verlaten, toen bleek dat hij een vriendin had. Siem en Tilly konden geen kinderen krijgen en sinds ze dat wisten hadden ze geen seks meer, waarbij Tilly wel accepteerde dat Siem het buiten de deur zocht, maar een vriendin ging haar te ver. In 'Zes sterren' vertelt neef Justus het verhaal van Siem, zijn gedroomde vader, zijn geliefde oom, de schelm op leeftijd, en van hun vrolijke tochten. Een goed geschreven verhaal over verlies, rouw en onbegrip

[Zelfdoding](#)

[Hotels](#)

NIEUW

ZWEIG, STEFANIE

Het huis in de Rotschildstraat

Duits, 2007 (2014), 461 p.

Historische roman over een Duits-joodse familie in Frankfurt, begin 20e eeuw. Het gezin van een textiel-handelaar leeft in welstand tot de Eerste Wereldoorlog. Het is ook een periode van verwoede assimilatie. Na de dood van de oudste zoon keert men terug naar de traditionele Joodse leefwijze. Hierover vertelt het eerste gedeelte van deze boeiende roman (1900-1916/17). In het tweede gedeelte staat de volgende generatie, deels al volwassen, centraal, maar ook hun Duitse kokkin. Opnieuw tot welstand geraakt worden zij geconfronteerd met het opkomend nazisme (1926-1937). Soms hartverscheurend worden details van hun leven in deze sociaal-politieke omstandigheden beschreven. Ook de couleur locale van Frankfurt is goed getekend. De Duits-joodse schrijfster (1932), journalist en filmcriticus, debuteerde in 1980 met een jeugdboek. Later publiceerde ze een tweedelige autobiografische roman over haar jeugd in Duitsland en de tijd in Kenya, waarheen zij met haar ouders in 1938 vluchtte (ook verfilmd). In het najaar verschijnt een vervolg op deze meeslepende roman.

ZWEIG, STEFANIE

Nergens in Afrika

Duits, 1995, (2005), 350 p., DVD

Onder de vele boeken die over Afrika zijn verschenen neemt dit boek een bijzondere plaats in. Het is het bijna autobiografische verhaal van een joodse vrouw die in Nazi Duitsland geboren, in 1938 naar Kenia vertrekt en daar de oorlogsjaren verblijft. Haar vader, ooit advocaat, moet genoegen nemen met eenvoudig werk. Hij wordt gearresteerd door de Britten die in hem - o ironie - een Duitser en dus een vijand zien. Dit boek gaat over een minderheid in de blanke gemeenschap in Afrika: historisch correct en toch absurd. De onderlinge relaties, de spanningen, de discriminatie, en door alles heen de Afrikanen en vooral Owuer, de huisbediende. Met zijn Afrikaanse wijsheid, humor en gevoel voor symboliek, voegt hij iets waardevols toe aan dit uiterst boeiende relaas. Een uitermate eerlijk en ook menselijk boek, dat een grote lezerskring verdient.

[Kenia](#)

ALFABETISCH REGISTER

NIEUW

ABDOLAH, KADER	1	De oorlogsbuid	6
Het huis van de moskee	1	BEIJNUM, KEES VAN	6
ABDOLAH, KADER	1	De oesters van Nam Kee	6
De koning	1	BEIJNUM, KEES VAN	6
ABDOLAH, KADER	1	De offers	6
Spijkerschrift	1	BEIJNUM, KEES VAN	6
ABDOLAH, KADER	1	Een soort familie	6
Papegaai vloog over de IJssel	1	BEIJNUM, KEES VAN	6
ABRAHAM, PEARL	1	Paradiso	6
Vreugde der wet	1	BEIJNUM, KEES VAN	6
ALAIN-FOURNIER	1	Het verboden pad	6
De grote Meaulnes	1	BELLOW, SAUL	7
ALLENDE, ISABEL	2	Humboldts gift	7
Het eiland onder de zee	2	BENALI, ABDELKADER	7
ALLENDE, ISABEL	2	Laat het morgen mooi weer zijn	7
Het negende schrift van Maya	2	BENALI, ABDELKADER	7
ALLENDE, ISABEL	2	De langverwachte	7
Paula	2	BENJAMIN, MELANIE	7
ALLENDE, ISABEL	2	Ik was Alice	7
Ripper	2	BERGER, HILDE	7
ALLENDE, ISABEL	2	De waanzinnige liefde van Alma Mahler en Oskar Kokoschka	7
De som der dagen	2	BERK, MARJAN	8
AMMANITI, NICCOLÒ	2	Vertigo	8
Ik ben niet bang	2	BERNLEF, J.	8
ANKER, ROBERT	3	Boy	8
Hajar en Daan	3	BERNLEF, J.	8
ANKER, ROBERT	3	Buiten is het maandag	8
Nieuw-Lelieveld	3	BERNLEF, J.	8
ANKER, ROBERT	3	Hersenschimmen	8
Schuim	3	BERNLEF, J.	8
ASSCHER-PINKHOF, CLARA	3	Onbewaakt ogenblik	8
Danseres zonder benen	3	BERNLEF, J.	8
ATKINSON, KATE	3	De onzichtbare jongen	8
Leven na leven	3	BERNLEF, J.	8
ATWOOD, MARGARET	3	Op slot	8
De blinde huurmoordenaar	3	BERNLEF, J.	9
AUSTEN, JANE	3	De rode droom	9
Trots en vooroordeel	3	BESSON, PHILIPPE	9
AUSTEN, JANE	4	Nazomer	9
Verstand en gevoel	4	BINCHY, MAEVE	9
AUSTER, PAUL	4	En toen kwam Frankie	9
Onzichtbaar	4	BLOEM, MARION	9
AXELSSON, MAJGULL	4	Geen gewoon Indisch meisje	9
Moederpassie	4	BLOEM, MARION	9
AXELSSON, MAJGULL	4	Meer dan mannelijk	9
Huis der nevelen	4	BLOEM, MARION	9
BAKKER, GERBRAND	4	Een meisje van honderd	9
Boven is het stil	4	BLOM, LILIAN	9
BAKKER, GERBRAND	4	Slagschaduw	9
Juni	4	BLOM, LILIAN	10
BAKKER, GERBRAND	5	Strijkend licht	10
De omweg	5	BLOM, LILIAN	10
BARFOOT, JOAN	5	De tuinkamer	10
Onvoorziene omstandigheden	5	COE, JONATHAN	17
BARNES, JULIAN	5	De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim	17
Alsof het voorbij is	5	BLUM, HILLA	10
Hoogteverschillen	5	Het bezoek	10
BENALI, ABDELKADER	7	BLUM, JENNA	10
De stem van mijn moeder	7	Het familieportret	10
BARRY, SEBASTIAN	5	BÖHLER, BRITTA	10
De tijdelijke gentleman	5	De beslissing	10
BEER, EDITH HAHN	5	BOOGAARD, OSCAR VAN DEN	10
De Joodse bruid	5	Magic man	10
BEER, EDITH HAHN	6	BORDEWIJK, F.	11

NIEUW

Blokken, knorrende beesten en bint	11	CLAUDEL, PHILIPPE	16
BORDEWIJK, F.	11	Het kleine meisje van meneer Linh	16
Karakter	11	CLAUDEL, PHILIPPE	16
BOUAZZA, HAFID	11	Het onderzoek	16
Paravion	11	CLAUDEL, PHILIPPE	16
BOUDIER-BAKKER, INA	11	Het verslag van Brodeck	16
De klop op de deur	11	CLAUDEL, PHILIPPE	16
BOURGONJE, FLEUR	11	De wereld zonder kinderen	16
Uitval	11	CLAUS, HUGO	16
BOYER, MARIAN	11	De geruchten	16
Fantastisch lichaam	11	CLEAVE, CHRIS	16
BRAAM, CONNY	11	Kleine bij	16
De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek	11	COE, JONATHAN	17
BRAAM, CONNY	12	De regen voor hij valt	17
De onweerstaanbare bastaard	12	COELHO, PAULO	17
BRAAM, CONNY	12	De alchemist	17
Het beest van Kruger	12	COELHO, PAULO	17
BRAAM, CONNY	12	Brida	17
Het schandaal	12	COELHO, PAULO	17
BRAAM, CONNY	12	De heks van Portobello	17
Sjaco	12	COELHO, PAULO	17
BRAAM, CONNY	12	De Zahir	17
De woede van Abraham	12	COETZEE, J.M.	17
BRIJS, STEFAN	12	Langzame man	17
De engelenmaker	12	COETZEE, J.M.	18
BRIJS, STEFAN	12	Zomertijd	18
Post voor mevrouw Bromley	12	COEVERING, RICUS VAN DE	18
BRINK, H.M. VAN DEN	13	Sneeuweieren	18
Over het water	13	COUPERUS, LOUIS	18
BROKKEN, JAN	13	Noodlot	18
De vergelding	13	COUPERUS, LOUIS	18
BRONTË, CHARLOTTE	13	Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan	18
Jane Eyre	13	CREMER, JAN	18
BROUWERS, JEROEN	13	Ik Jan Cremer	18
Bezonken rood	13	CUNNINGHAM, MICHAEL	18
BROUWERS, JEROEN	13	Bij het vallen van de avond	18
Bittere bloemen	13	CURRIE, RON	19
BROUWERS, JEROEN	13	Alles is belangrijk!	19
Geheime kamers	13	CUSK, RACHEL	19
BÜCH, BOUDEWIJN	14	Het buitenleven	19
De kleine blonde dood	14	DE BERNIÈRES, LOUIS	19
BURGESS, ANTHONY	14	Kapitein Corelli's mandoline	19
A clockwork orange	14	DE COSTER, SASKIA	19
BUWALDA, PETER	14	Wij en ik	19
Bonita Avenue	14	DELACOURT, GREGOIRE	19
BYATT, A.S.	14	De lijst van al mijn wensen	19
Het boek van de kinderen	14	DEWULF, BERNARD	19
CAMPERT, REMCO	14	Kleine dagen	19
Hôtel du Nord	14	DICKER, JÔEL	20
CAMPERT, REMCO	14	De waarheid over de zaak Harry Quebert	20
Het satijnen hart	14	DIRIE, WARIS	20
De vreemdeling	15	Mijn woestijn	20
CASO, ÁNGELES	15	DIS, ADRIAAN VAN	20
Tegen de wind in	15	Het beloofde land & in Afrika	20
CHADWICK, CHARLES	15	DIS, ADRIAAN VAN	20
Brief aan Sally	15	Familieziek	20
CHAMBERS, AIDAN	15	ENTER, STEPHAN	26
Dit is alles	15	Grip	26
CHANG, JUNG	15	DIS, ADRIAAN VAN	20
Wilde zwanen	15	Ik kom terug	20
CHOY, WAYSON	15	DIS, ADRIAAN VAN	20
De pioenroos	15	Tikkop	20
CLAUDEL, PHILIPPE	16	DIS, ADRIAAN VAN	21
Grijze zielen	16	De wandelaar	21

ALFABETISCH REGISTER

NIEUW

DORRESTEIN, RENATE	21	Absalom, Absalom!	26
De blokkade	21	FEBRUARI, MARJOLIJN	26
DORRESTEIN, RENATE	21	De literaire kring	26
Het duister dat ons scheidt	21	FITCH, JANET	26
DORRESTEIN, RENATE	21	Witte oleander	26
Hart van steen	21	FITZGERALD, F. SCOTT	26
DORRESTEIN, RENATE	21	Great Gatsby	26
Het hemelse gerecht	21	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	30
DORRESTEIN, RENATE	21	Kroniek van een aangekondigde dood	30
Is er hoop	21	FLANAGAN, RICHARD	26
DORRESTEIN, RENATE	21	De smalle weg naar het verre noorden	26
De leesclub	21	FLAUBERT, GUSTAVE	27
DORRESTEIN, RENATE	22	Madame Bovary	27
Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor	22	FLEM, LYDIA	27
DORRESTEIN, RENATE	22	Hoe ik het huis van mijn ouders heb leeggeruimd	27
Ontaarde moeders	22	FOER, JONATHAN SAFRAN	27
DORRESTEIN, RENATE	22	Extreem luid & ongelooflijk dichtbij	27
Weerwater	22	FOER, JONATHAN SAFRAN	27
DORRESTEIN, RENATE	22	Alles is verlicht	27
Zolang er leven is	22	FONTANE, THEODOR	27
DULLEMEN, INEZ VAN	22	Stechlin	27
De komst van de rustverstoorder	22	FORD, RICHARD	27
DULLEMEN, INEZ VAN	22	De stand van zaken	27
Twee zusters	22	FRAGOSO, MARGAUX	27
DULLEMEN, INEZ VAN	23	Tijger, tijger	27
Vroeger is dood	23	FRANCK, JULIA	28
DUMONT TAK, BIBI	23	Kampvuur	28
Wolfskwint	23	FRANCK, JULIA	28
DURLACHER, JESSICA	23	De middagvrouw	28
De held	23	FRANZEN, JONATHAN	28
ECO, UMBERTO	23	Vrijheid	28
De begraafplaats van Praag	23	FREDRIKSSON, MARIANNE	28
ECO, UMBERTO	23	Elisabeth's dochter	28
Het nulnummer	23	FREDRIKSSON, MARIANNE	28
EGGERS, DAVE	23	De nachtwandelaar	28
De cirkel	23	FREDRIKSSON, MARIANNE	28
EL-HACHMI, NAJAT	24	Simon	28
De laatste patriarch	24	FREUD, ESTHER	29
ELSSCHOT, WILLEM	24	Liefdesval	29
Kaas	24	GAARDER, JOSTEIN	29
ELSTAD, ANNE KARIN	24	De wereld van Sofie	29
Julie	24	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	29
EMANTS, MARCELLUS	24	Afval en dorre bladeren	29
Een nagelaten bekentenis	24	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	29
ENQUIST, ANNA	24	De herfst van de patriarch	29
Contrapunt	24	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	29
ENQUIST, ANNA	24	Herinnering aan mijn droeve hoeren	29
Het geheim	24	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	29
ENQUIST, ANNA	24	Honderd jaar eenzaamheid	29
Het meesterstuk	24	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	30
ENQUIST, ANNA	25	Liefde in tijden van cholera	30
De thuiskomst	25	GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	30
ENQUIST, ANNA	25	Over de liefde en andere duivels	30
De verdovers	25	GARNER, HELEN	30
ENQUIST, ANNA	25	De logeerkamer	30
Kwartet	25	GERRARD, NICCI	30
ENQUIST, PER OLOV	25	De onderstroom	30
Het bezoek van de lijfarts	25	GIPHART, RONALD	31
ENQUIST, PER OLOV	25	IJsland	31
Kapitein Nemo's bibliotheek	25	GERRARD, NICCI	30
ENQUIST, PER OLOV	25	Huis van herinneringen	30
De uittocht der muzikanten	25	GERRITSEN, ESTHER	30
FAULKNER, WILLIAM	26	Superduif	30
		GERRITSEN, MAAIKE	31

NIEUW

De achterblijvers	31	HAASSE, HELLA S.	35
GIORDANO, PAOLO	31	De scharlaken stad	35
De eenzaamheid van de priemgetallen	31	HAASSE, HELLA S.	35
GIORDANO, PAOLO	31	Sleuteloo	35
Het menselijk lichaam	31	HAASSE, HELLA S.	35
GIPHART, RONALD	31	De verborgen bron	35
Ik ook van jou	31	HADDON, MARK	35
GLASTRA VAN LOON, KAREL	31	Het wonderbaarlijke voorval met de hond in de nacht	35
De onzichtbaren	31	HART, MAARTEN 'T	36
GLASTRA VAN LOON, KAREL	32	Magdalena	36
De passievrucht	32	HART, MAARTEN 'T	36
GONTSJAROV, IVAN	32	Verlovingstijd	36
Oblomov	32	HART, MAARTEN 'T	36
GORT, ILJA	32	Het woeden der gehele wereld	36
De Vrouwenslagerij	32	HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	36
GRANNEC, YANNICK	32	Asbestemming	36
De godin van de kleine overwinningen	32	HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	36
MOOR, MARGRIET DE	62	De helleveeg	36
Hertog van Egypte	62	HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	37
HULSCHBOSCH, CHARMAINE	41	Het schervengericht	37
Drie weduwen, een graf	41	HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER	37
HARMENS, ERIK JAN	35	Tonio	37
Hallo muur	35	HEIJMANS, TOINE	37
HALLDÓR, LAXNESS	35	Op zee	37
Aan de voet van de gletsjer	35	HEIJMANS, TOINE	37
HART, MAARTEN 'T	35	Pristina	37
Dienstreizen van een thuisblijver	35	HEIJMERIKX, ELLEN	37
HART, MAARTEN 'T	36	Blinde wereld	37
Het psalmenoproer	36	HELMAN, ALBERT	37
GREEN, HANNAH	32	De stille plantage	37
Ik heb je nooit een rozentuin beloofd	32	HEMMERECHTS, KRISTIEN	38
GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN	32	Gitte	38
Portret van een man	32	HERMANS, WILLEM FREDERIK	38
GROSSMAN, DAVID	32	Au pair	38
Uit de tijd vallen	32	HERMANS, WILLEM FREDERIK	38
GROSSMAN, DAVID	33	Nooit meer slapen	38
Het zigzagkind	33	HERMSEN, JOKE J.	38
GROULT, BENOÎTE	33	Blindgangers	38
Uit liefde voor het leven	33	HERTMANS, STEFAN	38
GRUNBERG, ARNON	33	Oorlog en terpentijn	38
De asielzoeker	33	HIRAIDE, TAKASHI	38
GRUNBERG, ARNON	33	De kat	38
Huid en haar	33	HODGKINSON, AMANDA	38
GRUNBERG, ARNON	33	Britannia Road 22	38
De joodse messias	33	HØEG, PETER	39
GRUNBERG, ARNON	33	Smilla's gevoel voor sneeuw	39
De man zonder ziekte	33	HOES, ISA DE	39
GRUNBERG, ARNON	33	Toen ik je zag	39
Onze oom	33	HOFFMAN, ALICE	39
GRUNBERG, ARNON	34	De duivenhoudsters	39
Tirza	34	HOLLANDER, LOES DEN	39
HAASNoot, ROBERT	34	Vluchtgedrag	39
De heugling	34	HOLLINGHURST, ALAN	39
HAASNoot, ROBERT	34	Kind van een vreemde	39
Waanzee	34	HOOGERVORST, INGRID	40
HAASSE, HELLA S.	34	Woede	40
Berichten van het Blauwe Huis	34	HOOIJER, D.	40
HAASSE, HELLA S.	34	Sleur is een roofdier	40
Fenrir	34	HORN, SHIFRA	40
HAASSE, HELLA S.	34	Tamara loopt op het water	40
Heren van de thee	34	HOSSEINI, KHALED	40
HAASSE, HELLA S.	35	Duizend schitterende zonnen	40
Mevrouw Bentinck; Onverenigbaar van karakter& De groten der aarde	35	HOSSEINI, KHALED	40
		En uit de bergen kwam de echo	40

ALFABETISCH REGISTER

NIEUW

HOSSEINI, KHALED	40	KEULEN, MENSJE VAN	45
De vliegeraar	40	De gelukkige	45
HOUELLEBCQ, MICHEL	40	KEULEN, MENSJE VAN	46
Elementaire deeltjes	40	Een goed verhaal	46
De kaart en het gebied	41	KEULEN, MENSJE VAN	46
HÖWELER, MARIJKE	41	De laatste gasten	46
Over de streep	41	KEULEN, MENSJE VAN	46
IJLANDER, GIJS	41	Liefde heeft geen hersens	46
Vergeef ons onze zwakheid	41	KEULS, YVONNE	46
ISEGAWA, MOSES	41	Koningin van de nacht	46
Voorbedachte daden	41	KEULS, YVONNE	46
ITURBE, ANTONIO	41	Mevrouw mijn moeder	46
De bibliothecaresse van Auschwitz	41	KING, SHELLY	46
JACOBSON, HOWARD	42	De leestip	46
De Finklerkwesie	42	KOCH, HERMAN	47
JANSEN, SUZANNA	42	Het diner	47
Het pauperparadijs	42	KOCH, HERMAN	47
JAPIN, ARTHUR	42	Zomerhuis met zwembad	47
De overgave	42	KOEDIJK, SIJTJE VAN	47
JAPIN, ARTHUR	42	De hemel ziet blauw van de dagen	47
Maar buiten is het feest	42	KOELEMEIJER, JUDITH	47
JAPIN, ARTHUR	42	Anna Boom	47
Een schitterend gebrek	42	KOELEMEIJER, JUDITH	47
JAPIN, ARTHUR	42	Hemelvaart	47
Vaslav	42	KOELEMEIJER, JUDITH	47
JAPIN, ARTHUR	42	Het zwijgen van Maria Zachea	47
Zoals dat gaat met wonderen	42	KOELEWIJN, JANNETJE	47
JAPIN, ARTHUR	43	De hemel bestaat niet	47
De zwarte met het witte hart	43	KOLLAARD, SANDER	48
JAPRISOT, SÉBASTIEN	43	Stadium IV	48
De lange zondag van de verlovings	43	KOMRIJ, GERRIT	48
JESSEN, IDA	43	De klopgeest	48
Leugenaars	43	KOMRIJ, GERRIT	48
JONASSON, JONAS	43	Over de bergen	48
De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween	43	KOOIMAN, DIRK AYELET	48
JONES, EDWARD, P	43	Montyn	48
De bekende wereld	43	KOOLHAAS, A.	48
JONES, LLOYD	43	Vanwege een tere huid	48
Meneer Pip	43	KOOTEN, KEES VAN	48
Sappho's sprong	43	Episodes	48
JONG, OEK DE	44	KRABBE, TIM	49
Cirkel in het gras	44	Het gouden ei	49
JONG, OEK DE	44	KRABBÉ, TIM	49
Pier en oceaan	44	Marte Jacobs	49
JORIS, LIEVE	44	KRABBÉ, TIM	49
Op de vleugels van de draak	44	Vertraging	49
JORIS, LIEVE	44	KRAUSS, NICOLE	49
Terug naar Congo	44	De geschiedenis van de liefde	49
JOYCE, JAMES	44	KUMPFMÜLLER, MICHAEL	49
Dubliners	44	De heerlijkheid van het leven	49
KADARE, ISMAIL	44	KUNDERA, MILAN	49
Het ongeluk	44	De grap	49
KAFKA, FRANS	45	KUNDERA, MILAN	50
Het proces	45	De ondraaglijke lichtheid van het bestaan	50
KELLENDONK, FRANS	45	KWAST, ERNEST VAN DER	50
Mystiek lichaam	45	De ijsmakers	50
KEROUAC, JACK	45	KWAST, ERNEST VAN DER	50
On the road	45	Mama Tandoori	50
KERTÉSZ, IMRE	45	LAROUÏ, F.	50
Kaddisj voor een niet geboren kind	45	Judith en Jamal	50
KERTÉSZ, IMRE	45	LAROUÏ, F.	50
Onbepaald door het lot	45	Het tragische einde van Philomène Tralala	50
KESSELS, MARIE	45	LAWRENCE, D.H.	50
Ruw	45	Lady Chatterley's minnaar	50

NIEUW

LEEUVEN, JOKE VAN	50	Het Franse testament	55
Feest van het begin	50	MALOT, HECTOR	56
LENAERTS, SIMONE	51	Alleen op de wereld	56
Zeewater is zout, zeggen ze	51	MANKELL, HENNING	56
LEROY, GILLES	51	Geschiedenis van een gevallen engel	56
Alabama Song	51	MANN, THOMAS	56
LESSING, DORIS	51	De Toverberg	56
Het huis van Julia	51	MÁRAI, SÁNDOR	56
LEVI, PRIMO	51	De erfenis van Eszter	56
Is dit een mens	51	MÁRAI, SÁNDOR	56
LIESHOUT, TED	51	De nacht voor de scheiding	56
Mijn meneer	51	MÁRAI, SÁNDOR	56
LIESKE, TOMAS	51	De opstandigen	56
Alles kantelt	51	MARTEL, YANN	56
Dünya	52	Beatrice en Vergilius	56
LIESKE, TOMAS	52	MARTEL, YANN	56
Gran Café Boulevard	52	Het leven van Pi	56
LIESKE, TOMAS	52	MASON, DANIEL	57
Mijn soevereine liefde	52	Een ver land	57
LINDEN, FRÉNK VAN DER	52	MATSIER, NICOLAAS	57
De steniging	52	Gesloten huis	57
LOO, TESSA DE	52	MAXWELL, WILLIAM	57
Een bed in de hemel	52	Tot ziens, tot morgen	57
LOO, TESSA DE	52	MAYES, FRANCES	57
Een goed nest	52	Een huis in Toscane	57
LOO, TESSA DE	52	MAYNARD, JOYCE	57
Harlekino, of Het boek van de twijfel	52	Een lang weekend	57
LOO, TESSA DE	53	MEER, VONNE VAN DER	57
Isabelle	53	Ik verbind u door	57
LOO, TESSA DE	53	MEER, VONNE VAN DER	57
De tweeling	53	Laatste seizoen	57
LOO, TESSA DE	53	MEER, VONNE VAN DER	57
De zoon uit Spanje	53	Het smalle pad van de liefde	57
LOUW, ANNA M.	53	MEER, VONNE VAN DER	58
Kroniek van Perdepoort	53	Take 7	58
LUYENDIJK, JORIS	53	MEER, VONNE VAN DER	58
Het zijn net mensen	53	De vrouw met de sleutel	58
MACCOURT, FRANK	53	MEER, VONNE VAN DER	58
De as van mijn moeder	53	Zondagavond	58
MACDONALD, ANN-MARIE	54	MEIJSING, DOESCHKA	58
De kraaien zullen het zeggen	54	100 % chemie	58
MCCARTHY, MARY	54	MEIJSING, DOESCHKA	58
De groep	54	Over de liefde	58
MCEWAN, IAN	54	MEIJSING, DOESCHKA	58
Aan Chesil Beach	54	De weg naar Caviano	58
MCEWAN, IAN	54	MEINKEMA, HANNES	59
Boetekleed	54	Salomo's dochter	59
MCEWAN, IAN	54	MELISSEN, SIPKO	59
De cementen tuin	54	Een kamer in Rome	59
MCEWAN, IAN	54	MELVILLE, HERMAN	59
De kinderwet	54	Moby Dick	59
MCEWAN, IAN	54	MENKVELD, ERIK	59
Zaterdag	54	Het grote zwijgen	59
MCLEOD, CYNTHIA	55	MERCIER, PASCAL	59
Hoe duur was de suiker	55	Lea	59
MAK, GEERT	55	MERCIER, PASCAL	59
De eeuw van mijn vader	55	Nachttrein naar Lissabon	59
MAK, GEERT	55	MERCIER, PASCAL	60
Een kleine geschiedenis van Amsterdam	55	De pianostemmer	60
MAK, GEERT	55	MINCO, MARGA	60
Reizen zonder John	55	Het bittere kruid	60
MAKINE, ANDREÏ	55	MIRVIS, TOVA	60
De aarde en de hemel van Jaques Dorme	55	De damessalon	60
MAKINE, ANDREÏ	55	MITCHELL, DAVID	60

ALFABETISCH REGISTER

NIEUW

Tijdmeters

MITCHELL, DAVID

Wolkenatlas

MO YAN

Kikkers

MODIANO, PATRICK

Het gras van de nacht

MODIANO, PATRICK

In het café van de verloren jeugd

MÖRING, MARCEL

Het grote verlangen

MOOR, MARENTE DE

De Nederlandse maagd

MOOR, MARENTE DE

Roundhay, tuinscène

MOOR, MARGRIET DE

Eerst grijs dan wit dan blauw

MOOR, MARGRIET DE

Mélie d'amour

MOOR, MARGRIET DE

De schilder en het meisje

MOOR, MARGRIET DE

De verdronkene

MOOR, MARGRIET DE

De virtuoos

MORAVIA, ALBERTO

De onverschilligen

MORTIER, ERWIN

Gestameld liedboek

MORTIER, ERWIN

Godenslaap

MULISCH, HARRY

De ontdekking van de hemel

MULISCH, HARRY

Siegfried

MULISCH, HARRY

Het stenen bruidsbed

MÜLLER, HERTA

Ademschommel

MÜLLER, HERTA

Hartedier

MÜLLER, HERTA

Vandaag was ik mezelf liever niet tegengekomen

MÜNSTERMAN, HANS

De bekoring

MÜNSTERMANN, H

Mischa

MURAKAMI, HARUKI

De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren

MUTSAERS, CHARLOTTE

Koetsier Herfst

MUTSAERS, CHARLOTTE

Rachels rokje

NAFISI, AZAR

Lolita lezen in Teheran

NÉMIROVSKY, IRÉNE

De affaire Koerilov

NÉMIROVSKY, IRÉNE

Storm in juni

NESCIO

De uitvreter; Titaantjes; Dichtertje; Mene tekelt

NICHOLLS, DAVID

Wij

NIEUWER-AMSTEL, MARIJN VAN

60

Mina & mijn moeder

60 NOORDERVLIET, NELLEKE

Altijd roomboter

60 NOORDERVLIET, NELLEKE

De naam van de vader

60 NOORDERVLIET, NELLEKE

Het oog van de engel

61 NOORDERVLIET, NELLEKE

Pelican Bay

61 NOORDERVLIET, NELLEKE

Snijpunt

61 NOORDERVLIET, NELLEKE

Tine, of De dalen waar het leven woont

61 NOORDERVLIET, NELLEKE

Vrij man

61 NOORDERVLIET, NELLEKE

Zonder noorden komt niemand thuis

62 NOOTEBOOM, CEES

Rituelen

62 NOTHOMB, AMÉLIE

Nostalgie van het geluk

62 O'HANLON, REDMOND

Naar het hart van Borneo

62 OFFERMANS, MARINA

Voorheen mijn moeder

62 OLAFSSON, OLAF

De thuisreis

62 OP DE BEECK, GRIET

Kom hier dat ik u kus

63 ORWELL, GEORGE

Happend naar lucht

63 OTTEN, CHRISTINE

Om adem te kunnen halen

63 OTTEN, CHRISTINE

Rafaël: een liefdesgeschiedenis

63 OTTEN, WILLEM JAN

Specht en zoon

63 OZ, AMOS

Een verhaal van liefde en duisternis

64 PAASILINNA, ARTO

De zelfmoordclub

64 PALMEN, CONNIE

Geheel de uwe

64 PALMEN, CONNIE

Logboek van een onbarmhartig jaar

64 PALMEN, CONNIE

Lucifer

64 PALMEN, CONNIE

De vriendschap

64 PAMUK, ORHAN

De heer Cevdet en zonen

65 PAMUK, ORHAN

Het huis van de stilte

65 PAMUK, ORHAN

Sneeuw

65 PARSIPUR, SAHRNUS

Toebe en het belang van de nacht

65 PATON, ALAN

Tranen over Johannesburg

65 PATTAVINA, VALENTINA

De boekhandelaarster uit Orvieto

65 PAUW, MARION

Daglicht

65 PAUW, MARION

65

66

66

66

66

66

66

66

66

66

66

66

66

67

67

67

67

67

67

67

67

67

67

67

67

67

67

68

68

68

68

68

68

68

68

68

68

68

68

68

68

69

69

69

69

69

69

69

69

69

69

69

69

69

69

70

70

70

70

70

70

70

70

70

NIEUW

Zondaarskind	70	Radetzky	75
PEEK, GUSTAAF	70	ROTH, PHILIP	75
Godin, held	70	Alleman	75
PEEK, GUSTAAF	71	ROTH, PHILIP	75
Ik was Amerika	71	Het complot tegen Amerika	75
PEETZ, MONIKA	71	ROY, ARUNDHATI	76
De dinsdagvrouwen	71	De God van Kleine Dingen	76
PELGROM, ELS	71	ROYEN, HELEEN VAN	76
De eikelvreters	71	De gelukkige huisvrouw	76
PEPER, RASCHA	71	RUBINSTEIN, RENATE	76
Dooi	71	Niets te verliezen en toch bang	76
PEPER, RASCHA	71	RUIZ ZAFÓN, CARLOS	76
Rico's vleugels	71	De schaduw van de wind	76
PEPER, RASCHA	71	RUIZ ZAFÓN, CARLOS	76
Een Spaans hondje	71	Het spel van de engel	76
PEPER, RASCHA	71	SAGAN, FRANÇOISE	76
Vingers van marsepein	71	Bonjour tristesse	76
PEPER, RASCHA	72	SAINT AUBIN DE TERÁN, LISA	76
Wie scheep gaat	72	De hacienda	76
PERKINS, E	72	SALINGER, J.P.	77
De familie Forrest	72	Vanger in het graan	77
PETRY, YVES	72	SALTER, JULIAN	77
De maagd Marino	72	Alles wat is	77
PETTERSON, PER	72	SARAMAGO, JOSÉ	77
Twee wegen	72	De stad der blinden	77
PFEIJFFER, ILJA LEONARD	72	SARAMAGO, JOSÉ	77
La Superba	72	De stad der zienden	77
PILARCZYK, J	72	SCHIPPERS, K	77
Dansen in de hemel	72	Waar was je nou	77
POINTL, FRANS	72	SCHLINK, BERNHARD	77
De laatste kamer	72	De voorlezer	77
POL, MARIEKE VAN DER	73	SCHRÖDER, ALLARD	77
Bruidsvlucht	73	Amoy	77
POL, MARIEKE VAN DER	73	SCHRÖDER, ALLARD	78
Voetlicht	73	De hydrograaf	78
POSTMA, WIEGERTJE	73	SEGAL, ERICH	78
Vijf strippen	73	Love story	78
De belofte	73	SHAFFER, MARY-ANN	78
POTOK, CHAIM	73	Eilandpost	78
Uitverkoren	73	SHAKESPEARE, NICHOLAS	78
POTOK, CHAIM	73	Schande	78
Mijn naam is Asjer Lev	73	SHALEV, MEIR	78
PROVOOST, ANNE	73	Een duif en een jongen	78
In de zon kijken	73	SHALEV, MEIR	78
REISEL, WANDA	74	Fontanel	78
Plattegrond van een jeugd	74	SHIELDS, CAROL	78
REISEL, WANDA	74	De stenen dagboeken	78
Witte liefde	74	SICKING, ANJA	78
REVE, GERARD	74	De tien wetten van de verleiding	78
De avonden	74	SIEBELINK, JAN	79
RICHLER, NANCY	74	De blauwe nacht	79
De oorlogsbruid	74	SIEBELINK, JAN	79
ROSENBOOM, THOMAS	74	Daniël in de vallei	79
De nieuwe man	74	SIEBELINK, JAN	79
ROSENBOOM, THOMAS	74	Knielen op een bed violen	79
Publieke werken	74	SIEBELINK, JAN	79
Zoete mond	75	Het lichaam van Clara	79
ROSNAY, TATIANA DE	75	SIEBELINK, JAN	79
Haar naam was Sarah	75	Margaretha	79
ROSNAY, TATIANA DE	75	SIEBELINK, JAN	79
Die laatste zomer	75	Oscar	79
ROTH, JOSEPH	75	SIEBELINK, JAN	80
Job	75	De overkant van de rivier	80
ROTH, JOSEPH	75	SIEBELINK, JAN	80

ALFABETISCH REGISTER

NIEUW

Suezkade	80	Eenzaam heden	85
SIEBELINK, JAN	80	TAN, AMY	85
Vera	80	De vreugde en geluk club	85
SIMONS, IDA	80	TARTT, DONNA	85
Een dwaze maagd	80	Het puttertje	85
SLEE, CARRY	80	TARTT, DONNA	85
Dochter van Eva	80	De verborgen geschiedenis	85
SLEE, CARRY	80	TERRIN, PETER	85
Moederkruid	80	Post Mortem	85
SLEE, CARRY	80	THEROUX, PAUL	86
Ooggetuigen	80	De benedenrivier	86
SLEE, CARRY	81	THEROUX, PAUL	86
Strijken	81	De grote spoorwegcarrousel	86
SLOT, PAULINE	81	THIJSEN, THEO	86
En het vergeten zo lang	81	Kees de jongen	86
SLOT, PAULINE	81	THOMÉSE, P.F.	86
Zuiderkruis	81	Schaduwkind	86
SMIT, SUSAN	81	TOMASI DI LAMPEDUSA, GIUSEPPE	86
Gisèle	81	De tijgerkat	86
SMIT, SUSAN	81	TREMAIN, ROSE	86
Vloed	81	De onafwendbare dag	86
SNIJDER, PHILIP	81	TREUR, FRANCA	86
Zondagsgeld	81	Dorsvloer vol confetti	86
SOFER, DALIA	82	TREUR, FRANCA	87
September in Shiraz	82	De woongroep	87
SOLOMONS, NATASHA	82	TRUJILLO, CAROLINA	87
De lijst van meneer Rosenblum	82	De terugkeer van Lupe Garcia	87
SOUCY, GAÉTAN	82	TYLER, ANNE	87
Het meisje dat te veel van lucifers hield	82	Het amateurhuwelijk	87
SPARKS, NICHOLAS	82	UYTERLINDE, JUDITH	87
Safe haven	82	De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is	87
SPOOR, HENDRICKJE	82	VAN NIEKERK, MARLENE	87
Vader en dochter	82	Agaat	87
SPRINGER, F.	82	VAN REYBROUCK, DAVID	87
Bandoeng, Bandung	82	Congo	87
SPRINGER, F.	83	VANTOORTELBOOM, JAN	88
Met stille trom	83	Meester Mitraillette	88
STAHLIE, MARIA	83	VANN, DAVID	88
Egidius	83	Legende van een zelfmoord	88
STAHLIE, MARIA	83	VARGAS LLOSA, MARIO	88
De lijfarts	83	De droom van de ler	88
STAHLIE, MARIA	83	VERBOGT, THOMAS	88
Scheerjongen	83	Kleur van geluk	88
STAP, SOPHIE VAN DER	83	VERHOEF, ESTHER	88
En wat als dit liefde is	83	Déjà vu	88
STEENBEEK, ROSITA	83	VERHOEF, ESTHER	88
Ander licht	83	Tegenlicht	88
STEENBEEK, ROSITA	84	VERHULST, DIMITRI	89
Intensive care	84	Godverdomse dagen op een godverdomse bol	89
STOCKETT, KATHRYN	84	VERHULST, DIMITRI	89
Een keukenmeidenroman	84	De helaasheid der dingen	89
STOEL, EVELINE	84	VERHULST, DIMITRI	89
Asta's ogen	84	De laatkomer	89
STYRON, WILLIAM	84	VERHULST, DIMITRI	89
Sophie's keuze	84	De laatste liefde van mijn moeder	89
SUMMERSCALE, KATE	84	VERHULST, DIMITRI	89
De geheime liefde van Mrs. Robinson	84	Mevrouw Verona daalt de heuvel af	89
SÜSKIND, PATRICK	84	VESTDIJK, SIMON	89
Het parfum	84	De koperen tuin	89
SWAAK, KLAAS	84	VIGAN, DELPHINE DE	89
Op de helling	84	Niets weerstaat de nacht	89
SWIFT, GRAHAM	85	VISSER, CAROLIJN	90
Morgen	85	Argentijnse avonden	90
TAHIR, NAEMA	85	VLUGT, SIMONE VAN DER	90

NIEUW

Rode sneeuw in december	90	De weduwetrooster	95
VOGELS, FRIDA	90	YOUSAFZAI, MALALA	95
De harde kern dl. 1	90	Ik ben Malala	95
VOLTAIRE	90	ZIJL, ANNEJET VAN DER	95
Candide, of Het optimisme	90	Anna	95
VOSKUIL, J.J.	90	ZIJL, ANNEJET VAN DER	95
Binnen de huid	90	Bernhard; een verborgen geschiedenis	95
VOSKUIL, J.J.	90	ZIJL, ANNEJET VAN DER	96
De buurman	90	Sonny boy	96
VOSKUIL, J.J.	91	ZOMEREN, KOOS VAN	96
De moeder van Nicolien	91	Het leven heeft geen geheimen	96
VREEDE, MISCHA DE	91	ZOMEREN, KOOS VAN	96
Heilige dagen	91	De man op de middenweg	96
VUIJSJE, MARJA	91	ZUSAK, MARKUS	96
Ons kamp	91	De boekendief	96
VUIJSJE, ROBERT	91	ZWAAN, JOSHA	96
Alleen maar nette mensen	91	Parnassia	96
WAGENDORP, BERT	91	ZWAAN, JOSHA	96
Ventoux	91	Zeevonk	96
WALKER, ALICE	91	ZWAGERMAN, JOOST	97
De kleur paars	91	De buitenvrouw	97
WANG, LULU	92	ZWAGERMAN, JOOST	97
Wilde rozen	92	Zes sterren	97
WASSMO, HERBJØRG	92	ZWEIG, STEFANIE	97
De Tora-boeken	92	Het huis in de Rotschildstraat	97
WEIJTS, CHRISTIAAN	92	ZWEIG, STEFANIE	97
Art. 285b	92	Nergens in Afrika	97
WEIJTS, CHRISTIAAN	92		
Euforie	92		
WELDON, FAY	92		
Dagboek van een stiefmoeder	92		
WESTERMAN, FRANK	92		
Stikvallei	92		
WIERINGA, TOMMY	93		
Caesarion	93		
WIERINGA, TOMMY	93		
Dit zijn de namen	93		
WIERINGA, TOMMY	93		
Joe Speedboot	93		
WILDE, OSCAR	93		
Het portret van Dorian Gray	93		
WILLIAMS, JOHN	93		
Augustus	93		
WILLIAMS, JOHN	93		
Butcher's crossing	93		
WILLIAMS, JOHN	93		
Stoner	93		
WIND, FEMMETJE DE	94		
Rivka	94		
WINTER, LEON DE	94		
Kaplan	94		
WINTER, LEON DE	94		
Het recht op terugkeer	94		
WINTERBACH, INGRID	94		
Niggie	94		
WOERDEN, HENK VAN	94		
Moenie kyk nie	94		
WOERDEN, HENK VAN	94		
Ultramarijn	94		
WOLKERS, JAN	95		
Terug naar Oegstgeest	95		
WOOLF, VIRGINIA	95		
Mrs. Dalloway	95		
WORTMAN, MARC	95		

TREFWOORDEN REGISTER

1986; Verhalen	92	Blinden	77
Academisch milieu	94	Blindheid	45
Adel	75	Boekhandels	70
Adolescentie	14, 29, 31, 44, 57, 65, 73, 74, 76	Boerenleven	4
Adolf Hitler	63	Boerenoorlog	94
Adoptie	18	Borneo; Reisbeschrijvingen	67
Adoptiekinderen; Verhalen	87	Briefromans	78
Advocaten	11	Broers	71
Afghanistan	31, 40, 40	Broer-zus relatie	57
Afrikanen; Handelaren; China	44	Buitenstaanders	87
Aids	45	Bureaucratie	45
Alcoholisme	9, 35	Burenoverlast	91
Alleenstaande moeders	28	Cabaret	31
Alma Mahler Werfel	7	Canada	3, 78
Almere	22	Canada; 1931-1940	15
Alphons Diepenbrock	59	Caraibisch gebied; 18e eeuw	66
Alternatieve geneeswijze	30	Charles A. Lindbergh	76
Amersfoort; 17e eeuw	84	Charles Manson	37
Amsterdam	86	Charlotte-Sophie Bentinck-von Aldenburg	35
Amsterdam; 17e eeuw	62	Chassidisme	1, 73
Amsterdam; 18e eeuw	12	China	60, 85
Amsterdam; 1898	48	China; 20e eeuw; verhalen	15
Amsterdam; 19e eeuw	11	China; Reisbeschrijvingen	44
Amsterdam; 1900-1919	11	Chinese culturele revolutie	92
Amsterdam; 1945-1950	74	Chinese migranten	15, 85
Amsterdam; 1951-1960	8	Chinezen; Handelaren; Afrika	44
Amsterdam; 1971-1980	82	Christelijk milieu	79, 87, 95
Amsterdam; 1981-1990	69	Christendom	28
Amsterdam; 1991-2000	6	C. Julius Ceasar Octavianus Augustus (Romeins keizer)	93
Amsterdam; Geschiedenis	55	Clara Asscher-Pinkhof; Autobiografieën	3
Amsterdam-Zuid	74	Cocainehandel	12
Anatomie	71	Collaboratie	12
Anesthesie	25	Colombia	29, 29, 30
Angsten	31	Communisme	49
Annie M.G. Schmidt; Biografieën	95	Concentratiekampen	45, 45
Antonie Kamerling	39	Concentratiekampsyndroom	84
Antwerpen (stad); 1951-1960	51	Conflicten	53
Apartheid	94	Congo-Kinshasa; Geschiedenis	87
Arbeidersgezinnen: Leiden; 19e eeuw; Verhalen	66	Congo-Kinshasa (Landen en Volken)	44
Arbeidersgezinnen: Leiden; 1900-1939; Verhalen	66	Consumptie-ijs	50
Architecten	71	Corruptie	12, 26
Armoede	44	Criminaliteit	14, 24
A. Roland Holst	81	Cruiseschepen	97
Arthur Japin; Dagboeken	43	Cultuurkritiek	40
Artsen	47	Cultuurverschillen	3, 7, 9, 11, 15, 24, 50, 85
Asielzoekers	16, 37	Curaçao	74
Au pair	38	Cystic fibrosis	72
Auschwitz (concentratiekamp)	41	Dak- en thuislozen	21
Australië	49	Decadentie	93
Autisme	35	Dementie	8, 22, 23, 41, 63, 91
Autobiografieën	57, 92	Denemarken; 18e eeuw	25
Auto's	11	Depressiviteit; Verhalen	39
Azië; Reisbeschrijvingen	86	De Protocolen van de Wijzen van Sion	23
Ballonvaart	5	Dichters	7, 39
Beatgeneration	18, 45	Dictatuur	29, 31, 64, 64
Bejaardenverzorgenden	95	Dierenbescherming	64
België	16	Dierenliefde	75
België; Wereldoorlog I	38	Discriminatie	50, 82
Belgisch Congo; 1900-1919	88	Dood	2, 23, 29, 61, 78
Bernhard (prins der Nederlanden); Biografieën	95	Doodstraf	15
Biografieën	69, 79	Dorpsleven	43, 71, 87
Birma	31	Doven	1, 8, 22
Birma-spoorweg	27	Dresden	63
Bizons	93	Driehoeksverhouding	33

Dromen	1	Herinneringen	61
Dublin (stad); 1900-1914	44	Homoseksuele mannen	10, 45
Duitsland; Wereldoorlog II	10, 96	Hongarije; Wereldoorlog I	56
Echtscheiding	10	Hongarije; Wereldoorlog II	45
Echtscheiding; Engeland; 19e eeuw; Verhalen	84	Hotels	97
Eenoudergezin	9	Huisartsen	43
Eenzaamheid	80, 85	Humanisme	66
E.H. Douwes Dekker-van Wijnbergen	66	Huwelijk	24
Engeland; 18e eeuw	4, 4, 25	Huwelijksproblematiek	6, 17, 22, 25, 35
Engeland; 19e eeuw	14, 25	Hydrografie	78
Engeland; 1900-1914	14	Idealisme	7
Engeland; 1931-1960	82	Identiteit	29, 33, 59, 83, 91, 96
Erotiek	9, 70, 92	Ideologie	51
Esoterie	17, 17	Ierland	53
Ethiek	63	Ierland; 1900-1919	88
Europa; 20e eeuw	58	IJsland	67
Euthenasie	41, 47	Illegale buitenlanders	21
Exorcisme	30	Incest	23, 42, 60, 92, 95
Familie	33	India	76
Familie; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen	87	Indianen	42
Familierelaties	17, 25, 26, 29, 47, 53, 57, 62, 85, 87	Indische Nederlanders; 20e eeuw; Verhalen	84
Families	90	Indisch milieu	9, 9, 18, 20, 46
Families; Nederland; 20e eeuw; Verhalen	48	Indonesie	9, 83
Feminisme	54	Informatietechnologie	24
Fietsen (werkwoord)	91	Inquisitie	90
Filipijnen	4	Interneringskampen	13
Filips II (koning van Spanje)	52	Iran	1, 70
Film	61	Iran; 1976-1990	1
Filmwereld	14	Iran; 1979	82
Filosofie	29, 90	Islamitisch milieu	7, 5, 64
Frankrijk	50, 50, 55	Isolement	71, 94
Frankrijk; 18e eeuw	84, 51	Israël	68, 78, 94
Frankrijk; 19e eeuw	56	Istanbul	69
Frankrijk; Wereldoorlog I	16	Italiaanse recepten	57
Frankrijk; Wereldoorlog II	65, 75	Italië	59
Franse revolutie	66	Italië; 17e eeuw	35
Franz Kafka	49	Jaloezie	53
F. Scott Fitzgerald	51	James Cook	25
Geheimen	24, 52, 61	Jan Montyn	48
Geheugen	8	Japan	67
Geheugenstoornissen	8	Jaren twintig	26
Geloofsbeleving	58	Jaren vijftig	20, 47
Geloofsproblematiek	28, 36, 37, 44, 79, 79	Jaren zestig	47, 51
Geluk	13	Jehova's getuigen	54
Generatieconflict	27	Jeugdervaringen	13, 21, 45, 53, 57, 74, 92, 95
Genua	72	J.K. Huysmans	79
Geschiedenis	89	Jodenvervolging	16, 45, 45, 60, 74, 75, 33
Geweld	96	Jodenvervolging; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen	91
Gezin	28, 71	Jodenvervolging; Oostenrijk; Verhalen	6, 6
Gisèle Waterschoot van der Gragt	81	Jodenvervolging; Wereldoorlog II; Verhalen	87
Godsdienstfanatisme	34	Johann Friedrich Struensee	25
Goed en kwaad	77, 85	Jongeren	6, 31
Goldberg-Variationen (compositie)	24	Joodse kinderen	29
Gouden Eeuw (Nederland)	67	Joodse migranten	75, 82
Gouvernantes	13	Joods milieu	1, 23, 27, 33, 39, 40, 42, 46, 49, 60, 68, 73, 73, 73, 75, 80
Great expectations (boek)	43	Journalisten; Italië	23
Griekenland; Wereldoorlog II	19	Kanker	11, 48
Groenland	39	Kannibalisme	72
Groot-Brittannië	39	Katten	38
Grootmoeders	55, 69	Katwijk	34, 34
Grootvaders	49	Kenia	97
Guernsey; Wereldoorlog II	78	Kinderleven	19, 20, 30, 51, 68, 82, 86, 87
Hans van Mierlo	69	Kindermishandeling	82
Helderziendheid	9, 57	Kindertehuizen	7

TREFWOORDEN REGISTER

Klasseverschillen	81	Nederland; Wereldoorlog II	13, 60
Kolonialisme	43, 83, 88	New York	1
Koude oorlog	78	New York (stad)	73
Koude oorlog; Berlijn	28	Nieuw-Guinea	83
Kunst	85	Nigeria	16
Kunstenaars	14, 18, 41, 46	Noodlot	30, 49, 59
Kunstenaarswereld	65, 81	Noord-Holland; 19e eeuw	12
Kurt Gödel	32	Noord-Holland; 1945-1990	12
Leerkrachten	3, 43, 80, 80	Noord-Holland; Wereldoorlog I	12
Leesbevordering	43	Noordwijk; 1900-1914	81
Leeskringen	22, 78	Noorwegen	24, 38, 92
Lesbische vrouwen	58	Occultisme	76, 76
Levenskunst	93	Oekraïne	27
Lezen	96	Onbekende ouders	56
Lichamelijk gehandicapten	93	Onderwijs; Meisjes; Pakistan; Verhalen	95
Liefde	13, 19, 30, 65, 83	Ontvoeringen	53
Liefde; Cultuurverschillen; Nederland; 1900-1938; Verhalen	96	Oorlogservaringen	14, 31, 38, 39, 48
Literatuur	59	Oorlogsherinneringen	63
Louis Couperus	79	Oorlogsrecht	6
Louis Ferron	10	Oost-Duitsland	78
Luiheid	32	Opera	62
Maarten't Hart	36	Oskar Kokoschka	7
Maassluis	36, 36	Ouderdom	10, 13, 23, 29, 33, 75
Maassluis; 18e eeuw	36	Ouderen	15, 18, 30, 89, 95
Maassluis; 19e eeuw	36	Ouder-kind relatie	20, 41, 47
Maatschappij van Weldadigheid	42	Overgangsjaren	22
Malala Yousafzai	95	Overgewicht	7
Malawi	86	Overijssel	74
Mannenleven	27, 77, 88, 94	Overleven	56, 96
Margaretha van Parma	79	Overspel	6, 58, 58, 62, 90, 97
Marokkaanse migranten	7, 7, 11, 24, 50, 50	Pablo Neruda	81
Matthijs Vermeulen	59	Pakistaanse migranten	85
Middelbare scholieren	3	Palestina	40
Midden-Oosten	33	Parijs	21, 38
Midden-Oosten; Beeldvorming; Massamedia; Kritiek	53	Parijs; 1961-1970	61
Midden-Oosten; Verhalen	53	Pedofilie	28, 51, 71
Midlifecrisis	83	Persoonsverwisselingen	25, 62
Migranten	73	Peru; 1900-1919	88
Mischa de Vreede	91	Perzië; 19e eeuw	1
Mississippi (staat); 19e eeuw	26	Pesten	79
Moeder-dochter relatie	2, 22, 22, 28, 35, 46, 58, 59, 67, 80, 80, 85, 97	Peter Schat	69
Moeders	47	Pleeggezinnen	26
Moederschap	4, 22	Polen; Wereldoorlog II	39
Moeder-zoon relatie	13, 20, 36, 64, 64	Politieke moorden	41
Moslimfundamentalisme	1	Politieke vluchtelingen	70, 87
Mozambique; 1900-1914	56	Politiek verzet	64
Mozambique; Reisbeschrijvingen	20	Poolse migranten	49
Multatuli	66	Portugal	48
Multiculturele samenleving	1, 66, 91	Postnatale depressie	76
Musici	24, 25, 59, 60	Privacy	24
Muziek	36, 46, 89, 92	Pruisen; 19e eeuw	27
Napels; 18e eeuw	62	Psalmberijmingen	36
Nationaalsocialisme	76	Psychiatrie	25
Natuurrampen; Kameroen	92	Psychiatrische inrichtingen	32
Nederland; 16e eeuw	90	Psychiatrische patiënten	23
Nederland; 19e eeuw	43, 74	Psychosen	38, 81
Nederland; 1936-1945	81	Puberteit	77, 80, 83
Nederland; 1951-1970	44	Queesten	94
Nederland; 20e eeuw; Verhalen	55	Racisme	43, 84, 91, 97, 71
Nederland; Sociale geschiedenis; 19e eeuw	42	Rechters	54
Nederland; Sociale geschiedenis; 20e eeuw	42	Reizen	38, 45
Nederlands Oost-Indië; 19e eeuw	34	Relatieproblemen	61, 94
Nederlands Oost-Indië	9, 13, 35	Relaties	44, 50, 57
Nederlandse emigranten; Argentinië; Verhalen	90	Rembrandt	62

Restaurants	21, 47	Trauma's	14, 21, 25, 40, 52, 54, 57, 96, 97
Reuk	84	Tsjechoslowakije	49
Roeien	13	Turkije	69, 70
Roemenië	64, 64	Tweede generatie	23, 94
Roman Polanski	37	Tweelingen	53, 60, 76
Rome; 17e eeuw	84	Uiterlijk	53, 93
Rome; 1919-1939	62	Uitgevers	77
Romeinse oudheid	28	Umbrië	70
Romeinse Rijk; 1e eeuw	39	Urugay; 1971-1980	87
Rooms-katholiek milieu	51	Utopieën	11
Rouwproces	2, 5, 10, 24, 27, 33, 36, 37, 57, 59, 60, 66, 69, 74, 84, 86, 91	Vader-dochter relatie	29, 34, 68, 76, 82
Rouwverwerking	75	Vaders	66
Rusland; 1900-1919	65	Vaderschap	32
Russische migranten	55	Vader-zoon relatie	7, 9, 11, 14, 36, 46, 53, 88, 93, 94
Russische revolutie	65	Vaslav Nijinski	42
Sappho	44	Venezuela; reisbeschrijvingen	77
Satiren	90	Verdwijningen	8, 41, 49
Schaamte	58	Verenigde Staten; 1900-1914	8
Scheepsbouw	74	Verenigde Staten	26, 26, 49, 75, 85, 85
Schermen	61	Verenigde Staten; 19e eeuw	43, 93
Schilders	8, 68, 84	Verenigde Staten; 1940	76
Schizofrenie	8, 32	Verenigde Staten; 1951-1960	45
Schoolleven	11, 56, 79, 97, 80	Verenigde Staten; 1961-1970	84
Schrijfsters	11	Verenigde Staten; 1981-2010	28
Schrijvers	4, 8, 13, 18, 20, 54, 59, 69, 81, 93, 94, 96	Verenigde Staten; Reisbeschrijvingen	55
Schrijverschap	21	Verkeersongelukken	18
Schuldgevoelens	6, 18, 54, 58, 77, 84	Verliefdheid	29, 48, 86
Schuldvraag	20	Verraad	77
Seksualiteit	15, 54	Verstandelijk gehandicapten	21
Seksueel misbruik	43, 54	Verveling	27
Sekten	37	Verzamelen	71
's-Gravenhage	80, 80	Verzet	13
's-Gravenhage; Wereldoorlog II	46	Vissers	34
Sicilië; 19e eeuw	86	Vlaanderen; Wereldoorlog I	63
Sicilië; 1900-1974	86	Vlieland	57
Slavernij	2, 26, 37, 43, 55, 66	Vluchtelingen	16, 31
Sleutelromans	69, 72	Vluchtgedrag	49
Sneeuw	39	Voorlezen	58
Snobisme	80	Vriendschap	1, 5, 8, 13, 26, 30, 31, 35, 36, 38, 56, 59, 63, 64, 69, 71, 72, 73, 79, 81, 90, 91, 91
Sociaal milieu	11, 26	Vrouwenbesnijdenis; Somalië	20
Socialisme	48	Vrouwen; echtscheiding; verhalen	76
Softwarebedrijven	24	Vrouwenemancipatie	91
Sovjet-Unie; 1945-1950	63	Vrouwen; Iran; Verhalen	65
Spanje	24	Vrouwenleven	3, 4, 8, 9, 15, 24, 25, 27, 40, 46, 53, 56, 59, 66, 70, 78, 80, 81, 95
Spanje; 1945-1950	71	Vrouwenlevens	90
Spiritisme	48	Vrouwenmishandeling	28
Spiritualiteit	17	Vrouwen; Nederlands Oost-Indië; 1936-1939; Autobiografieën	47
Stakingen	25	Waargebeurd	47
Stiefgezinnen	89	Waarzeggen	66
Stomme films	8	Walvisvangst	59
Strafkampen	63	Waris Dirie; Autobiografieën	20
Studentenleven	85	Waterland	4
Suriname; 17e eeuw	37	Watersnoodramp (1953)	62
Suriname; 18e eeuw	55	Weeskinderen	55
Terminale thuiszorg	30	Wereldoorlog I	13, 43
Terrorisme	27, 41, 55	Wereldoorlog II	45, 53, 54, 79
Texas; 19e eeuw	42	West-Friesland	5
Tienermoeders	21	Wetenschappers	38
Tijdreizen	77	Wicca	17
Toeval	5	Wil	18
Toscane	29	Woede	40
Toscane; Reisbeschrijvingen	57	Wolven	34
Totalitarisme	77, 77		

TREFWOORDEN REGISTER

Woongroepen	87
Wraak	21
Zaire; Reisbeschrijvingen	44
Zakenleven	24
Zakenmensen	67
Zangers	62
Zeereizen	78
Zeilsport	37
Zelfdoding	27, 30, 32, 35, 69, 76, 88, 90, 97
Zelfdoding; Verhalen	39
Zieke kinderen	86
Ziekenhuizen	84
Zigeuners	62
Zintuigen	8
Zoektochten	27, 59
Zuid-Afrika	21, 70, 87, 94
Zuid-Afrika; Reisbeschrijvingen	20
Zussen	3, 4, 21, 23, 52, 55, 62, 66
Zwangerschap	15
Zweden; 1900	25
Zweden; Wereldoorlog II	29
Zwerven	18

